

**בסיס מידע למיפוי המערך הרגולטיבי להתמודדות עם רעידות אדמה
בישראל
חוקים, תקנות, החלטות ממשלה ונוהלים**

נערך במסגרת מחקר: המערך הרגולטיבי להתמודדות עם רעידות אדמה בישראל

פרופ' דבורה שמואלי, פרופ' אמנון רייכמן ודרי' מיכל בן גל – אוני' חיפה
פרופ' ערן פיטלסון, אהוד סגל – האוני' העברית, ירושלים

בעזרתה הרבה של אילנה גימפלסון

ינואר 2017

תוכן העניינים

4	כלים להיערכות (לפני רעידת אדמה).....
4	טבלה 1 : חוקים להיערכות – לפני רעידת האדמה.....
18	טבלה 2 : החלטות ממשלה.....
31	טבלה 3 : נהלים, הנחיות וחוזרי מנכ"ל.....
34	כלים להתמודדות במענה (תוך כדי ומיד לאחר רעידת אדמה).....
34	טבלה 4 : חוקים להתמודדות – מיד לאחר רעידת האדמה וזמן קצר לאחריה.....
53	כלים לשיקום (לאחר רעידת אדמה).....
53	טבלה 5 : חוקים לפיצוי ושיקום – אחרי רעידת האדמה.....
61	פרוט החוקים והתקנות.....
61	פרוט חוקים להיערכות (לפני).....
83	פרוט החלטות ממשלה, נהלים, הנחיות וחוזרי מנכ"ל להיערכות.....
103	פרוט חוקים למענה (תוך כדי).....
112	פרוט חוקים לשיקום/פיצוי (אחרי).....

רקע:

הנחת המוצא של המחקר היא שרעידת אדמה תתרחש בישראל, ובעוצמה שתגרום לפגיעה ונזק משמעותיים. מסמך זה אמור לבחון את הכלים שהחוק מספק, כדי לגרום לאנשים וארגונים להתנהג כך, שהנזקים מרעידת האדמה שתתרחש, יהיו קטנים ככל האפשר.

השאלות עליהן אנו מנסים לענות בעזרת מסמך זה הן: מי אחראי / מוסמך לעשות מה ובאילו תנאים (זמן, מקום, נסיבות), בשלב ההיערכות לארוע, בשלב ההתמודדות איתו ובשלב השיקום. בסיס המידע כולל חוקים, תקנות, נוהלים והחלטות ממשלה בהם ניתן למצוא את התשובות לשאלות אלה.

מסמך זה כולל טבלאות ופירוט לפי זמנים: כלים להיערכות, כלים להתמודדות (בזמן הארוע ומעט לאחריו) וכלים לשיקום ופיצוי:

טבלה מס 1 מפרטת דברי חקיקה רלוונטים להיערכות ומוכנות לרעידות אדמה, ולמצבי חירום אחרים המתאימים לארוע של רעידת אדמה על פי המבנה הבא:

שם החוק + תקנות	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה * (1-7)	נסיבות ועל מה חל**	על מי חל***	למי סמכויות

* סוגי רגולציה על פי פרופ' רייכמן:

1- שליטה ישירה

2- רגולציה באמצעות מידע (כולל תקינה, דרישה לפרסום מידע)

3- רישוי (licensing & permits)

4- אחריות פלילית

5- אחריות אזרחית (נזיקית, חוזית, קניינית, אשר נאכפת על ידי השוק הפרטי או באמצעות תביעות על ידי גורמי המדינה, כולל אחריות אזרחית של רשויות)

6 - מיסוי וסיבסוד

7 - ביטוח (רשות או חובה, בכסף או בשווה ערך כסף)

בנוסף ניתן לציין מנגנונים ליישוב סכסוכים (Dispute resolution systems) המשמשים בכל אחד מהשילבים ולגבי כלי האסדרה השונים.

** סוגי מבנים (מגורים, מבני ציבור, תשתיות ומתקנים חיוניים)

*** על מי או על מה חלים הכללים - אנשים/ארגונים (בעלי נכסים, אנשים פרטיים, חברות/תאגידים, רשויות מקומיות, רשויות אחרות וכו').

טבלה מס' 2 עוסקת בהחלטות ממשלה והנחיות מינהליות, מרביתן רלוונטיות למוכנות והערכות על פי המבנה הבא:

מספר ותאריך החלטה	שם/נושא החלטה	תמצית ההחלטה	על מי חל/למי מיועד	על מה חל (סוג מבנים)

טבלה מס' 3 עוסקת בדברי חקיקה המאפשרים התמודדות בעת ארוע רעידת אדמה (או מצב חירום אחר) על פי מבנה טבלה 1

טבלה מס' 4 עוסקת בשיקום ופיצוי, גם היא על פי מבנה טבלה 1.

בסוף הטבלאות ניתן למצוא את פרוט הכללים המצויינים בטבלאות על פי סדר הופעתם בטבלה. הפרוט מקושר לשורות הטבלאות בקישוריות, כך שניתן לפנות מכל שורה להרחבה שבסוף המסמך, וממנה לחזור לטבלה התמציתית.

באותיות אפורות נרשמו כללים שאינם מתאימים לארועי רעידות אדמה אך רלוונטיים למצבי חירום אחרים כגון מלחמה וטרור. הכללים הנוגעים למצבים אלה הינם חלקיים במסמך זה ויושלמו בעבודת מחקר אחרת.

כלים להיערכות (לפני רעידת אדמה)
טבלה 1: חוקים להיערכות – לפני רעידת האדמה

שם החוק + תקנות הקישורים מובילים להרחבה שבסוף מסמך זה	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה (1-7)	נסיבות ועל מה חל (סוג מבנה)	על מי חל	למי סמכויות
חוק התכנון והבניה + תמ"א 38		הענקת זכויות בניה והקלות באישור תכניות והיתרי בניה לבעלי נכסים המחזקים את המבנים שבבעלותם	רישוי	מגורים, מבני ציבור	בעלי נכסים	מוסדות התכנון, רשויות מקומיות
חוקים משלימים לתמ"א 38						
חוק התכנון והבניה (תיקון 97)	סעיף 3א158	הקלה בתנאי מקומות חניה למבנה מחוזק ע"פ התמ"א	רישוי	מגורים	בעלי נכסים	מוסדות התכנון, רשויות מקומיות
חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 96), התשע"א-2011 + תקנות התכנון והבניה (פטור מהיטל השבחה לעידוד חיזוק מבנים מפני רעידות אדמה) (הוראת השעה)	ס' 19(ב)(10) לתוספת השלישית לחוק	פטור מהיטל השבחה למבנה מחוזק ע"פ התמ"א	מיסוי	מגורים	בעלי נכסים	מוסדות התכנון, רשויות מקומיות
	ס' 266ד	אגרה מופחתת למתן היתר שחל לגביו פטור מהיטל השבחה לפי סעיף 19(ב)(10) - חיזוק מבנים מפני רעידות אדמה	מיסוי	יישובים או אזורים לפי אמות מידה שייקבע שר הפנים	בעלי נכסים	שר הפנים, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת
חוק המקרקעין (חיזוק בתים משותפים מפני רעידות אדמה)	ס' 4, 5, 6	הורדת רף ההסכמה לביצוע עבודות ברכוש המשותף	רישוי	מגורים	בעלי נכסים	המפקח על רישום מקרקעין
חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון מס' 62 – הוראת שעה) תיקון 74	פרק חמישי סעיף 1ג49	פטור ממס שבח מקרקעין וממס מכירה במכירת זכות במקרקעין שתמורתה משופעת מזכויות בניה שניתנו לפי תכנית החיזוק, כאמצעי מימון לביצוע עבודות החיזוק, גם בדרך של הריסה	מיסוי	מגורים	בעלי נכסים	רשות המיסים
חוק המע"מ	סעיף 31ב	מתן שירותי בניה לפי תכנית חיזוק בתמורה למכירת הזכות הנמכרת, פטורה ממס	מיסוי	?	בעלי נכסים	?
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 + תקנות התכנון והבניה (חישוב שטחים ואחוזי בניה בתכניות ובהיתרים), תשנ"ב-1992	סעיף 265 לחוק, תקנה 4(ה) ותקנה 4(ז)(2)(ב) בתקנות	החרגת שטחים שנועדו לצורך חיזוק מבנה מפני רעידות אדמה מחישוב השטח הכולל המותר לבניה.	רישוי	מגורים, מבני ציבור		רשויות רישוי (ועדות תכנון מקומיות)
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 + תקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות)	תקנה 17, + סעיף 3.8.30.4 + סעיף 3.8.30.5 לתוספת השנייה לתקנות	הקלות בבטיחות אש בבנייני מגורים אשר מתווספת אליהם לפחות קומה אחת מכוח תמ"א 38	רישוי	מגורים	בעלי מבנים למגורים	רשויות הרישוי

שם החוק + תקנות הקישורים מובילים להרחבה שבסוף מסמך זה	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה (1-7)	נסיבות ועל מה חל (סוג מבנה)	על מי חל	למי סמכויות
חוקים מלבד תמ"א 38						
חוק שיפוץ בתים ואחזקתם, תש"ס-1980 ¹						
חוק התקנים, תשי"ג - 1953 קישור לחוק	ס' 2,5,9,10,12,16א ס' 8	אסדרת תחום התקינה, לרבות הקמת מכוון התקנים הישראלי וקביעת הסדרי הכרזה על תקן רשמי, חיוב עמידה בתקן רשמי והקניית סמכויות פיקוח והטלת קנסות לממונה על התקינה השר רשאי, לאחר התייעצות עם נציגי היצרנים והצרכנים, להכריז בהכרזה שפורסמה ברשומות על תקן מסוים, כולו או חלקו, כעל תקן ישראלי רשמי (להלן – תקן רשמי), אם נוכח כי הדבר דרוש להשגת אחת המטרות המפורטות בפקאות (1) עד (6), (...): (1) שמירה על בריאות הציבור; (2) שמירה על בטיחות הציבור (...);	רישוי, מידע	מטלטלים, מבנים או מתקנים (אפילו מחוברים למקרקים, להוציא רפואות)	עוסקים המבקשים לייצר מצרך, כהגדרתו בחוק	מכוון התקנים הישראלי; שר הכלכלה; הממונה על התקינה
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 + תקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות) + תקן 413 קישור לחוק קישור לתקנות	סעיף 145 סעיף 4.04 לתוספת החמישית לתקנות + סעיף 5.06(א)(4) לתוספת השנייה לתקנות	התניית בניה באישור תכנית מתאר מקומית או מפורטת ובהיתר בניה והסמכת מוסדות התכנון להתנות על אישור התכנית ועל מתן ההיתר. בין השאר – סמכות לדרוש הכנת תסקיר השפעה על הסביבה ובו התיחסות לסיכונים מרעידות אדמה. התניית בנייה בעמידה בתקן	רישוי	מבנים שונים - מבני מגורים, מבני ציבור, מבני תעשייה והחסנה, ארובות, ממגורות, מכלים	בעלי נכסים, המבקשים היתר בניה	מוסדות התכנון והבניה, רישוי
תקנות התכנון והבניה (תסקירי השפעה על הסביבה), תשס"ג-2003²	1,2	חובת הגשת תסקיר השפעה על הסביבה לתכניות לתשתיות ולתכניות אחרות, על פי שיקול דעת מוסד התכנון. הסמכת נציג השר לאיכות הסביבה כיועץ סביבתי לענין התסקירים. מתפקידיו - לתת הנחיות להכנת תסקירים, לבדוק את	רישוי, מידע	תשתיות ותכניות שיש בביצוען סיכון להשפעה ניכרת על הסביבה	יזומי תכניות	מוסדות התכנון, המשרד להגנת הסביבה

¹ החוק נוגע רק לשיפוץ חיצוני, החלפת צנרת וכו', לא לחיזוק מבנים

² ראו הנחיות המשרד להגנת הסביבה בנושא: [הנחיות בנושא רעידות אדמה בתסקירי השפעה על הסביבה](#)

שם החוק + תקנות הקישורים מובילים להרחבה שבסוף מסמך זה	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה (1-7)	נסיבות ועל מה חל (סוג מבנה)	על מי חל	למי סמכויות
		התסקירים ולתת את חוות דעתו בנושא למוסדות התכנון				
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 + תמ"א 35	סעיף 12.5 + סעיף 12.7 לתמ"א	התניית אישור תכניות בבדיקות סייסמיות וסקרי סיכונים	רישוי	תכניות בכלל ושטח לשימוש הכולל חומרים מסוכנים בפרט	יזמי תכניות מקומיות	רשויות רישוי; ועדות תכנון מקומיות ומחוזיות
חוק החומרים המסוכנים + חוק רישוי עסקים	ס' 2, ס' 3 (א), 3 (ה) לחוק חומ"ס	כל מקום למכירת חומרים מסוכנים טעון רישוי לפי חוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968 (א) לא יעסוק אדם ברעלים אלא אם כן יש בידו היתר רעלים מאת הממונה (מטעם השר להגנת הסביבה). (ה) הממונה רשאי להתנות את מתן היתר הרעלים בתנאים מיוחדים שיש לקיימם לפני מתן ההיתר; כן רשאי הוא לקבוע בהיתר תנאים מיוחדים, ורשאי הוא, בכל עת, להוסיף או לגרוע מהם, הכל על מנת להגן על הסביבה או על בריאות הציבור	רישוי	כל עסק או אדם העוסק בחומרים מסוכנים		הממונה על נושא חומ"ס מטעם השר להגנת הסביבה
חוק התגוננות אזרחית + ילקוט פרסומים י"ב בסיון התשס"ג 2714, 5193 12 ביוני 2003 ע' 2714	ס' 1 (הגדרות), ס' 5. (ב) (2)	מערך כונני חומרים מסוכנים במשרד לאיכות הסביבה הוכרז כארגון שעזרתו נדרשת להתגוננות אזרחית ("ארגון עזר") למפקד הגא מחוזי סמכות להפעיל את ארגוני העזר שבמחוז בעת מצב מיוחד בעורף, בשעת התקפה ובשעת תמרוני הגא				
חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות³	ס' 5	בין תפקידיה וסמכויותיה של הרשות: לקבוע דרישות לגבי השכלה והכשרה מקצועית של עובדים ומנהלים במעבדות המבקשות לקבל הסמכה ולגבי ביצוע בדיקות וציוד בדיקות; לתת למעבדות שיבקשו, הסמכה בתחומים ובסוגי בדיקות שקבעה ולקבוע דרישות למתן ההסמכה ותנאים לקיומה; לשמש נציגתה הבלעדית של המדינה, בכל דבר וענין הקשור בתפקידיה, ובכלל זה להכיר, באופן הדדי, ברשויות	רישוי	רישוי מכונים לבקרת בניה	מכוני בקרת בניה	הרשות הלאומית להסמכת מעבדות

³ ראו בהמשך, החלטת ממשלה מס' 963 מיום 26.11.2009 בנושא הקמת מכוני בקרה, אשר יפעלו לביצוע מכלול פעולות הבקרה בתחום הבקרה ההנדסית של הבניה הן טרם הוצאת ההיתר והן בשלבי ביצועו וכן יפעלו כמוסמך מטעם כלל גורמי הממשלה והגופים הממשלתיים אשר אישורם נדרש במהלך הליכי הרישוי.

שם החוק + תקנות הקישורים מובילים להרחבה שבסוף מסמך זה	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה (1-7)	נסיבות ועל מה חל (סוג מבנה)	על מי חל	למי סמכויות
		הסמכה של מדינות אחרות או של ארגונים בינלאומיים; לבטל הסמכה של מעבדה, אם (...) אינה עומדת בדרישות שנקבעו למתן ההסמכה; (6) ליזום כל פעולה הכרוכה או הקשורה בהסמכה של מעבדות המבצעות בדיקות, לרבות פעולות הדרכה, פרסום והסברה; (7) לבצע ולרכז את כל הפעולות הנדרשות לביצוע תפקידיה שבסעיף זה.				
חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות, התשכ"ט-1969 תקנות רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות (היקף כספי ומהות מקצועית), תשמ"ד-1984	סעיפים 3, 14 ו-17 לחוק.	רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות והענקת רישיון התקנות קובעות את "היקפן הכספי של עבודות הנדסה בנאיות באתר בניה אחד, לעניין סעיף 14 לחוק" (תקנה 1 לתקנות). כמו כן, קובעות התקנות כי "עבודות הנוגעות לשלד של מבנה יבוצעו בידי קבלנים רשומים בלבד, אף אם אין היקפן הכספי חורג מן האמור בתקנה 1".	רישוי	עבודות הנדסה בנאיות, כהגדרתן בחוק.	קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות, כהגדרתם בחוק	הרשם המנהל את פנקס הקבלנים לעבודות הנדסה בנאיות; (שר השיכון והמועצה לעבודות הנדסה בנאיות) ⁴
חוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח – 1958	לרבות סעיפים 2, 3, 8, 11 ו-23.	רישום מהנדסים ואדריכלים בפנקס המהנדסים והאדריכלים והענקת רישיון מהנדס או אדריכל; הקמת מועצת ההנדסה והאדריכלות	רישוי		מהנדסים ואדריכלים, כהגדרתם בחוק	שר העבודה ⁵ ; מועצת ההנדסה והאדריכלות; רשם המהנדסים והאדריכלים
חוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, התשע"ג-2012	סעיפים 17-21	קביעת מרשם ההנדסאים והטכנאים המוסמכים; הקמת ועדה משותפת למועצת ההנדסאים והטכנאים המוסמכים ולמועצת ההנדסה והאדריכלות	רישוי		הנדסאים וטכנאים	רשם ההנדסאים והטכנאים המוסמכים; שר התעשייה, המסחר והתעסוקה ⁶
חוק ההתגוננות האזרחית +	סעיפים 11ב, 14(ג)(2)	התניית הבנייה בעקרון יסוד של הבטחת	רישוי	מרחב מוגן	בעלי נכסים	רשויות מוסמכות

⁴ רישום הקבלנים מתנהל במשרד הבינוי (ראו: http://www.moch.gov.il/rasham_hakablanim/Pages/rasham_hakablanim.aspx)

⁵ על פי סעיף 1 לחוק המהנדסים והאדריכלים, "שר" פירושו "חבר הממשלה שהממשלה העניקה לו סמכות לביצוע חוק זה". הממשלה העניקה לשר העבודה את הסמכות לביצוע החוק בשנת 1958 (י"פ 618, בעמ' 1481). משאין עוד "שר עבודה", כיום חוק המהנדסים והאדריכלים נמצא תחת משרד הכלכלה, בראשותו של שר הכלכלה. ראו:

<http://www.moital.gov.il/NR/exeres/0BEEA6E5-FA22-4DA5-9C38-B65952CDCF69.htm>

⁶ רישום ההנדסאים והטכנאים מתנהל אף הוא במשרד הכלכלה.

שם החוק + תקנות הקישורים מובילים להרחבה שבסוף מסמך זה	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה (1-7)	נסיבות ועל מה חל (סוג מבנה)	על מי חל	למי סמכויות
תקנות ההתגוננות האזרחית (מפרטים לבניית מקלטים), תש"ן-1990	271 לחוק. תקנה 170(א)(4) + תקנה 197(א)(4) +תקנה 278(א)(3)	יציבות המבנה מפני כוחות אופקיים הנובעים מרוח, רעידות אדמה וכיו"ב לפי דרישות התקן.		קומתי או דירתי לבניין מגורים ומרחב מוגן ייעודי במוסד בריאות	המבקשים היתר בניה	(ראש הג"א, מפקד הג"א מחוזי או אדם שהוסמך לכך)
חוק ההתגוננות האזרחית, תשי"א-1951	27 (ב)	מסמיד את שר הביטחון להתקין תקנות, בין היתר, בנוגע להעמדת מקרקעין, ציוד ועובדים של הרשויות המקומיות לצרכי התגוננות במקרה של מצב מיוחד בעורף / שעת התקפה ובנוגע למתן עזרה וסיוע להגא על ידי הרשויות המקומיות לשם פינוי אוכלוסייה ושיכונה		רשויות מקומיות	שר הביטחון, בהסכמת שר הפנים	
תקנות שעת חירום (קליטת אוכלוסייה מפונה) ⁸						
חוק רישום ציוד וגיוסו לצבא-הגנה לישראל, 1987 + תקנות רישום ציוד וגיוסו לצבא-הגנה לישראל, תשמ"ח-1987		סמכות לגייס ציוד פרטי לצה"ל + סמכות של שר הביטחון להתקין תקנות בדבר גיוס כאמור			בעלי ציוד ("ציוד" = כלי תחבורה, ציוד הנדסי ומיתקנים, כפי שהם מוגדרים בחוק)	שר הביטחון, מפקדים מוסמכים, פוקדים

⁷ מעניין לציין כי אין סמכות מקבילה להתקנת תקנות מקבילות למצבי חירום שאינם "מצב מיוחד בעורף" או "שעת התקפה"
⁸ התקנות טרם נמצאו בפרסומים רשמיים וגלויים, אך מאוזכרות במסמכים העוסקים בפס"ח

שם החוק + תקנות הקישורים מובילים להרחבה שבסוף מסמך זה	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה (1-7)	נסיבות ועל מה חל (סוג מבנה)	על מי חל	למי סמכויות
<p>פקודת העיריות, צו המועצות המקומיות (א), תשי"א-1950 וצו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות), תשי"ח-1958</p>	<p>פק' העיריות: 149א(א), 248א(א), 249(17), 249(29) צו המועצות המקומיות (א): 123א(א), 140א(א), 146(13) בצו המועצות המקומיות (מוא"ז): ס' 240 + 240ג (ס' 43) + ס' 61א, 63א(12)</p>	<p>חובה לבחור ועדה להכנת המשק לשעת חירום ולהפעלתו בשעת חירום (ועדת מל"ח9).</p> <p>חובה לעשות את כל הדרוש להכנתו של המשק לשעת חירום ולהפעלתו אותו זמן, למעט גיוסם של כוח אדם וציוד אשר חל עליהם חיקוק אחר, בכפוף להוראות השר הממונה על הפעולות בתחום הנוגע בדבר ובהתאם לתכנית שאישרה הממשלה או מי שהסמיכה לכך⁹; להסדיר בשעת-חירום את מכירתם ומחירם של מצרכי מזון, ולפקח עליהם (פק' העיריות).</p> <p>לעשות את כל הדרוש להכנתו של המשק לשעת חירום ולהפעלתו בשעת חירום, לרבות ארגון והסדרתם של אספקת מצרכים ושירותים חיוניים (צו המועצות) לעשות בדרך כלל, כל מעשה הדרוש לשם שמירה על תחום העיריה, בריאות הציבור והבטחון בו</p>	שליטה ישירה, אחריות אזרחית	מרחב הרשות המקומית	הרשות המקומית	הרשות המקומית
	פקודת העיריות 248א(ב)	<p>לפני שנת כספים יכין שר הפנים, בהתייעצות עם הרשויות המקומיות הנוגעות בדבר, תכנית לשנת הכספים הבאה לרכישת ציוד ולהקמת מבנים לצרכי המשק לשעת חירום. שר האוצר יעביר לשר הפנים, בכל שנת כספים. סכום מאוצר המדינה, שהוא מחצית סך כל אומדני ההוצאות המאושרות בתכנית כאמור; שר הפנים יחליט על חלוקתו של הסכום האמור בין הרשויות המקומיות הנוגעות בדבר</p>			שר הפנים, שר האוצר	שר הפנים ושר האוצר

⁹ ראו גם החלטת ממשלה 1716 [להלן](#).

¹⁰ סמכות רח"ל וועדת מל"ח עליונה כלפי הרשויות המקומיות נגזרת מפקודת העיריות: פקודת העיריות מחייבת את הרשות המקומית "לעשות את כל הדרוש להכנתו של המשק לשעת חירום ולהפעלתו אותו זמן, בכפוף להוראות השר הממונה על הפעולות בתחום הנוגע בדבר ובהתאם לתכנית שאישרה הממשלה או מי שהסמיכה לכך". השר הממונה הוא שר הבטחון, הממשלה אישרה את החלטה 1716 (תכנון המשק החיוני של המדינה לשעת חירום והפעלתו בשעת חירום) והסמיכה את רח"ל

שם החוק + תקנות הקישורים מובילים להרחבה שבסוף מסמך זה	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה (1-7)	נסיבות ועל מה חל (סוג מבנה)	על מי חל	למי סמכויות
	פקודת העיריות ס' 149. ב. צו המועצות המקומיות (א) ס' 123. ב. צו המועצות המקומיות – מוא"ז ס' 40. ג.	חובה להקים ועדת ביטחון אשר תייעץ ותסייע בנושאי המשמר האזרחי, ברשויות מקומיות שבהן נתכונן משמר אזרחי				
צו המועצות המקומיות (א) צו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות)	140.א. (א) 61.א. (א)	סמכות למועצה להעסקת מתנדבים בשעת חירום בכל התפקידים הכרוכים בהכנתו של המשק לשעת חירום ולהפעלתו בשעה כאמור (מעמדם – עובדי מועצה ארעיים).				
חוק עזר לדוגמא לעיריות (הריסת מבנים מסוכנים), התשל"ב-1972 ¹¹	ס' 262 לפקודת העיריות (סמכות שר הפנים לפרסם חוקי עזר לדוגמא) ס' 2, 3, 4, 6 לחוק העזר	חובת בעל בנין להחזיק את בנינו במצב המבטיח את שלום הציבור ואת שלום המחזיקים בו, סמכות ראש העיריה להורות למהנדס או לרופא לערוך סקר על בנינים העלולים להיות סכנה למחזיקים או לציבור. על עורך הבדיקה להגיש דו"ח לראש העיריה תוך 24 שעות לאחר עריכת הבדיקה. סמכות ראש העיריה לדרוש בהודעה בכתב מבעל הבניין לבצע את העבודות המפורטות בה אם סבר כי הבניין מהווה סכנה למחזיקים או לציבור על בסיס הדו"ח לעיל; בעל בנין חייב למלא אחר ההודעה; לא מלא – רשאית העיריה לבצע את העבודות ולגבות הוצאות מבעל הבניין. סמכות ראש העיריה, באישור הממונה על המחוז, לבצע את העבודות הדרושות לשם סגירת בניין או הריסתו (ולגבות הוצאות הביצוע מבעל הבניין) אם הבניין מהווה סכנה מידית למחזיקים או לציבור, סמכות ראש העיריה, המהנדס והרופא להיכנס לבנין.	אחריות פלילית אחריות אזרחית	סכנה לשלום הציבור או למחזיקים של הבניין	בעלי בניינים, כהגדרתם בחוק העזר	ראש העיריה, מהנדס, רופא

¹¹ לרשימת 215 (מתוך 257) הרשויות המקומיות שאמצו חוק עזר כאמור ראו: אתר משרד הפנים, מידע על רשויות מקומיות, חוקי עזר לפי נושא, הריסת מבנים מסוכנים <http://rashoyot.moin.gov.il/default.aspx?m=1>

שם החוק + תקנות הקישורים מובילים להרחבה שבסוף מסמך זה	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה (1-7)	נסיבות ועל מה חל (סוג מבנה)	על מי חל	למי סמכויות
חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, תשמ"א-1981 + תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן) + תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), תשמ"ו-1986	סעיפים 38,39 ו-112 לחוק + תקנה 5 לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן) + תקנה 3 לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי)	פוליסה תקנית תכסה סיכון של רעידת אדמה למבנה ותכולת דירה, אלא אם כן המבוטח ויתר על הכיסוי. ניתן להוסיף כיסוי לנזק שנגרם לרכב.	ביטוח	דירות מגורים	חברות ביטוח	המפקח על הביטוח (משרד האוצר) בעלי נכסים
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 + חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה-2005 + תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (בקשה לרישיון, הכשרה, התמחות ובחינות של סוכני ביטוח, יועצים פנסיוניים וסוכני שיווק פנסיוני), תשס"ו-2006	סעיפים 25(ד) ו-112 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) + סעיפים 7 ו-44 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני). חלק ב' לתוספת הראשונה בתקנות	עמידה בבחינות גמר בענף ביטוח כללי למבקש רישיון סוכן יחיד בענף ביטוח כללי, הכוללות ידיעה בסיכונים נלווים – נזקי טבע ורעידות אדמה	רישוי		מבקשי רישיונות סוכן בענף ביטוח כללי	המפקח על הביטוח (משרד האוצר)
חוק משק החשמל, התשנ"ו-1992	סעיפים 3,4,7,9,10,21 סי' 17(א) (4)	הקמת הרשות לשירותים ציבוריים – חשמל והסמכתה לתת רישיונות לייצור, הולכה ואספקה של חשמל קביעת חובות בעל רישיון ספק שירות חיוני: בעל רישיון ספק שירות חיוני יפעל להבטחת מתן מלוא שירותיו במשך כל תקופת רישונו תוך עשיית כל הפעולות הדרושות למתן השירותים כאמור	רישוי, אחריות פלילית ואזרחית	מערכות ייצור, הולכה ואספקה של חשמל		רשות החשמל, שר האנרגיה והתשתיות
חוק הגז (בטיחות ורישוי) + צו הגז (בטיחות ורישוי) (מיתקנים להולכת גז טבעי), תשנ"ז-1997 + צו הגז (בטיחות ורישוי) (מיתקנים לחלוקת גז טבעי), התשנ"ט-1999	סעיפים 2 ו-30 לחוק. סעיף 2 לצו הגז (בטיחות ורישוי) (מיתקנים לחלוקת גז טבעי) ו-סעיף 2 לצו הגז (בטיחות ורישוי)	התניית הקמה והפעלה של מערכות חלוקת והולכת גז טבעי בתקנים אירופאיים ותקן 413.	רישוי	מיתקני תשתית - גז טבעי	בעלי רישיונות בתחום הגז אדם המקים או מפעיל מיתקן גז טבעי, או מבצע עבודת גז	מנהל בטיחות גז (מינוי שר האנרגיה והתשתיות)

שם החוק + תקנות הקישורים מובילים להרחבה שבסוף מסמך זה	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה (1-7)	נסיבות ועל מה חל (סוג מבנה)	על מי חל	למי סמכויות
	(מיתקנים להולכת גז טבעי).					
חוק משק הגז הטבעי	סעיפים 72-74	סמכות מנהל רשות הגז הטבעי לשלוח הודעה על ליקויים ולדרוש את תיקונם. סמכות הממונה על הבטיחות לדרוש תיקון ליקויים וביצוע פעולות (ע"י בעל הרישיון או בעצמו או באמצעים אחרים אם לא בוצעו ע"י בעל הרישיון) הדרושות למניעת סכנה לאדם או לרכוש.	רישוי, אחריות אזרחית	מיתקני תשתית - גז טבעי	בעל רישיון להקמה והפעלה של מתקן גז או מערכת הולכה או חלוקה של גז	מנהל רשות הגז הטבעי והממונה על הבטיחות, שמונו על פי החוק
חוק הנפט, התשי"ב-1952 + תקנות הנפט (עקרונות פעולה לחיפוי נפט והפקתו בים), תשס"ו-2006	סעיפים 4, 6, 7 ו-82 לחוק תקנה 2 לתקנות.	התניית קבלת זכות נפט בים בהיתר מוקדם עם זכות קדימה – בניסיון קודם בביצוע מיפוי סייסמי בים ¹² . מינוי ממונה על ענייני נפט והסמכתו לתת היתרים ורשיונות לחיפוש והפקה של נפט בים בכל תנאי שיראה לנכון; הסמכת השר להתקין תקנות לעניין יישום החוק	רישוי	מתקני תשתית – קידוחי נפט וגז בים	מבקשי זכויות נפט	שר התשתיות הלאומיות (משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים), הממונה על ענייני הנפט
חוק מקורות אנרגיה, תש"ן-1989	ס' 3(א)(4)	הסמכת שר האנרגיה והתשתית להתקין תקנות לעניין הסדרת השימוש במקורות אנרגיה בשעת חירום ¹³	רישוי			שר האנרגיה והתשתית
חוק המים, תשי"ט-1959	סעיפים 124 רבתי, 17, 18 א, 20 י	הקמת הרשות הממשלתית למים ולביוב ומוסדותיה; הגדרת "אירוע פגיעה במים". הסמכת מנהל הרשות (הממונה על ידי הממשלה, על פי הצעת שר התשתיות הלאומיות) להכריז על אירוע פגיעה במים ובעקבות כך לצוות על כל אדם הנוגע בדבר לעשות את כל הדרוש לטיפול, מניעה והשבת המצב לקדמותו ולשם הסדרת אספקת המים לצרכנים. סמכות זו מגובה בסמכות לחייב מי שלא פעל על פי הצו בהוצאות הכרוכות בכך; הסמכת מנהל רשות המים להכנס לכל מקום ולעשות כל פעולה דרושה להשגחה על מקור מים ושמירה על מים; במידה ושוכנע כי נגרם זיהום חמור של מים, הסמכת המנהל	רישוי	מקורות מים	כל אדם, ובפרט גופים ציבוריים המנויים בתוספת הראשונה, ביניהם תאגידי מים וביוב	הרשות הממשלתית למים ולביוב, מנהל רשות המים הארצית ורשויות מים מקומיות

¹² בחוק אין חובה לבצע סקר סייסמי כתנאי לקידוח או הפקה.

¹³ נכון ליולי 2015 טרם נקבעו תקנות לעניין זה

למי סמכויות	על מי חל	נסיבות ועל מה חל (סוג מבנה)	סוג רגולציה (1-7)	תמצית הכלל	סעיפים	שם החוק + תקנות הקישורים מובילים להרחבה שבסוף מסמך זה
				<p>להשתמש בכח במידה הדרושה לעניין כדי להפסיק את זיהום המים או תוצאותיו. הרשות הממשלתית מוסמכת להסמיך ולבטל הסמכה של רשויות מים; הגדרת תפקידיהם של רשות המים הארצית ושל רשויות מים אזורית: להקים מפעל אזורי, לנהלו, לספק מים ממנו, להחזיקו במצב תקין, להרחיבו ולעשות כל פעולה אחרת הדרושה להספקת מים ממנו, הכל בכפוף להסמכת ורישוי הרשות הממשלתית למים וביוב. רשות מים אזורית יכולה להיות תאגיד, רשות מקומית או איגוד ערים. רשויות המים הן גוף מבוקר ע"י מבקר המדינה</p>	סעיפים 48, 49, 50, 55	
שר התחבורה, רשות שדות התעופה		שדות תעופה	רישוי	<p>הרשות מצויה תחת פיקוחו הכללי של שר התחבורה. בין תפקידי הרשות: להחזיק, להפעיל, לפתח ולנהל את שדות התעופה של הרשות (נמל תעופה בן-גוריון, שדה תעופה אילת, שדה תעופה ירושלים (עטרות), שדה תעופה חיפה, שדה תעופה מחניים, שדה תעופה הרצליה, שדה התעופה תמנע), לבצע בהם פעולות תכנון ובניה ולתת בהם שירותים נלווים לכל הפעולות האלה; לנקוט אמצעים לבטחונם של שדות התעופה, ושל בני האדם, הטובין, כלי הטיס, המבנים, המיתקנים והציוד שבהם. על הרשות להכין ולהגיש כל שנה לאישור שר התחבורה תכנית ותקציב לפיתוח המפרטים בין השאר את דרכי מימון. בנוסף, על הרשות ליצור ולקיים קרנות, בין השאר לחידוש המבנים, המיתקנים והציוד של שדות התעופה של הרשות, לפיתוח שדות התעופה שלה. בסמכות מועצת הרשות למנות מנכ"ל ומנהלי שדות תעופה ולהגדיר תפקידם ולהקנות להם את הסמכויות הדרושות להחזקת שדות</p>	5(א), 8, 22, 28, 30, 34, 57	<p>חוק רשות שדות התעופה, תשל"ז-1977</p>

למי סמכויות	על מי חל	נסיבות ועל מה חל (סוג מבנה)	סוג רגולציה (1-7)	תמצית הכלל	סעיפים	שם החוק + תקנות הקשורים מובילים להרחבה שבסוף מסמך זה
				<p>התעופה לרשות רשות להציע לשר התחבורה להתקין תקנות על פי חוקי הטיס ולקבוע כללים, בין השאר להחזיק שדות התעופה. שר התחבורה רשאי לדרוש מהרשות שתקבע כללים בנושא שיגדיר בדרישתו.</p> <p>ס' 57 מעניק לשר התחבורה סמכות להתקין תקנות לביצוע החוק</p>		
רשות שדות התעופה ומנהל הרשות	מפעילי שדות תעופה	שדות תעופה	רישוי, אחריות פלילית ואזרחית	<p>חוק הטיס אוסר על הפעלת שדה תעופה או מנחת ללא רישיון ומסמך את מנהל רשות שדות התעופה או עובד הרשות שהוסמך לכך להעניק רישיון, בתנאים מפורטים, ביניהם: הוכחה כי קיימים המתקנים המתאימים ואמצעי כיבוי והצלה, הוכחה כי מבנה השדה, ובכלל זה המסלולים, שטחי התנועה החניה הבטיחות ועוד, מבטיחים פעולה בטוחה. ברשיון, רשאי המנהל לקבוע בין השאר מגבלות לשם שמירה על הבטיחות. למנהל סמכות גם להגביל רישיון, להתלותו, לבטלו או לסרב לחדשו, אם הופר או חדל להתקיים תנאי מתנאי הרישיון. שר התחבורה רשאי לקבוע הוראות לעניין הפעלת שדות תעופה ומנחתים</p>	31,32,33,38	חוק הטיס, תשע"א-2011
שר התחבורה, שר האוצר, רשות הספנות והנמלים, מנהל הרשות, חברת הפיתוח והנכסים, חברות נמל: אילת, אשדוד, חיפה			רישוי, אחריות ישירה, אחריות אזרחית ופלילית	<p>חוק רשות הספנות והנמלים מקים את רשות הספנות והנמלים, מסמך את שר התחבורה ושר האוצר להסמך חברה ממשלתית להיות "חברת פיתוח ונכסים" ומעניק לחברה זו תפקידים, בין השאר בפיתוח הנמלים ותחזוקתם. בנוסף, החוק מסמך את השרים להסמך חברות/תאגידים להיות "חברות נמל" אשר יפעילו את הנמלים. לכל אחד מאלה מגדיר החוק חובות וסמכויות, ביניהם: על הרשות לפקח על תכנון ופיתוח הנמלים (אילת אשדוד וחיפה). על חברת הפיתוח והנכסים לגבש תכנית שנתית ורב-שנתית לפיתוח הנמלים שתאושר ע"י שר התחבורה ושר האוצר; הרשות</p>	4(א)(7), 23(ב) 9(א)(2), 9(ב)(5), 9(ב)(6)	חוק רשות הספנות והנמלים

למי סמכויות	על מי חל	נסיבות ועל מה חל (סוג מבנה)	סוג רגולציה (1-7)	תמצית הכלל	סעיפים	שם החוק + תקנות הקשורים מובילים להרחבה שבסוף מסמך זה
				<p>מוסמכת להורות על הפרטים שייכללו בתכנית הפיתוח.</p> <p>שר התחבורה ושר האוצר יסמיכו חברה בבעלות ממשלתית מלאה להיות חברת הפיתוח והנכסים (חברה בבעלות ממשלתית מלאה) שבין תפקידיה לתכנן ולפתח את הנמלים לפי תכניות פיתוח, והכל במטרה לתת מענה לצורכי המשק ולהבטיח את תחזוקתם של נכסי הנמל.</p> <p>חברות הנמל מוסמכות להפעיל את הנמלים. שר התחבורה רשאי לקבוע, בין השאר ובהתייעצות עם הרשות, הוראות לענין התשתיות, המערכות והמיתקנים שכל חברת נמל ותאגיד מורשה לקיים לצורך הפעלה תקינה, בטיחותית ויעילה של הנמל, ואופן תחזוקתם.</p> <p>השר מוסמך למנות מפקחים, לשם פיקוח על פעולות חברת נמל ותאגיד מורשה במתן שירותי נמל ובקיום תשתיות, מערכות ומיתקנים, לפי החוק. בסמכות הפקחים לדרוש מסמכים המתייחסים למתן שירותי נמל או לקיום תשתיות, מערכות או מיתקנים וכן להיכנס, לאחר שהזדהה, לכל מקום בנמל, בכל עת סבירה, ולערוך בו בדיקה. מנהל הרשות (הממונה על ידי שר התחבורה) מוסמך להטיל עיצום כספי על חברת הנמל אם הפרו תנאי מתנאי הסמכתם או הפרו הוראה בדבר מתן שירות נמל או בדבר קיום תשתית, מערכת או מיתקן בנמל, ויש בהפרה כדי לסכן את בטיחות השיט, או לגרום לזיהום מי נמל או להפריע להפעלתו התקינה של הנמל;</p> <p>חוק פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996 יחול על שירותי נמל הניתנים בנמלים.</p>	<p>10(א), 14(א)</p> <p>20(ב)</p> <p>29</p> <p>42(א)</p> <p>27</p>	

למי סמכויות	על מי חל	נסיבות ועל מה חל (סוג מבנה)	סוג רגולציה (1-7)	תמצית הכלל	סעיפים	שם החוק + תקנות הקישורים מובילים להרחבה שבסוף מסמך זה
			רישוי, אחריות ישירה	<p>קביעה כי בעל זכיון ייבחר במכרז פומבי והסדרת החובות והזכויות של בעל הזכיון במסגרת חוזה.</p> <p>ס' 3. (א) בעל הזכיון יהיה חברה הרשומה בישראל, אשר נבחרה מבין המציעים שנמצאו מתאימים במכרז פומבי</p> <p>ס' 4: חוזה הזכיון יקבע את זכותו של בעל הזכיון לגבות ולקבל אגרה ויכלול את חובותיו וזכויותיו של בעל הזכיון לענין כביש האגרה והדרך שבה הוא עובר, לרבות את אלה -</p> <p>(1) תכנונם, בנייתם ובכלל זה שיקום נופי, אחזקתם, הפעלתם ושיפורם ;</p> <p>(2) מניעת מפגעים סביבתיים ובטיחותיים ;</p> <p>(3) חובת ביטוח מתאים, לרבות לצד ג' "השר" – לענין כביש 6 - שר התשתיות הלאומיות</p> <p>לענין מנהרות הכרמל – שר התחבורה כביש 6: ס' 16. השר (שר התשתיות הלאומיות) ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, בהסכמת שר האוצר ושר התחבורה, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצוע מנהרות הכרמל: ס' 16. שר האוצר ושר התחבורה ממונים על ביצוע חוק זה והם רשאים להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו</p> <p>ס' 8-10, הסדרת השימוש בכביש בעת חירום 8. שר הבטחון, בהסכמת שר התחבורה ושר האוצר, רשאי, אם ראה שהדבר חיוני מטעמי בטחון המדינה, להורות בצו כי הנסיעה בכביש האגרה או בחלק ממנו, תהיה ללא תשלום אגרה לכל כלי הרכב או לכלי רכב מסוימים; צו לפי סעיף זה יהיה בתוקף לתקופה שלא תעלה על שבעה ימים, אלא אם כן הוארך לפי סעיף זה מעת לעת; צו לפי סעיף זה אינו טעון פרסום ברשומות</p>		<p>חוק כביש אגרה (כביש ארצי לישראל), התשנ"ה-1995 חוזה הזכיון כביש 6 חוק כבישי אגרה (מנהרות הכרמל), התשנ"ה-1995 חוזה זכיון מנהרות הכרמל</p>

שם החוק + תקנות הקישורים מובילים להרחבה שבסוף מסמך זה	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה (1-7)	נסיבות ועל מה חל (סוג מבנה)	על מי חל	למי סמכויות
חוק יסוד: מבקר המדינה + חוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958 ¹⁴	סעיף 1,2,6,7 ו-12 לחוק יסוד: מבקר המדינה. סעיף 1,9,10,26 לחוק מבקר המדינה	ביקורת המדינה נתונה בידי מבקר המדינה, קביעת תחומי הביקורת, אחריותו בפני הכנסת, הקשר עמה והגשת דוחות. בחירת מבקר המדינה, קביעת הגופים הכפופים לביקורת המדינה, היקף ותחומי הביקורת. למבקר, ולמי שנתמנה על ידו לשם כד, יהיו את כל הסמכויות האמורות בסעיפים 8 עד 11 ו-27 (ב) (ד) לחוק ועדות חקירה, בשינויים המחויבים.	מידע		גופים מבוקרים	מבקר המדינה
חוק להסדרת הבטחון בגופים ציבוריים, תשנ"ח-1998		חובת מינוי ממונה בטחון בכל גוף ציבורי ופרוט סמכויות הממונה, הכשרתו ותנאי כשירותו. חיוב מינוי מאבטח בגופים ציבוריים ופרוט סמכויותיהם ¹⁵				
חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, תשס"ה-2005		סמכויות חיפוש, עיכוב ועוד - רלוונטי רק למצבי חירום שנוגעים לטרור ואליומות				

¹⁴ מבקר המדינה רלוונטי לכל שלבי ההתמודדות, אך צויין במסמך זה בשלב "לפני" הארוע בלבד

¹⁵ החוק עוסק בבטחון ולא בבטיחות

טבלה 2: החלטות ממשלה

<u>מספר ותאריך החלטה</u> הקישורים - להרחבה בסוף המסמך	<u>שם/נושא החלטה</u>	<u>תמצית ההחלטה</u>	<u>על מי / על מה חל/למי מיועד</u>
החלטת ממשלה מה- 27.11.1955 + החלטת ממשלה מס' 1716, ניתנה ב- 6.7.1986¹⁶ + החלטה 1080, 13.02.2000	<p>תכנון המשק לשעת חירום - מינוי ועדה בינמשרדית עליונה לתכנון המשק לשעת חירום.</p> <p>החלטה 1716 - תכנון המשק החיוני של המדינה לשעת חירום והפעלתו בשעת חירום + תיקון ההחלטה (החלטה 1080 : הפעלת המשק החיוני של המדינה לשעת חירום (מל"ח) – תיקון החלטת ממשלה), 13.02.2000</p>	<p>הקמת מל"ח (1955) והיקף פעולתה.</p> <p>הקמת מטה מל"ח ארצי – הרכב הועדה העליונה, תפקידיה וסמכויותיה, ותפקידי ועדות מל"ח הכפופות לה. על פי התיקון להחלטה: "תהיה "תקופת ההפעלה של מערך מל"ח בארוע חירום כדלקמן: אסונות טבע (כגון רעידות אדמה, שטפונות, מגיפות), אסונות הנובעים מפליטת חומרים מסוכנים (כימיים, ביולוגיים, גרעיניים) וכן ארועי טרור שלא בתקופת לחימה וזאת כאשר נמנעת או נפגעת פעילותו התקינה של המשק החיוני, או קיימת סכנה ממשית למניעה או לפגיעה חמורה".¹⁷ ההחלטה הרחיבה את "הסמכות להפעלת מערך מל"ח, שהייתה מותנת עד אז בגיוס מילואים כללי, גם לאירועי חירום עקב אסונות טבע. החלטה זו נתנה בסיס משפטי ברור להפעלת מערך מל"ח, על כל ההסדרים החלים לגבי הפעלתו, גם במצב של רעידת אדמה".¹⁸</p>	<p>רשות מל"ח לאומית, רשות מל"ח מחוזית ורשויות מל"ח מקומיות</p> <p>הממשלה, על פי הצעת שר הביטחון, תחליט מתי מתחילה ומתי מסתיימת תקופת ההפעלה</p>
החלטת ממשלה מס' 515 מיום כ"א באב תש"ן (14.8.60)	<p>הקמת רשות עליונה לפינוי, סעד וטיפול בחללים (פס"ח)</p>	<p>להקים רשות עליונה לפינוי, סעד וטיפול בחללים בשעת חירום (פס"ח), אשר מתפקידה לטפל בפינוי וסעד למפונים, נפגעי הפגזה והפצצה, ובחללים בשעת חירום.¹⁹</p> <p>הרשות העליונה תקים לה שלוחות מחוזיות, בראשות הממונים על המחוזות וכן שלוחות בכל רשות מקומית</p>	<p>רשות פס"ח עליונה ושלוחותיה המחוזיות והמקומיות</p>
<p>החלטת ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי מיום 13.11.91²⁰</p>	<p>הקמת פיקוד העורף כשירות התגוננות אזרחית</p>	<p>הקמת פיקוד העורף, שישימש הן סמכות מקצועית ראשית בנושאי התגוננות אזרחית וחילוץ והצלה, והן שירות</p>	

¹⁶ מעניין לציין שב-10.07.2014, במהלך מבצע "צוק איתן" הוחלט על הפעלת מל"ח בתחום שבו הוכרז ביום 08.07.2014 מצב מיוחד בעורף. ראו: <http://www.pmo.gov.il/Secretary/GovDecisions/2014/Pages/dec1842.aspx>.

¹⁷ דוח לוועדת השרים לענין היערכות לטיפול ברעידות אדמה, בעמ' 23.

¹⁸ דוח לוועדת השרים לענין היערכות לטיפול ברעידות אדמה, בעמ' 54. ראו גם פקודת העיריות [לעיל](#).

¹⁹ על אף שלכאורה הפעלת פס"ח נוגעת לשעת חירום כתוצאה מהפגזה והפצצה, "תקופת הפעלה" של פס"ח חלה גם בארועי אסונות טבע (ס' 8 [בנוהל מס' 25 של רשות פס"ח עליונה מ-2012](#) - [ראו קישור](#)),

²⁰ ההחלטה לא נמצאה במסגרת המחקר אך מוזכרת בדו"ח מבקר המדינה שפורסם ב-18.7.2007: היערכות העורף ותפקודו במלחמת לבנון השנייה, ע' 15. ראו גם: הוראות הפיקוד העליון

על מי / על מה חל/למי מיועד	תמצית ההחלטה	שם/נושא החלטה	מספר ותאריך החלטה הקישורים - להרחבה בסוף המסמך
המשטרה	<p>התגוננות אזרחית כמשמעותו בחוק הג"א</p> <p>החלטה 5719 קובעת "להטיל על משטרת ישראל במסגרת אחריותה הכללית לביטחון פנים גם את האחריות המלאה לאבטחת מוסדות חינוך. אבטחת מוסדות החינוך תתבצע בהתאם לשיקוליה המקצועיים והמבצעיים של המשטרה ועל פי הקריטריונים שייקבעו על ידה תוך התבססות על אבטחה נקודתית וסביבתית"²¹</p> <p>החלטה 4515 קובעת כי "אבטחת מוסדות חינוך נגד אירועי פח"ע [פעילות חבלנית עוינת] תתבצע באחריות משטרת ישראל בהתאם לשיקוליה המקצועיים והמבצעים ועל-פי הקריטריונים שייקבעו על-ידי תוך התבססות על אבטחה נקודתית וסביבתית."²²</p>	תחומי אחריות באבטחת מוסדות חינוך	<p>החלטת ממשלה 5719, מיום 25.06.1995</p> <p>+ החלטה 4514, 04.12.2005</p> <p>(חוזר מנכ"ל משרד החינוך תשעג/2(א), סעיף 1.3)</p>
בתי ספר, מערך האבטחה בביה"ס	להוסיף ליעדים האמורים בהחלטות 4514, 5719, 4041 [לעניין אבטחת מוסדות חינוך] גם התמודדות עם שמירה על ביטחון הציבור. נקבע פעולת מערך האבטחה בבתי הספר.	הרחבת יעדי אבטחת מוסדות חינוך להתמודדות למול איומים אזרחיים ושמירה על הסדר הציבורי	החלטה 3738, 03.10.2011
הממשלה, ועדת השרים לענייני בטחון לאומי, ראש הממשלה, שר הבטחון, השר להגנת העורף, השר לבטחון פנים, שר האוצר ושר הפנים; במקרי קיצון - מפקדים בכירים בשטח; משרדי הרווחה, הבריאות, הפנים החינוך והרשויות המקומיות	החלטה שעוסקת בתכנית פעולה לאומית לחלוקת אחריות לביצוע פינוי המוני מאורגן של אוכלוסיה וקליטתה בשל כל מצב המחייב זאת. ההחלטה מעניקה לממשלה סמכות להחליט על פינוי, ובמידה ולא היתה אפשרות מעשית לכנס את הממשלה – יכולה ההחלטה להתקבל על ידי ועדת השרים לענייני בטחון לאומי, או ראש הממשלה בהתייעצות עם שר הבטחון, השר להגנת העורף, השר לבטחון פנים, שר האוצר ושר הפנים. במקרה קיצוני יכולה ההחלטה להתקבל על ידי מפקד בכיר בשטח (קצין צה"ל בדרגת אל"מ ומעלה או קצין משטרה בדרגת ניצב ומעלה כמו כן הוחלט להטיל על משרדי הרווחה, הבריאות, הפנים החינוך והרשויות המקומיות להיערך לפינוי כמפורט בהחלטה.	"מלון אורחים" – פינוי וקליטת אוכלוסייה במצבי חירום מחייבים	החלטה 4877 (הגנ/9), החלטת ועדת שרים להכנת העורף לשעת חירום מיום 18.06.2012 אשר צורפה לפרוטוקול החלטת ממשלה ביום 06.07.2012
חל על הציבור סמכויות נתונות לממשלה (או לשר שהאירוע בגינתו)	עיגון הסמכות לפנות תושבים; הגדרת האירועים שבגינם יכולה הממשלה לקבל החלטה על פינוי אוכלוסייה; קביעת	פינוי תושבים בזמן אירועי חירום	החלטת ממשלה 895 , 11.11.2001 החלטה זו בוטלה בהחלטה 4877

על מי / על מה חל/למי מיועד	תמצית ההחלטה	שם/נושא החלטה	מספר ותאריך החלטה הקישורים - להרחבה בסוף המסמך (הגנ"9) שלמעלה
מתבקש הפיננסי נמצא בתחום אחריותו, באישור הממשלה).	הסדרים לקליטת המפונים		
	הוטלה החובה על מערך פסי"ח לאתר מתקני קליטה בפריסה ארצית ולהנחות את הרשויות המקומיות להיערך מבחינת תשתית ושירותים בסיסיים לקליטת אוכלוסייה. כמו כן, הוטל על משרד החינוך, בין היתר, להיערך לאספקת שירותי חינוך ברשויות מקומיות שהועברה אליהן אוכלוסייה מפונה.	היערכות לקליטת מפונים	4877, הגנ"2 30.05.2011 (החלטה זו לא אושרה ע"י הממשלה בשל ערר שהוגש ע"י שר האוצר)
שר הבטחון	הטלת האחריות הכוללת לטיפול בעורף בכלל מצבי החירום (לרבות מצב מיוחד בעורף, מלחמה ומצבי חירום הנגרמים כתוצאה מאסונות טבע) על שר הביטחון. השר ינחה עבודת מטה אשר תפרט את הפעולות הנדרשות לקבלת אחריות העל לרבות מתן הסמכויות והמשאבים הנדרשים.	הטלת האחריות הכוללת לטיפול בעורף במצבי חירום על שר הביטחון	החלטת ממשלה 1577, ניתנה ב- 15.04.2007²³
רשות חירום לאומית, שר הביטחון	קביעת הקמתה ותפקידיה, לשמש "גוף מטה מתאם ליד שר הביטחון" ולסייע בידו לממש את אחריות העל לטיפול בעורף בכל מצבי החירום. להטיל על שר הביטחון לייסד צוות הקמה לרשות החירום הלאומית (רח"ל) במשרד הביטחון	הקמת רשות חירום לאומית (רח"ל). צוות הקמה לרשות חירום לאומית	החלטה ב/43 של ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי, ניתנה ב- 19.12.2007 + 2368, ניתנה ב- 16.9.2007
רח"ל, מל"ח, שר הביטחון	החלטה 706 – רח"ל תפעל כגוף מטה אחוד ליד שר הביטחון ותסייע במימוש אחריות-העל לטיפול בכל מצבי החירום. החלטה 1661 – בין השאר הוחלט על העברת שטח הפעולה של רח"ל מהמשרד להגנת העורף למשרד הביטחון, בהתאם לסעיף 31(ד) לחוק יסוד: הממשלה + העברת סמכויות מהשר להגנת העורף לשר הביטחון + ביטול המשרד להגנת העורף ושינוי חלוקת התפקידים בממשלה + העברת משאבים של המשרד להגנת העורף.	החלטה 706 – שילוב מטה מל"ח (משק לשעת חירום) הארצי ברשות החירום הלאומית (רח"ל). החלטה 1661 – העברת שטח הפעולה מהמשרד להגנת העורף למשרד הביטחון	החלטה 706, ניתנה ב- 23.08.2009 + החלטה 1661, ניתנה ב- 1.06.2014

²³ יש לציין שסעיף 27(ב) בחוק הג"א כאמור למעלה (באפור) מסמיך את שר הביטחון להתקין תקנות בנוגע להעמדת קרקע, ציוד, רכב ועובדים של הרשויות המקומיות לצרכי התגוננות, אבל רק במקרה של "מצב מיוחד בעורף / שעת התקפה ולא במקרה של אסון טבע/רעידת אדמה.

<u>מספר ותאריך החלטה</u> הקישורים - להרחבה בסוף המסמך	<u>שם/נושא החלטה</u>	<u>תמצית ההחלטה</u>	<u>על מי /על מה חל/למי מיועד</u>
החלטת ממשלה 209 , ניתנה ב- 29.08.99	הקמת ועדת שרים לענין היערכות לטיפול ברעידות אדמה	הממשלה רושמת לפנייה שראש הממשלה הקים בהתאם לסעיף 39(א)6 לחוק יסוד: הממשלה ועדת שרים, שתעסוק במכלול סוגיית ההיערכות לטיפול ברעידות אדמה, לרבות קביעת האחראיות והסמכות לטיפול בנושא על כל היבטיו השונים בשגרת יום יום וכן בקביעת האחראיות והסמכות לטיפול ברעידות אדמה קשות ובאסונות שעלולים להיגרם בעטיין. ועדת השרים תמנה ועדת היגוי בינ-משרדית. ועדת השרים תתייחס בדיוניה להערות מבקר המדינה בנושא שנתקבלו לפני שבע שנים, לסיכומי הממשלה בענין וללקחים המופקים בעקבות הארועים האחרונים באזור	
רעד/2 (החלטה של ועדת השרים לענין היערכות לטיפול ברעידות אדמה) , 12.12.99	מינוי ועדת היגוי להיערכות לטיפול ברעידות אדמה	"הוחלט על מינוי ועדת היגוי להיערכות לטיפול ברעידות אדמה. נקבע שועדת ההיגוי תהיה גורם המטה של ועדת השרים והגורם המתאם מטעמה בין כל משרדי הממשלה, הגופים הממלכתיים האחרים וארגונים אזרחיים לפי הענין. מר יעקב היכל מונה ליו"ר ועדת ההיגוי. הוטל על ועדת ההיגוי להכין תכנית עבודה כוללת לוח זמנים ולהגישה לאישור ועדת השרים. תכנית העבודה תתבסס בין השאר על הנושאים שהוזכרו בהחלטת ממשלה מס. 209". ²⁴	ועדת השרים וועדת ההיגוי להיערכות לטיפול ברעידות אדמה
425 (רעד/1) , קיבלה תוקף של החלטת ממשלה ב- 07.09.2006	יישום תוכנית המתאר הארצית לחיזוק מבנים מפני רעידות אדמה (תמ"א 38) – דיון בהמלצות ועדת המנכ"לים	אימוץ המלצות ועדת המנכ"לים בעניין עידוד חיזוקם של מבנים קיימים מפני רעידות אדמה וקיום פעולות ליישומן.	יו"ר ועדת השרים לענין היערכות לטיפול ברעידות ומשרדי הממשלה
615 (רעד/3) , 30.08.2001, החלטה זו שונתה בהמשך בהחלטות 1624, 1623 – ראו בהמשך	תחומי האחראיות והסמכות של משרדי הממשלה וגופים נוספים בנוגע להיערכות לרעידות אדמה	ההחלטה קובעת את תחומי האחראיות של כל משרד. כך למשל, קבעה החלטה 615 כי משרד הפנים אינו מטפל בקליטת עקורים במתקנים מאולתרים, אלא העניין מוטל על משרד התמ"ת. ²⁵	משרדי הממשלה
החלטת ממשלה 2129 , ניתנה ב- 27.06.2004	ועדת שרים לעניין היערכות לטיפול ברעידות אדמה – מינוי יושב ראש	מינוי שר התשתיות הלאומיות, במקום שר הבינוי והשיכון לשעבר, ליו"ר ועדת שרים לעניין היערכות לטיפול ברעידות אדמה.	שר התשתיות הלאומיות
החלטת ממשלה 4517 , ניתנה ב- 04.12.2005	תקצוב היערכות לרעידת אדמה	אישור התקציבים הנדרשים למימון היערכות לרעידות אדמה	מתכננים

²⁴ דוח לועדת השרים לענין ההיערכות לטיפול ברעידות אדמה, בעמ' 7.

²⁵ [ועדה מיוחדת לבדיקת היערכות ומוכנות לרעידות אדמה בראשות חבר הכנסת משה כחלון, דו"ח על פעילות הועדה \(דצמבר 2007 – אוגוסט 2008\)](#), פרק ב', סעיף 10: משרד הפנים

<u>מספר ותאריך החלטה</u> <u>הקישורים - להרחבה בסוף המסמך</u>	<u>שם/נושא החלטה</u>	<u>תמצית ההחלטה</u>	<u>על מי /על מה חל/למי מיועד</u>
החלטה 36, ניתנה ב- 14.05.2006	ועדת השרים לעניין היערכות לטיפול ברעידות אדמה	מינוי ועדת שרים לעניין היערכות לטיפול ברעידות אדמה, קביעת הרכבה וסמכויותיה	ועדת שרים לעניין היערכות לטיפול ברעידות אדמה משרדי ממשלה
החלטה 28, ניתנה ב- 20.04.2009	ועדת השרים לעניין היערכות לטיפול ברעידות אדמה	מינוי ועדת שרים לעניין היערכות לטיפול ברעידות אדמה, קביעת הרכבה וסמכויותיה ²⁶	
החלטה 77, ניתנה ב- 28.04.2013	ועדת שרים לעניין מוכנות הזירה האזרחית למצבי חירום	מינוי ועדת שרים לעניין מוכנות הזירה האזרחית למצבי חירום, תוך קביעת הרכבה וסמכותה: הועדה תעסוק בהכנת הזירה האזרחית למצבי חירום למיניהם, לרבות התגוננות אזרחית, היערכות לרעידות אדמה ואסונות טבע. בעניין ההיערכות לרעידות אדמה, תפעל לצד ועדת השרים, ועדת ההיגוי הבינמשרדית לרעידות אדמה ²⁷ .	
החלטת ממשלה 595, ניתנה ביום 25.10.2015	ועדת שרים לעניין מוכנות הזירה האזרחית למצבי חירום	למנות ועדת שרים לעניין מוכנות הזירה האזרחית למצבי חירום, שהרכבה וסמכויותיה כדלקמן: הרכב ועדת השרים: שר הביטחון – יו"ר; שר האוצר; השר לביטחון הפנים; שר הבינוי והשיכון; שר הבריאות; שר הכלכלה ²⁸ ; שרת המשפטים; שר הפנים; שר הרווחה והשירותים החברתיים; שר התחבורה והבטיחות בדרכים; שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים; שר העלייה והקליטה; השרה לשוויון חברתי. מוזמנים קבועים: מנכ"ל משרד ראש הממשלה; ראש המטה לביטחון לאומי; ראש רשות החירום הלאומית במשרד הביטחון; יו"ר ועדת ההיגוי הבין משרדית לטיפול בהיערכות לרעידות אדמה בישראל. סמכויות הוועדה: ועדת השרים תעסוק בהכנת הזירה האזרחית למצבי החירום למיניהם, לרבות התגוננות אזרחית והיערכות לרעידות אדמה ואסונות טבע. עבודת הוועדה תרוכז על יד המטה לביטחון לאומי בתיאום עם מזכירות הממשלה	

²⁶ חלו שינויים קטנים בהרכב הוועדה וסמכויותיה (ביחס להחלטה מ- 2006)

²⁷ נראה שבהחלטה 77 אוחדו ועדת השרים לעניין הערכות לטיפול ברעידות אדמה עם ועדת השרים לענין מוכנות הזירה האזרחית למצבי חירום. בראש הוועדה עומד היום שר הבטחון (קודם לכן היה השר להגנת העורף).

²⁸ החלטה 754 מיום 26.11.2015 תיקנה החלטה זו והחליפה את שר הכלכלה בשר לפיתוח הנגב והגליל.

<u>על מי / על מה חל/למי מיועד</u>	<u>תמצית ההחלטה</u>	<u>שם/נושא החלטה</u>	<u>מספר ותאריך החלטה</u> <u>הקישורים - להרחבה בסוף המסמך</u>
שר התמי"ת ושר הבטחון, ועדה בינמשרדית, מפעלים חיוניים	להטיל על שר התמי"ת ועל שר הביטחון למנות ועדת מומחים בינמשרדית אשר תפקידה להמליץ בפני השרים על סטנדרטים למיגון מפעלים או שירותים חיוניים, בחינת דרכי סיוע לצורך מיגון המפעלים, אמות מידה להסמכת גורמי ייעוץ למנהלי המפעלים על אמצעים מיוחדים למיגון, להציע דרכי אכיפה וסנקציות להבטחת מיגון, ועל תיקוני חקיקה לביצוע ההמלצות	מיגון מפעלים חיוניים	החלטת ממשלה 2858 מיום 30.12.2007
מבני ציבור בבעלות ממשלתית בלבד	קביעת תקציב לצורך חיזוק מבני ציבור בפני רעידות אדמה ומקורותיו. אימוץ קריטריונים לקביעת סדר עדיפויות לחיזוק מבני הציבור והסמכת צוות לבצע בהם שינויים.	הקצאת תקציב לחיזוק מבני ציבור מפני רעידות אדמה – עררי שר הרווחה והשירותים החברתיים והשר לביטחון הפנים על החלטת ועדת השרים לענייני חברה וכלכלה	החלטת ממשלה 4331, ניתנה ב- 14.12.2008
	תיקון החלטה מס' 4331 (לעיל): הפחתת התקציב התוספתי המיועד לחיזוק מבנים מפני רעידות אדמה, לאור העיכובים בביצוע חיזוק המבנים והצורך בהתמקדות בביצוע ההתחייבויות שניתנו עד כה לביצוע החיזוק	התאמות תקציביות בתחום הפיתוח	החלטת ממשלה 204, ניתנה ב- 13.05.2013
הממשלה, המל"ל, ראש המל"ל	הגדרת מצב חירום, קביעת דרכי הודעה על הפעלת הממשלה ומנגנוניה במתכונת חירום; מזכיר הממשלה, ראש המטה לביטחון, המזכיר הצבאי ראש של הממשלה, מנכ"ל משרד ראש הממשלה, ראש הסגל וראש מערך ההסברה במשרד ראש הממשלה יפעילו, כל אחד בתחום אחריותו, את נוהל החירום של המנגנונים שהם אחראים עליהם; הממשלה תקבל דיווח עדכני ושוטף; פירוט תפקידי הממשלה במעקב והנחית משרדי הממשלה, הרשויות והזרועות האחרות של המדינה; רשימת הנושאים שיוצגו לממשלה ועוד. ההחלטה מפרטת את רשימת הנושאים שיוצגו לממשלה ומטילה על ראש המל"ל את האחריות לוודא הצגת הנושאים על-ידי השרים וראשי הגופים	נוהל עבודת הממשלה בחירום	החלטת ממשלה 4065 מיום 07.09.2008
משרדי הממשלה: משרד ראש הממשלה, האוצר, בנק ישראל, הבטחון, בטחון פנים, בינוי	1. לקבוע פעולות ומטלות של משרדי הממשלה ויחידות הסמך בכל הנוגע להיערכות לרעידות אדמה בהתאם למפורט בטבלאות המצורפות להחלטה .	פעולות ומטלות של משרדי הממשלה וגופי הסמך בנוגע להיערכות לרעידות אדמה ³⁰	החלטת ממשלה 1623 (רעד/2), 29.04.10 (פרוטוקול ועדת שרים

על מי / על מה חל/למי מיועד	תמצית ההחלטה	שם/נושא החלטה	מספר ותאריך החלטה הקישורים - להרחבה בסוף המסמך
<p>ושיכון, בריאות, הגנת הסביבה, החוץ, החינוך, החקלאות, המשפטים, הפנים, קליטת עליה, רווחה ושירותים חברתיים, תחבורה, תיירות, תקשורת (+קשר לחברות התקשורת ולדואר). תמי"ת (+ קשר לרשתות השיווק), תשתיות לאומיות ורשויות הסמך: רח"ל, צה"ל (משי' הבטחון) משטרה, שרות בתי הסוהר (בטחון פנים), מרכז למיפוי ישראל (משרד השיכון), מד"א (משי' הבריאות) שרות האוכלוסין, מינהל התכנון, פס"ח, נציבות כבאות והצלה³² (משרד הפנים), המוסד לביטוח לאומי (משרד הרווחה), החברה הלאומית לדרכים, שרות שדות התעופה, שרות הספנות והנמלים, שרות ההיסעים, שרות תובלה יבשתית, רכבת ישראל, (משי' התחבורה), מינהל הדלק, חברת חשמל, הרשות הממשלתית למים ולביוב (משי' התשתיות)</p>	<p>2. להטיל על משרדי הממשלה ויחידות הסמך לפעול וליישם את המטלות והפעולות כאמור במסגרת אחריותם, סמכויותיהם ותקציבם ולבוא בדברים עם גופים נוספים, תאגידים סטוטוריים וחברות ממשלתיות, לשם ביצוע הפעולות והמטלות הנדרשות מגופים אלה כמפורט בטבלאות.</p> <p>3. להטיל על משרדי הממשלה להכין בכל שנה, תכנית עבודה, כולל פירוט משימות, לוח זמנים ודיווח על ביצוע, על פי הנגזר מיישום החלטה זו.</p> <p>4. להטיל על ועדת ההיגוי להיערכות לרעידות אדמה לעקוב אחר ביצוע החלטה זו ולדווח לפחות פעם בשנה לוועדת השרים לענין ההיערכות לרעידות אדמה על ביצוע החלטה זו.</p> <p>בין היתר, קובעת ההחלטה כי על רשות פס"ח מוטלות: הנחיית הרשויות המקומיות לפתיחת מרכזי קליטה ותחנות ריכוז עולים; קליטת אוכלוסייה במתקני קליטה קיימים מחוץ לאזור האסון לאחר בדיקה ע"י הגורמים המוסמכים; סיוע לרשויות המקומיות במתן ציוד לחסרי קורת גג באזור האסון (מזרנים ושמיכות) וכן הפעלת מערכת מיד"מ (דיווח ממוחשב על מפונים).³¹</p>		<p>לענין הערכות לטיפול ברעידות אדמה מיום 7.4.2010²⁹</p>
משרדי הממשלה	העברת שטח הפעולה של הוועדה הבינמשרדית להיערכות לרעידות אדמה ממשרד התשתיות הלאומיות למשרד ראש הממשלה לטיפול השר זאב ב. בגין	העברת שטח הפעולה של הוועדה הבינמשרדית להיערכות לרעידות אדמה	החלטת ממשלה מס' 3107, ניתנה ב- 07.04.2011

³⁰ החלטה המשנה את החלטות רעד/1, רעד/2 ו-רעד/3

²⁹ החלטות ועדת השרים מקבלות תוקף אוטומטי לאחר שבועיים

³¹ ראו: מצגת משרד הפנים, רשות פס"ח עליונה, בעמ' 28 20 [www.moin.gov.il/Subjects/Pessach/Documents/klali.ppt]. מענין לציין שהרשויות המקומיות אינן חלק מהחלטת הממשלה 1623 הני"ל ותפקידן נזכר רק בהקשר לגופים אחרים, כגון פס"ח, או משרד החינוך.

³² בעת שהתקבלה ההחלטה היתה נציבות זו גוף סמך של משרד הפנים, אך מאוחר יותר הפכה לרשות עצמאית במשרד לבטחון פנים

<u>מספר ותאריך החלטה</u> הקישורים - להרחבה בסוף המסמך	<u>שם/נושא החלטה</u>	<u>תמצית ההחלטה</u>	<u>על מי /על מה חל/למי מיועד</u>
החלטה ממשלה מס' 1662 מיום 1.6.2014 ³³	העברת שטח הפעולה של הוועדה הבינמשרדית להיערכות לרעידות אדמה ממשרד ראש הממשלה למשרד הביטחון		
החלטה 3537 (פש/38), ניתנה ב- 14.04.2005	תמ"א/38 – תוכנית מתאר ארצית לחיזוק מבנים מפני רעידות אדמה	אישור תמ"א 38 ומינוי ועדת מנכ"לים אשר תמליץ על הכלים הנדרשים לעידוד חיזוק מבנים קיימים	בעלי נכסים, רשויות רישוי מקומיות
החלטה 964, ניתנה ב- 31.12.2006	יישום דו"ח החקירה הממלכתית לעניין בטיחות מבנים ומקומות המשמשים ציבור (דו"ח זילר)	להטיל על משרד הבינוי והשיכון להשלים את עריכתו של קוד הבניה; להטיל על משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה להשלים ולעדכן באמצעות מכון התקנים, את כל התקנים העוסקים בענף הבניה בהתאמה להתקדמות בעריכת פרקי קוד הבניה המשולב; להטיל על משרד הבינוי והשיכון, בהתייעצות עם משרד הפנים והוועדה הבינמשרדית לסטנדרטיזציה הפועלת בריכוז משרד הביטחון, להשלים ולעדכן את המפרט הכללי לעבודות בניה (הספר הכחול) ולהתאימו לקוד הבניה. בנוסף - הקמת מכוני בקרה אשר יחליפו, ככל שניתן, את הרשויות הקיימות והמתוכננות המבצעות בדיקות הנדסיות ובטיחותיות בתחומים השונים, לרבות יציבות ועמידות בפני רעידות אדמה	משרדי הבינוי והשיכון, הפנים, הכלכלה, הבטחון, רשויות רישוי מקומיות, מכוני הבקרה, בעלי נכסים מבקשי היתרי בניה
החלטה מס' 963 (תבנ/4), ניתנה ב- 26.11.2009	רפורמה בתחום התכנון והבניה - רישוי הבניה	ייעול ושיפור הליכי רישוי הבניה, ובין השאר: "לפעול להקמת מכוני בקרה לרישוי הבניה. מכוני הבקרה יוקמו על דרך הסמכה על פי חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות (להלן "חוק הרשות") תוך קביעת מנגנונים להנחיה, רישוי ובקרה על פעולתם של מכוני אלו. הליך עבודתם של מכוני הבקרה ינוהל ויבוקר על ידי הרשות להסמכת מעבדות בהתאם לסמכותה על פי חוק הרשות ובכפוף לתיקוני החקיקה הנדרשים בחוק הרשות ובהנחיה של משרד הפנים. מכון הבקרה יפעל לביצוע מכלול פעולות הבקרה בתחום הבקרה ההנדסית של הבניה הן טרם הוצאת ההיתר והן בשלבי ביצועו וכן יפעל כמוסמך מטעם כלל גורמי הממשלה והגופים הממשלתיים אשר אישורם נדרש במהלך הליכי הרישוי	מכוני בקרה לרישוי הבניה, הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, מבקשי היתרי בניה
החלטה 1936 מיום 8.7.2007	הקמת מערך ההסברה הלאומי	הקמת מטה הסברה לאומי במשרד רה"מ, אשר יתאם את	מטה ההסברה הלאומי במשרד

³³ פורסם ברשימות <http://www.justice.gov.il/NR/rdonlyres/5388CC37-F358-449A-A7CB-55C5FBC54B9F/43213/6842.pdf>

על מי / על מה חל/למי מיועד	תמצית ההחלטה	שם/נושא החלטה	מספר ותאריך החלטה הקישורים - להרחבה בסוף המסמך
ראש הממשלה, משרדי הממשלה השונים, גופי העורף	<p>כלל גורמי ההסברה במדינת ישראל. תפקידו להנחות ולתאם את תחום ההסברה על-מנת שהמסר של כלל הגורמים העוסקים בנושא יהא אחיד, ברור, עקבי ושדוברי הממשלה השונים ידברו בלשון אחידה. המטה יזום הסברה ותכניות הסברה, ויערך לאירועים מראש.</p> <p>"בעת חירום, כפי שתוגדר ע"י הממשלה, יהיה מטה ההסברה הלאומי מופקד על הנחיית ותיאום כלל גורמי ההסברה במדינת ישראל" (סעיף 1). בתקופה זו, יפעל פורום הסברה לאומי מורחב והוא יכלול, בנוסף להרכבו הרגיל, גם ראשי גופי ההסברה במשרדי ממשלה וגופים נוספים, ביניהם משרד החינוך, משרד התמ"ת, משרד התשתיות הלאומיות. "תפקידיו ותחומי אחריותו של פורום ההסברה המורחב יהיו כשל מטה ההסברה הלאומי ופורום ההסברה הלאומי בעת שגרה. בנוסף, פורום ההסברה לאומי בעת חירום יהיה אחראי עליון על כלל המידע המועבר לציבור ולשם כך יפעל בתיאום מלא עם הגוף הלאומי שיפעל בעת חירום בנושא העורף" (סעיף 4(ב1)). כמו כן, בעת חירום ייבחן הצורך בקיום תדריכים יומיים/עתיים לתקשורת פנים ותקשורת חוץ שיתקיימו על בסיס עקרונות שנקבעו בהחלטה.</p> <p>בנוסף, קובעת ההחלטה על הקמת מרכז תקשורת לאומי. משרד החוץ יהיה אחראי להקמתו ולהפעלתו של מרכז תקשורת לאומי בעת חירום או בעת התרחשות אירוע פנימי בעל השלכות משמעותיות (כגון רעידות אדמה, התפרצות נגיף וכיו"ב). לשם כך, יכין משרד החוץ תכנית להקמת והפעלת המרכז. בנוסף, "בעת חירום במישור הלאומי-אזרחי ישולב כלל המידע הרלוונטי של המשרדים הממשלתיים בה יוכל הציבור למצוא את כלל המידע הרלוונטי לעת חירום" (סעיף 10(ד)).</p> <p>כמו כן, מתייחסת ההחלטה להסברה לאוכלוסיות ערביות בעתות חירום ושגרה.</p>		
	<p>המשרד להגנת הסביבה ישמש מנחה מקצועי לאומי בכל הקשור לחומרים מסוכנים בישראל בשגרה ובחירום, וירכז ועדה בינמשרדית לחומרים מסוכנים בראשותו. ההחלטה מפרטת את סמכויות הועדה. בנוסף, בעת אירוע אסון המוני או בעת מצבי חירום למיניהם, הכרוכים או העלולים להיות כרוכים, בהיבטים שבתחום החומרים המסוכנים יפעיל וינהל המשרד חדר מצב וינהל במסגרתו מרכז מידע ומבצעים, שיהווה את העורף המקצועי והמבצעי של מערך הטיפול באירועים בהם</p>	<p>המשרד להגנת הסביבה - מנחה מקצועי לאומי לנושא החומרים המסוכנים בישראל</p>	<p>החלטה 3481 (חמ/10) ועדת שרים לאיכות הסביבה ולחומרים מסוכנים מיום 17.04.2008, קבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 07.05.2008</p>

מספר ותאריך החלטה הקישורים - להרחבה בסוף המסמך	שם/נושא החלטה	תמצית ההחלטה	על מי / על מה חל/למי מיועד
		מטפל המשרד, ובכללם, אירועי חומרים מסוכנים.	
החלטה 3021, ניתנה ב- 27.01.2008	עידוד חיזוקם של מבנים מפני רעידות אדמה – הקצאת תקציב ליישום המלצות ועדת המנכ"לים במסגרת יישום תכנית ארצית לחיזוק מבנים מפני רעידות אדמה (תמ"א 38)	צוות משותף ימליץ לממשלה בתוך 90 ימים ממועד ההחלטה בדבר תכנית עבודה מפורטת לחיזוק מבני ציבור בבעלות המדינה מפני רעידות אדמה, תוך מתן עדיפות לחיזוק מבני ציבור חיוניים.	צוות משותף בראשות מנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות והממונה על התקציבים במשרד האוצר, בתאום עם גורמים מקצועיים במשרדי הממשלה השונים הרלוונטיים
החלטה 2014, ניתנה ב- 15.07.2010 (סעיף 5)	הרחבת היצע הדיור, קידום הליכי התחדשות עירונית ומיגון וחיזוק מבנים	הכנסת תיקונים בחוק המקרקעין (חיזוק בתים משותפים מפני רעידות אדמה), התשס"ח-2008	
החלטה 3178 (רעד/8), קיבלה תוקף של החלטת ממשלה ב- 29.04.2011	היערכות פיננסית וביטוחית לפעולות הנדרשות לאחר רעידת אדמה	החלטה לביצוע פעולות היערכות במטרה להבטיח את קיומם של משאבים לפעולות השיקום הנדרשות לאחר התרחשות רעידת אדמה רחבת היקף (ביצוע הערכת נזקים צפויים ובחינת היערכות פיננסית וביטוחית).	ועדת ההיגוי הבין-משרדית להיערכות לרעידות אדמה; משרדי הממשלה
החלטה 4241 (חק/2372), ניתנה ב- 09.02.2012	הצעת חוק המקרקעין (חיזוק בתים משותפים מפני רעידות אדמה) (תיקון – הקלת התנאים לאישור תכנית חיזוק), התש"א-2011 של חה"כ זבולון אורלב ודוד אזולאי (פ/3119)³⁴	תמיכה בהצעת חוק המקרקעין (חיזוק בתים משותפים מפני רעידות אדמה) (תיקון – הקלת התנאים לאישור תכנית חיזוק): קידום סעיפים 6א ו-6ג בלבד, ולפי התנאים האמורים בהחלטה	מתכננים, רוכשי דירות, בעלי דירות בבתים משותפים
החלטה 4505 (רעד/17), קיבלה תוקף של החלטת ממשלה ב- 29.03.2012	קביעת מסגרות הערכות לרעידות אדמה בישראל. המסגרת להיערכות הממשלה לטיפול בנזקי רעידות אדמה חזקה בישראל תיקבע על פי הערכת הנזקים, שיש הסתברות של 95% שבתקופה כלשהי של 50 שנים לא יתרחשו חמורים מהם כתוצאה מרעידות אדמה, אך יש הסתברות של 5% שיתרחשו חמורים מהם.	אישור ועדת השרים כי המסגרת להיערכות הממשלה לטיפול בנזקי רעידות אדמה חזקה בישראל תיקבע על פי הערכת נזקים (הערכות הסתברותיות)	ועדת השרים
החלטה 2305 (רעד/4), קיבלה תוקף של החלטת ממשלה ב- 07.10.10	מערכת התרעה קצרת מועד מפני רעידות אדמה	הוחלט לאמץ את המלצת ועדת ההיגוי הבינמשרדית לרעידות אדמה ולהקים מערכת משולבת כלל ארצית למתן התרעה קצרת מועד מפני רעידות אדמה.	מנהל האגף לסיסמולוגיה במינהל המחקר במדעי האדמה והמים במשרד התשתיות הלאומיות, יו"ר ועדת ההיגוי, רח"ל

³⁴ על פי בדיקתנו, הצעת החוק וההצעות שבה לא עברו את הליך החקיקה.

על מי / על מה חל/למי מיועד	תמצית ההחלטה	שם/נושא החלטה	מספר ותאריך החלטה הקישורים - להרחבה בסוף המסמך
	<p>הקמתו של המטה הקיברנטי הלאומי - גוף מטה לראש הממשלה, לממשלה ולוועדותיה, אשר ממליץ על מדיניות לאומית ומקדם את יישומה בתחום הקיברנטי. תפקידו להוביל את פיתוח התחום הקיברנטי בארץ, לתאם בין הגורמים השונים העוסקים בתחום, להרחיב את ההגנה על תשתיות לאומיות מפני התקפות קיברנטיות ולעודד את קידום הנושא בתחום התעשייתי.</p>	<p>הקמתו של המטה הקיברנטי הלאומי (מטה הסייבר הלאומי)</p>	<p>החלטה מס. 3611 של הממשלה מיום 07.08.2011.</p>
<p>מנהל מינהל המחקר במדעי האדמה והים במשרד האנרגיה והמים; מפקד פיקוד העורף; יו"ר ועדת ההיגוי הבינמשרדית להיערכות לרעידות אדמה; משרד החינוך;</p>	<p>הטלת חובות ואחריות על גופים שונים עבור הקמתן של מערכת "תרועה" ומערכת "מים אדירים". לדוגמה - על מפקד פיקוד העורף להיערך לקליטת אות ההתרעה ממערכת "תרועה" והפצת ההתרעה לציבור, כחלק ממערכת ההתרעות הלאומיות; על משרד האוצר, משרד החינוך, ועדת ההיגוי הבינמשרדית להיערכות לרעידות אדמה להקצות את התקציבים, ועוד. בנוסף, הקמת צוות היגוי לתיאום רשויות וגופים והקמת מערכות התרעה מקומיות.</p>	<p>הקמת מערכת התרעה קצרת מועד ארצית לרעידות אדמה וצונאמי (מערכת "תרועה" ומערכת "מים אדירים").</p>	<p>החלטה 4738(רעד/20), קיבלה תוקף של החלטת ממשלה ב- 07.06.2012</p>
<p>מנהל מינהל המחקר במדעי האדמה והים במשרד האנרגיה והמים</p>	<p>על מנהל מינהל המחקר במדעי האדמה והים במשרד האנרגיה והמים להשלים את התקנת מערכת "תרועה" והפעלתה תוך 3 שנים מיום קבלת ההחלטה הנ"ל.</p>	<p>הקמת מערכת התרעה קצרת מועד ארצית לרעידות אדמה וצונאמי (מערכת "תרועה" ומערכת "מים אדירים") – תיקון החלטת ממשלה</p>	<p>5371(רעד/22), קיבלה תוקף של החלטת ממשלה ב- 20.02.2013</p>
<p>משרד הבינוי והשיכון, משרדי ממשלה, רשויות מקומיות</p>	<p>החלטה להנחות את מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון לקבוע בנהלי המשרד כי בפרויקטים אשר עניינים שיפוץ בתים משותפים בבעלות פרטית שהוקמו לפני 1980 יחייב המשרד את חיזוק המבנה מפני רעידות אדמה במסגרת עבודות השיפוץ. הקמת קרן למתן הלוואות מדינה לפרויקטים של חיזוק בתי משותפים מפני רעידות אדמה בהתאם לתמ"א 38.</p>	<p>קידום פעילות הממשלה והמגזר הפרטי לחיזוק מבנים מפני רעידות אדמה</p>	<p>החלטה 551(דר/17), ניתנה ב- 14.07.2013</p>
	<p>לפי ההחלטה "אין הכרזה מראש על הפסקת לימודים בזמן מלחמה. החלטה בנושא זה תיפול בהתאם לנסיבות שתהיינה. בכל בנייה חדשה בבתי הספר יש להמשיך ולבנות מרחבים מוגנים".³⁶</p>		<p>החלטה ב/146 של ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי³⁵ מישיבתה ב-29 ביוני 1994</p>

³⁵ החלטה ב/146 הינה החלטה מסווגת

³⁶ חוזר מנכ"ל משרד החינוך תשעה/2(ב), 07.10.2014

על מי / על מה חל/למי מיועד	תמצית ההחלטה	שם/נושא החלטה	מספר ותאריך החלטה הקישורים - להרחבה בסוף המסמך
משרדי הממשלה (משרד הביטחון, משרד לביטחון פנים; משרד הפנים); צה"ל	בין היתר, הוחלט להורות למשרד הביטחון ולצה"ל לחזק את מערך הכבאות של פיקוד העורף; הוחלט על העברת נציבות הכבאות וההצלה ממשרד הפנים למשרד לביטחון פנים; הוחלט להקים במשרד לביטחון פנים מנהלה להקמת מערך הכבאות הארצי; הוחלט על הקמת צוות ממשלתי בראשות המשרד לביטחון פנים לגיבוש ולליווי תהליך החקיקה בנושא רפורמה של מערך הכבאות וההצלה; הוחלט להטיל על שר הביטחון להציג לראש הממשלה חלופות להקמת יכולת כיבוי אש מהאוויר בחיל האוויר בתוך שבועיים ימים;	שיפור היערכות העורף למקרי חירום ואסונות וקביעת המקורות התקציביים ליישום החלטה זו	החלטה 2699 מיום 09.01.2011
	הוחלט על העברת שטח הפעולה של הוועדה הבינמשרדית להיערכות רעידות אדמה ממשרד התשתיות הלאומיות למשרד ראש הממשלה	"העברת שטח הפעולה של הוועדה הבינמשרדית להיערכות רעידות אדמה ממשרד התשתיות הלאומיות למשרד ראש הממשלה לטיפול השר זאב ב. בגין ופעולות נוספות הנדרשות כפועל יוצא מההעברה הני"ל"	החלטה 3107 מיום 07.04.2011
	הוחלט על מינוי ועדת שרים להכנת העורף לשעת חירום. הרכב הוועדה: השר להגנת העורף – יו"ר סגן רה"מ ושר הביטחון שר האוצר; השר לביטחון הפנים, השר להגנת הסביבה, שר החינוך; השר לענייני מודיעין; השר לנושאים אסטרטגיים, שר הפנים; השר זאב ב. בגין. סמכויות הוועדה: לבחון את צרכי ההתגוננות האזרחית ואת היערכות העורף בכללותו, כמו גם את תפיסתה של מערכת הביטחון בעניין. החלטה זו מבטלת את סעיף 12 להחלטה מס' 53/ב (6.10.10) העוסקת בהקמת ועדת משנה של ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי לעניין הגנת העורף.	הקמת ועדת שרים להכנת העורף לשעת חירום	החלטה 3095 מיום 03.04.2011
מעסיקים; עובדים (ממשלה – משרד האוצר)	"הממשלה רושמת את הודעת שר האוצר על כוונתו להתקין תקנות, מכוח סמכותו לפי סעיפים 35, 36 ו-65 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961...]. בדבר מתן פיצוי הן למעסיקים שישלמו שכר עבודה לעובדיהם והן לעובדים עצמאיים, שהם הורים לילדים עד גיל 14, תושבי הדרום שנעדרו ממקום עבודתם בחודש מרס 2012 כתוצאה מסגירת מוסדות חינוך לפי הוראות פיקוד העורף, וזאת בעקבות המצב הביטחוני ששרר בתקופה האמורה בישובים באזור הדרום הממוקמים בטווח הרדיוס של 7	מתן פיצוי להורים שנעדרו מעבודתם עקב הנחיות פיקוד העורף בעקבות המצב הביטחוני בעוטף עזה ואזור הדרום	החלטת ממשלה מס' חכ/276 של ועדת השרים לענייני חברה וכלכלה, מיום 22.04.2012. קיבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 03.05.2012.

על מי / על מה חל/למי מיועד	תמצית ההחלטה	שם/נושא החלטה	מספר ותאריך החלטה הקישורים - להרחבה בסוף המסמך
	<p>עד 40 ק"מ מרצועת עזה בתנאים שייקבעו בתקנות. בנוסף לכך, התקנות תתייחסנה, לפני משורת הדין, גם לנזק כאמור אם נגרם כתוצאה מסגירת מוסדות חינוך לפי הוראת ראשי הרשויות המקומיות שלא בהתאם להוראות פיקוד העורף, וזאת בשים לב לכך שהאירועים האמורים קדמו להבהרתה של המדיניות כאמור בסעיף 3 להחלטה זו.</p> <p>2. להנחות את שר החינוך, בשיתוף עם השר להגנת העורף, שר הפנים, שר התעשייה, המסחר והתעסוקה ובתיאום עם שר האוצר, לבחון את הסמכויות הנתונות לגופים השונים בכל הנוגע להחלטה בדבר הפעלתם של מוסדות חינוך עקב מצב ביטחוני [...]</p> <p>3. להבהיר כי מדיניות הממשלה לפיה פיצוי בשל נזק עקיף כהגדרתו בחוק, יינתן רק בכפוף להוראות פיקוד העורף בתפקידו כשירות הג"א, בהתאם לסמכויות המוקנות לו בשעת התקפה או במצב מיוחד בעורף לפי חוק ההתגוננות האזרחית..."</p>		
מוסדות חינוך	<p>"בהמשך להחלטת הממשלה מס' 4575 (חכ/276) שעניינה מתן פיצוי להורים שנעדרו מעבודתם עקב הנחיות פיקוד העורף בעקבות המצב הביטחוני בעוטף עזה ובאזור הדרום", ההחלטה קבעה ש"יש לאמץ את עמדת הצוות לבחינת הסמכויות הניתנות לגופים השונים בכל הנוגע להחלטה בדבר הפעלתם של מוסדות חינוך עקב מצב ביטחוני בראשות שר החינוך, שלפיה רק בעלי התפקידים הקבועים בחוק ההתגוננות האזרחית התש"א-1951 רשאים להורות על איסור או על הגבלה של לימודים במוסדות החינוך בשעת התקפה או במצב מיוחד בעורף, בהתאם לכך..."³⁷</p>	הפעלת מוסדות חינוך במצב בטחוני	החלטת ממשלה 5136, מיום 03.10.2012

³⁷ שם [חוזר מנכל משרד החינוך תשעה] [לינק להחלטה עצמה: <http://www.pmo.gov.il/Secretary/GovDecisions/2012/Pages/des5136.aspx>]

טבלה 3: נהלים, הנחיות וחוזרי מנכ"ל

מספר ותאריך החלטה	שם/נושא החלטה	תמצית ההחלטה	על מי/על מה חל/למי מיועד
הנחיות מינהל התכנון מיום 10 באפריל 2014 ³⁸	הנחיות בנושא התחשבות בסיכוני רעידות אדמה בהכנת תכניות	הנחיות עדכניות באשר לעריכת סקרים לפני אישור תכניות	מוסדות התכנון
חוזר מנכ"ל משרד הפנים 6/2005, ניתן ב- 29.06.2005 (סעיף 1)	תכנית מתאר ארצית לחיזוק מבנים קיימים בפני רעידות אדמה (תמ"א 38)	דברי רקע והסבר לתמ"א	רשויות וועדות מקומיות
חוזר מנכ"ל משרד הפנים 4/2008, ניתן ב- 23.06.2008 (סעיף 3)	עידוד חיזוק מבנים מפני רעידות אדמה על פי תמ"א 38 ואמצעים נוספים	המלצות והנחיות מקצועיות לרשויות מקומיות בכל הקשור למימוש תמ"א 38 ועידוד חיזוק מבנים מפני רעידות אדמה.	רשויות וועדות מקומיות
חוזר מנכ"ל משרד הפנים 1/2009, ניתן ב- 06.01.2009 (סעיף 9)	יישום תוכנית מתאר ארצית לחיזוק מבנים קיימים בפני רעידות אדמה (תמ"א 38): פירוט תוספת זכויות בנייה במסמכי בקשה להיתר ולעת עריכת תוכניות מפורטות (לפי סעיף 23 בתמ"א)	הנחיות עבור מוסדות התכנון בנושא הכנת תוכניות מפורטות והיתרי בנייה לפי תמ"א 38, לאור ולצורך הקלות החקיקה המשלימות לתמ"א 38 שהתקבלו.	מוסדות התכנון והבנייה
חוזר מנכ"ל משרד הפנים 1/2010, ניתן ב- 17.08.2010 (סעיף 11)	הנחיות בנושא יישומה של תמ"א 38	הנחיות באשר לאופן הטיפול בבקשות להיתר בנייה מכוח תמ"א 38 וביחס לעריכת תכניות לפי סעיף 23 לתמ"א.	
נוהל משרד הפנים, מינהל התכנון, אגף בכיר לבנייה, 20.1.2012	נוהל בקרת הביצוע	נוהל המגדיר ומפרט את שיטת ביצוע בקרת הביצוע של מכוני הבקרה מתחילת הבניה ועד שלב האיכלוס. הנוהל הינו נוהל מומלץ. מנהל מכון יכול לקבוע נוהל שונה, בכפוף לאישור מוקדם, כאחד ממסמכי הסמכתו.	
חוזר מנכ"ל משרד החינוך תשע"ד/10(ב), ניתן ב- 10.06.2014 (נוהל 10) + חוזר מנכ"ל משרד החינוך תשע"ג/2(א), 10.10.2012	נוהל 10: היערכות לרעידות אדמה, לשיטפונות חזקים ולשלג כבד (סעיף 5): בטיחות, ביטחון ושעת חירום	פירוט הפעולות שיש לבצע (במבני חינוך) בעת קרות אסונות טבע כמפורט בנוהל. חובת קב"ט הרשות להנחות את מנהל המוסד החינוכי לקיים מעקב אחר כשירותם ותקינותם של מרכיבי הביטחון השונים במוסד, לרבות מערכת התראה מפני רעידת אדמה. כמו כן, בביה"ס שיש בהם כורזיות מטעם פקע"ר ו/או מערכת התרעה מפני רעידת אדמה, יש לחברן למערכת הכריזה הבית ספרית. בנוסף – חובת קיום תרגיל רעידת אדמה (שיבוצע	מוסדות חינוך (כולל תלמידים וצוותי החינוך); קב"ט הרשות

³⁸ ראו: http://www.moin.gov.il/SUBJECTS/INSTRUCTIONFOLDER/Pages/sesmic_instaractions.aspx

<u>מספר ותאריך החלטה</u>	<u>שם/נושא החלטה</u>	<u>תמצית ההחלטה</u>	<u>על מי/על מה חל/למי מיועד</u>
		בתחילת שנת הלימודים, באחריות מנהל ביה"ס ובהתאם להנחיה ולתדרוך של קב"ט הרשות)	
חוזר מנכ"ל משרד החינוך תשעה/2(ב), נוהל 4 + נוהל 10 + סעיף 16.10 + נוהל 18 07.10.2014	נוהל 4 : התגוננות אזרחית במוסדות חינוך (סעיף 4.6 (ד)) נוהל 10 : היערכות לרעידות אדמה, לשיטפונות כבדים ולשלג כבד נוהל 18 : סיוע הדדי בין מוסדות חינוך סעיף 16.10 : תרגילים (במוסדות החינוך המיוחד)	בעת התרחשות רעידת אדמה, על פי הנחיות הקב"ט הרשות, על המאבטח לבצע את הפעולות הבאות : פתיחת שער, הרחקת התלמידים מבניינים, מעצים, מכבלי חשמל ומכל גורם מסוכן אחר, סיוע להנהלת ביה"ס בחילוץ נפגעים והכוונת כוחות חילוץ. סעיף 4.8(ה) קובע את סדר הפעולות הכללי לתרחיש רעידת אדמה. סעיף 4.9(ב) קובע את סדר הפעולות בזמן נסיעה באוטובוס בעת רעידת אדמה. סעיף 4.10(א) קובע את החובה לבצע תרגיל רעידת אדמה. סעיף 10.1(ד)3 קובע את ההכנות לרעידת אדמה – הכשרה ותרגול של אוכלוסיית המוסד. סעיף 10.1(ה) קובע את הנחיות ההתגוננות.	מוסדות חינוך, קב"ט, מאבטחים
הנחיות המשרד להגנת הסביבה, 2006	הנחיות בנושא רעידות אדמה בתסקירי השפעה על הסביבה	פירוט חמשת הסיכונים שיש להתייחס אליהם בתסקירי השפעה על הסביבה (בין היתר : תאוצת קרקע, קריעת פני השטח, גלישת מדרונות). יצוין כי לפי אתר המשרד להגנת הסביבה , עמידה בתנאים אותם מפרט המדריך היא תנאי להקמת המפעל .	מוסדות התכנון והבנייה מפעלים (חדשים), אתרי חומ"ס (חדשים)
המשרד להגנת הסביבה, אגף חומרים מסוכנים, מדריך ניהול סיכונים סיסמיים 01.07.2010	המדריך לניהול סיכונים סיסמיים ממקורות נייחים בהיבט של תקריות חומרים מסוכנים (מצב קיים)	המדריך מספק קריטריונים מנחים לביצועה של ההערכה הסיסמית במסגרת ניהול סיכונים. מספק הנחיות למערכות מבניות ומרכיבים אשר כשל או קריסה שלהם עשוי לגרום לשחרור חומר מוסדר העשוי לפגוע באוכלוסייה הקרובה למקור הנייח.	מהנדסי מערכות, בעלי נכסים מפעלים (קיימים), מתקני חומ"ס, מבנים הנושאים מתקני חומ"ס
המשרד להגנת הסביבה, מיגון וחיזוק מפעלי קירור באמוניה מפני רעידות אדמה , 03.03.2011	קריטריוני תכנון לחיזוק ומיגון מתקני מערכות קירור באמוניה בפני נזקים צפויים מרעידות אדמה	המסמך מספק סיוע בתכנון וביצוע של מיגון מתקני קירור באמוניה	מפעלי קירור באמוניה

<u>מספר ותאריך החלטה</u>	<u>שם/נושא החלטה</u>	<u>תמצית ההחלטה</u>	<u>על מי/על מה חל/למי מיועד</u>
המשרד להגנת הסביבה, מדריך דו"ח סקירה ראשונית 07.03.2012	מדריך להגשה דו"ח "סקירה ראשונית" למפעלי חומרים מסוכנים (ינואר 2012)	מדריך להכנת ולהגשת דו"ח "סקירה ראשונית" לקראת ניתוחים סיסמיים ותכנון "חיזוק" מפני רעידת אדמה במפעל חומ"ס	מפעלי חומ"ס
14.03.2011, הנחיות המשרד להגנת הסביבה	הנחות ראשוניות של המשרד להגנת הסביבה לקידוחי נפט וגז	ההנחיות כוללות בין היתר הנחיות להיערכות לרעידות אדמה.	בעל אתר, כהגדרתו בהנחיות (לרבות כל אחד מאלה: בעל היתר מוקדם או בעל שטר חזקה; בעל הרישיון; בעל שטר חזקה; האדם שבהשגחתו, בפיקוחו או בניהולו פעול האתר)
7.05.14, משרד ראש הממשלה, ועדת ההיגוי הבין-משרדית להיערכות לרעידות אדמה	הנחיות לציבור לכניסה למבנים (מבני מגורים ומבני ציבור) לאחר רעידת אדמה	הנחיות לציבור להתנהגות במבנים לאחר התרחשותה של רעידת אדמה	אנשים
מרץ 2014, משרד הבריאות	נוהל ניתוק מערכות אלקטרו-מכניות במיתאר רעידות אדמה	פירוט הפעולות שעל צוותי האחזקה והצוות הרפואי/סעודי בביה"ח לבצע לאחר רעידת אדמה	צוותי אחזקה וצוותים רפואיים

כלים להתמודדות במענה (תוך כדי ומיד לאחר רעידת אדמה)
טבלה 4: חוקים להתמודדות – מיד לאחר רעידת האדמה וזמן קצר לאחריה

שם החוק + תקנות	סעיפים	פרוט הכלל / סמכות	תנאים להפעלת הסמכות וסוג הסמכות	על מי חל גוף/רכוש	סוג רגולציה (1-7)	למי סמכויות	סמכות פיקוח/בקרה / שר אחראי
חוק יסוד: הממשלה	סעיף 38(א), 38(ג)	סמכות להכריז מצב חירום. הכרזה כאמור מאפשרת התקנת תקש"ח (ראו למטה ס' 39(א) הכרזה מפעילה גם את חוק שירות העבודה בשעת חירום (ראו בהמשך) ואת החוק להסדר תפיסת מקרקעים בשעת חירום, התש"י1949	אם ראתה "שקיים במדינה מצב של חירום".	כל המשק	מידע	לכנסת, ולממשלה במקרים דחופים	כנסת מבקר המדינה רשות שופטת (עתירות)
חוק יסוד: הממשלה	ס' 39(א)	להתקין תקנות שעת חירום כדי להגן על המדינה, ביטחון הציבור וקיום האספקה והשירותים החיוניים. תקנות שעת חירום כוחן יפה לשנות כל חוק, להפקיע זמנית את תוקפו או לקבוע בו תנאים, וכן להטיל או להגדיל מסים או תשלומי חובה אחרים	הכרזה על מצב חירום		מידע	לממשלה	כנ"ל
חוק יסוד: הצבא	ס' 2(א), 2(ב) לחוק יסוד: הצבא	הצבא נתון למרות הממשלה; השר האחראי על הצבא מטעם הממשלה הוא שר הבטחון		הצבא	שליטה ישירה	הממשלה שר הבטחון	
חוק שירות המילואים, תשס"ח-2008	ס' 6(4)	בין מטרות שירות מילואים: (4) שירות בתפקידים ובמקצועות למטרה שקבע השר (שר הבטחון) בצו, באישור הוועדה (ועדת החוץ והבטחון של הכנסת), לאחר ששוכנע כי אין חלופה סבירה אחרת לשם השגת מטרה זו אלא אם כן ייקרא חייל מילואים לשירות מילואים; צו לפי פסקה זו יינתן לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים, וניתן להאריכו לתקופות נוספות שלא יעלו על שלוש שנים בכל פעם.	אישור הוועדה, השר שוכנע כי אין חלופה סבירה אחרת, הגבלת זמן של 3 שנים	חיילי מילואים	שליטה ישירה	שר הבטחון, ועדת החוץ והבטחון של הכנסת	

שם החוק + תקנות	סעיפים	פרוט הכלל / סמכות	תנאים להפעלת הסמכות וסוג הסמכות	על מי חל גוף/רכוש	סוג רגולציה (1-7)	למי סמכויות	סמכות פיקוח/בקרה / שר אחראי
פקודת המשטרה [נוסח חדש] תשל"א-1971 (אירוע אסון המוני+ תפקידה הכללי של המשטרה)	90ד(ב)	פקי המשטרה – ס' 90ב(א)(1) – סמכות השר לבטי"פ להכריז ארוע אסון המוני. סמכות ואחריות לנקיטת כל האמצעים הדרושים לקראת אירוע אסון המוני ולמניעה או צמצום נזקים בעת התרחשותו	ארוע אסון המוני או לפניו, שיקול דעת רחב	גופי הצלה, משרדי ממשלה או כל גוף אחר	מידע, שליטה ישירה אחריות אזרחית	גופי הצלה ³⁹ (מד"א, כב"ה, רשויות מקומיות), משרדי ממשלה או כל גוף אחר בתחום שהם מופקדים עליו	בטחון פנים בריאות פנים
	90ד(א)	באירוע אסון המוני, למעט אירוע כאמור בסעיף קטן (ז), תהא משטרת ישראל אחראית לפיקוד ולשליטה בטיפול באירוע ויהיו לה הסמכויות כמפורט בפרק זה	ארוע אסון המוני		שליטה ישירה אחריות אזרחית		
	ס' 4א. (א) (1)	מצא שוטר כי קיים חשש ממשי לפגיעה חמורה בביטחון הנפש או הרכוש, רשאי הוא להורות לכל אדם הנמצא באזור או במקום שבו קיים החשש האמור, הוראה סבירה הדרושה באופן חיוני לשם הצלת הנפש או הרכוש או למניעת הפגיעה			שליטה ישירה אחריות אזרחית		
	סעיפים 3, 4	תפקיד המשטרה הוא בקיום הסדר הציבורי וביטחון הנפש והרכוש. לכל שוטר יהיו כל סמכות הכרוכה במשרת שוטר לפי כל דין והוא יטול על עצמו כל תפקיד ואחריות הכרוכים בה.		גוף ורכוש	שליטה ישירה אחריות אזרחית	שוטרים	
	ס' 90.ז	90.זא. (א) מפקד מחוז או מפקד מרחב (בפרק זה – מפקד המשטרה) רשאי להורות על קיומו של תרגיל, הכנה או אימון לקראת אירוע אסון המוני (בפרק זה – תרגיל); הורה כאמור, יודיע על כך לגוף ההצלה, שאמור לקחת חלק בתרגיל. (ב) גוף הצלה ⁴⁰ , שקיבל הודעה		גופי ההצלה	שליטה ישירה אחריות אזרחית	מפקד המשטרה	

⁴⁰גוף הצלה" – גוף שעזרתו נדרשת בעת אירוע אסון המוני והוא אחד מאלה: (1) אגודת מגן דוד אדום בישראל, שהוקמה בחוק מגן דוד אדום, התש"י-1950; (2) הרשות הארצית לכבאות והצלה;

שם החוק + תקנות	סעיפים	פרוט הכלל / סמכות	תנאים להפעלת הסמכות וסוג הסמכות	על מי חל גוף/רכוש	סוג רגולציה (1-7)	למי סמכויות	סמכות פיקוח/בקרה / שר אחראי
		כאמור, חייב להשתתף בתרגיל במועד ובמקום שנקבעו בהודעה.					
	90ד(ג)+90ד(ד) + 90ד(ו)	סמכות למתן כל הוראה סבירה , וכן הוראות פעולה לגורמים הרלוונטיים ולאנשים (כולל החרמת רכוש), סגירת מקומות והסדרת תנועה של אנשים. כניסה לחצרים. הרשאה להשתמש בכח סביר כדי לכפות ציות להוראות ולבצע סמכות כניסה	ארוע אסון המוני, הרשאה, שיקול דעת רחב	גופי הצלה, אנשים, רכוש, שטחים	שליטה ישירה אחריות אזרחית	שוטרים	בט"פ
פקודת המשטרה	ס' 90 יא 90יב	סמכות להורות לצה"ל למלא את תפקיד משטרת ישראל בפקוד ובשליטה באירוע, כולו או מקצתו סמכות (חובת) צה"ל לסייע למשטרת ישראל בטיפול באירוע אסון המוני, ובהיערכות לקראת אירוע	סמכות הסיוע למשטרת ישראל – בכפוף לקביעת שר הביטחון או הממשלה ביחס להיקף כוח האדם והאמצעים. הסמכות להורות על מילוי התפקיד – בעת אירוע אסון המוני, לרבות אירוע צפוי, לבקשת השר לביטחון פנים (אם ההוראה ניתנה בידי שר הביטחון).	צה"ל	שליטה ישירה?	ראש הממשלה או שר הביטחון	מבקר המדינה הרשות השופטת (עתירות)
	ס' 49ב. + תקנות המשטרה (המשמר האזרחי) התשנ"ז-1996	(א) מוקם בזה ליד משטרת ישראל המשמר האזרחי (להלן – המשמר). (ב) בכל פעולה שהמשטרה מוסמכת לעשות למען שמירת בטחון הנפש והרכוש מפני פגיעת איבה, רשאית היא להסתייע במשמר. (ג) בנוסף לאמור בסעיף קטן (ב), תהא	חבר המשמר לא יועסק בפעולות כאמור בסעיף קטן (ג) אלא אם כן קיבל הכשרה מתאימה שנקבעה		שליטה ישירה אחריות אזרחית	חברי המשמר האזרחי	

(3) רשות מקומית, כהגדרתה בחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951, או איגוד ערים, כהגדרתו בחוק איגודי ערים, התשט"ו-1955; (4) גוף, לרבות ארגון, מוסד, מפעל או יחידה, או חלק של גוף כאמור, העושה שירות לציבור, אשר השר הכריז עליו בהודעה ברשומות, בהסכמת השר שנקבע כאחראי על אותו גוף, אם נקבע שר כאמור, שהוא גוף הצלה

שם החוק + תקנות	סעיפים	פרוט הכלל / סמכות	תנאים להפעלת הסמכות וסוג הסמכות	על מי חל גוף/רכוש	סוג רגולציה (1-7)	למי סמכויות	סמכות פיקוח/בקרה / שר אחראי
			המשטרה רשאית להסתייע במשמר גם בפעולותיה לשמירת הבטחון, הנפש והרכוש שנקבעו בתקנות באישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת (כגון: סיוע ליחידות הסיוע של המשטרה, סיוע בחיפוש וחילוץ נעדרים, סיוע ליחידות התנועה של המשטרה ועוד). לחלק מהפעולות יש לחברי המשמר האזרחי סמכויות שוטר, כמפורט בתקנות.				
	ס' 49ח	להורות בצו לרשות המקומית לכונן משמר בתחומה ולטפל בגיוסם ורישומם של חברי המשמר			שליטה ישירה אחריות אזרחית	שר הפנים, בהתייעצות עם השר (לבט"פ)	
	ס' 12	עשרים וארבעה החדשים הראשונים ישרת המגוייס למשטרה שירות נסיון ויידרש לעבור קורס אימונים		שוטרים	מידע?		
	ס' 90ג (ג)	הכרזה על אירוע אסון המוני לפי סעיף 90ב לפקודה דינה כדין שידור הודעת חירום מטעם הממשלה לפי חוק רשות השידור, חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו וחוק התקשורת (בזק ושידורים)			מידע		
	37, 38	פקודת המשטרה	היה נראה שיש התקהלות בלתי-חוקית, התפרעות או הפרעת השלום, או שיש יסוד סביר לחשוש לכך, וכי המשטרה המופקדת כרגיל על שמירת השלום אינה מספקת כדי שמירת השלום, הגנת התושבים ובטחון הרכוש במקום, רשאי כל שוטר שדרגתו אינה נמוכה מדרגת מפקח לפנות אל הממונה על המחוז, או אל השופט הקרוב ביותר, בבקשה שימנה תושבים מן הסביבה במספר הדרוש שישרתו כשוטרים מיוחדים במשך		?		

שם החוק + תקנות	סעיפים	פרוט הכלל / סמכות	תנאים להפעלת הסמכות וסוג הסמכות	על מי חל גוף/רכוש	סוג רגולציה (1-7)	למי סמכויות	סמכות פיקוח/בקרה / שר אחראי
חוק רשות השידור, התשכ"ה-1965	ס' 46 (+46א)	שידור הודעת חירום: במקרי חירום או מטעמים של בטחון המדינה תשדר הרשות הודעות מטעם הממשלה, משטרת ישראל, שירותי הכבאות וההצלה, המטה הכללי של צה"ל או ראש הגא, כפי שהורה השר.	מקרי חירום או מטעמים של בטחון המדינה; כפי שהורה השר המוסמך לפי החוק	רשות השידור; הציבור	מידע	רשות השידור לעניין השידור מקור הודעות החירום: הממשלה, המשטרה, שירות כב"ה, המטה הכללי של צה"ל או ראש הגא, כפי שהורה השר המוסמך (לעניין זה, הוסמך השר גלעד ארדן מיום 30.05.2013)	משרד התקשורת; מבקר המדינה
חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו, התש"ן-1990	ס' 50	שידורים במקרי חירום: במקרי חירום או מטעמים של בטחון המדינה רשאית הרשות להורות למורשה לשידורים לשדר הודעות מטעם הממשלה, המשטרה, המטה הכללי של צה"ל וראש הג"א	מקרי חירום או מטעמים של בטחון המדינה	הרשות השנייה לטלוויזיה, ולרדיו; מורשה לשידורים; הציבור	מידע	הרשות השנייה לעניין הרשאת השידור ע"י המורשה לשידורים. מקור ההודעה: הממשלה, המשטרה, המטה הכללי של צה"ל וראש הג"א	משרד התקשורת; מבקר המדינה
חוק התקשורת (בזק ושידורים)	ס' 6כב, 6נז	שידורים במקרי חירום: במקרי חירום או מטעמים של בטחון המדינה רשאי השר להורות לבעל רישיון לשידורי כבלים ובעל רישיון לשידורי לוויין לשדר הודעות מטעם הממשלה, המשטרה, המטה הכללי	מקרי חירום או מטעמים של בטחון המדינה	בעלי רישיון לשידורי כבלים ושידורי	מידע	שר התקשורת, לעניין הרשאת השידור לבעל רישיון לשידורי כבלים ושידורי לוויין; מקור ההודעה: הממשלה, המשטרה, המטה הכללי	משרד התקשורת; מבקר המדינה

שם החוק + תקנות	סעיפים	פרוט הכלל / סמכות	תנאים להפעלת הסמכות וסוג הסמכות	על מי חל גוף/רכוש	סוג רגולציה (1-7)	למי סמכויות	סמכות פיקוח/בקרה / שר אחראי
		של צה"ל וראש הג"א.		לווין ; הציבור		של צה"ל וראש הג"א	
חוק התגוננות אזרחית, תשי"א-1951	ס' 9ג(א), 9ג(ב)(1) + ס' 78	הכרזה על מצב מיוחד בעורף היא בסמכות הממשלה או שר הביטחון, אם הממשלה טרם הכריזה על כך והוא שוכנע כי קיימות נסיבות המצדיקות הכרזה על מצב מיוחד בעורף סמכות הרמטכ"ל לקבוע בפקודות הצבא את התפקידים הצבאיים אשר ימלאו ראש הג"א, מפקח הג"א מחוזי, מפקד הג"א פיקודי ואנשי הג"א	אם שוכנעה הממשלה כי קיימות סבירות גבוהה שתתרחש התקפה על האוכלוסייה האזרחית באישור שר הביטחון, ובלבד שלא יוטלו תפקידים כאמור אלא על חייל	חיילים בתפקידי: ראש הג"א, מפקח הג"א מחוזי, מפקד הג"א פיקודי ואנשי הג"א		הממשלה הרמטכ"ל	
חוק התגוננות אזרחית, תשי"א-1951 (מצב מיוחד בעורף / שעת התקפה)	סעיפים 9ד, 9(א) 9(ה) לחוק	הרשאה כללית לתת כל הוראה ובפרט בענייני הגבלת לימודים, שהייה במקומות מוגנים ושימוש במקלטים.	בעת "מצב מיוחד בעורף או בשעת התקפה", לשמירתם או להצלתם של חיי אדם או של רכוש.	אנשים ורכוש		הרמטכ"ל, סגנו, ראש אגף המטה הכללי בצה"ל, ראש הג"א, קצין בצה"ל שדרגתו אלוף המשמש בתפקיד אלוף פיקוד	בטחון
	ס' 2(יא) (סמכות כללית)	שירות הג"א מוסמך, למטרת ארגון וניהול ההתגוננות האזרחית, לפעול, אם בדרך כלל ואם לענין מסוים, ובתיאום עם הרשויות הנוגעות בדבר – להצלת נפש ורכוש שאינה כרוכה	באישור שר הביטחון	שליטה, ישירה, אזרחית		שירות הג"א (סמכות אישור לשר הביטחון)	

שם החוק + תקנות	סעיפים	פרוט הכלל / סמכות	תנאים להפעלת הסמכות וסוג הסמכות	על מי חל גוף/רכוש	סוג רגולציה (1-7)	למי סמכויות	סמכות פיקוח/בקרה / שר אחראי
		בהתגוננות אזרחית					
	חוק התגוננות אזרחית, תשי"א-1951 ס' 2	להכין ולבצע תכניות התגוננות אזרחית, למדינה כולה או לכל שטח משטחיה; לאמן את חברי הגא לתפקידי התגוננות אזרחית, לציידם, לארגנם ביחידות, לקבוע את סדרי הפיקוד והמשמעת ביחידות אלה ודרכי פעולתן; לקבוע מדים או סימני היכר מיוחדים לחברי הגא; להתקשר בחוזים, להחזיק במקרקעים ולרכוש מטלטלים; לעשות עבודות בקרקע, להתקין מבנים ומיתקנים ולקיימם; להדריך ולכוון את ארגוני העזר למילוי תפקידם בתחום ההתגוננות האזרחית ולהפעיל אותם ואת הציוד שברשותם בעת מצב מיוחד בעורף, בשעת התקפה או בשעת תמרוני הגא; לתאם את פעולותיהם של משרדי הממשלה, של הרשויות המקומיות ושל מפעלים פרטיים בענייני ההתגוננות האזרחית; לקבוע את אופן מתן ההתרעה לאוכלוסייה האזרחית, ובכלל זה לקבוע אותות אזעקה וארגעה ולהפעילם; להדריך את האוכלוסייה בענייני התגוננות אזרחית ולצידה באמצעי התגוננות; לעזור לאוכלוסייה שנפגעה ולעשות כל פעולה אחרת הדרושה לשם מילוי	למטרת אירגון וניהול ההתגוננות האזרחית במדינה ⁴¹	שירות הג"א (פיקוד העורף)			

⁴¹ "התגוננות אזרחית" – האמצעים הנקוטים לשם התגוננות מפני כל התקפה או סכנת התקפה על האוכלוסייה האזרחית או לשם צמצום תוצאותיה של התקפה כזאת; "התקפה" - כל אחד מאלה:

- (1) הפצצה אווירית, הפגזה ארטילרית או רקטית וכל סוג אחר של ירי ארוך טווח מצד אויב;
- (2) ניסיון פגיעה מצד צבא של מדינת אויב;

שם החוק + תקנות	סעיפים	פרוט הכלל / סמכות	תנאים להפעלת הסמכות וסוג הסמכות	על מי חל גוף/רכוש	סוג רגולציה (1-7)	למי סמכויות	סמכות פיקוח/בקרה / שר אחראי
		תפקידו, בהתאם לדיני ההתגוננות האזרחית;					
		סמכות לעשות שימוש בכוח סביר בעת ביצוע סמכות כניסה וכדי לכפות ציות לדיני התגוננות אזרחית. סמכות להורות הוראות סבירות לכל אדם	בעת "מצב מיוחד בעורף או בשעת התקפה", לצורך מילוי תפקידו, לשמירתם או להצלתם של חיי אדם או של רכוש.			חבר הג"א	בטחון
	ס' 3(א), 3(ג)	שר הבטחון על פי המלצת הרמטכ"ל, ימנה קצין בצבא-הגנה לישראל לכהן בתפקיד ראש הגא. הסמכת הרמטכ"ל, "לקבוע בפקודות הצבא את המחוזות שהפיקוד והניהול בהם לא יהא בידי ראש הג"א, וכן את התפקידים שהם ימלאו במסגרת הג"א וצבא-הגנה לישראל"	באישור שר הבטחון וועדת החוץ והבטחון של הכנסת		?	רמטכ"ל	שר הבטחון וועדת החוץ והבטחון של הכנסת
חוק התגוננות אזרחית + הוראות הפיקוד העליון 020304	2(ט-יא), 9 לחוק סעיף 3.3 וכן 4.4 להוראות הפ"ע	הקמת שירות ההתגוננות האזרחית שמטרתו לארגן ולנהל את ההתגוננות האזרחית במדינה, ולמטרה זו – (א) להכין ולבצע תכניות התגוננות אזרחית, למדינה כולה או לכל שטח משטחיה; (ב) לאמן את חברי הגא לתפקידי התגוננות אזרחית, לצידם, לארגנם ביחידות, לקבוע את סדרי הפיקוד והמשמעת ביחידות אלה ודרכי פעולתן; (ג) לקבוע מדים או סימני היכר מיוחדים לחברי הגא;	אוכלוסיי ת העורף (+ ארגוני עזר ⁴² , משרדי ממשלה, רשויות מקומיות)			פיקוד העורף	

⁴² ארגוני עזר שהוכרזו מכח חוק ההתגוננות האזרחית: מד"א, כל קופות החולים על מרפאותיהן, ארגוני נשים (ויצו, מועצת הפועלות, אמהות עובדות ועוד), זק"א ומערך כונני חומרים מסוכנים במשרד לאיכות הסביבה

סמכות פיקוח/בקרה / שר אחראי	למי סמכויות	סוג רגולציה (1-7)	על מי חל גוף/רכוש	תנאים להפעלת הסמכות וסוג הסמכות	פרוט הכלל / סמכות	סעיפים	שם החוק + תקנות
					<p>(ד) להתקשר בחוזים, להחזיק במקרקעים ולרכוש מטלטלים ; (ה) לעשות עבודות בקרקע, להתקין מבנים ומיתקנים ולקיימם ; (ו) להדריך ולכוון את ארגוני העזר למילוי תפקידם בתחום ההתגוננות האזרחית ולהפעיל אותם ואת הציוד שברשותם בעת מצב מיוחד בעורף, בשעת התקפה או בשעת תמרוני הגא ; (ז) לתאם את פעולותיהם של משרדי הממשלה, של הרשויות המקומיות ושל מפעלים פרטיים בעניני ההתגוננות האזרחית ; (ח) לקבוע את אופן מתן ההתרעה לאוכלוסייה האזרחית, ובכלל זה לקבוע אותות אזעקה וארעה ולהפעילם ; (ט) להדריך את האוכלוסייה בעניני התגוננות אזרחית ולציידה באמצעי התגוננות ; (י) לעזור לאוכלוסייה שנפגעה ולעשות כל פעולה אחרת הדרושה לשם מילוי תפקידו, בהתאם לדיני ההתגוננות האזרחית ; (יא) לפעול – באישור שר הבטחון, אם בדרך כלל ואם לענין מסויים, ובתיאום עם הרשויות הנוגעות בדבר – להצלת נפש ורכוש שאינה כרוכה בהתגוננות אזרחית.</p> <p>בהוראות הפיקוד העליון 020304 ובהחלטת ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי מיום 13.11.91 על הקמת פקע"ר שישמש כרשות הג"א נקבע שפיקוד העורף הוא שירות ההתגוננות האזרחית כהגדרתו בחוק.</p>		
פנים	רשות מקומית, ראש	שליטה	מרחב	בכפוף להוראות	לעשות את כל הדרוש להפעלתו של	א248 לפקודה,	פקודת העיריות,

שם החוק + תקנות	סעיפים	פרוט הכלל / סמכות	תנאים להפעלת הסמכות וסוג הסמכות	על מי חל גוף/רכוש	סוג רגולציה (1-7)	למי סמכויות	סמכות פיקוח/בקרה / שר אחראי
צו המועצות המקומיות (א) , תשי"א-1950 ו צו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות) , תשי"ח-1958	63(א)(12) לצו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות), 146(13) לצו המועצות המקומיות (א)	המשק בשעת חירום (למעט גיוס כח אדם וציוד שחל עליהם חיקוק אחר). (ע"פ סעיף 126 לפקודת העיריות, ראש העיריה יהיה אחראי לכך שהתפקידים שהוטלו על העיריה בפקודת העיריות או בכל דין אחר יבוצעו כראוי; העיריה תפעל באמצעות ראש העיריה).	השר הממונה בתחום ובהתאם לתכנית שאישרה הממשלה	הרשות המקומית	ישירה אחריות אזרחית	הרשות המקומית	
פקודת העיריות	249(17) לפקודה	להסדיר את מכירתם ומחרם של מצרכי מזון ולפקח עליהם	שעת חירום	ספקי מזון	שליטה ישירה אחריות אזרחית	רשות מקומית וראש הרשות	פנים
פקודת העיריות, פקודת העיריות, צו המועצות המקומיות (א) , תשי"א-1950 ו צו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות) , תשי"ח-1958	249(29), 249(33) לפקודה, ס' 63(א)(1), 63(א)(8) לצו מועצות מקומיות (מועצ"ז), ס' 146(1) לצו מועצות מקומיות (א).	לעשות בדרך כלל כל מעשה הדרוש לשם שמירה על תחום העיריה, בריאות הציבור והבטחון בו להסדיר עניינים של שמירה, אבטחה וסדר ציבורי בתחום העיריה.	ללא תנאים בתנאים ובסייגים שקבעו שר הפנים והשר לביטחון פנים, בהסכמת שר המשפטים.	מרחב הרשות המקומית	שליטה ישירה אחריות אזרחית	רשות מקומית וראש הרשות	
פקודת העיריות [נוסח חדש]	ס' 233א	סמכות להתיר לעירייה לפעול מחוץ לתחומה כדי לסייע לרשות מקומית אחרת במצב חירום	בהתקיים אירוע אסון המוני או סבירות גבוהה שיתרחש. הרשאה, ממוקדת רשות	רשויות מקומיות	?	שר הפנים	
פקודת העיריות [נוסח חדש]	ס' 143	שר הפנים רשאי למנות ראש עירייה ומועצה מתוך אנשים הכשירים להיות חברי מועצה, או למנות ועדה למילוי תפקידי ראש העיריה	כאשר המועצה או ראש העיריה אינם ממלאים עוד, לדעתו את	ראש רשות מקומית		שר הפנים	

שם החוק + תקנות	סעיפים	פרוט הכלל / סמכות	תנאים להפעלת הסמכות וסוג הסמכות	על מי חל גוף/רכוש	סוג רגולציה (1-7)	למי סמכויות	סמכות פיקוח/בקרה / שר אחראי
		והמועצה	התפקידים שהוטלו עליהם לפי הפקודה או בכל דין אחר או שאינם מנהלים כשורה את תחום שיפוט, וכל זאת לאחר שהזהיר אותם	ומועצת הרשות			
צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הסדרים במשק הדלק), תשמ"ח-1988	ס' 9,10	חיוב חברות נפט להחזיק מלאי חירום בכמויות, במקומות ובתנאים כפי שיקבע מנהל מינהל הדלק במשרד האנרגיה והתשתית. המינהל ישלם לחברת נפט את הוצאות המימון וההחזקה של מלאי חירום שהיא מחזיקה		חברות הנפט	אחריות אזרחית	מנהל מינהל הדלק במשרד האנרגיה והתשתית	משרד האנרגיה והתשתית
תקנות ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2001) (החזקת מלאי ומלאי ביטחוני של דלק), תשס"א-2001	ס' 2(ד), ס' 2ג	המנהל רשאי להורות, על פתיחת המכלים בכל עת והעברת מלאי ממכל למכל, לצורך בדיקה ורענון של המלאי; על פתיחתם של מכלים מסוימים ושמירת חלק מן המלאי שלא במכלים סגורים, כאשר הדבר דרוש לניהול המלאי, או כאשר תקלה או נסיבות חריגות מצדיקות זאת, לצורך תפקוד תקין של משק הדלק; המנהל יורה לחברת דלק לאפשר למערכת הביטחון להשתמש במלאי הביטחוני, לתקופה שיורה, ובכמות שלא תעלה על 10 אחוזים מכמות המלאי הביטחוני של אותו מוצר	ס' 2(ד) - בכל עת ס' 2ג- השימוש במלאי חיוני לתפקודה של מערכת הביטחון; ולאחר שבחן, ככל הניתן אם קיימות חלופות שעלותן קטנה יותר	חברות הדלק		מנהל מינהל הדלק במשרד האנרגיה והתשתית, 2(ד) בהתייעצות עם ממלא מקום יושב ראש ועדת משק לשעת חירום (מל"ח) העליונה 2ג – בהסכמת הנ"ל	משרד האנרגיה והתשתית
חוק שירות עבודה בשעת-חרום, התשנ"ז-1967	ס' 1, ס' 16א+16ב + ס' 17א	אישור בצו שמפעל הוא מפעל חיוני או מפעל למתן שירותים קיומיים רשות לקרוא בצו לאנשים לשירות עבודה בשטחים עליהם חלה הכרזת	הוכרז אירוע אסון המוני או מצב מיוחד בעורף; בשטח שעליו חלה	אנשים (עובדים)		לארוע אסון המוני: שר העבודה והרווחה ⁴³ (בהתייעצות עם ראש	עבודה ורווחה

⁴³הנושא הועבר ממשרד הכלכלה למשרד העבודה, הרווחה והשרותים החברתיים בהחלטת ממשלה 1754 מיום 31.7.2016

שם החוק + תקנות	סעיפים	פרוט הכלל / סמכות	תנאים להפעלת הסמכות וסוג הסמכות	על מי חל גוף/רכוש	סוג רגולציה (1-7)	למי סמכויות	סמכות פיקוח/בקרה / שר אחראי
	ס' 51	אירוע אסון המוני או מצב מיוחד בעורף או במפעלים למתן שרותים קיומיים. סמכות להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצוע החוק, ובכלל זה תקנות הנוגעות להתנדבות לשירות עבודה	ההכרזה ובמפעלים למתן שרותים קיומיים (בכל מקום). הרשאה, ממוקדת נושא (עבודה)			הממשלה, השר לבטי"פ או שר הבטחון). למצב מיוחד בעורף: שר העבודה והרווחה (בהתייעצות עם שר הבטחון)	
חוק עבודת נוער, התשי"ג-1953	ס' 25	רשות למתן היתר עבודת לילה לבני נוער	הוכרז ארוע אסון המוני או מצב מיוחד בעורף. הרשאה, ממוקדת נושא (עבודה)	בני נוער	רישוי?	שר התמ"ת (כלכלה)	מבקר המדינה/רשות שופטת
חוק החמרים המסוכנים- תשנ"ג-1993	ס' 2.ג16(א)+(ב) ס' 3.ג16	תפקיד: מתן ייעוץ לקציני משטרה וצה"ל, הסמכויות לצורך כך: לדרוש מאדם המצוי באזור האירוע או מאדם שיש לממונה יסוד להניח כי יש לו קשר לאירוע או מידע בקשר אליו, להזדהות; להיכנס לכל מקום ככל הדרוש לטיפול באירוע החומרים המסוכנים; לדרוש מסמכים, לעיין בהם וליטול אותם או העתקים מהם; ליטול דוגמה מכל חומר שיש לו יסוד סביר להניח שהוא חומר מסוכן; השר רשאי למנות ועדת בדיקה לשם בירור סיבותיו ונסיבותיו	בעת אירוע חומרים מסוכנים, הרשאה, ממוקדת נושא (חומ"ס)	אנשים, רכוש, קציני משטרה וצה"ל	מידע	הממונה על אירוע חומרים מסוכנים, בעת אירוע חומרים מסוכנים	הגנת הסביבה

שם החוק + תקנות	סעיפים	פרוט הכלל / סמכות	תנאים להפעלת הסמכות וסוג הסמכות	על מי חל גוף/רכוש	סוג רגולציה (1-7)	למי סמכויות	סמכות פיקוח/בקרה / שר אחראי
חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה	ס' 28,29,30	גילוי, זיהוי וניטור של חומרים מסוכנים, הערכת סיכונים	בעת אירוע חומרים מסוכנים ובעת תרגיל היערכות לקראת אירוע חומ"ס	אנשים, רכוש, קציני משטרה וצה"ל	מידע	עובד הרשות לכב"ה	בט"פ
			כאשר קיים חשש לקיומו של אירוע חומרים מסוכנים		מידע		
			מתן ייעוץ מקצועי לקצין משטרה או לקצין צה"ל לפי בקשתם, לגבי אופן הטיפול בחומרים מסוכנים; הנחיות התנהגות לציבור ולגופי הצלה; חובת דיווח לממונה בהג"ס.	בעת אירוע חומרים מסוכנים ובעת תרגיל היערכות לקראת אירוע חומ"ס		מידע	קצין כבאות והצלה שקיבל הכשרה מתאימה לכך
ס' 4	(א) ואלה תפקידי רשות הכבאות וההצלה – (1) לפעול לכיבוי דליקות, למניעת התפשטותן ולהצלת חיי אדם ורכוש מדליקות; (2) לפעול למניעת דליקות לפי חוק זה; (3) לפעול לחילוץ ולהצלת לכודים; (4) לפעול באירוע חומרים מסוכנים לפי חוק זה; (5) למלא תפקיד המוטל עליה כארגון עזר או כגוף הצלה	בכל עת (שגרה וחירום)		שליטה, ישירה, אחריות אזרחית		רשות הכבאות וההצלה	בט"פ

סמכות פיקוח/בקרה / שר אחראי	למי סמכויות	סוג רגולציה (1-7)	על מי חל גוף/רכוש	תנאים להפעלת הסמכות וסוג הסמכות	פרוט הכלל / סמכות	סעיפים	שם החוק + תקנות
					<p>בהתאם להוראות כל דין ; (6) לבצע פעולות נוספות לשם הצלת הנפש והרכוש, שלביצוען נדרש ציוד הנמצא בידי הרשות. 4.4(ב)(2) הרשות (רשות הכבאות וההצלה), לשם מילוי תפקידיה – (1) תכשיר ותאמן כבאים, מתנדבים ומשרתים בשירות אזרחי-ביטחוני ; (2) תכשיר עובדים וכבאים לטיפול באירועי חומרים מסוכנים ; (3) תקים, תכשיר ותפעיל יחידות של כבאים (4) תקים ותחזיק מיתקנים וציוד ; (5) תנהל חקירות בעניין דליקות וגורמיהן ; (6) תפתח ידע ותקבע אמות מידה מקצועיות ; (7) תכין תכניות לקידום ולפיתוח הרשות ; (8) תערוך תרגילים משותפים עם גופי הצלה אחרים ; (9) תקיים פעולות הסברה והדרכה בתחום הבטיחות באש ; (10) תעודד מחקר ופיתוח בתחומי פעילותה ; (11) תשתף פעולה עם רשויות כבאות והצלה מחוץ למדינה, לרבות לשם סיוע הדדי במתן שירותי כבאות והצלה, כפי שיוורה השר ; (12) תבצע פעולות נוספות ככל</p>		

שם החוק + תקנות	סעיפים	פרוט הכלל / סמכות	תנאים להפעלת הסמכות וסוג הסמכות	על מי חל גוף/רכוש	סוג רגולציה (1-7)	למי סמכויות	סמכות פיקוח/בקרה / שר אחראי
		הדרוש למילוי תפקידיה					
חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957	ס' 1-8	סמכות להכריז על מצרכים ושירותים בני פיקוח והסדרה, בין היתר, מכירתם ורכישתם בצו. כמו כן, סמכות פיקוח כללי על מצרכים ושירותים: סמכות להסדיר בצו תחומי פיקוח שונים (הגבלה, היתר, מחיר, ייצור, מכירה וכיו"ב). סמכות להפעיל מפעל העוסק בפעולה חיונית.	קיומה של הכרזה על מצב חירום לפי חוק יסוד: הממשלה; אם יש לשר יסוד סביר להניח שהשימוש בסמכות דרוש לקיום פעולה חיונית, למניעת הפקעת-שערים וספרות או למניעת הונאת הציבור	מצרכים ושירותים	מידע, רישוי	שר ממשלה, ככל שהממשלה העבירה לו סמכות לבצע את הוראות החוק ⁴⁴ (כך למשל, שר התשתיות הלאומיות ממונה על אכיפת צווים מסוימים ע"פ החוק)	מבקר המדינה/רשות שופטת
תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945⁴⁵	ס' 127-122, 129	סמכות לקבוע את תנועתם של בני אדם ותעבורה (עוצר; כיתור; סגר; סגירת שטחים וכיו"ב). סמכות לגבי פתיחת וסגירת מקומות וכבישים. סמכות לדרוש הסרת מחסומים מדרכים, איסור השגת גבול ושוטטות במקומות המשמשים לאחד מצרכיו של שירות הממשלה או להגנה או לביצוע של שירות חיוני. תקנות 108 ו-109 לתקנות ההגנה (שעת-חירום), 1945 מאפשרות לשר או למפקד צבאי להוציא צווים לשם הבטחת שלומו של	חלק מן הסמכויות מותנות בכך שהדבר נחוץ לטובת שלומו של הציבור וכיו"ב	אנשים ורכוש	שליטה ישירה, אחריות אזרחית	צה"ל (מפקד צבאי או אדם הפועל בהרשאתו), המשטרה, המפקח הכללי של משטרת ישראל, חילות הממשלה (?)	מבקר המדינה/רשות שופטת

⁴⁴ ס' 47 לחוק מסמיך את הממשלה להעביר את הסמכויות לשרים

⁴⁵ חשוב להדגיש כי תקנות ההגנה אינן מקור נורמטיבי הולם עליו ראוי להסתמך מראש לשם ביסוס פעולות הרשויות במצב של רעידת אדמה.

שם החוק + תקנות	סעיפים	פרוט הכלל / סמכות	תנאים להפעלת הסמכות וסוג הסמכות	על מי חל גוף/רכוש	סוג רגולציה (1-7)	למי סמכויות	סמכות פיקוח/בקרה / שר אחראי
		הציבור והגנת ישראל במקרים של צורך לדכא התקוממות, מרד או מהומה. תקנות 119-120 הן תקנות ענישה. התקנות מסמיכות מפקד צבאי להורות על החרמה והריסה של רכוש של אותו אדם או אזור ממנו הגיעו הפעולות החבלניות. תקנה 122 לאותן תקנות מסמיכה מפקד צבאי או אדם הפועל בהרשאתו, לאסור או לצמצם תעבורה, להטיל עוצר, לסגור נתיבי תחבורה, ולהכריז על שטח צבאי סגור.					
חוק מגן דוד אדום, תש"י-1950	ס' 10, 3, 7א.	מטרת האגודה, בין היתר, היא להיערך לקראת אירוע אסון המוני ולמלא את התפקידים של אגודה ארצית ⁴⁶ , ולהיות לצורך זה שירות עזר לשירות רפואי של צה"ל בזמן מלחמה וכן ארגון עזר להגא בשעת התקפה ובעת מצב מיוחד בעורף, ולהתכונן לכך בזמן שלום כמו כן, למד"א סמכות כללית: למלא כל תפקיד נוסף שייקבע בתקנות האגודה. בנוסף יש למד"א סמכות לגבות תשלומים ואגרות. שר הבריאות ממונה על ביצוע חוק מד"א	תושבים	שליטה ישירה אחריות אזרחית?	מד"א	משרד הבריאות	
		למד"א סמכויות כ"גוף הצלה" על					

⁴⁶"תפקידים של אגודה ארצית" פירושו - תפקידים שנועדו על פי אמנות זניבה לאגודות ארציות של הצלב האדום או לשאר אגודות עזרה של מתנדבים, המוכרות ומוסמכות כחוק על ידי ממשלותיהן

שם החוק + תקנות	סעיפים	פרוט הכלל / סמכות	תנאים להפעלת הסמכות וסוג הסמכות	על מי חל גוף/רכוש	סוג רגולציה (1-7)	למי סמכויות	סמכות פיקוח/בקרה / שר אחראי
		פי פקודת המשטרה – ס' 190ד(ב).					
חוק בתי המשפט + חוק ההוצאה לפועל + חוק בית הדין לעבודה + תקנות בתי המשפט ולשכות ההוצאה לפועל (סדרי דין במצב חירום מיוחד), התשנ"א-1991 + תקנות בית הדין לעבודה (סדרי דין במצב חירום מיוחד), התנש"א-1991	ס' 106, 108, 109 לחוק בתי המשפט. ס' 88 לחוק ההוצאה לפועל. ס' 43(ב) לחוק בית הדין לעבודה. תקנות 1-3 לתקנות בתי המשפט ולשכות ההוצאה לפועל (סדרי דין במצב חירום מיוחד) ותקנות 1-3 לתקנות בית הדין לעבודה (סדרי דין במצב חירום מיוחד).	תקנות אלה קובעות עניינים שרק בהם יקוימו דיונים בתקופת תקפה של הודעה שפרסם שר המשפטים, בעקבות מצב חירום מיוחד (= מצב שבו נשתבשו סדרי החיים התקינים במדינה או בחלק ממנה מחמת מצב הבטחון)	מצב חירום מיוחד	מתדיינים בבתי המשפט	מידע	בתי דין; בתי המשפט והלשכות, לפי העניין	שר המשפטים (וגם מנהל בתי המשפט או מנהל מערכת ההוצאה לפועל רשאי לקבוע סוגי עניינים נוספים שיידונו בבתי המשפט והלשכות). בנוסף, רשאי נשיא בית משפט לקבוע כי הליך מסוים שנמנה בתקנות לא יידון או שהליך מסוים שלא נמנה – יידון.
חוק להארכת תוקף של תקנות שעת חירום (פיקוח על כלי שיט) [נוסח משולב], תשל"ג-1973	סעי' 2 בתוספת	סמכות לתת הוראות שונות לבעלים או קברניטים של כלי שיט ישראלים	קיומה של אכרזה על מצב חירום	בעלים או קברניטים של כלי שיט רשומים או חייבים במרשם ישראלי	שליטה ישירה?	שר התחבורה	

כללים שחלים רק בעת "מצב מיוחד בעורף"

שם החוק + תקנות	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה (1-7) + מקל (מ/גזר (ג)	נסיבות ועל מה חל (סוג מבנה)	על מי חל	למי סמכויות
חוק ההתגוננות האזרחית	ס' 1 - הגדרת "ארגון עזר"	סמכות להכריז על ארגון עזר – גוף שעיסוקו בהצלת חיי אדם	מידע?	ארגונים	ארגונים	שר הבטחון בהתייעצות עם השר הממונה על הגוף
חוק מס רכוש וקרן פיצויים, תשכ"א-1961 + תקנות מכוח החוק למשל, תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נוק מלחמה ונוק עקיף) (הוראת שעה) , התשע"ד-2014 ; תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נוק מלחמה ונוק עקיף) (הוראת שעה) , התשס"ט-2009 ⁴⁷	ס' 35, 36 (א), 65 ס' 1 והתוספת השנייה לתקנות 2014	סמכות להעניק פיצוי גם בגין נוק עקיף , אך רק בתחומי יישובי ספר, מכוח ההגדרה של "נוק עקיף" בחוק ⁴⁸ יישוב ספר הינו ישוב שהודיע עליו שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת שהוא ישוב ספר (לרבות הודעה כאמור לתקופה קצובה שקבע). "נוק עקיף" נקבע בחוק, בין היתר, כ"הפסד או מניעת ריווח כתוצאה מנוק מלחמה בתחום יישוב ספר". יש לציין כי בעקבות האירועים האחרונים של מבצע "צוק איתן" תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נוק מלחמה ונוק עקיף), 2014 הגדירו מחדש את ה"אזור המיוחד" בו נגרם נזק ושאליו מתייחסות התקנות, כך שהאזור (כלומר רשימת יישובי הספר) יכול כעת גם את היישובים הנמצאים עד 40 ק"מ מרצועת עזה - היישובים בהם הוכרז מצב מיוחד בעורף (שכן, לא תמיד יש חפיפה בין אזור יישובי הספר לבין אזור ההכרזה על מצב מיוחד בעורף) ⁴⁹ .	נכסים שנפגעו כתוצאה מנוק מלחמה עקיף	יישובי ספר	שר האוצר (באישור ועדת הכספים של הכנסת)	
חוק המטה לביטחון לאומי, תשס"ח-2008	ס' 2 לחוק	בין היתר, למטה לביטחון לאומי סמכות לרכז את עבודת המטה של המשלה ושל ועדות השרים הרלוונטיות בענייני חוץ וביטחון, סמכות להפעיל את המרכז לניהול משברים לאומיים (מני"ל) במשרד ראש המשלה, סמכות לבחון את תפיסת הביטחון של מדינת ישראל ולהציע לה עדכון			משרדי ממשלה, המרכז לניהול משברים,	המטה לביטחון לאומי

⁴⁷ הוצאו תקנות גם ב 8-7-2006

⁴⁸ זאת להבדיל מפיצויים עבור נזקים ישירים לנכס להם זכאי כל אדם. יש גם פסיקה בנושא.

⁴⁹ נראה שהיו שינויים דומים בתקנות גם בעקבות מלחמת לבנון השנייה, מבצע עופרת יצוקה ועמוד ענן

	וועדות שרים			ולבצע כל תפקיד מטה אחר בענייני החוץ והביטחון ובתחום אחר שקבע רה"מ.		
--	-------------	--	--	---	--	--

כלים לשיקום (לאחר רעידת אדמה)
טבלה 5: חוקים לפיצוי ושיקום – אחרי רעידת האדמה

שם החוק + תקנות	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה (1-7)	סוג מבנה	על מי חל	למי סמכויות
חוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968	סעיפים 1,2,9, 19,20	הסמכת הממשלה להחליט על הקמת ועדת חקירה שתחקור בעניין בעל חשיבות ציבורית חיונית אותה שעה הטעון בירור. הוועדה תחקור בענין ותמסור לממשלה דין וחשבון	מידע			הממשלה, וועדות חקירה
חוק המקרקעין	סעיף 60	מסדיר הקמה מחדש של בית משותף שנהרס	רישוי (יישוב סכסוכים)	מגורים בבתים משותפים	בעלי נכסים בבתים משותפים	המפקח על רישום מקרקעין
חוק המקרקעין	סעיף 72	מעניק למפקח על המקרקעין סמכות להכריע בסכסוכים בין בעלי דירות בבית משותף	יישוב סכסוכים	מגורים בבתים משותפים	בעלי דירות בבתים משותפים	המפקח על רישום מקרקעין
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 + תקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות)	סעיף 15.03 + 16.05 + 16.07 + 16.08 א לתוספת השנייה לתקנות	הטלת אחריות בנויקין בגין הפרת חובה חקוקה. בנוסף, אין קבלן ראשי פטור מאחריותו לביצוע הבניה לפי ההיתר ולאיכותה.	אחריות אזרחית		מתכנן השלד והאחראי לביקורת. האחראי לביצוע השלד. הקבלן הראשי	
חוק התכנון והבנייה + חוק העונשין	סעיף 204 לחוק התכנון והבניה + סעיף 281	הטלת אחריות פלילית על המעורבים בבקשת היתר ובבניית בנין אם לא קיימו את תנאי ההיתר או מסרו פרטים כוזבים	אחריות פלילית		המעורבים בבקשת היתר ובבנייה	
פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943	ס' 3-8	סמכות שר האוצר לרכוש קרקע לצרכי ציבור ללא הסכמת הבעלים אם הקרקע דרושה באופן דחוף, רשאי שר האוצר להורות לכל אדם שיש לו חזקה בקרקע שעומדים לרכשה, למסור את ההחזקה בקרקע עם תום מועד תקופה	שליטה ישירה?	מקרקעין	בעלי קרקע	שר האוצר, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת

שם החוק + תקנות	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה (1-7)	סוג מבנה	על מי חל	למי סמכויות
		נקובה לכך. כתום מועד התקופה הנקובה יהיה שר האוצר זכאי להיכנס אל הקרקע, או לעלות עליה ולקנות החזקה בה.				
חוק התכנון והבניה + תמ"א 19/4 א (תכנית מתאר ארצית לבתי עלמין קבורה ארעית)		נקבעה שעת חירום כאמור על ידי הממשלה או מי שהוסמך על ידה, תפעל רשות החירום להכשרת האתר או האתרים שנקבעו בתשריט (לפי הצורך), בהתאם לתשריט ההפעלה בשעת חירום (נספח א' להוראות תוכנית זו). בכל בית עלמין מאושר על פי תכנית מקומית שגודל השטח הרציף שלא נוצל בו הוא מעל 50 דונמים, ניתן יהיה להשתמש בשעת חירום ביתרת (השטח) לא יאוחר משלוש שנים מתחילת השימוש באתר לקבורה, תפעל רשות החירום לפינוי השטח מכל חפץ או מכשול ותחזיר את פני השטח לקדמותו באופן שיאפשר שימוש בו על פי הייעוד הקבוע בתכניות המאושרות עובר להפעלה מוסד תכנון יהיה רשאי בתכנית מתאר מקומית לאחר שהתקבל אישור הוועדה המחוזית להציע שינוי או תוספת אתרים לאלה שפורטו בתשריט ובלבד שהתקבל אישור המועצה הארצית.	רישוי?			
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965	ס' 33א	מעניק לממשלה או ועדת שרים שהסמיכה לכך סמכות להכריז בצו על שטח כעל מתחם לפינוי לשם בניה או	מידע? שליטה ישירה?	מקרקעין	בעלי קרקע	הממשלה או ועדת שרים שהסמיכה לכך; שר הבינוי והשיכון

שם החוק + תקנות	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה (1-7)	סוג מבנה	על מי חל	למי סמכויות
		לעיבוד בניה (מתחם פינוי ובינוי), בהמלצת הועדה להתחדשות עירונית. הממשלה רשאית להסמיך את שר הבינוי והשיכון להרחיב, לצמצם או לשנות בצו, על פי המלצת הועדה להתחדשות עירונית, את גבולותיו של השטח שהממשלה הכריזה עליו בצו הכרזה כעל מתחם פינוי ובינוי.				(בהמלצת הועדה להתחדשות עירונית)
חוק בינוי ופינוי של אזורי שיקום, תשכ"ה-1965	ס' 2, ס' 16, ס' 25, ס' 34, ס' 38	קובע את הקמתה של רשות לבינוי ופינוי של אזורי שיקום. הרשות רשאית לצורך תפקיד השיקום והבינוי, באישור הממשלה, להכריז על אזורי שיקום או מבני שיקום. כמו כן, על הרשות להכין תחזית בינוי ופינוי כללית לאזור השיקום שתעסוק בדבר בינוי, פינוי ואכלוס האזור. כמו כן, רשאית הרשות לבקש משר האוצר להפקיע מקרקעין באזור השיקום או מקרקעין סמוכים. לאחר פרסום ההפקעה ברשומות – יש לרשות סמכות להורות על פינוי המקרקעין על ידי המחזיק בהם.	רישוי, שליטה ישירה?	מקרקעין	בעלי קרקע	רשות הבינוי והפינוי (באישור הממשלה)
	ס' 45	סמכות שר האוצר "להטיל ארנונה על בעלים וחוכרים של מקרקעין באזור השיקום שלא הופקעו, ושל מקרקעין הסמוכים לאזור השיקום, ושלדעת הרשות עלה שוויים עקב האכרזה על אזור השיקום והפעלת הבינוי והפינוי".	מיסוי	מקרקעין	בעלים וחוכרים של מקרקעין באזור השיקום שלא הופקעו ושל מקרקעין הסמוכים לאזור השיקום	שר האוצר

שם החוק + תקנות	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה (1-7)	סוג מבנה	על מי חל	למי סמכויות
חוק פיננוי ובינוי (פיצויים), תשס"ו-2006	ס' 2, 5	אחריות נזיקית בשל סירוב בלתי סביר של בעל דירה לביצוע עסקת פיננוי ובינוי	אחריות אזרחית	מקרקעין	בעלי דירות במקבץ לפיננוי ובינוי	שר המשפטים ממונה על ביצוע החוק
החוק לקידום הבנייה במתחמים מועדפים לדיור (הוראת שעה), תשע"ד-2014	ס' 3, 5, 8א	סמכות הממשלה להכריז על מתחמים מועדפים לדיור, וסמכות וועדה ארצית לתכנון ובניה של מתחמים מועדפים לדיור (ותמ"ל) לאשר תכניות למתחמים אלה; הסדרים מיוחדים לתכנון ואישור מתחמים מועדפים לדיור על ידי הותמ"ל	רישוי	מקרקעין	קרקעות מדינה	הממשלה והוועדה הארצית לתכנון ולבנייה של מתחמים מועדפים לדיור שהוקמה לפי סעיף 5 (הותמ"ל)
חוק מס רכוש וקרן פיצויים + תקנות מכוח החוק	פרק שמיני: פיצויים (סעיפים 338-35), סעיף 65	הענקת פיצויים (ישירים או עקיפים (עבור יישובי ספר), לפי העניין) בגין נזקי מלחמה				משרד האוצר
חוק פיצוי נפגעי אסון טבע (פיצוי בשל נזקים לתשתיות לחקלאות) + צו פיצוי נפגעי אסון טבע (פיצוי בשל נזקים לתשתיות לחקלאות) (קביעת תשתית לחקלאות שלא ניתן לבטחה בהסדר ביטוח נאות), תשי"ע-2010	סעיף 2	הענקת פיצויים לעוסקים בענף החקלאי בגין נזקי אסון טבע	פיצוי	קרקע, ציוד ומבנים חקלאיים	עוסקים בענף החקלאי	הממשלה (אוצר המדינה)
פקודת העיריות, צו המועצות המקומיות (א), תשי"א-1950 וצו המועצות המקומיות (מועצות אזריות), תשי"ח-1958	ס' 242, 249 (13) לפקודה	סמכות של העירייה בעניין תברואה, בריאות הציבור ונוחותו לנקוט באמצעים שונים. סמכות לצוות כי ייהרסו בניינים "המעכבים או מפריעים אורור או שהם בלתי סניטריים או מזיקים מבחינה אחרת לבריאות הציבור או שהם מסוכנים"	שליטה ישירה, אחריות אזרחית	בניינים, בתים (ומתקנים שונים כגון ביבים, נקזים)		מועצות מקומיות, עיריות
	ס' 146(4), (8) לצו המועצות המקומיות (א)	סמכות למועצה להקים ולקיים בניינים ולעשות עבודות ציבוריות. סמכות להורות בדבר שמירת המראה של חזיתות הבתים, לרבות				

שם החוק + תקנות	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה (1-7)	סוג מבנה	על מי חל	למי סמכויות
		<p>סיודם ושיפוצן לסלק מפגעים ולמנוע תקלות, לרבות הריסת בנינים מסוכנים או מזיקים לבריאות.</p> <p>סמכות להקים ולקיים בנינים ולעשות עבודות ציבוריות. סמכות לסלק מפגעים ולמנוע תקלות, לרבות הריסת בנינים מסוכנים או מזיקים לבריאות.</p>				
פקודת בריאות העם	<p>ס' 2 (הגדרת "רשות סניטרית") + 53-58</p> <p>ס' 8</p>	<p>סמכות של הרשות הסניטרית המקומית לסלק מפגעים תברואתיים, להגיש תלונה למנהל שתוביל למתן צו הריסה של בית, ולהיכנס לבנין לבדיקת מפגעים. (מפגע כולל מקום או חלק הימנו שמבנהו או מצבו או אופן שימושו מזיקים לבריאות או מסכנים את הבריאות)</p> <p>דרישה לרישיון קבורה לפני שקוברים מת מאת רופא לשכת הבריאות המחוזית או רופא שהוסמך לכך לפי סעיף 8(ב) לפקודה וכן קביעת התנאים להענקת הרישיון⁵⁰</p>	שליטה ישירה, אחריות אזרחית	בניינים		<p>רשות סניטרית מקומית (= מועצת העיר/מועצה מקומית/אזורית)</p> <p>רופא של לשכת הבריאות המחוזית שבתחומה נפטר המנוח או שבו יובא לקבורה, רופא שמנהל הסמיך בכתב</p>
חוק ביטוח לאומי [נוסח משולב] תשנ"ה-1955	פרקים ה', ו', ט' ו-יא'	ביטוח נפגעי עבודה, נפגעי תאונות, ביטוח נכות וביטוח שאירים	ביטוח (נוקי גוף)		נפגעי רעידות אדמה (ככל שיתחייב לפי התנאים הקיימים בחוק הביטוח הלאומי, בהיעדר	המוסד לביטוח לאומי

⁵⁰ על פי מצגת פסי"ח הנמצאת באתר משרד הפנים, קיים בפקודת בצו או מתוך מתן הוראות הסדר בנוגע לקבורה ללא רישיון קבורה, אך הסדר זה לא נמצא במסגרת מחקר זה

שם החוק + תקנות	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה (1-7)	סוג מבנה	על מי חל	למי סמכויות
					הסדר ייחודי בחוק למקרה של רעידות (אדמה).	
חוק להסדר תפיסת מקרקעים בשעת חירום, התש"י-1949 (מותנה בקיומה של הכרזה של שעת חירום לפי ס' 38 לחוק יסוד: הממשלה)	ס' 5, 4, 7	סמכות לצוות על תפיסת מקרקעים בצו (+מענק פיצוי, ככל שרלוונטי לפי פקודת הפיצויים (הגנה)) וכן סמכות לתפוס בתים - לתת צווי דיור (לצוות על מחזיק בבית למסור את הבית לרשות האדם הנקוב בצו, לשם מגורים או לשם שימוש אחר).	שליטה ישירה	קרקע, מבנים	מקרקעין; מחזיקים בבית	רשות מוסמכת ⁵¹ (לממשלה סמכות למנות רשות מסומכת לפי סעיף 2 לחוק)
חוק ועדות חקירה, התשכ"ט 1968		סמכות הממשלה להקים ועדת חקירה כאשר ראתה הממשלה שקיים ענין שהוא בעל חשיבות ציבורית חיונית אותה שעה הטעון בירור	מידע?			ממשלה
חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970 + חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), תש"י-1950	ס' 1, 4, 7 לחוק התגמולים 1970 + פרק שני לחוק משפחות חיילים	זכאות לתגמול למי שנפגע מפגיעת איבה (נכה). זכאות בני המשפחה לתגמול אם גרמה פגיעת איבה למותו של הנפגע.	תביעה אזרחית		נפגעי פגיעות איבה	המוסד לביטוח לאומי שר העבודה והרווחה
חוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה	ס' 7 + 12 (+סעיף 10 : מציאת חלל)	הודעה על פטירה בישראל + בחו"ל (בהתאמה).	מידע			חובת מסירת הודעה על פטירה בישראל: האחראי על המוסד שבו אירעה הפטירה, רופא שקבע את המוות/מי שהיה נוכח בזמן הפטירה. חובת הודעה על מציאת חלל לפקיד הרישום מוטלת על משטרת ישראל. חובת הודעה על פטירה בחו"ל: בן זוגו, בניו והוריו שהם תושבים

⁵¹ המינוי מפורסם ברשומות. לדוגמה, ב- 2014 מינתה הממשלה את מנכ"ל משרד הבטחון לרשות מוסמכת, נוסף על רשויות מוסמכות שמונו על ידה בעבר. ראו [י"פ 5035 ע' 578](#).

שם החוק + תקנות	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה (1-7)	סוג מבנה	על מי חל	למי סמכויות
<p>צו הרחבה להסכם קיבוצי כללי בדבר פיצויים לעובדים מבצע "צוק איתן" מכוח חוק הסכמים קיבוציים, 1957⁵² +</p> <p>הנחיות בנושא יחסי עבודה שעת חרום, מבצע צוק איתן, 20.08.14</p>	<p>ס' 5 + 9 לצו ההרחבה (סעיף 25 לחוק הסכמים קיבוציים)</p>	<p>קביעת חובת המעסיק לשלם לעובד את מלוא השכר ובלבד שמתקיימים לגבי העובד אחר מן התנאים המפורטים בסעיף 5 לצו.</p> <p>כל העובדים שנעדרו בשל הוראות פיקוד העורף בטווח של 0-7 ק"מ מאזור עוטף עזה – יפוצו.</p> <p>בטווח ה-40 ק"מ – פיצוי יינתן לעובדים שנעדרו בשל הוראות פיקוד העורף בשל הצורך להישאר בבית לעת סגירת מוסדות החינוך לילדיהם עד גיל 14 (עבור אחד מבני הזוג או חד הוריה).</p> <p>כמו כן, יפוצו עובדים מוגבלים וכאלו שנאלצו להיעדר מהעבודה בשל ילדם המוגבל וזאת ללא צורך להוכיח רישום למוסד חינוכי.</p> <p>בנוסף, נקבעו הנחיות פיצוי ביחס לעובדים חיוניים: אי הגעה לעבודה במפעל חיוני, שהוכרז ככזה על ידי פיקוד העורף, מהווה לכאורה עבירה פלילית, העובד לא יהיה זכאי לשכרו. אם שני ההורים עובדים חיוניים ולידיהם טרם מלאו 14 – זכאי האישה לפטור.</p>	אחריות אזרחית		עובדים	
חוק הגנה על עובדים בשעת		חל רק בשעת התקפה או מצב				

⁵² ר"י את צו ההרחבה והנחיות משרד הכלכלה בנושא יחסי עבודה שעת חרום בעקבות צוק איתן: <http://www.tamas.gov.il/NR/exeres/DA96AC0E-9637-425A-ACDF->
<http://www.pm.gov.il/PMO/vadot/so-econo/des4575.htm> (וכן את החלטה מסי 4575 (חכ/276) שאוזכרה לעיל):

שם החוק + תקנות	סעיפים	תמצית הכלל	סוג רגולציה (1-7)	סוג מבנה	על מי חל	למי סמכויות
<u>חירום, תשס"ו-2006</u>		מיוחד בעורף. אוסר על פיטורי עובדים שנעדרו בשל המצב. להשלים				

פרוט החוקים והתקנות

פרוט חוקים להיערכות (לפני)

1. חוק התכנון והבניה - תמ"א 38

כללי - תמ"א 38 : בשנת 2005 אושרה על ידי הממשלה "תכנית מתאר ארצית לחיזוק מבנים קיימים בפני רעידות אדמה – תמ"א 38".⁵³ תכנית זו "אמורה לעודד בעלי בתים משותפים לחזק את יסודות המבנים בעצמם, ולשם כך נקבעו בה אמצעי עידוד כלכליים ומינהליים [...] יישום התמ"א היה כרוך בקשיים בין היתר מפני שתיקון וחקיקה של חוקים ופרסום תקנות שנועדו לתמוך ביישום נעשו רק שנים אחדות לאחר אישורה...".⁵⁴ עם זאת, בעקבות כל הפעולות שנקטו על מנת לתמוך ביישום התמ"א (השינויים שנערכו בתמ"א מיום אישורה וחקיקת חקיקה משלימה לתמ"א/עריכת תיקוני חקיקה מתאימים לאורך השנים) "גדל היקף יחידות הדיור בעלות פוטנציאל ביצוע חיזוק באמצעות התמ"א ברחבי הארץ [...] [כאשר] שנת 2013 הייתה שנה משמעותית ליישום התמ"א בישראל".⁵⁵ התמ"א קובעת למעשה תוספות זכויות בניה (הן הרחבת מבנים קיימים והן תוספת של יחידות דיור חדשות), וכן מאפשרת קיצור הליכים סטטוטוריים, כאשר אלה, יחד עם הנחות במיסוי, מהווים את אמצעי העידוד שאוזכרו לעיל.⁵⁶

[חזרה לטבלה](#)

2. חוקים משלימים לתמ"א 38

חוק התכנון והבניה תיקון 97 סעיף 3א158 - הקלה בתנאי מקומות חניה למבנה מחוזק ע"פ תמ"א 38

חלק מהחקיקה המשלימה לתמ"א 38

התיקון "קובע הוראות בעניין אי התניית היתר בניה לחיזוק מבנה בהתקנת מקומות חנייה נוספים, אם לא ניתן להתקינם בתחום הנכס, ומאפשר חיוב מבקש ההיתר בהשתתפות בהתקנת מקומות חניה בחניון הציבורי".⁵⁷ סעיף 3א158 לחוק התכנון והבניה, שנוסף בתיקון, קובע, בסעיף קטן (א), כי "לא יתנה מוסד תכנון היתר לביצוע עבודה ברכוש המשותף, לפי תכנית החיזוק, בהתקנת מקומות חניה נוספים במספר הנדרש לפי דין בתחום הנכס נושא ההיתר, כולם או חלקם, אם מצא כי לא ניתן להתקינם בתחום הנכס". סעיף קטן (ב)(1) קובע כי "מוסד תכנון רשאי לחייב מבקש היתר כאמור בסעיף (א) להשתתף בהתקנתם של מקומות החניה הנוספים בחניון ציבורי באזור הנכס נושא ההיתר, בסכום שיקבע שמאי מטעם מוסד התכנון".

[חזרה לטבלה](#)

חוק המקרקעין (חיזוק בתים משותפים מפני רעידות אדמה), התשס"ח-2008 - הורדת רף ההסכמה הדרוש על פי חוק המקרקעין [התשכ"ט-1969] לשם ביצוע עבודה ברכוש המשותף, בכנס שהוא בית משותף כאשר היא נעשית על פי היתר בניה שהוצא מכוח תמ"א 38.

חוק זה הינו חלק מהחקיקה המשלימה לתמ"א 38.

מקצת המנגנונים שיוצר החוק והשינויים שהוא מכניס לעומת חוק המקרקעין:

- ביצוע עבודה ברכוש המשותף, שמטרתה שינוי ברכוש המשותף שאינו הרחבת דירה או בניית דירה חדשה (על פי סעיף 3 לחוק) - טעון החלטה מראש של רוב בעלי הדירות בבית המשותף. זאת, "בשונה מהוראות חוק המקרקעין אשר לפיהם הייתה העבודה כאמור טעונה הסכמה של בעלי הדירות בבית המשותף".⁵⁸

⁵³ סעיף 1 לתמ"א 38 [נוסח משולב] 2012.

⁵⁴ מבקר המדינה עמידות מבנים ותשתיות ברעידות אדמה – תמונת מצב 10 (2011). הדוח מתייחס לנתוני יישום התמ"א מתחילת שנת 2010, ולחקיקה המשלימה שנעשתה בשנים 2007-2009, אולם מאז, כפי שמוצג במסמך זה, נחקקו דברי חקיקה משלימים נוספים (ראו אתר משרד הפנים, חיזוק מבנים מפני רעידות אדמה, ניתן לצפייה ב- <http://www.moin.gov.il/Subjects/BuildingsStrengthening/Pages/default.aspx>) ונערכו שינויים בתמ"א.

⁵⁵ משרד הפנים, מינהל התכנון - אגף בכיר לתכנון נושאי, דוח יישום תמ"א 38 לשנת 2013 (2014).

⁵⁶ ראו אתר משרד השיכון והבינוי, "חיזוק מבנים מפני רעידת אדמה – תמ"א 38":

http://www.moch.gov.il/shikum_vehichadshut/hizuk_mivnim_mipney_reidot_adama/Pages/hizuk_mivnim_mipney_reidot_adama.aspx

⁵⁷ אתר משרד הפנים, חיזוק מבנים מפני רעידות אדמה, לעיל ה"ש 54.

⁵⁸ הצעת חוק המקרקעין (חיזוק בתים משותפים מפני רעידות אדמה) (הוראת שעה), התשס"ז-2007, ה"ח 702, 702.

סעיף 6 הינו הסעיף המשלים להוראה זו, והוא קובע כי אם בעל דירה מתנגד להחלטה שהתקבלה על פי סעיף 3 וטוען לפגיעה מהותית בזכויותיו, הוא רשאי להגיש תביעה למפקח [על רישום מקרקעין], והכל בהתאם להוראות סעיפים 71ג(ב)-(ה) לחוק המקרקעין בשינויים הנדרשים.

- ביצוע עבודה ברכוש המשותף שמטרתה הרחבת דירה (כאמור בסעיף 4 לחוק) - טעון החלטה מראש של מי שבבעלותם שישים אחוזים מהדירות בבית המשותף, "בדבר הוצאת חלקים מהרכוש המשותף לשם הצמדתם לאותה דירה וכן בדבר חלוקת זכויות הבניה הנדרשות לשם ביצוע עבודה", זאת בשונה מרף ההסכמה הקבוע בסעיף 71ב לחוק המקרקעין (שלושה רבעים מבעלי הדירות שלפחות שני שלישים של הבית המשותף צמוד לדירותיהם).
- לפי סעיף 5 לחוק, ביצוע עבודה שמטרתה בניית דירה חדשה (אחת או יותר), "לרבות הוצאת חלקים מהרכוש המשותף לשם התקנת מקומות חניה והצמדתם לדירה או לדירות כאמור" - טעון החלטה מראש של כל בעלי הדירות, כאמור בחוק המקרקעין. אולם "רשאי המפקח, אף אם לא התקבלה על כך החלטה מראש של כל בעלי הדירות בבית המשותף, לאשר את ביצוע העבודה, על פי תביעה של בעלי הדירות שהמועד הגשת התביעה היו בבעלותם שני שלישים מהדירות בבית המשותף ושני שלישים מהרכוש המשותף היו צמודים לדירותיהם..."

מנגנון דומה לזה שהוצע לעיל בדבר סמכותו של המפקח חל על עבודה שמטרתה הריסת בניין קיים והקמתו מחדש, אלא שכאן יכול לאשר המפקח את ביצוע העבודה, אף ללא הסכמת כל בעלי הדירות, "על פי תביעה של בעלי הדירות שבמועד הגשת התביעה היו בבעלותם ארבע חמישיות מהדירות בבית המשותף וארבע חמישיות מהרכוש המשותף היו צמודות לדירותיהם".

סעיף 2(א) לחוק קובע: "ניתן היתר בניה לביצוע עבודה ברכוש משותף, על פי תכנית החיזוק, ונדרשת לפי פרק ו' לחוק המקרקעין הסכמה או החלטה של בעלי הדירות בבית המשותף [...] יחולו לענין העבודה ברכוש המשותף הוראות חוק זה".⁵⁹

יצוין כי תנאי הביצוע תלויים בסוג העבודה המבוצעת, בהתאם לסעיפי החוק (רף הסכמה משתנה).

[חזרה לטבלה](#)

חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון מס' 62 – הוראת שעה), התשס"ח-2008 –

פרק חמישי בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה)

חוק זה הינו חלק מהחקיקה המשלימה לתמ"א 38.

החוק מעניק פטור ממס שבח מקרקעין וממס מכירה "במכירת זכות במקרקעין שתמורתה מושפעת מזכויות בניה שניתנו לפי תכנית החיזוק, כאמצעי מימון לביצוע עבודות החיזוק".⁶⁰ מעניק פטור מתשלום מס שבח ומס מכירה במכירת זכות במקרקעין שתמורתה מושפעת מזכויות בניה לפני תמ"א 38 (ראו סעיף 49לג לחוק) וכן פטור במכירה של "זכות מקרקעין שהיא רכוש משותף במבנה שלגביו ניתנו זכויות בניה לפי תכנית החיזוק" (סעיף 49לד לחוק).⁶¹

- כדי לקבל פטור במכירה שתמורתה מושפעת מזכויות בניה לפי תכנית החיזוק (פטור עד גובה השווי של זכות הבניה), צריכים להתקיים 2 תנאים (ראו סעיף 49לג(א)):
1. התמורה בעד המכירה ניתנה בשירותי בניה לפי תכנית החיזוק
2. בוצע חיזוק של המבנה שלגביו ניתנו זכויות בניה לפי תכנית החיזוק, מפני רעידות אדמה, בהתאם להוראות תכנית החיזוק.

- כדי לקבל פטור במכירת זכות במקרקעין שהיא רכוש משותף, צריכים להתקיים שלושה תנאים:
1. המוכר והרוכש מכרו את הזכות הנמכרת בפטור ממס לפי הוראות סעיף 49לג;
2. המכירה נעשתה בסמוך למכירת הזכות הנמכרת;
3. לא ניתנה תמורה כספית בעד המכירה.

בנוסף, קובע סעיף 49לה סייג לפטור, לפיו הוראות הפרק העוסק בפטור לא יחולו על מכירת זכות, "במקרקעין המהווים מלאי עסקי בידי המוכר".

חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון מס' 74), התשע"ב-2012 - פטור ממס

במכירה שהתמורה שלה מושפעת מזכויות בנייה לפי תמ"א 38 גם בדרך של הריסה

חוק זה הינו חלק מהחקיקה המשלימה לתמ"א 38.

החוק מעניק פטור ממס במכירה שהתמורה שלה מושפעת מזכויות בנייה לפי תמ"א 38 בדרך של הריסה בשנת 2010 נערך שינוי מס' 2 לתמ"א 38 (תמ"א 38/2), אשר הרחיב את תחולת התמ"א גם למקרים של הריסת בניין (ובנייתו של בניין חדש), "שכן חיזוק בניין ישן כרוך בבעיות הנדסיות רבות, ולעיתים אינו

⁵⁹ ראו לשאלת קיומו של היתר בניה כתנאי להפעלת סמכותו של המפקח: רע"א 4138/10 קלצוק נ' צבי אורון [בטבול גלית](#) (טרם פורסם, 05.07.10).

⁶⁰ הצעת חוק מיסוי מקרקעין (שבח, מכירה ורכישה) (תיקון מס' 60), התשס"ז-2007, ה"ח 924, 924.

⁶¹ יש לשים לב כי סעיף 2 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון מס' 62 – הוראת שעה), מתקן באופן עקיף את [חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975](#) [במקור תיקון מס' 34], ראו להלן.

אפשרי ונדרשת הריסתו ובנייתו מחדש. פרק חמישי 5 בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) [...], עניינו פטור במכירת זכות במקרקעין שתמורתה מושפעת מזכויות בניה לפי תמ"א 38 לפני תיקונה בתמ"א 38/2⁶² ולכן מטרתו של התיקון הייתה להתאים את הוראות פרק חמישי 5 ולהחילן באופן מפורש גם על מכירת זכויות שתמורתן מושפעת מזכויות בנייה לפי תכנית החיזוק 38/2.

על מנת לקבל פטור ממס עד גובה שוויון של זכויות הבנייה במכירת זכות במקרקעין ש"התמורה המשתלמת בעדה מושפעת מזכויות בנייה לפי תכנית החיזוק בדרך של הריסה", 2 תנאים צריכים להתקיים על פי סעיף 1ל49:

"(1) ניתנה למוכר, תמורת הזכות הנמכרת, דירת מגורים חלופית, ובאזור מוטב [כהגדרתו בחוק] – שתי דירות מגורים חלופיות, לכל היותר שמתקיים בהן אחד מאלה:

א. שטח הדירה או השטח המצטבר של הדירות, לפי העניין, אינו עולה על שטח דירת המגורים הנמכרת בתוספת של 25 מ"ר;

ב. שווי הדירה או השווי המצטבר של הדירות, לפי העניין, אינו עולה על סכום הפטור הקבוע בסעיף 49(א)(2) או על שווייה של דירת המגורים הנמכרת, בלא הזכויות לבנייה נוספת, לפי הגבוה;

(2). בוצעה הקמתו מחדש של המבנה שנהרס בהתאם לתכנית החיזוק בדרך של הריסה".

בנוסף, סעיף 1ל49(ג) לחוק מציין כי "הפטור לפי סעיף זה יחול לגבי דירת מגורים אחת בלבד, ובאזור מוטב – שתי דירות מגורים בלבד, שניתנו למוכר בשל מכירת הזכויות בדירת מגורים אחרת בכל בניין, ובלבד ששיעור זכותו של המוכר בדירת המגורים החלופית לא יפחת משיעור זכותו בדירת המגורים הנמכרת".

יצוין כי הוראות פרק חמישי 5 יחולו על מכירת זכות נמכרת לפי סעיף 49לג [ראו לעיל] שנעשתה בתקופה שמיום 18.5.2005 ועד ה- 31.12.2016, ולעניין מכירת זכות נמכרת לפי סעיף 49לג [ראו לעיל] לתקופה שמיום 1.1.2013 ועד ה- 31.12.2016 (ראו סעיף 49לג לחוק).

[חזרה לטבלה](#)

חוק התכנון והבנייה (עידוד חיזוק מבנים מפני רעידות אדמה) (הוראת שעה), התשס"ח-2007 + תקנות התכנון והבניה (פטור מהיטל השבחה לעידוד חיזוק מבנים מפני רעידות אדמה) (הוראת שעה), התשס"ט-2008

חוק זה, שמאז פקעו הוראותיו, שכן נחקק כהוראת שעה לשלוש שנים מיום תחילתו (כלומר, עד ה-26 בנובמבר 2010, תיקן את [חוק התכנון והבניה](#) וקבע כי היטל השבחה על מקרקעין שחלה בהם השבחה עקב אישור תמ"א 38, או עקב אישור תכנית מפורטת מכוחה ושבין מטרותיה חיזוק מבנים קיימים מפני רעידות אדמה יהיה עשירית מההיטל הרגיל הקבוע בחוק.

מכוחו של תיקון זה – סעיף 19(ב1)(2) – ומכוח סעיף 265 לחוק התכנון והבניה, הותקנו תקנות התכנון והבניה (פטור מהיטל השבחה לעידוד חיזוק מבנים מפני רעידות אדמה) (הוראת השעה), אשר השלימו את הוראות התיקון.

לאחר פקיעת החוק, המחוקק אמצ' הסדר אחר, הסדר קבע של פטור מלא מהיטל השבחה, באמצעות תיקון מס' 96 לחוק התכנון והבניה (ראו להלן).

חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 96), התשע"א-2011⁶³ - ס' 19(ב)(10) לתוספת השלישית לחוק

חוק זה הינו חלק מהחקיקה המשלימה לתמ"א 38. התיקון מעניק פטור מתשלום היטל השבחה, בשל השבחה שנעשתה בעת חיזוק המבנה מפני רעידות אדמה לפי תמ"א 38 או תכנית מכוחה.

אין חובה לשלם היטל השבחה בשל השבחה שהיא "השבחה במקרקעין בשל קבלת היתר לבנייה או להרחבה של דירת מגורים, שניתן מכוח תכנית כמפורט להלן:

(א) תכנית המתאר הארצית לחיזוק מבנים מפני רעידות אדמה (תמ"א 38);

(ב) תכנית מפורטת שהוכנה על פי הוראות תכנית המתאר הארצית האמורה בפסקת משנה (א) ושבין מטרותיה חיזוק מבנים קיימים בפני רעידות אדמה [...];

(ג) תכנית אחרת המאפשרת בניית חדר מגורים על גג המבנה; פטור לפי פסקת משנה זו יחול רק לגבי חדר מגורים כאמור [...] ונכלל בהיתר שניתן לצורך חיזוק מבנים קיימים מפני רעידות אדמה על פי הוראות תכניות אלה⁶⁴ [...];

⁶² הצעת חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון מס' 74) (חיזוק בנייה מפני רעידות אדמה), התשע"ב-2012, ה"ח 248, 248.

⁶³ הצעת חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 96) (פטור מהיטל השבחה בשל חיזוק מבנים מפני רעידות אדמה), התשע"א-2011, ה"ח 464, 464.

⁶⁴ יצוין כי שר הפנים "רשאי, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, לקבוע יישובים או אזורים, לפי אמות מידה שיקבע, שבהם לא יחולו הוראות פסקת משנה זו".

בנוסף, סעיף 266ד לחוק, קובע אגרה מופחתת: "שר הפנים רשאי, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, לקבוע יישובים או אזורים, לפי אמות מידה שיקבע, שבהם שיעורי האגרה לעניין מתן היתר לפי סעיף 145, שחל לגבי פטור מהיטל השבחה לפי סעיף 19(ב)(10) לתוספת השלישית, יהיה מחצית שיעור האגרה שנקבע לפי סעיף 265(17)" (ההדגשה הוספה)

[חזרה לטבלה](#)

חוק המע"מ סעיף 31ב - מתן שירותי בניה לפי תכנית חיזוק בתמורה למכירת הזכות הנמכרת, פטורה ממס

סעיף 2 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון מס' 62 – הוראת שעה), תיקון באופן עקיף את **חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975** [במקור תיקון מס' 34] והוסיף את **סעיף 31ב** לחוק המע"מ. סעיף זה קובע בסעיף קטן (ב) כי "מתן שירותי בניה לפי תכנית החיזוק בתמורה למכירת הזכות הנמכרת פטורה ממס בהתאם להוראות סעיף 49לג לחוק מיסוי מקרקעין – יהיה פטור ממס" (ההדגשה הוספה). יש לשים לב כי מדובר במכירת זכות אך לפי סעיף 49לג (ולא לפי סעיף 49לג1 לחוק, ראו לעיל). סעיף קטן (ג) קובע כי **לשר האוצר**, באישור ועדת הכספים של הכנסת, הסמכות לקבוע כללים והוראות לעניין זה.

[חזרה לטבלה](#)

חוק התכנון והבניה + תקנות התכנון והבניה (חישוב שטחים ואחוזי בניה בתכניות ובהיתרים), תשנ"ב-1992 – תקנה 4(ה) ותקנה 4(ז)(2)(ב)

בשנת 2013 פרסם שר הפנים תיקון לתקנות התכנון והבניה (חישוב שטחים ואחוזי בניה בתכניות ובהיתרים), בהן תיקון בין השאר את תקנה 4.

התיקון, שנעשה **כהשלמה לתמ"א 38**, למעשה קובע כי "החיזוקים בבניין שנועדו למנוע רעידות אדמה, לא יחשבו כשטח המחושב בשטחי הבנייה המותרים"⁶⁵ בהתאם לתנאים המפורטים בתיקון:

לפי התיקון, נוספה תקנת משנה 4(ה), אשר קבעה בסעיף קטן (1) כי "היו בניין בליטות החורגות מהקיר החיצוני שלו בפחות מ-0.75 מטר, אף אם יש בהן המשך לחלל הפנימי של הבניין = הן לא יבואו במניין השטח המותר לבנייה ובלבד שנועדו לצורך חיזוק הבניין מפני רעידות אדמה". בנוסף, התיקון קבע בתקנת משנה 4(2)(ב) כי "במקום שבו עלה עוביו הכולל של הקיר בשל חיזוק המבנה מפני רעידות אדמה, לא יבוא החלק שעוביו עולה על 0.25 במניין השטח המותר לבנייה...".

[חזרה לטבלה](#)

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 + תקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאי ואגרות) – הקלות בבטיחות אש

בשנת 2008 התווסף לתקנות חלק העוסק בהסדרת בטיחות אש בבנייני מגורים להם מתווספות קומות, בין היתר לפי הוראות תמ"א 38. עם יישום חלק זה עלה הצורך בהשלמת החוק, בעיקר, במקרים בהם התוספות לפי תמ"א 38 גרמו לשינוי סיווג הבניין ל"בניין גבוה" מ"בניין שאינו גבוה", שכן ההוראות המסדירות בטיחות אש ב"בניין גבוה" מחמירות מאלה החלות על "בניין שאינו גבוה". בעקבות התוספות נדרשו התאמות שהקשו על מתן היתרים ויישום תמ"א 38, ולכן המליצה המועצה הארצית על מספר הקלות.⁶⁶

כך למשל, סעיף 3.8.30.4 לתוספת השנייה, העוסק בתוספת של יותר מקומה אחת מעל בניין שאינו בניין גבוה וקובע כי:

"בהקמת תוספת של יותר מקומה אחת מעל מפלס הגג בבניין קיים שאינו בניין גבוה, המיועדת, לפי האמור בהיתר, למגורים בלבד, ועומדת בדרישות תכנית המיתאר הארצית לחיזוק מבנים קיימים מפני רעידות אדמה (להלן – תמ"א 38) או עומדת בדרישות של תכנית מפורטת שהוכנה על פי הוראות תמ"א 38 שבין מטרותיה חיזוק מבנים קיימים בפני רעידות אדמה (בפרט זה – התוספת), לא יראו את הבניין כבניין גבוה רק בשל הקמת התוספת עליו אם התקיימו בו הוראות אלה:

(1) הפרש הגובה בין מפלס הכניסה הקובעת לבין מפלס הכניסה לדירה שתיבנה בקומה הגבוהה ביותר, לא יעלה על 22 מטר, כמתואר בתרשים 3.8.30.4;

⁶⁵ ראו אתר משרד הפנים-מנהל התכנון, "תיקון בתקנות חישוב שטחים ואחוזי בניה בתכניות ובהיתרים": <http://bonim.pnim.gov.il/News/Pages/AreasCalculation.aspx>

⁶⁶ ראו אתר משרד הפנים-מנהל התכנון, "תיקונים התקנות התכנון והבניה – בטיחות אש בבניינים": <http://bonim.pnim.gov.il/News/Pages/FireSafetyUpdates.aspx>

(2) אם הותקנה מערכת מתזים בדירה קיימת – לא יעלה מרחק ההליכה בתוך הדירה על 38 מטרים; אם לא הותקנה מערכת מתזים בדירה קיימת – לא יעלה מרחק ההליכה בתוך הדירה על 30 מטרים; מערכת מתזים תותקן בדירה שבתוספת כאמור בפרט 3.8.30.6(7) ומרחק ההליכה בתוך הדירה לא יעלה על 38 מטרים;

(3) מרחק ההליכה מדלת הכניסה של כל דירה בבניין לרבות הדירות שבתוספת עד היציאה מהבניין לא יעלה על 85 מטרים."

בנוסף, סעיף 3.8.30.5 עוסק בתוספת של יותר מקומה אחת מעל בניין גבוה, וקובע כי:

"בהקמת תוספת בנייה של יותר מקומה אחת מעל מפלס הגג בבניין קיים גבוה, המיועדת, לפי האמור בהיתר, למגורים בלבד, העומדת בדרישות תמ"א 38 או תכנית מפורטת שהוכנה על פי הוראות תמ"א 38 ושכין מטרתיה חיזוק מבנים קיימים בפני רעידות אדמה (בפרט זה – התוספת), לא יראו את הבניין כמחויב בדרישות החלות על בניין גבוה, רק בשל הקמת התוספת עליו אם התקיימו בו הוראות אלה:

(1) הפרש הגובה בין מפלס הכניסה הקובעת לבין מפלס הכניסה לדירה שתיבנה בקומה הגבוהה ביותר, לא יעלה על 29 מטר כמתואר בתרשים 3.8.30.5;

(2) אם הותקנה מערכת מתזים בדירה קיימת – לא יעלה מרחק ההליכה בתוך הדירה על 38 מטרים; אם לא הותקנה מערכת מתזים בדירה קיימת – לא יעלה מרחק ההליכה בתוך הדירה על 30 מטרים; מערכת מתזים תותקן בדירה שבתוספת כאמור בפרט 3.8.30.6(7) ומרחק ההליכה בתוך הדירה לא יעלה על 38 מטרים;

(3) מרחק ההליכה מדלת הכניסה של כל דירה בבניין לרבות הדירות שבתוספת עד ליציאה מהבניין לא יעלה על 105 מטרים;

(4) קיים בבניין הקיים חדר מדרגות מוגן – ייבנה חדר מדרגות מוגן גם בעבור התוספת כהמשך חדר המדרגות המוגן הקיים ולא יותקנו מתזים כנדרש בפרט משנה 3.8.30.6(7) ו-8) בבניין הקיים ובתוספת; לא קיים בבניין הקיים חדר מדרגות מוגן – ייבנה חדר מדרגות לא מוגן לתוספת, ותותקן נוסף על הנדרש בפרט 3.8.30.6, מערכת מתזים במבואות הקומתיות, בחדרים הטכניים ובמחסנים הנפתחים ישירות למבואות הקומתיות".

[חזרה לטבלה](#)

3. חוקים וכללים נוספים להערכות, מלבד תמ"א 38

חוק התקנים, תש"יג-1953

חוק התקנים קובע את המסגרת החקיקתית בתחום התקינה. נציין מקצת הוראות החוק החשובות והרלוונטיות בהקשר זה.

החוק קובע את הקמתו של מכון התקנים הישראלי ואת מינויו של הממונה על התקינה. סעיף 2 לחוק קובע כי מכון התקנים הישראלי הוא "תאגיד כשר לכל זכות וחובה ופעולה משפטית, ועומד לבקרתו של מבקר המדינה". סעיף 2 קובע את מטרות המכון והן: "תקינה והבטחת רמה נאותה של טיב המצרכים, אם בקביעת תקנים ואם בדרך אחרת, ורשאי הוא, בין השאר, לערוך מחקרים, סקרים ובידקות של חמרים, מוצרים ומיתקנים, לאשר מפרטים וכללים טכניים ולעודד את השימוש בהם, ולקיים השגחה על ייצור מצרכים בהתאם לכללים שקבע וכן לעסוק באיסוף מידע, מיונו והפצתו".

החוק אף קובע את החובה להתקין תקנון לפעולת המכון (ראו סעיף 4 לחוק) בו ייקבעו, בין היתר, סמכויותיהם של מוסדות המכון, סמכויותיו של הממונה על התקינה במכון ודרכי המכון בביצוע סמכויותיו. סעיף 5 לחוק קובע כי "שר המסחר והתעשייה ימנה את הממונה על התקינה [...] במינוי שהודעה עליו פורסמה ברשומות".

פרק ג' לחוק עוסק ב"עבודת תקן והכרזה על תקן רשמי", כאשר סעיף 6(א) לחוק קובע כי "המכון, והוא בלבד, רשאי לקבוע מיפרט, או כללים טכניים של תהליך עבודה, לרבות הגדרות טכניות כתקן ישראלי. סעיף ההגדרות של החוק מגדיר מיפרט כ"תיאור תכונותיו של מצרך, ובכלל זה פרטים אלה כולם או מקצתם: ייעודו, פעולתו, מטרתו, תהליך ייצורו, התקנתו, הפעלתו, דרכי השימוש בו, איכותו ודרכי הבטחתו, כמותו וממדיו ודרכי מדידתם, הדרכים לבידוקתו, להחטנתו, לתחזוקתו ולהעברתו ממקום למקום, מקורו, כינויו, סימונו, אריזתו ושאר תכונות של מצרך ושל חלקיו וחמריו שידרוש אותן המכון".

סעיף 7 לחוק קובע את הכללים לעיבוד תקנים, לפיהם, בין היתר, "המכון לא יקבע תקן, אלא אם עובד בהתאם לכללים שנקבעו על ידי המכון, באישור שר המסחר והתעשייה ופורסמו ברשומות. הכללים יכילו הוראות בדבר השתתפותם של רשויות המדינה ושל נציגי היצרנים והצרכנים, המעוניינים בתקן מסויים, בעיבוד של אותו תקן" (סעיף 7(א) לחוק).

באשר לתקן רשמי, קובע סעיף 8(א) לחוק כי "השר [שר התעשייה והמסחר] רשאי, לאחר התייעצות עם נציגי היצרנים והצרכנים, להכריז בהכרזה שפורסמה ברשומות על תקן מסוים, כולו או חלקו, כעל תקן ישראלי רשמי [...] אם נוכח כי הדבר דרוש להשגת אחת המטרות המפורטות בפסקאות (1) עד (6), ובלבד שאם התקן אינו תקן בין-לאומי, יחוזה הממונה לשר את דעתו המנומקת בכתב כי אין תקן בין-לאומי מתאים שניתן לאמצו ולקבוע אותו כתקן:

(1) שמירה על בריאות הציבור
 (2) שמירה על בטיחות הציבור
 (3) הגנה על איכות הסביבה
 (4) הספקת מידע, כאשר לא קיים מידע או מנגנון חלופי העשוי להקנות הגנה לצרכן [...].
 (6) מניעת נזק כלכלי משמעותי העלול להיגרם לצרכן כתוצאה משימוש במערכות, בחומרים או במוצאים המשמשים בניה (להלן – חומרי בניה), הגלויים לעין, וכן מניעת נזק כלכלי העלול להיגרם לצרכן כתוצאה משימוש בחומרי בניה שאינם גלויים לעין.”

סעיף 8(ה) קובע כי “הוכרז תקן כתקן רשמי, יהיו ביטול התקן, החלפתו בתקן אחר או שינויו טעונים אישור בכתב של שר התעשייה, המסחר והתיירות ופרסום אכרזה על כך ברשומות.”

פרק ד' לחוק עוסק בשינוי בתקן בין-לאומי שאומץ כתקן רשמי, וכן קובע את מינויה של ועדת אימוץ בסעיף 8ב, שתפקידה “לבחון את השינויים בתקנים הבין-לאומיים לפי סעיף 8א.”

סעיף 9 קובע את החובה האופרטיבית לשמור על תקן רשמי:
 “לא ייצר אדם מצרך, שמיפרט שלו נקבע כתקן רשמי, ולא ימכרו, ולא ייבאו ולא ייצאו, ולא ישתמש בו בכל עבודה שהיא, ולא יבצע עבודה שהכללים הטכניים של תהליכה נקבעו כתקן רשמי, אלא אם התאימו המצרך או תהליך העבודה לדרישות התקן הרשמי, או אם נקבעה הוראה אחרת באכרזה שבה הוכרז התקן כתקן רשמי” (סעיף 9א לחוק).

החוק מגדיר “מצרך” – מטלטלים וכן כל מבנה או מיתקן, אפילו הם מחוברים למקרקעים, להוציא רפואות;

כמו כן, החוק קובע בסעיף 10 כי “הממונה רשאי בכל עת מתקבלת על הדעת לערוך בקורת ולקיים פיקוח על מנת לבדוק אם ממלאים אחר הוראות חוק זה”, כאשר הוא רשאי “למנות מפקחים מבין עובדי המשרד או מפקחים מקרב עובדי מדינה במשרד אחר, בהסכמת השר הממונה על אותו משרד, שיהיו נתונים להם הסמכויות לביצוע פיקוח לפי סעיף קטן (ב), כולן או חלקן, לשם קיום פיקוח לפי חוק זה. הודעה על מינוי מפקח לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.” סעיף 10(ב) קובע את סמכויות הממונה והמפקח:

“(1) להיכנס בכל עת המתקבלת על הדעת, לכל מקום שיש לו יסוד להניח שמייצרים בו או מחזיקים בו מצרך שמיפרטו נקבע כתקן רשמי או שמבצעים בו או ביצעו בו עבודה שהכללים הטכניים של תהליכה נקבעו כתקן רשמי, ולבדוק כל מצרך או תהליך עבודה וכל דבר הנמצא באותו מקום, וליטול דוגמה מכל מצרך לשם בדיקה, אולם אין להיכנס למקום המשמש למגורים בלבד אלא על פי צו חיפוש מאת בית משפט מוסמך;

(2) להורות כי דוגמה שבחר, ולא ניטלה לבדיקה, תישמר במקום הימצאה, בדרך שקבע, לתקופה שיקבע ושלא תעלה על חדשיים מיום בחירתה;

(3) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;

(4) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר, לרבות מעוסק, להציג לפניו כל מידע או מסמך שיש בהם כדי להבטיח או להקל את ביצוען של ההוראות לפי חוק זה. הממונה ומפקח יהיו רשאים לדרוש גם מידע או מסמך אף אם לא הודיע להם עוסק לפי הוראות סעיף 9(א1)(2), ובלבד שנוכחו כי קיים טעם לדרישת המידע הנוסף כאמור...”

כמו כן, למפקח ולממונה מוענקות סמכויות, הנבדלות מהסמכויות לעיל, אם התעורר חשד לביצוע עבירה לפי הוראות חוק זה, והן: סמכות חקירה, תפיסת חפצים הקשורים לעבירה כאמור ולבקש מביהמ”ש צו חיפוש ולבצעו לפי סעיף 23 לפקודת מעצר וחיפוש.

יצוין כי סעיף 10(ד) קובע כי “כל אדם המבצע עבודת בניה או התקנה (אינסטלציה), הטעונה קבלת היתר או אישור, בתוקף חוק או מכוח אחר, מאת מוסד ממשלתי או מוסד של רשות מקומית, או מאת בעל זכיון מטעם המדינה שאושר לצורך סעיף זה על ידי הממונה, ישיג ויצג לפניו, ככל שיידרש על ידיהם, תעודת בדיקה כמתואר בסעיף 12, שתעיד על התאמת המצרכים, שבהם הוא משתמש או השתמש בביצוע העבודה, לדרישות תקן רשמי; אולם לא יידרש אדם להציג תעודת בדיקה לגבי מצרך שיש עליו תו תקן כאמור בסעיף 11. בסעיף קטן זה “המבצע עבודה” לרבות אדם אשר העבודה מבוצעת על פי פקודתו.”

לבסוף, עוסק החוק גם בתו תקן, איסורים ופטורים, אמצעי אכיפה מינהליים והוראות עונשיות. סעיף 11 לחוק מעניק לשר המסחר והתעשייה את הסמכות לקבוע בצו שפורסם ברשומות “סימנים לאישור התאמתו של מצרך לתקן או לתקן רשמי”. סעיף 16 קובע כי שר המסחר והתעשייה [שהעביר סמכותו זו לממונה על התקנים] רשאי, “בצו שפורסם ברשומות, לפטור ממילוי אחרי דרישות תקן רשמי –

(1) בדרך כלל או לתקופה מוגבלת; או

(2) לצרכי ביצוע עבודה מסויימת או על ידי מוסד ציבורי או למען מוסד ציבורי, לפי בקשתו.”

סעיף 16א(א) קובע כי “הפר עוסק הוראה מההוראות לפי חוק זה [...] רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי...”

סעיף 17(א1) קובע כי “העובר על תקנה לפי חוק זה – דינו – מאסר ששה חודשים או קנס 25,000 לירות.” לפי סעיף 25 “שר המסחר והתעשייה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל העניין הנוגע לביצועו, לרבות תקנות הקובעות אגרות לצורך חוק זה.”

כמו כן, מעניק החוק סמכות לממונה להוציא צו מנהלי: סעיף 17א(ג) קובע כי “נוכח הממונה כי עקב הפרה של הוראה מהוראות סעיף 9(א) או (א1) נגרמה פגיעה בבריאות הציבור, בבטיחותו או באיכות הסביבה, או קיימת הסתברות גבוהה שתיגרם פגיעה כאמור, וטרם הוגש כתב אישום, רשאי הוא לצוות על מי שגרם לפגיעה או על מי שעומד לעשות כן, להפסיק את המעשה הגורם לפגיעה או להימנע מעשיית המעשה, הכל באופן שנקבע צבו (בסעיף זה – צו מינהלי).”

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965

סעיף 61 בחוק מגדיר את מטרתה של תכנית מתאר מקומית, בנייהן "הבטחת תנאים נאותים מבחינת הבריאות, התברואה, הנקיון, הבטיחות, הבטחון, התחבורה והנוחות ומניעת מפגעים על ידי תכנון הקרקע ושימוש בה" סעיף 145 קובע:

- (א) לא יעשה אדם אחד מאלה ולא יתחיל לעשותו אלא לאחר שנתנה לו הועדה המקומית או רשות הרישוי המקומית, לפי הענין, היתר לכך ולא יעשה אותו אלא בהתאם לתנאי ההיתר:
- (1) התווייתה של דרך, סלילתה וסגירתה;
 - (2) הקמתו של בנין, הריסתו והקמתו שנית, כולו או מקצתו, הוספה לבנין קיים וכל תיקון בו, למעט שינוי פנימי בדירה;
 - (3) כל עבודה אחרת בקרקע ובבנין וכל שימוש בהם שנקבעו בתקנות כעבודה או כשימוש הטעונים היתר כדי להבטיח ביצוע כל תכנית.
- (1א) הרוצה להגיש בקשה להיתר לעבודה או לשימוש, ימציא למהנדס הועדה בקשה לקבלת מידע שפרטיו דרושים לענין ההיתר; הבקשה תוגש בטופס שפרטיו ונספחיו נקבעו בתקנות.
- (ב) בקשה להיתר כאמור בסעיף קטן (א) תוגש לרשות הרישוי המקומית וזו לא תיתן את ההיתר, אלא אם כן העבודה או השימוש שבעדם מבוקש ההיתר מתאימים לתכנית ולתקנות אחרות לפי חוק זה החלות על הקרקע או הבנין הנדונים; רשות הרישוי המקומית רשאית להעביר את הבקשה להחלטת הועדה המקומית.
- (ג) נקבעו בתכנית, החלה על קרקע או על בנין, שלבי ביצוע שונים, לא יתן מוסד התכנון היתר לעבודה או לשימוש, אם העבודה או השימוש אינם תואמים את השלב שאליו הגיעו, אלא באישור מוסד התכנון המוסמך לאשר את התכנית.
- (ג1) נקבעו בתכנית החלה על קרקע או על בנין תנאים הנוגעים לביצועה, לענין התניית ביצועה בסלילת דרכים או בהקמת תשתיות, לא תיתן רשות רישוי מקומית היתר לעבודה או לשימוש, אם לא מולאו התנאים האמורים, אלא אם כן אישר מוסד התכנון המוסמך, ובלבד ששוכנע כי ניתן להשיג את המטרות שבשלהן נקבעו התנאים האמורים גם בלא מילוי אותם תנאים; לענין זה, "מוסד התכנון המוסמך" – מוסד התכנון שאישר את התכנית, למעט ועדה מקומית.
- [...]
- (ה) מהנדס ועדה מקומית רשאי להתיר שינויים בהיתר לצרכי התאמה ככל הנדרש במהלך ביצוע עבודה על פי היתר, כפי שיקבע שר הפנים בתקנות.
- (ו) (1) שר הפנים יקבע בתקנות, בהתייעצות עם שר האנרגיה והתשתית ועם השר לאיכות הסביבה, סוגים של עבודות ומתקנים הדרושים להולכה, לחלוקה או להספקה של חשמל; נקבעו סוגים כאמור, תהיה הרשאת הקמתם בדרך שיקבע שר הפנים באותן תקנות; הרשאה כאמור תבוא במקום היתר לפי סעיף זה;
- (2) לענין פרק י', עבודה שבוצעה או מתקן שהוקם כאמור בפסקה (1) ללא הרשאה על פי התקנות או שלא בהתאם להרשאה כזו, יראו אותם כבניה ללא היתר או כסטיה מהיתר, לפי הענין;
- [...]

תקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות) + תקן 413

התקן, שנכנס לתוקף בשנת 1975, עוסק בבניה עמידה ברעידות אדמה. בשנת 1980 התקן עוגן בחקיקה בתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות), התש"ל-1970 ונקבע כי התקן מחייב בנייה שנעשתה החל מה- 1.1.80 ואילך.⁶⁷

למשל, סעיף 4.04 לחלק ד' (העוסק ביציבות אתרים) לתוספת החמישית לתקנות קובע את התקנים הישראליים המחייבים בנושא עומס: "יציבות הבניין תיבדק בידי מהנדס תכנון לעומסים כמתחייב בתקנים ישראליים [...] ת"י 413 תכן עמידות מבנים ברעידות אדמה ות"י 414 עומסים אופייניים בבניינים: עומס רוח; חריגה מתקנים אלה תותר בכפוף להתייחסות ובדיקה לפי מידע הקיים בארץ ובעולם, תוך יצירת מצב של פעולה משותפת ככל האפשר של כל האלמנטים במבנה, המשתתפים בייצוב המבנה".

בנוסף, סעיף 5.06(א) לחלק ה' לתוספת השנייה לתקנות (העוסק בשלד בניין ובידודו התרמי והאקוסטי של הבנין) קובע כי "בחישובים הסטטיים יובאו בחשבון בנוסף למשקלו העצמי של הבנין העמסים והגורמים כלהלן: [...]

(4) עומס כתוצאה מרעידת אדמה שחישבו יבוסס על תקן ישראלי ת"י 413..."

⁶⁷ עמידות מבנים ותשתיות ברעידות אדמה – תמונת מצב, לעיל ה"ש 54.

יצוין כי לפי תקנה 17(א) "לא יינתן היתר אלא בהתאם להוראות המפורטות התוספת השנייה וכל היתר יותנה בתנאי כי העבודה תבוצע בהתאם להוראות האמורות".

קישור למכון התקנים – פרוט חלקי תקן 413:

ת"י 413: תכן עמידות מבנים ברעידות אדמה – STRUCTURES: תקן זה דן בתכן עמידות מבנים ברעידת אדמה

ת"י 413 חלק 2: תכן לעמידות ברעידות אדמה: מבנים הנדסיים- כללי - NON-BUILDING STRUCTURES - GENERAL
תקן זה קובע דרישות כלליות לתכן לעמידות מבנים הנדסיים ברעידות אדמה. הדרישות המובאות בתקן זה ובחלקי המשנה שלו- ת"י 413 חלקים 2.1-2.13-2. חלות על, מבנים הנדסיים שקיימת בהם מערכת מבנית עצמאית ושאינם בניינים, גשרי דרך, גשרי רכבת, סכרים, כורים גרעניים או אסדות ימיות. על כל אחד מהמבנים 2.1-2.13. ההנדסיים הספציפיים הנידונים בחלקי הסדרה. חלות גם הדרישות הכלליות שבתקן זה

ת"י 413 חלק 2.1

תכן לעמידות ברעידות אדמה: מבנים הנדסיים - מערכות מדפי אחסון מפלדה - RACKS SYSTEMS

תקן זה חל על מערכות של מדפי אחסון תעשייתיים מפלדה לרבות מערכות מדפים נשלפים ומערכות הבנויות מחלקים מודולריים. תקן זה אינו חל על מדפים זיזיים, על מערכות מסגרות המהוות חלק מהמבנה, על מערכות מדפים (הניתנות לפירוק ועל מערכות מדפים הנסמכות (מחוברות. אל קירות המבנה

ת"י 413 חלק 2.2 - תכן לעמידות ברעידות אדמה: מבנים הנדסיים מכלים על הקרקע לאחסון נוזלים - LIQUID CONTAINING

תקן זה דן בתכן של מכלים ומבני קיבול אחרים המאחסנים, נוזלים והעשויים מבטון מזויין, בטון דרוך, פלדה, אלומיניום או חומרי פלסטיק משוריינים בסיבים בעלי תחתית שטוחה הנתמכת ע"י הקרקע. תקן זה אינו חל על מכלים מוגבהים הנישאים על מגדלים ועל מכלים. הנתמכים במפלסים מוגבהים בתוך בניינים ומעליהם כמו כן אין תקן זה חל על מכלים ומבני קיבול. המיועדים להכיל גזים או מוצקים בתפוזות.

ת"י 413 חלק 2.3 -תכן לעמידות ברעידות אדמה: מבנים הנדסיים מכלים מוגבהים לנוזלים ולגזים.

תקן זה דן בתכן של מכלים מוגבהים מעל פני הקרקע: לאחסון נוזלים וגזים ושל המבנים התומכים אותם (הלך מגדלים), כאשר מבנים אלה מהווים חלק בלתי נפרד מהמכל, או שתפקידם העיקרי הוא לתמוך את המכל מכלים ופריטי ציוד המותקנים בבניינים, או על גבי מבנים שאין זה תפקידם העיקרי לתמוך את המכלים, נחשבים 413 פריטי ציוד מכני, ועליהם חל התקן הישראלי ת"י. (חלק 2.13. (יוכן בעתיד נוסף על דרישות תקן זה חלות על המכלים והמגדלים גם 2. הנחיות התקן הישראלי ת"י 413 חלק

ת"י 413 חלק 2.4 -תכן לעמידות ברעידות אדמה:מבנים הנדסיים צנרת על-קרקעית במתקני תעשייה

תקן זה דן בתכן לעמידות ברעידות אדמה של מערכות צנרת ממתכת ומפלסטיק, המותקנות מעל לפני הקרקע בתוך ובין מבני תעשייה ועל פני סמכים וגשרי צנרת. על מערכות צנרת בבנייני מגורים חל התקן הישראלי 2.13. ת"י 413 חלק

חזרה לטבלה

חוק התכנון והבניה – תמ"א 35

תמ"א 35 – תכנית מתאר ארצית משולבת לבנייה, לפיתוח ולשימור מס' 35. מטרתה, כפי שהוגדרו בסעיף 3 לתמ"א, הן בין היתר לתת "מענה תכנוני לצורכי הבנייה והפיתוח של מדינת ישראל, תוך הכוונת עיקר הפיתוח למרקמים העירוניים וצמצום תופעת הפרבור"; לארגן את המרחב של ישראל באמצעות מרקמים, מרחבים מטרופוליניים "והדגשת עקרון הרצף של השטחים הפתוחים"; לשמור על "עתודות קרקע לדורות הבאים תוך כדי שמירה על ערכי טבע, חקלאות, נוף ומורשת, שמירה על האופי הכפרי של ההתיישבות החקלאית ומתן מענה לצורכי מערכת הביטחון" ולצמצם "נזקים סביבתיים והשפעות של מטרדים, על פי עקרונות של פיתוח בר-קיימא".

סעיף 12.5 לתמ"א 35 עוסק בחומרים מסוכנים וקובע כי "מוסד תכנון הדין בתכנית מקומית

המייעדת שטח לשימוש הכולל חומרים מסוכנים יחליט על הפקדתה "רק בהתקיימותם של שלושה תנאים, כאשר התנאי השני הוא שרלוונטי לענייננו, ולפיו "קבע מוסד תכנון את הצורך בעריכת סקר סיכונים, יגיש המשרד לאיכות הסביבה לאישורו של מוסד תכנון הצעה להנחיות שיתייחסו, בין השאר, לסיכונים העלולים לנבוע כתוצאה מפגיעת אסון טבע לרבות רעש אדמה. סקר הסיכונים יועבר לבדיקת המשרד לאיכות הסביבה שיעביר את חוות דעתו למוסד התכנון".

סעיף 12.7 לתמ"א 35 עוסק במפורש ברעידות אדמה, וקובע כי החלטה על הפקדתה של **תכנית מקומית החלה באזור רגישות סיסמית** תינתן לאחר שישקול מוסד התכנון שדן בתכנית "את רמת הרגישות ואת סמיכותה של התכנית לשבר (העתק) פעיל, ונקט ככל הנדרש, באמצעים להפחתת הסיכון".

חזרה לטבלה

חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות, התשכ"ט-1969

תקנות רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות (היקף כספי ומהות מקצועית), תשמ"ד-1984

סעיף 3 לחוק קובע כי
 "(א) השר (שר השיכון) ימנה רשם שינהל את פנקס הקבלנים לעבודות הנדסה בנאיות (בחוק זה - הפנקס).
 (ב) הפנקס יכיל מדורים נפרדים לכל אחד מהענפים וענפי המשנה וכל קבלן יירשם במדור המכיל את הענף או ענף המשנה שבו הוא רשאי לעסוק.
 (ג) מי שנרשם בפנקס יתן לו הרשם רשיון לתקופה שנקבעה ובו יצויין כל מדור שבו נרשם בפנקס."

סעיף 4 לחוק קובע את קטגוריות של הזכאים להיות רשומים לענף בפנקס ושל הזכאים להיות רשומים לענפי משנה. סעיף 8 עוסק באלו אשר פסולים לרישום וביטול הרישום בפנקס, כאשר סעיף 8א עוסק באמצעי משמעת בהם רשאי לנקוט הרשם (התראה, נזיפה, קנס, התליית תוקף הרישום בפנקס לתקופה שייקבע) אם "ראה שדרגת החומרה שבמעשה או במחדל אינה מצדיקה את ביטול רישום הקבלן בפנקס".

סעיף 6 לחוק קובע כי:
 "לא ישא אדם את התואר "קבלן לעבודות הנדסה בנאיות" או כל תואר דומה לו עד כדי להטעות ולא יתחזה אדם קבלן לעבודות הנדסה בנאיות, אלא אם הוא רשום בפנקס (להלן - קבלן רשום)".
 וסעיף 7 לחוק קובע את התפקידים והסמכויות של הרשם:
 "(א) אלה התפקידים והסמכויות של הרשם:

- (1) לקבל בקשות לרישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות;
 - (2) לרשום את הקבלנים בפנקס למדוריהם או לסרב לבקשת הרישום, לבטל רישום ולשנותו;
 - (3) לסווג את הקבלנים לפי הסוגים שנקבעו בתקנות, והכל לפי הכללים שנקבעו בתקנות.
- (ב) לא ישתמש הרשם בסמכויותיו לפי סעיף קטן (א) או לפי סעיף 8א אלא לאחר התייעצות בועדה מייעצת שנתמנתה על ידי השר מבין נציגיהם של מוסדות מדעיים שיש להם נגיעה לענפי הבניה; השר ימנה את הועדה לאחר התייעצות במועצת הקבלנים לעבודות הנדסה בנאיות האמורה בסעיף 12, ובלבד שלא ימנה לועדה קבלנים רשומים."

סעיפים 9-11 עוסקים באפשרות לערר אם אדם רואה עצמו נפגע מהחלטת הרשם לפי סעיף 7 או 8 לחוק. הערר יהיה לפני ועדת ערר שתקום בהתאם לסעיף 10 לחוק:

- "10. תוקם ועדת ערר וזה הרכבה:
- (1) שופט בדימוס של בית משפט מחוזי שמינהו שר המשפטים והוא ישמש יושב ראש הועדה;
 - (2) איש ציבור שמינהו שר השיכון שלא מבין עובדי המדינה;
 - (3) איש ציבור שמינהו שר העבודה שלא מבין עובדי המדינה;
 - (4) שני יועצים שמינו השרים, האחד על פי המלצת הארגון היציג של הקבלנים הרשומים והאחר על פי המלצת הארגון הגדול ביותר של פועלי הבנין במדינה; היועצים ישתתפו בדיוני ועדת הערר ויחוו דעתם, אך לא ישתתפו בהכרעה.

11. (א) לועדת ערר יהיו כל הסמכויות לפי סעיפים 9 עד 11 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1969.
 (ב) ועדת ערר תקבע בעצמה את סדר הדין שלה במידה שלא נקבע בחוק זה או בתקנות לפיו.
 (ג) החלטת ועדת הערר נתונה לערעור לפני בית משפט לעניינים מינהליים."

כמו כן, החוק קובע בסעיף 12 כי השר ימנה מוצעה לעבודות הנדסה בנאיות שתמנה 17 חברים. סעיף 13 לחוק קובע כי "המועצה תייעץ לשר בכל הנוגע לביצוע חוק זה, במידה שאין בחוק זה הוראות אחרות לאותו ענין".

סעיף 14 לחוק עוסק בעבודות העולות על היקף שנקבע בתקנות באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, וקובע, בין היתר, כי "לא יבוצעו עבודות הנדסה בנאיות שהיקפן הכספי או מהותן המקצועית חורגים מהתחום שנקבע בתקנות באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, אלא על ידי קבלן רשום שקיבל רשיון לפי סעיף 3(ג)

לענפים או לענפי משנה של עבודות אלה". **תקנות רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות (היקף כספי ומהות מקצועית), תשמ"ד-1984** עוסקות בסעיף זה וקובעות את היקף הכספי של עבודות הנדסה בנאיות באתר בניה אחד, לפי סעיף 14 לחוק זה.

סעיף 14(ד) מעניק את הסמכות לדרוש את הפסקת הבניה בצו מינהלי:

"היה ליושב ראש הועדה המקומית, כמשמעותה בחוק התכנון, או למהנדס הרשות המקומית, או לרשם הקבלנים, יסוד סביר להניח כי מבצעים עבודת בניה בניגוד לתנאי ההיתר לפי סעיף קטן (ב), רשאי הוא לצוות בכתב על כל אדם הנראה לו אחראי לביצוע העבודה ועל כל העובד בשירותו, להפסיק מיד את הבניה כולה; צו כאמור (להלן - צו הפסקה מינהלי), בטל בתום 15 ימים מיום נתינתו, זולת אם לפני כן הוגש לבית המשפט כתב אישום נגד האדם שאליו הופנה הצו."

סעיף 16 לחוק הוא סעיף העונשין והוא קובע כי:

"16. מי שעשה אחת מאלה -

(1) ביצע עבודות הנדסה בנאיות בניגוד לאמור בחוק זה;

(2) השתמש בתואר קבלן לעבודות הנדסה בנאיות בלי שהוא זכאי לכך על פי הוראות חוק זה -

דינו - מאסר ששה חדשים או קנס 5,000 לירות."

סעיף 17 לחוק מעניק לשר את הסמכות להתקין תקנות:

"17. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, בהתייעצות עם המועצה, ולענין פסקאות (3) ו-(4) - גם באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו, ובכלל זה תקנות בדבר -

(1) סוגים שונים של קבלנים רשומים לפי הידע המקצועי, הנסיון, היכולת הכספית והציוד העומדים לרשותם, או לפי מבחנים אחרים שנקבעו בתקנות כאמור;

(2) דרכי המעקב אחרי שינויים במבחנים שעל פיהם יחולו שינויים גם בסיווגם של הקבלנים הרשומים;

(3) האגרות שישולמו בעד הרישום בפנקס ובעד רישון;

(4) האגרות שישולמו בעד מבחנים שקבע לפי סעיף 4, ואת דרכי גבייתן."

חזרה לטבלה

חוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח – 1958

סעיף 2 לחוק קובע כ"י לא ישא אדם את התואר "מהנדס רשום" או "אדריכל רשום" או כל תואר דומה אלא עד כדי להטעות, ולא יתחזה אדם כמהנדס רשום או כאדריכל רשום, אלא אם הוא רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים."

סעיף 3 לחוק מקים את מועצת ההנדסה והאדריכלות, וקובע את הרכבה. סעיף 7 קובע כי המועצה "תקבע בעצמה את סדר דיוניה, במידה שלא נקבעו בחוק זה או בתקנות".

סעיף 8 עוסק במינוי הרשם: "השר [שר העבודה] ימנה עובד משרד התעשייה המסחר והתעסוקה, מהנדס או אדריכל, הרשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים חמש שנים לפחות, שיכהן כרשם המהנדסים והאדריכלים (בחוק זה – הרשם). הרשם ינהל פנקס המהנדסים והאדריכלים ובו מדורים נפרדים לכל אחד מענפי ההנדסה והאדריכלות. הודעה על פתיחת מדור תפורסם ברשומות."

סעיף 11 לחוק עוסק בהענקת רישיון למהנדס או אדריכל בידי שר העבודה והוא קובע את התנאים לכך. סמכות זו של השר הואצלה לרשם המהנדסים והאדריכלים:

"11. (א) מי שהיה רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים במשך תקופה שהשר, לאחר התייעצות במועצה, קבע בתקנות לענף פלוני של הנדסה או אדריכלות ועבד באותו ענף במשך תקופה כאמור לאחר שנרשם, יתן לו השר רישיון מהנדס או אדריכל בציון ענף ההנדסה או האדריכלות שבו הוא נרשם; ואולם מי שהוא בעל תעודה כאמור בסעיף 9(1), (2) או (3) הניתנת רק לאחר תקופת עבודה מסויימת בענף הנדסה או אדריכלות, רשאי השר, לאחר התייעצות במועצה, להביא אותה תקופה, כולה או מקצתה, בחשבון, אף שבעל התעודה נרשם בפנקס המהנדסים והאדריכלים רק לאחר שניתנה לו התעודה האמורה.

(ב) תקופת הרישום והעבודה הנדרשת לפי סעיף קטן (א) לא תפחת משנה אחת ולא תעלה על שלוש שנים.

(ג) (1) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות תנאים למתן הרשיון כאמור בסעיף קטן (א) ובכלל זה הוכחת כשירותו ונסיונו בעבודה של מבקש הרשיון; הוכחה כאמור יכול שתיעשה בדרך של בחינות או עבודות שביצע, בין בתקופת הרישום כאמור בסעיף קטן (ב) ובין לאחריה, או בדרך של שילוב שלהם או בכל דרך אחרת, הכל כפי שיקבע.

(2) תקנות לפי פסקה (1) יכול שיחולו על כלל המהנדסים והאדריכלים, על סוגים מהם או על ענף מענפי ההנדסה או האדריכלות.

(ד) לא ישא אדם תואר "מהנדס רשוי" או "אדריכל רשוי" או תואר דומה לאלה עד כדי להטעות ולא יתחזה אדם כמהנדס רשוי או כאדריכל רשוי, אלא אם ניתן לו רשיון כאמור."

סעיף 12 לחוק מעניק לשר העבודה, לאחר שהתייעץ עם הוועדה המשותפת לפי סעיף 21 לחוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, התשע"ג-2012 [ראו להלן], ובאישור ועדת העבודה והרווחה והבריאות של הכנסת, סמכות לייחד פעולות בתקנות למהנדס או לאדריכל רשוי. "משיחודה פעולה כך – לא יבצענה אדם אלא אם הוא בעל רשיון לפי סעיף 11" לחוק.

סעיף 13 לחוק עוסק באדריכל מורשה להיתר והוא קובע, בין היתר, את סמכות הרשם לתת לאדריכל רשוי להירשם כמורשה להגיש בקשות להיתר לפי פרק ה'3 לחוק התכנון והבניה, בהתקיים מספר תנאים. הרשם אף מוסמך לפי סעיף זה להורות על ביטולו של הרישום ולבטל או להתלות את התעודה שניתנה, כל עוד הוענקה למורשה זכות טיעון.

סעיף 23 לחוק מעניק לשר הממונה על ביצוע החוק [שר העבודה] להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו.

חזרה לטבלה

חוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, התשע"ג-2012

לפי סעיף 17 לחוק ינוהל מרשם ההנדסאים והטכנאים המוסמכים:

"(א) השר [שר התעשייה, המסחר והתעסוקה] ימנה את הרשם; הרשם יהיה עובד המדינה.

(ב) הרשם ינהל מרשם ובו רישום של הנדסאים וטכנאים מוסמכים, הכולל מדורים נפרדים לכל אחד מענפי ההנדסאות והטכנאות המוסמכות, בהתאם להנחיות שתקבע ועדת ההסמכה; הודעה על פתיחת מדור תפורסם ברשומות.

(ג) המרשם יהיה פתוח לעיון הציבור לפי הוראות שקבע השר"

לפי סעיף 19 לחוק, "נרשם אדם במרשם תוך מסירת נתונים כוזבים, רשאי הרשם, לאחר שנתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו, למחוק את רישומו".

פרק ו' לחוק עוסק בייחוד התואר וייחוד פעולות. סעיף 20 לחוק קובע כי:

"(א) לא ישתמש אדם, במהלך עיסוקו, בתואר "הנדסאי", "הנדסאי רשום" או "הנדסאי בעל רשיון", או בכל תואר אחר הדומה לאלה עד כדי להטעות, אלא אם כן הוא הנדסאי, הנדסאי רשום או הנדסאי בעל רשיון, לפי העניין.

(ב) לא ישתמש אדם, במהלך עיסוקו, באחד התארים המנויים בתוספת הראשונה, או בתואר "טכנאי מוסמך רשום" או "טכנאי מוסמך בעל רשיון", או בכל תואר אחר הדומה לאלה עד כדי להטעות, אלא אם כן הוא טכנאי מוסמך כמפורט בתוספת האמורה, טכנאי מוסמך רשום או טכנאי מוסמך בעל רשיון.

(ג) השר, באישור ועדת העבודה והרווחה והבריאות של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את התוספת הראשונה.

(ד) בסעיף זה, "בעל רשיון" – מי שהשר נתן לו רשיון, לעסוק בפעולות שיוחדו להנדסאי או לטכנאי מוסמך, לפי הוראות חוק זה."

סעיף 21 לחוק מקים את הוועדה המשותפת למועצת ההנדסאים והטכנאים המוסמכים ולמועצת ההנדסה והאדריכלות כמשמעותה בחוק המהנדסים והאדריכלים:

"תוקם ועדה משותפת למועצה ולמועצת ההנדסה והאדריכלות כמשמעותה בחוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958 (להלן – חוק המהנדסים והאדריכלים); בוועדה המשותפת יכהנו שישה נציגים..."

הסעיף קובע כי:

"... (ב) הוועדה המשותפת תמליץ לשר בכל עניין הנוגע לייחוד פעולות ולרישוי מהנדסים, הנדסאים וטכנאים מוסמכים; השר רשאי לקבוע הוראות בכל עניין הקשור לסדרי דיוניה של הוועדה המשותפת.

(ג) לא יעשה אדם פעולה שיוחדה בתוספת השנייה לפי חוק זה להנדסאי או לטכנאי מוסמך, אלא אם כן הוא הנדסאי רשום או טכנאי מוסמך רשום, לפי העניין, והוא עומד בתנאים שנקבעו בתוספת האמורה. [...]

(ה) השר לאחר התייעצות עם הוועדה המשותפת ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, רשאי -

(1) ליחד בתוספת השנייה פעולות להנדסאי או לטכנאי מוסמך ורשאי הוא לקבוע חובת רישוי לביצוע פעולות אלה, וכן לשנות, בצו, את התוספת האמורה;

(2) לקבוע הוראות לעניין מתן רישיונות, ובכלל זה תקופת ותק, התמחות, כשירות, שמירה על כשירות וניסיון מעשי נדרשים של מבקש הרישיון, וכן רשאי הוא לקבוע דרכים להוכחת התנאים האמורים, ובין השאר דרך של בחינות או עבודות שביצע, או דרך של שילוב שלהן.

סעיף 22 קובע את ההוראות העונשיות:

"העושה אחת מאלה, דינו – מאסר שישה חודשים:

[...]

(2) משתמש בתואר "הנדסאי", "הנדסאי רשום", "הנדסאי בעל רישיון", או תואר המנוי בתוספת הראשונה, "טכנאי מוסמך רשום" או "טכנאי מוסמך בעל רישיון" או בכל תואר אחר הדומה עד כדי להטעות, בניגוד להוראות סעיף 20;

(3) עושה פעולה שיוחדה לפי חוק זה, בניגוד להוראות לפי סעיף 21.

חזרה לטבלה

חוק ההתגוננות האזרחית, תשי"א-1951

יצוין כי חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 79), התשס"ז-2007 קבע מספר תמריצים לבניית מרחבים מוגנים, נוכח חשיבותם, בין השאר, בעת רעידות אדמה.⁶⁸ כך למשל, התיקון קובע כי בניית מרחב מוגן (כהגדרתו בסעיף 11 לחוק ההתגוננות האזרחית ובהתאם להוראות סעיף 158(א1)(1) לחוק התכנון והבניה (בקשה להיתר בדרך מקוצרת)) תהיה פטורה מהיטל השבחה.

סעיף 27(ב) לחוק ההתגוננות האזרחית קובע את סמכותו של שר הביטחון, בהסכמת שר הפנים, להתקין תקנות בעניינים אלה:

- "(1) הטלת חובה על הרשויות המקומיות להעמיד מקרקעין שברשותן לצרכי התגוננות אזרחית;
- (2) הספקת ציוד, כלי רכב, אמצעי כיבוי וחמרים אחרים שברשות הרשויות המקומיות, לצרכי התגוננות אזרחית בעת מצב מיוחד בעורף או בשעת התקפה או בשעת תמרוני הגא;
- (3) העמדת עובדים של הרשויות המקומיות לצרכי התגוננות אזרחית בעת מצב מיוחד בעורף או בשעת התקפה או בשעת תמרוני הגא;
- (4) מתן עזרה וסיוע להגא על ידי הרשויות המקומיות לשם פינוי אוכלוסיה ושיכונה;
- (4א) תקנים ומפרטים של סוגי ציוד העשוי לשמש לצרכי התגוננות אזרחית הנרכש על ידי רשויות מקומיות או על ידי ארגוני עזר לכיבוי דליקות ולעזרה ראשונה;
- (5) כל השתתפות אחרת של הרשויות המקומיות בביצוע תכניות ההתגוננות האזרחית לשטח שיפוץ;
- (6) התנאים והכללים בדבר מתן פטור מהקמת מקלט או הגדלתו כאמור בסעיף 14(ז);
- (7) כינון קרן כאמור בסעיף 14(ז)(3).

חזרה לטבלה

⁶⁸ ראו: הצעת חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 79 והוראת שעה) (היתר לבניית מרחב מוגן בדרך מקוצרת), התשס"ז-2007, ה"ח 180, 180.

תקנות ההתגוננות האזרחית (מפרטים לבניית מקלטים), תש"ן-1990

תקנה 170 לתקנות עוסקת בעקרונות התכן של תכנון מרחב מוגן קומתי לבניין מגורים וקובעת כי בעת תכנון מרחב מוגן שכזה יש לקיים, בין יתר עקרונות יסוד, את עקרון יסוד מספר (4): "יציבות המגדל המוגן של המרחבים המוגנים הקומתיים תובטח מפני כוחות אופקיים הנובעים מרוח, רעידות אדמה וכיוצא באלה, לפי דרישות התקנים הישראליים הישימים".

תקנה 197 עוסקת בעקרונות התכן של תכנון של מרחב מוגן דירתי (לבניין מגורים) וקובעת, בדומה לתקנה 170, כי בעת תכנון מרחב מוגן שכזה יש לקיים, בין יתר עקרונות יסוד, את עקרון יסוד מספר (4): "יציבות המגדל המוגן של המרחבים המוגנים הדירתיים תובטח מפני כוחות אופקיים הנובעים מרוח, רעידות אדמה וכיוצא באלה, לפי דרישות התקנים הישראליים הישימים".

תקנה 278 עוסקת בעקרונות התכנון של מרחב מוגן ייעודי במוסד בריאות, וקובעת כי בעת תכנון המרחב המוגן הייעודי במוסד בריאות, יש לקיים, בין יתר עקרונות היסוד, את עקרון יסוד מספר (3): "יציבות המרחב המוגן הייעודי במוסד בריאות תובטח מפני כוחות אופקיים הנובעים מרוח, רעידות אדמה וכיוצא באלה, לפי דרישות התקנים הישראליים הישימים".

חזרה לטבלה

פקודת העיריות

סעיף 149א לפקודת העיריות קובע כי "המועצה תבחר ועדה להכנת המשק לשעת חירום ולהפעלתו בשעת חירום", כאשר ישיבותיה של הועדה יקוימו בדלתיים סגורות, והחלטותיה – למעט אלו הנוגעות לתקציב העיריה – אינן טעונות אישור המועצה. באם הדעות בועדה שקולות – ליו"ר קול נוסף או מכריע.

סעיף 149ב לפקודה קובע את הקמתה של ועדת ביטחון. בעיריה שבה נתכונן משמר אזרחי, כמשמעותו בפקודת המשטרה – תוקם ועדת ביטחון, שתייעץ ותסייע למשטרת ישראל בעניין המשמר האזרחי.

סעיף 149ב(ב) קובע את הרכב הועדה: נציגי העיריה שתמנה המועצה; נציגי השרים האלה (אם ראו לשלוח נציג); שר הביטחון, שר החינוך והתרבות, שר המשטרה; חברים אחרים, כפי שיוחלט על ידי הועדה.

בנוסף, קובע סעיף 248א(א) לפקודה כי "העיריה תעשה את כל הדרוש להכנתו של המשק לשעת חירום ולהפעלתו אותו זמן, למעט גיוסם של כוח אדם וציוד אשר חל עליהם חיקוק אחר, הכל בכפוף להוראות השר הממונה על הפעולות בתחום הנוגע בדבר ובהתאם לתכנית שאישרה הממשלה או מי שהסמיכה לכך; החלטותיהם של הממשלה, של מי שהסמיכה, של שר ושל המועצה לפי סעיף זה אינן טעונות פירסום ברשומות." סעיף 248א(ב) קובע כי "לפני שנת כספים יכין שר הפנים, בהתייעצות עם הרשויות המקומיות הנוגעות בדבר, תכנית לשנת הכספים הבאה לרכישת ציוד ולהקמת מבנים לצרכי המשק לשעת חירום."

סעיף 249 לפקודה קובע את סמכויותיה של העיריה, וביניהן סמכות "להסדיר בשעת-חירום את מכירתם ומחירם של מצרכי מזון, ולפקח עליהם (ס' 249(17)); סמכות כללית "לעשות בדרך כלל, כל מעשה הדרוש לשם שמירה על תחום העיריה, בריאות הציבור והבטחון בו, וכן, ברשותו של הממונה, להקים ולקיים מוסדות לבריאות הציבור ולחינוך, ולסייע בהם" (ס' 249(27)); וסמכות "להסדיר עניינים של שמירה, אבטחה וסדר ציבורי בתחומה, בנושאים, בתנאים ובסייגים שקבעו השר והשר לביטחון הפנים כאחד, בהסכמת שר המשפטים.. (ס' 249(33))."

צו המועצות המקומיות (א)

בדומה להוראות הקיימות בפקודת העיריות, סעיף 123א(א) לצו המועצות המקומיות (א) קובע כי "המועצה תבחר ועדה להכנת המשק לשעת חירום ולהפעלתו בשעת חירום (להלן - ועדת מל"ח)".

סעיף 123ב קובע את הקמתה של ועדת ביטחון: "במועצה מקומית שבה נתכונן משמר בטחון אזרחי, כמשמעותו בפקודת המשטרה, תוקם ועדת בטחון אשר תייעץ ותסייע למשטרה בענין המשמר האזרחי". הרכבה יהיה כדלקמן (ס' 123ב(ב)): " (1) נציגי המועצה המקומית שתמנה המועצה; (2) נציגי שרים אלה, אם ראו לשלוח נציג: נציג שר הבטחון, שימנה מפקד הג"א מחוזי, כמשמעותו בחוק ההתגוננות האזרחית, תשי"א-1951; נציג שר החינוך והתרבות, שימנה מנהל הלשכה המחוזית של המשרד; נציג שר המשטרה, שימנה מפקד משטרת המחוז; (3) חברים אחרים כפי שתחליט הועדה."

כמו כן (ובדומה לסעיף 248א(א) לפקודה) סעיף 146(13) לצו קובע כי בסמכותה של המועצה לפעול בכל ענין הנוגע לציבור בתחום המועצה, ובכלל זה " לעשות את כל הדרוש להכנתו של המשק לשעת חירום ולהפעלתו בשעת חירום, לרבות ארגוןם והסדרתם של אספקת מצרכים ושירותים חיוניים" (סעיף 146(13)).

בנוסף, הצו מאפשר את העסקתם של מתנדבים בשעת חירום "בכל התפקידים הכרוכים בהכנת המשק לשעת חירום ולהפעלתו בשעת חירום" (סעיף 140א(א)).

צו המועצות המקומיות (מועצות אזרחיות)

גם צו זה מאפשר את הקמתה של ועדת מל"ח וועדת ביטחון.

סעיף 40ב(א) לצו קובע כי "המועצה תבחר ועדה להכנת המשק לשעת חירום ולהפעלתו בשעת חירום".

סעיף 43 קובע כי "ראש המועצה יהיה בתוקף מישרתו יושב-ראש בוועדת ההנהלה ובוועדת מל"ח; יושב-ראש שאר הוועדות ייבחרו על ידי המועצה מתוך חברי הועדה". סעיף 40ג לצו קובע כי "במועצה אזרחית שבה נתכונן משמר אזרחי, כמשמעותו בפקודת המשטרה, תוקם ועדת בטחון אשר תייעץ ותסייע למשטרה בענין המשמר האזרחי". סעיף קטן (ב) קובע את הרכבה: " (1) נציגי המועצה האזרחית שתמנה המועצה; (2) נציגי שרים אלה, אם ראו לשלוח נציג: נציג שר הבטחון, שימנה מפקד הג"א מחוזי, כמשמעותו בחוק ההתגוננות האזרחית, תשי"א-1951; נציג שר החינוך והתרבות, שימנה מנהל הלשכה המחוזית של המשרד; נציג שר המשטרה, שימנה מפקד משטרת המחוז; (3) חברים אחרים כפי שתחליט הועדה". יצוין כי ההוראות הסעיף בצו העוסק בהרכב הוועדות (ס' 42) לא יחולו על הרכב ועדת מל"ח (ס' 40ב(ב)) או הרכב ועדת ביטחון (ס' 40ג(ג)).

כמו כן, גם צו זה מאפשר את העסקתם של מתנדבים. סעיף 61א(א) לצו קובע כי "המועצה רשאית להעסיק מתנדבים בשעת חירום בכל התפקידים הכרוכים בהכנת המשק לשעת חירום ולהפעלתו בשעת חירום", כאשר סעיף קטן (ב) קובע כי "על אף האמור בצו המועצות המקומיות (שירות עובדים), תשכ"ב-1962, יראו מתנדבים המועסקים כאמור כעובדי-מועצה ארעיים".

סעיף 63א(12) לצו זה מקביל לסעיף 146(13) לצו המועצות המקומיות (א) ולסעיף 248א(א) לפקודה והוא קובע את סמכותה של המועצה בשעת חירום: "לעשות את כל הדרוש להכנתו של המשק לשעת חירום ולהפעלתו בשעת חירום, לרבות ארגוןם והסדרתם של אספקת מצרכים ושירותים חיוניים".

חזרה לטבלה

חוק עזר לדוגמא לעיריות (הריסת מבנים מסוכנים), התשל"ב-1972

סעיף 262 לפקודת העיריות קובע את סמכות שר הפנים לפרסם חוקי עזר לדוגמא:

"(א) השר רשאי לפרסם ברשומות חוק עזר לדוגמה, ורשאית מועצה, בהחלטה, לאמץ חוק עזר כזה בלי שינויים.

(ב) החליטה מועצה לאמץ חוק עזר לעצמה, תודיע על כך לשר וההודעה

על האימוץ תפורסם ברשומות.

(ג) ביטל או שינה השר חוק עזר לדוגמה שפורסם כאמור, לא יפגע הביטול או השינוי בחוק העזר שאימצה לה מועצה והדבר ייאמר בהודעת הביטול או השינוי.

(ד) סעיף זה אינו חל על חוק עזר לפי סעיף 77 לפקודת התעבורה.

על פי סעיף 2 לחוק העזר להריסת מבנים :

" עריכת בדיקה "

2. (א) בעל בנין חייב להחזיק את בנינו במצב המבטיח את שלום המחזיקים בו ואת שלום הציבור.
(ב) חושש בעל בנין או מחזיק בו כי הבנין מהווה סכנה למחזיקים או לציבור, יודיע על כך מיד לראש העיריה.
(ג) ראש העיריה יורה למהנדס או לרופא לערוך, מזמן לזמן, ובמקרה שקיבל הודעה - מיד אחרי קבלתה, סקר על בנינים העלולים להיות סכנה כאמור בסעיף קטן (ב); המהנדס או הרופא שערך את הבדיקה חייב להגיש דין וחשבון לראש העיריה תוך 24 שעות לאחר עריכת הבדיקה.

סעיף 3 לחוק מעניק לראש העיריה סמכות לדרוש בהודעה מבעל הבנין לבצע עבודות ולעיריה לבצע את העבודות במקרים של אי מילוי אחר הוראות ההודעה :

" הודעות "

3. (א) סבור ראש העיריה, על פי דין וחשבון שנערך לפי הודעות סעיף 2, כי בנין מהווה סכנה למחזיקים או לציבור, רשאי הוא לדרוש בהודעה בכתב מבעל הבנין לבצע את העבודות המפורטות בה באופן ובתוך התקופה שנקבעו בהודעה.
(ב) בעל בנין שקיבל הודעה כאמור חייב למלא אחריה.
(ג) לא מילא בעל בנין אחרי דרישת ראש העיריה לפי סעיף קטן (א) או ביצע את העבודות שלא באופן המפורט בהודעה, רשאית העיריה לבצע את העבודות ולגבות מבעל הבנין את הוצאות הביצוע.

סעיף 4 מעניק לראש העיריה סמכות לבצע את העבודות במקרה של סכנה מיידית, באישור הממונה על המחוז, ולגבות את הוצאות הביצוע מבעל הבנין :
" אישר המהנדס או הרופא, לאחר בדיקה, כי בנין נתון במצב שיש בו משום סכנה מיידית למחזיקים או לציבור, רשאי ראש העיריה, באישורו של הממונה על המחוז, לבצע את העבודות הדרושות לשם סגירתו של הבנין או הריסתו ולגבות את הוצאות הביצוע מאת בעל הבנין."

סעיף 6 קובע את סמכות ראש העיריה, המהנדס והרופא להיכנס לבנין :
"(א) ראש העיריה, המהנדס או הרופא רשאים להיכנס בכל עת סבירה לכל בנין כדי לברר את מצב הבנין או כדי לבצע עבודות בהתאם להוראות חוק עזר זה.
(ב) לא יפריע אדם לראש העיריה, למהנדס או לרופא להשתמש בסמכויותיו לפי סעיף קטן (א)."

הגדרות חוק העזר, כפי שהן מופיעות בס' 1 לחוק, הן כדלהלן :

"**בנין**" - מבנה בנוי מאבן, בטון, מטיט, מברזל, מעצים או מכל חומר אחר, לרבות יסוד, קיר, גג, ארובה, מרפסת, גזוזטרה, כרכוב או בליטה וכן חלק מבנין או דבר המחובר אליו, סוללת עפר, גדר, משוכה או מבנה אחר המקיף או הגודר או המכוון להקיף או לגדור כל אדמה או שטח ;
"**בעל**" - לרבות אדם המקבל או הזכאי לקבל הכנסה מבנין, או שהיה מקבלה אילו היה הבנין נותן הכנסה, בין בזכותו הוא ובין כמורשה, כנאמן או כבא-כוח, בין שהוא, הבעל הרשום של הבנין ובין שאיננו הבעל הרשום, לרבות שוכר או שוכר משנה של הבנין לתקופה שלמעלה מחמש שנים לרבות "בעל דירה" כמשמעותו בפרק ו' לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969 ;
"**מחזיק**" - אדם המחזיק למעשה בבנין או בחלק ממנו, בין כבעל, בין כשוכר או שוכר משנה ובין בכל אופן אחר, למעט אדם הגר בבית מלון או בפנסיון ;
"**מהנדס**" - כמשמעותו בחוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958, שמינתה אותו העיריה, לרבות מי שהמהנדס העביר אליו בכתב את סמכויותיו לפי חוק עזר זה, כולן או מקצתן ;
"**ראש העיריה**" - לרבות אדם שראש העיריה העביר אליו בכתב את סמכויותיו לפי חוק עזר זה, כולן או מקצתן ;
"**רופא**" - כמשמעותו בפקודת המתעסקים ברפואה, 1947, שמינתה אותו העיריה, לרבות מי שהרופא העביר אליו בכתב את סמכויותיו לפי חוק עזר זה, כולן או מקצתן."

חזרה לטבלה

חוק משק החשמל, תשנ"ו-1996

החוק מחייב בסעיף 3 כל אדם בקבלת רשיון כדי לבצע את הפעילויות הבאות: ייצור, ניהול המערכת, הולכה, חלוקה, הספקה, או סחר בחשמל. עוד על פי הסעיף, ניתן רשיון, יפעל בעל הרשיון בהתאם לתנאי רשיונו.

בסעיף 21 מקים החוק את הרשות לשירותים ציבוריים – חשמל שתפעל בהתאם למטרותיו של החוק.

על פי סעיף 4, רשאית הרשות רשאית לתת רשיון לפעילות, לקבוע בו תנאים וכן להגביל או שלא להגביל את תקופת תוקפו.

על פי סעיף 7, גם השר (שר האנרגיה והתשתית), בהתייעצות עם הרשות, רשאי לקבוע תנאים למתן רשיון.

על פי סעיף 9, הרשות רשאית בכל עת לבטל רשיון או להתלותו וכן רשאית היא באישור השר להוסיף בו תנאים, כללים וחובות או לשנותם.

על פי סעיף 10. (א) לא קיים בעל רשיון הוראה לפי חוק זה, או הוראה שברשיון, ויושב ראש הרשות שוכנע כי אי קיום ההוראה מהווה סכנה ממשית ומיידית לאדם או לרכוש, רשאי הוא לבצע את כל הדרוש לשם מניעת הסכנה האמורה במקום בעל הרשיון או למנות אדם שיופקד על הביצוע (להלן – הממונה), ולגבות מבעל הרשיון את כל ההוצאות שהוציא לשם כך; על גביית ההוצאות כאמור תחול פקודת המסים (גביה), כאילו היו ההוצאות מס כהגדרתו באותה פקודה.

(ב) יושב ראש הרשות לא יפעל כאמור בסעיף קטן (א), אלא לאחר שדרש בכתב מבעל הרשיון לבצע את כל הדרוש למניעת הסכנה, תוך זמן שנקבע בהודעה, ובעל הרשיון לא ביצע את הנדרש, ובלבד שבנסיבות הענין היתה שהות למתן הדרישה.

ע"פ ס' 17(א) (4) בעל רשיון ספק שירות חיוני יפעל להבטחת מתן מלוא שירותיו במשך כל תקופת רשיונו תוך עשיית כל הפעולות הדרושות למתן השירותים כאמור ("רשיון ספק שירות חיוני" מוגדר כ"רשיון לניהול המערכת, להולכה או לחלוקה של חשמל")

חזרה לטבלה**חוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1989 סעיפים 2 ו-30**

מכוח סעיפים 2 ו-30 לחוק הגז (בטיחות ורישוי) נקבעו שני הצווים הבאים, אשר מכילים הוראות רלוונטיות לעמידות בפני רעידות אדמה:

צו הגז (בטיחות ורישוי) (מיתקנים להולכת גז טבעי), תשנ"ז-1997

סעיף 2 לצו זה עוסק בהקמה והפעלה של מערכת להולכת גז טבעי והתנייתן בעמידה בתקנים: "לא יקים אדם מיתקן גז טבעי, לא יפעילו ולא יבצע עבודת גז, אלא אם כן ההקמה, ההפעלה וביצוע עבודת הגז תואמים תקנים אלה:

(1) התקן ההולנדי NEN 3650

"Requirements for Steel Pipeline Transportation Systems" (להלן

– התקן ההולנדי) בשינוי כאמור בסעיף 3;

(2) תקן ישראלי 413 – תקן לעמידות מבנים ברעידות אדמה מיוני 1995."

צו הגז (בטיחות ורישוי) (מיתקנים לחלוקת גז טבעי), התשנ"ט-1999

בדומה, סעיף 2 לצו זה קובע כי "לא יקים אדם מיתקן גז, לא יפעילו ולא יבצע עבודת גז, אלא אם כן ההקמה, ההפעלה וביצוע עבודת הגז תואמים כל אחד מתקנים אלה, לפי הענין:

(א) תקנים אירופיים - הולנדיים: [...]

(ב) תקנים הולנדיים: [...]

(ג) תקן ישראלי:

תקן ישראלי 413 - תקן לעמידות מבנים ברעידות אדמה מיוני 1995."

חזרה לטבלה

חוק הנפט, התשי"ב-1952 סעיפים 4 ו-82

"נפט" מוגדר בחוק כ"נפט ניגר, בין נוזלי ובין אדי, לרבות שמן, גז טבעי, גזולין טבעי, קונדנסאטים ופחמימנים (הידרוקרבוניס) ניגרים קרובים להם, וכן אספלט ופחמימנים של נפט מוצקים אחרים כשהם מומסים בתוך נפט ניגר וניתנים להפקה יחד אתו"

על פי ס' 4 רשאי השר, לאחר התייעצות עם המועצה, לקבוע עקרונות הפעולה בחיפושי נפט והיקף ההשקעה הכספית המינימלית הדרושה לקבלת רשיון.

על פי ס' 6 לא יחפש אדם נפט אלא על פי היתר מוקדם, על פי רשיון או על פי שטר חזקה, וכן לא יפיק אדם נפט אלא על פי רשיון או על פי שטר חזקה.

על פי ס' 7 (א): הרוצה בהיתר מוקדם לעריכת בדיקות מוקדמות כדי לעמוד על הסיכויים לגילוי נפט, למעט קדיחות ניסיון, יגיש למנהל בקשה על כך; המנהל רשאי ליתן לו היתר על כל שטח ובכל תנאי שיראה לנכון או לדחות את הבקשה.

סעיף 50 מסמיך את השר, המנהל ושליחיהם להיכנס לכל מקום, לבדוק כל ציוד וכל מיתקן וכל מסמך המצויים בו, וכל פעולה הנעשית בו, לקבל דוגמאות ופרטים ולערוך בדיקות ומבחנים, בכל עת המתקבלת על הדעת ובקשר לכל פעולה שחוק זה והתקנות חלים עליה.

על פי ס' 52: ראה המנהל בזבז או סיכון בשטח פעולותיו של בעל זכות נפט, רשאי הוא לצוות על בעל הזכות להפסיק את הזבזב או להפסיק או לסלק את הסיכון ולהחזיר מצבו של נכס לקדמותו תוך מועד שיקבע בצו; לא מילא בעל הזכות אחר הצו, רשאי המנהל לבצע את הצו על חשבון בעל הזכות.

על פי ס' 53: ראה השר בשטח פעולותיו של בעל זכות נפט בזבז או סיכון הגורמים או העשויים לגרום נזק חמור, רשאי השר לנקוט, על חשבון בעל הזכות, כל אמצעי שיראה בו צורך לתיקון הקלקלה, ובכלל זה שימת יד על בארות ועל מיתקנים והפסקת העבודה.

סעיף 82 מסמיך את השר הממונה על ביצוע חוק זה רשאי, לאחר התייעצות עם המועצה, להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו, לרבות תקנות לשימור אוצרות הנפט וניצולם, ולבטיחות עובדים במפעלי נפט.

מכוח סעיף 4 לחוק הנפט (המקנה סמכות לשר לקבוע עקרונות פעולה למתן רשיונות) וסעיף 82 (המקנה סמכות להתקין תקנות) הותקנו תקנות הנפט (עקרונות פעולה לחיפוש נפט והפקתו ביס), תשס"ו-2006.

על מנת לקבל זכות נפט ביס, מחייבת תקנה 2 לתקנות ניסיון קודם, בהתאם לזכות המבוקשת: התקנה קובעת כי "מבקש זכות בנפט יוכיח, להנחת דעת הרשות המוסמכת, ניסיון קודם שלו או של מועמדיו לקבל, כמפורט להלן:

(1) היתר מוקדם עם זכות קדימה – ביצוע מיפוי סייסמי ביס..."

חזרה לטבלה

חוק המים, תשי"ט-1959

פרק חמישי - סעיף 124 רבתי בחוק, מקים את הרשות הממשלתית למים וביוב ומגדיר את המבנה הארגוני של הרשות ומוסדותיה (מועצת הרשות, מנהל הרשות ומועצת המים).

סעיף 17: מנהל הרשות, וכל מי שהמנהל הרשהו לכך בכתב, רשאי להיכנס לכל מקום, לאחר הודעה מראש בכתב למחזיק באותו מקום, ולעשות בו כל פעולה הדרושה להשגחה על מקור-מים ולשמירה על מים.

סעיף 18 א

א) אירוע פגיעה במים – אירוע הגורם או העלול לגרום לפגיעה ממשית באספקת מים המיועדים לשתיה, באיכות מים כאמור או ביכולת של מקור מים ותשתית מים המיועדים לשתיה לשמש לייעודם האמור; "תשתית מים" – כהגדרתה בסעיף 35א(א).

ב) מנהל הרשות הממשלתית רשאי להכריז על אירוע פגיעה במים, ומשהכריז כאמור רשאי הוא לצוות על כל אדם הנוגע בדבר לעשות את כל הדרוש לשם טיפול באירוע כאמור, מניעתו, הפסקתו, החזרת המצב לקדמותו ומניעת הישנותו, ולשם הסדרת אספקת מים לצרכנים שנפגעו כתוצאה מאותו אירוע, לתקופה ובתנאים שיקבע בצו, והכל על פי כללים כאמור בסעיף קטן (ג).

ג) מועצת הרשות הממשלתית תקבע כללים לענין הכרזה על אירוע פגיעה במים, דרכי הטיפול באירוע כאמור, הדרכים למניעתו, הפסקתו, להחזרת המצב לקדמותו ולמניעת הישנותו,

ולהסדרת אספקת מים לצרכנים שנפגעו כתוצאה מאירוע כאמור.

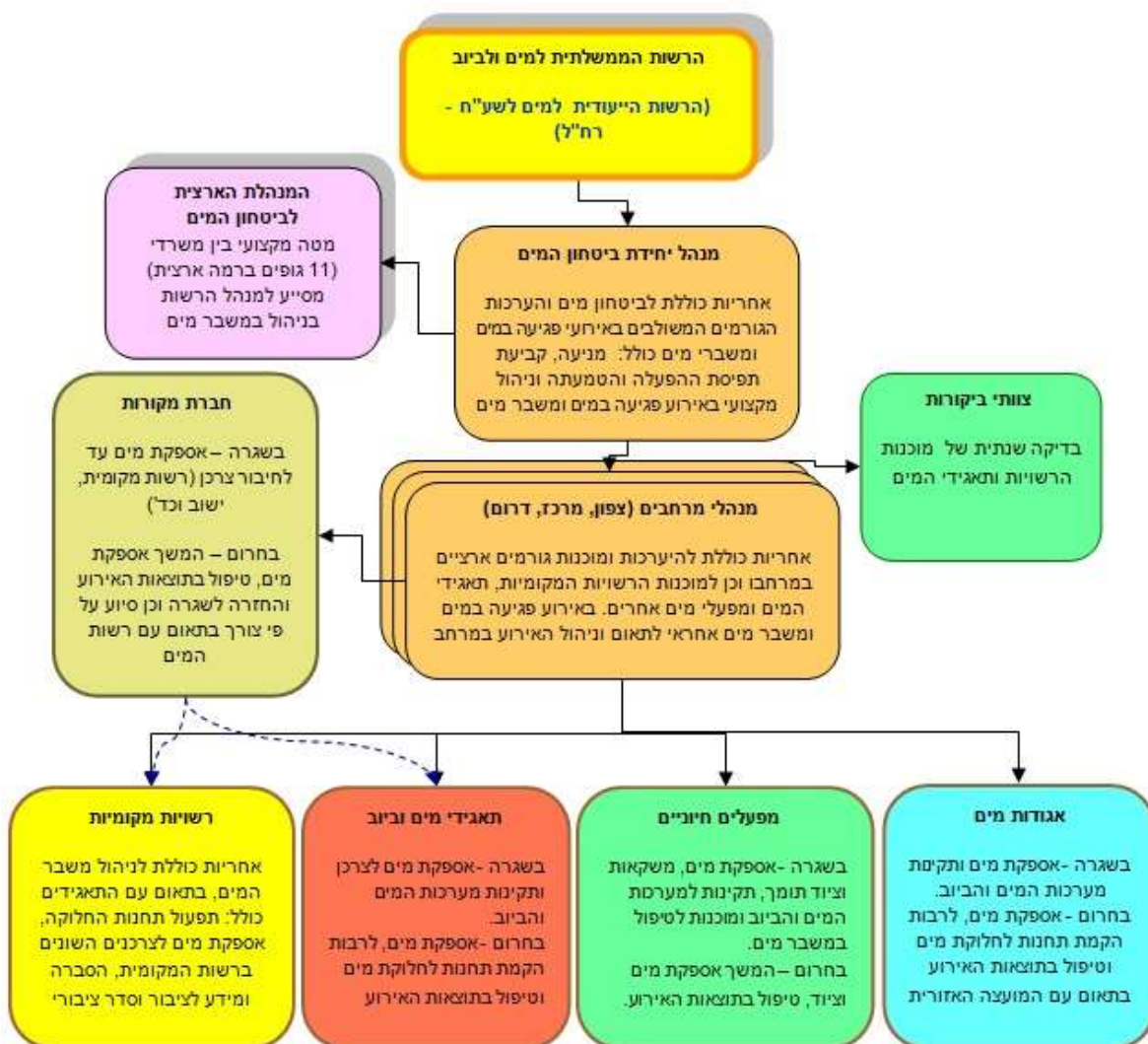
ד) לא קיים אדם הוראות צו שניתן לו לפי סעיף קטן (ב), בתוך התקופה שנקבעה בצו, רשאי מנהל הרשות הממשלתית לעשות את הנדרש לפי הצו, ומשעשה כן, יחוב מי שניצטווה אך לא מילא אחר הוראות הצו, בהוצאות הכרוכות בכך; על גבייתן של ההוצאות שהוצאו לפי סעיף קטן זה,

תחול פקודת המיסים (גבייה), למעט סעיף 12.

סעיף 20: שוכנע המנהל כי נגרם זיהום חמור של מים בנסיבות העניין, כדי להפסיק או למנוע את זיהום המים או את תוצאותיו, ולשם כך רשאי הוא להשתמש בכוח במידה הדרושה לעניין.

מאתר רשות המים:

<http://www.water.gov.il/Hebrew/MoreInformation/Pages/Emergency-Information.aspx>

חזרה לטבלה

חוק רשות שדות התעופה, תשל"ז-1977

חוק רשות שדות התעופה מקים את הרשות, תחת פיקוחו של שר התחבורה וקובע את תפקידיה וסמכויותיה. בין השאר:

- 5.(א) ואלה תפקידי הרשות:
- (1) להחזיק, להפעיל, לפתח ולנהל את שדות התעופה של הרשות (נמל תעופה בן-גוריון, שדה תעופה אילת, שדה תעופה ירושלים (עטרות), שדה תעופה חיפה שדה תעופה מחניים, שדה תעופה הרצליה, שדה התעופה תמנע), לבצע בהם פעולות תכנון ובניה ולתת בהם שירותים נלווים לכל הפעולות האלה;
- (3) לנקוט אמצעים לבטחונם של שדות התעופה של הרשות, ושל בני האדם, הטובין, כלי הטיס, המבנים, המיתקנים והציוד שבהם, בהתאם להוראות שר התחבורה;
6. הרשות רשאית להפסיק את הפעלתו של שדה תעופה משדות התעופה שלה לתקופה שתקבע מראש או עד למתן הודעה על ביטול ההפסקה, בתנאים ובמועדים שתקבע, והכל באישור שר התחבורה.
- בסעיף 8 קובע החוק את הרכבה של מועצת הרשות ובסעיף 22 מעניק לה סמכויות למנות מנכ"ל ומנהלי שדות תעופה:
22. (א) המועצה באישור הממשלה, תמנה על פי הצעת שר התחבורה שניתנה לאחר התייעצות עם המועצה מנהל כללי לרשות (להלן – מנהל הרשות); המועצה באישור הממשלה, תקבע את משכורתו ותנאי עבודתו של מנהל הרשות.
- (ב) המועצה תמנה, באישור שר התחבורה ולאחר שהובאה לפניו המלצת מנהל הרשות, את מנהלי שדות התעופה של הרשות.
- על פי ס' 28, 30, לרשות רשות להציע לשר התחבורה להתקין תקנות על פי חוקי הטיס ולקבוע כללים, בין השאר להחזקת שדות התעופה. שר התחבורה רשאי לדרוש מהרשות שתקבע כללים בנושא שיגדיר בדרישתו.
28. (א) הרשות רשאית להציע לשר התחבורה להתקין תקנות מכוח סמכויותיו לפי חוקי הטיס בכל העניינים הנוגעים לשדות התעופה של הרשות ולתפעולם.
30. (א) הרשות רשאית לקבוע, באישור שר התחבורה, כללים להחזקת שדות התעופה של הרשות, ניהולם, הפעלתם והפיקוח עליהם ולביצועם היעיל של תפקידיה ושל סמכויותיה לפי חוק זה.
- (ב) שר התחבורה רשאי לדרוש מהרשות שתקבע כללים בנושא שיגדיר בדרישתו; לא העבירה הרשות כללים כאמור לאישור שר התחבורה תוך תקופה שיקבע ושלא תפחת מ-90 יום מהיום שבו נדרשה הרשות לעשות כן, רשאי שר התחבורה לקבוע את הכללים במקומה.
- (ג) לא יאשר שר התחבורה והבטיחות בדרכים ולא יקבע כללים, לפי סעיף זה, לעניין הפעלתם או בטיחותם של שדות תעופה, אלא בהתייעצות עם רשות התעופה האזרחית שהוקמה לפי חוק רשות התעופה האזרחית, התשס"ה-2005.
- ע"פ ס' 34, בסמכות הרשות להגדיר את תפקידי מנהל הרשות ומנהלי שדות התעופה ולהקנות להם את הסמכויות הדרושות להחזקת שדות התעופה
34. (א) הרשות תגדיר את תפקידי מנהל הרשות ומנהלי שדות התעופה של הרשות.
- (ג) בהגדירה את התפקידים ובאצלה את הסמכויות לפי סעיף זה תקנה הרשות למנהל שדות התעופה של הרשות את הסמכויות הדרושות להחזקת שדות התעופה שהם מנהלים, לניהולם ולהפעלתם.
- ע"פ ס' 37, על הרשות להכין ולהגיש כל שנה לאישור שר התחבורה תכנית ותקציב לפיתוח המפרטים בין השאר את דרכי מימנם. בנוסף, ע"פ ס' 40 על הרשות ליצור ולקיים קרנות, בין השאר לחידוש המבנים, המיתקנים והציוד של שדות התעופה של הרשות, לפיתוח שדות התעופה שלה.
37. (א) הרשות תכין ותגיש לשר התחבורה לאישורו, כל שנה את תקציבה לפעולותיה השוטפות וכן תכנית ותקציב לפיתוח של כל שדה תעופה משדות התעופה שלה. כל תכנית פיתוח ותקציב פיתוח יפרטו את דרכי מימנם.
39. שר התחבורה רשאי לדרוש מהרשות, בכל עת, דין וחשבון וכן מידע שוטף או

חד-פעמי, על כל ענין שהוא בגדר תפקידיה וסמכויותיה.

40. הרשות תיצור ותקיים קרנות לחידוש המבנים, המיתקנים והציוד של שדות התעופה של הרשות, לפיתוח שדות התעופה שלה, להרחבת השירותים בהם ולתשלום חובותיה.

47. (א) הרשות תעמוד לפיקוחו הכללי של שר התחבורה.

ס' 57 מעניק לשר התחבורה סמכות להתקין תקנות לביצוע החוק

57. שר התחבורה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו, בידיעה מוקדמת של ועדת הכלכלה של הכנסת, בכל ענין שהסמכות להסדרתו לא ניתנה בחוק זה לרשות במפורש.

חזרה לטבלה

חוק הטיס, תשע"א-2011

סעיף 31 בחוק הטיס אוסר על הפעלת שדה תעופה או מנחת ללא רשיון ומסמיך את מנהל רשות שדות התעופה או עובד הרשות שהוסמך לכך להעניק רשיון, בתנאים מפורטים, ביניהם: הוכחה כי קיימים המתקנים המתאימים ואמצעי כיבוי והצלה, הוכחה כי מבנה השדה, ובכלל זה המסלולים, שטחי התנועה החניה הבטיחות ועוד, מבטיחים פעולה בטוחה. ברשיון, רשאי המנהל לקבוע בין השאר מגבלות לשם שמירה על הבטיחות.

למנהל סמכות גם להגביל רישיון, להתלותו, לבטלו או לסרב לחדשו, אם הופר או חדל להתקיים תנאי מתנאי הרישיון

31. לא יפעיל אדם שדה תעופה או מנחת ולא יתיר המראה, נחיתה או הפעלה של כלי טיס בהם, אלא אם כן בידו רישיון לכך שניתן לפי הוראות סימן זה, ובהתאם לתנאי הרישיון ולהוראות לפי חוק זה.

32. (א) המנהל⁶⁹ ייתן רישיון להפעלת שדה תעופה או מנחת, למבקש שמתקיימים בו התנאים המפורטים בסעיף 45, וכן כל אלה:

(1) המנהל שוכנע כי ההפעלה המבוקשת תשתלב בביטחה בשימושים במרחב האווירי שהותרו לפי סעיף 82;

(2) המבקש הוכיח, להנחת דעתו של המנהל, כי ברשותו המיתקנים והציוד המתאימים, הדרושים לצורך ההפעלה המבוקשת לפי סעיף 33(א), ובכלל זה אמצעי תקשורת, מיתקני עזר לטיסה ואמצעי כיבוי והצלה;

(3) המבקש המציא למנהל ספר עזר כנדרש לפי סעיף 33(ב);

(4) המבקש הוכיח, להנחת דעתו של המנהל, כי מבנה שדה התעופה או המנחת, ובכלל זה המסלולים, שטחי התנועה, החניה והבטיחות, הגידור, הסימון והתאורה, מבטיחים הפעלה בטוחה של שדה התעופה או המנחת, לפי העניין, כנדרש לפי סעיף 33(2);

(...)

(ב) ברישיון להפעלת שדה תעופה או מנחת, רשאי המנהל לקבוע בין השאר את

שעות ההפעלה של שדה התעופה או המנחת ומגבלות הפעלה לשם שמירה על הבטיחות;

חזרה לטבלה

חוק רשות הספנות והנמלים, תשס"ד-2004

חוק רשות הספנות והנמלים מקים את **רשות הספנות והנמלים**, מסמיך את שר התחבורה ושר האוצר להסמיך חברה ממשלתית להיות "**חברת פיתוח ונכסים**" ומעניק לחברה זו תפקידים, בין השאר בפיתוח הנמלים ותחזוקתם. בנוסף, החוק מסמיך את השרים להסמיך חברות/תאגידים להיות "**חברות נמל**" אשר יפעילו את הנמלים. לכל אחד מאלה מגדיר החוק חובות וסמכויות, ביניהם:

ע"פ ס' 4(א)(7), בין תפקידי הרשות: לפקח על תכנון ופיתוח הנמלים המנויים בתוספת השניה (אילת, אשדוד וחיפה) ולייעץ לשרים בענין תכניות הפיתוח שהוכנו בידי חברת הפיתוח והנכסים לפי הוראות סעיף 23.

⁶⁹ ר' האצלת סמכותו: ["פ תשע"ה מס' 7012](#) מיום 29.3.2015 עמ' 4432. ["פ תשע"ה מס' 7044](#) מיום 21.5.2015 עמ' 5989.

ע"פ ס' 23(ב), חברת הפיתוח והנכסים תגבש, לאחר שנתנה הזדמנות לחברת הנמל או לתאגיד המורשה הנוגעים בדבר הזדמנות להשמיע את טענותיהם, תכנית לפיתוח הנמלים המנויים בתוספת השניה, וכן הצעת תקציב לתכנית כאמור, ותגישן לאישור השרים עד 31 באוקטובר של כל שנה; הפרטים שייכללו בתכנית הפיתוח, מתכונתה והיקפה יהיו כפי שתורה הרשות, והיא תתייחס גם לפיתוח רב-שנתי, לפיתוח המיועד להתבצע באמצעות אחר וכן תפרט את המקרקעין המיועדים לרכישה על ידי חברת הפיתוח והנכסים

9 (א)(2) השרים (תחבורה ואוצר) יסמיכו, בכתב, לתקופה שיקבעו בכתב ההסמכה, חברה בבעלות ממשלתית מלאה, כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 (להלן – חוק החברות הממשלתיות), להיות חברת הפיתוח והנכסים; חברת הפיתוח והנכסים תהיה במהלך כל תקופת הסמכתה חברה בבעלות ממשלתית מלאה כאמור.
(ב) ואלה תפקידיה של חברת הפיתוח והנכסים...

(5) לתכנן ולפתח את הנמלים המנויים בתוספת השניה לפי תכניות פיתוח, והכל במטרה לתת מענה לצורכי המשק, ובכפוף למדיניות הממשלה ולהוראות השרים לענין זה;
(6) להבטיח את תחזוקתם של הנכסים האמורים בפסקה (1) ואם הועמדו לשימוש כאמור בפסקאות (2) ו-3) – להבטיח את תחזוקתם בידי הגורם שלשימושו הועמדו;
10(א) השר (התחבורה), בהסכמת שר האוצר, רשאי להסמיך חברה שהתאגדה ונרשמה בישראל לפי חוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן – חוק החברות), להיות חברת נמל, שתפעיל נמל מן הנמלים המנויים בתוספת השניה
14(א) השר, בהתייעצות עם הרשות, ולאחר שנתן לתאגיד המוסמך הזדמנות להשמיע את טענותיו, רשאי לבטל בכל עת את הסמכתו של התאגיד המוסמך, בהתקיים אחד מאלה...
(5) התאגיד המוסמך לא קיים הוראה לתיקון ליקויים שניתנה לו
20(ב) השר רשאי לקבוע, בהתייעצות עם הרשות, הוראות לענין (...) התשתיות, המערכות והמיתקנים שכל חברת נמל ותאגיד מורשה לקיים לצורך הפעלה תקינה, בטיחותית ויעילה של הנמל, ואופן תחזוקתם;

27. חוק פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996 (בחוק זה – חוק הפיקוח), יחול על שירותי נמל הניתנים בנמל מהנמלים המנויים בתוספת השניה, כאילו ניתנו לגביהם צווים לפי סעיף 6 לחוק הפיקוח ונקבע לגביהם כי רמת הפיקוח תהיה לפי פרק ה' לחוק האמור.
29. (א) השר רשאי למנות מפקחים, מבין עובדי הרשות, לשם פיקוח על פעולות חברת נמל ותאגיד מורשה במתן שירותי נמל ובקיום תשתיות, מערכות ומיתקנים, לפי חוק זה.
(ב) לצורך מילוי תפקידו כאמור בסעיף קטן (א), רשאי מפקח –
(1) לדרוש מכל עובד של חברת הנמל או של תאגיד מוסמך מידע ומסמכים המתייחסים למתן שירותי נמל או לקיום תשתיות, מערכות או מיתקנים כאמור בסעיף קטן (א);
(2) להיכנס, לאחר שהזדהה, לכל מקום בנמל, בכל עת סבירה, ולערוך בו בדיקה (...)

42(א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי חברת נמל או תאגיד מורשה עשו אחד מאלה (בסעיף קטן זה – ההפרה), רשאי הוא להטיל על חברת הנמל או התאגיד המורשה, לפי הענין, עיצום כספי בשיעור כפל הקנס האמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין), ועיצום כספי נוסף בשיעור חמישה אחוזים מסכום הקנס האמור לכל יום שבו נמשכת ההפרה:

(1) הפרו תנאי מתנאי הסמכתם או הפרו הוראה לפי סעיף 20(ב) בדבר מתן שירות נמל או בדבר קיום תשתיות, מערכת או מיתקן בנמל, ויש בהפרה כדי לסכן את בטיחות השיט, או לגרום לזיהום מי נמל או להפריע להפעלתו התקינה של הנמל;

חזרה לטבלה

חוק יסוד: מבקר המדינה + חוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958

סעיף 1 לחוק יסוד: מבקר המדינה קובע כי "ביקורת המדינה נתונה בידי מבקר המדינה".
סעיף 2 קובע את תחומי הביקורת:
" (א) מבקר המדינה יקיים ביקורת על המשק, הנכסים, הכספים, ההתחייבויות והמינהל של המדינה, של משרדי הממשלה, של כל מפעל, מוסד או תאגיד של המדינה, של הרשויות המקומיות ושל גופים או מוסדות אחרים שהועמדו על פי חוק לביקורתו של מבקר המדינה.
(ב) מבקר המדינה יבחן את חוקיות הפעולות, טוהר המידות, הניהול התקין, היעילות והחיסכון של הגופים המבוקרים, וכל עניין אחר שיראה בו צורך."

סעיף 3 לחוק קובע אף את החובה של כל גוף העומד לביקורת מבקר המדינה להמציא ידיעות.

סעיף 6 קובע את אחריות מבקר המדינה במילוי תפקידו בפני הכנסת בלבד ואת אי תלותו בממשלה.
סעיף 12 קובע את הקשר עם הכנסת והחובה של מבקר המדינה להגיש דוחות:
"12(א) מבקר המדינה יקיים קשר עם הכנסת, כפי שייקבע בחוק.

(ב) מבקר המדינה יגיש לכנסת דינים וחשבונות וחוות דעת בתחום תפקידו ויפרסם אותם ברבים, והכול בדרך ובשייגים שייקבעו בחוק."

סעיף 1 לחוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958, קובע את אופן בחירת המבקר: בידי הכנסת "בהצבעה חשאית בישיבת הכנסת שנועדה לעניין זה בלבד". סעיף זה קובע גם את אופן הבחירה במקרה של שני מועמדים או יותר.

סעיף 9 מונה 10 גופים אשר יעמדו לבקרתו של המבקר. ביניהם: משרדי הממשלה, מפעלי ומוסדות המדינה, רשויות מקומיות, חברות ממשלתיות, גופים הנתמכים על ידי הממשלה וארגוני עובדים.

סעיף 10 לחוק קובע את היקף הביקורת:

"(א) במסגרת תפקידו יבדוק המבקר במידת הצורך –

(1) (א) אם כל הוצאה הוצאה בתחום ההקצבה החוקית ולמטרה שנועדה לה;

(ב) אם ההכנסות נתקבלו לפי החוק ומותרות לפי החוק;

(ג) אם יש לכל הוצאה או הכנסה מסמך מספיק;

(ד) אם כל פעולה שבתחום בקרתו נעשתה בהתאם לחוק ובידי המוסמך לעשותה;

(ה) אם הנהלת החשבונות, עריכת המאזנים, בקורת הקופה והמלאי ושיטת ניהול המסמכים הן יעילות;

(ו) אם אופן החזקת הכספים ושמירת הרכוש מניח את הדעת;

(ז) אם מצב הקופות ומלאי הרכוש מתאים לחשבונות;

(2) אם הגופים המבוקרים לפי סעיף 9(1), (2), (4) ו-5) נהגו בחסכון וביעילות ובטוהר המידות; בדיקה זו תקיף גם גופים המבוקרים לפי סעיף 9(6), אם אין בחוק, בהחלטה, או בהסכם האמורים באותה פסקה קביעה אחרת, ואת הגופים המבוקרים לפי סעיף 9(7), (8), ו-9), אם הבקורת הופעלה לגביהם ובמידה שהופעלה;

(3) כל ענין אחר שיראה צורך בו.

(ב) לפי הצעת הממשלה או המבקר רשאית הועדה לקבוע מפעם לפעם לגבי

גוף מבוקר או לגבי סעיף בתקציבו, דרכי בקורת מיוחדות או מוגבלות."

יצוין כי סעיף 11 לחוק מבקר המדינה קובע את חובתו של גוף מבוקר להגיש דו"ח, מאזן, תסקיר וידיעות.

[חזרה לטבלה](#)

חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, תשמ"א-1981 סעיפים 38 ו-39

מכוח סעיפים 38 ו-39 לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח הותקנו התקנות הבאות:

תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן)

תקנה 5א לתקנות אלו מאפשרת (אך לא מחייבת) למבוטח לבטח את דירתו ותכולתה מפני רעידות אדמה. בסעיף משנה (א) לתקנה נקבע כי "הפוליסה התקנית תכסה סיכון של רעידת אדמה למבנה הדירה ולתכולתה, אלא אם כן המבוטח ויתר על כיסוי זה בחתימתו על נספח נפרד לטופס ההצעה [...] והדבר יצוין גם במפרט הפוליסה; מבוטח רשאי לוותר על הכיסוי לגבי הפוליסה כולה או לגבי פרק הדירה או פרק התכולה שבפוליסה".

יצוין כי בעת נטילת משכנתא, מחויבים הנוטלים לרכוש כיסוי מפני רעידות אדמה⁷⁰ עבור המבנה.

תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), תשמ"ו-

⁷⁰ ראו שמואל אברמזון ומוריס דורפמן "הערכות פיננסיות לרעידות אדמה בישראל – נייר מדיניות" (ללא תאריך), בעמ' 11 בנייר המדיניות.

1986

תקנה 3 לתקנות מאפשרת להוסיף לפוליסה התקנית כיסוי לנזק שנגרם בגין רעידת אדמה לרכב. התקנה קובעת כי אם אכן בחר המבוטח לרכוש את הכיסוי – יש לכתוב את הדבר במפרט הפוליסה.

חזרה לטבלה

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 סעיפים 25(ד) ו-112 + חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה-2005 סעיפים 7 ו-44

מכוח סעיפים 25(ד) ו-112 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) וסעיפים 7 ו-44 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני) הותקנו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (בקשה לרישיון, הכשרה, התמחות ובחינות של סוכני ביטוח, יועצים פנסיוניים וסוכני שיווק פנסיוני), תשס"ו-2006.

בהתאם לתקנה 4(א), "מבקש רישיון סוכן יחיד בענף ביטוח כללי ייבחן, לפני תחילת התמחותו [...] – בבחינות גמר בענף ביטוח כללי". בחינה שכזו, לפי סעיף ההגדרות לחוק, היא "בחינה בידיעה מקפת בביטוח רכוש ובחינה בידיעה מקפת בביטוח תאונות בנושאים המפורטים בחלק ב' שבתוספת הראשונה", כאשר אחד מן הנושאים המפורטים בחלק ב' לתוספת הראשונה הוא סיכונים נלווים, הכוללים נזקי טבע ורעידות אדמה.

אם כן, קבלת רישיון בענף ביטוח כללי מותנית במעבר בחינה הדורשת ידיעת ביטוח תאונות הנובעות מנזקי רעידות אדמה.

חזרה לטבלה

פרוט החלטות ממשלה, נהלים, הנחיות וחוזרי מנכ"ל להיערכות

החלטת הממשלה מה- 27.11.1995: תכנון המשק לשעת חירום – מינוי ועדה בינמשרדית עליונה לתכנון המשק לשעת חירום + החלטה מס' 1716: תכנון המשק החיוני של המדינה לשעת חירום והפעלתו בשעת חירום, 6.7.1986 + החלטה מספר 1080: הפעלת המשק החיוני של המדינה לשעת חירום (מל"ח) – תיקון החלטת ממשלה, 13.02.00

בהחלטת ממשלה משנת 1955 הוחלט על הקמת ועדה בינמשרדית עליונה לתכנון המשק לשעת חירום (מל"ח). מטרתה הייתה לקבוע את דרך והיקף פעולתם בשעת חירום של ענפי המשק השונים בתחום פעולתם של משרדי הממשלה השונים וכן לקבוע את שילוב הייצור והתעסוקה במערך הביטחוני של המדינה לשעת חירום.

בהחלטת ממשלה 1716 הוקם מטה מל"ח ארצי, שיפעל לידה של ועדת מל"ח העליונה ובכפיפות ליורר ועדת מל"ח עליונה ולפי הנחיותיו.

היקף המשק החיוני והמשאבים שיעמדו לרשותו בתקופת הפעלה ייקבעו ע"י שר הביטחון ושר האוצר, באישור ועדת השרים לענייני כלכלה בהחלטה נקבעו תפקידי ועדת המל"ח העליונה וסמכויותיה וביניהן סמכות להמליץ ולהחליט על דרכים ותוכניות להפעלת המשק החיוני של המדינה בשעת חירום; לקבוע תוכניות ארציות, מרחביות ומקומיות להפעלת גורמי הייצור, האספקה והשירותים החיוניים ביותר במשק האזרחי בשעת חירום ולתאם ולהנחות את הרשויות האזרחיות ואת רשויות צה"ל בהכנות לשעת חירום וכן בשעת חירום כדי להבטיח את הפעלתו של מערך מל"ח. כמו כן, בהחלטה נקבעו תפקידי שר מטה מל"ח ארצי, וביניהן ניתן היה למצוא סמכויות כגון הנחיית ותיאום פעולות מערך מל"ח והרשויות הייעודיות על פי מדיניות הנקבעת על ידי ועדת מלח העליונה; הנחיית מערך מל"ח והרשויות הייעודיות בהכנת נוהלי פעולה, נהלים ארגוניים ודיווח ברגיעה ובתקופת הפעלתו של מערך מל"ח; לבקר ולבדוק כשירות וכוננות מערך מל"ח לקראת תקופת הפעלתו והפעלת ועדות מל"ח פיקודיות ומקומיות על פי החלטת ועדת מל"ח העליונה.

החלטה 1080 (מיום 13 לפברואר 2000) תיקנה את החלטה 1716. ההחלטה הגדירה מחדש את הגדרת המשק החיוני, וכן הגדירה מחדש והרחיבה את האפשרות להפעיל את מערך מל"ח גם עבור מצבי חירום שהם תוצאה של אסונות טבע, אסונות הנובעים מפליטת חומרים מסוכנים או אירועי טרור שלא בתקופת לחימה (סעיף ד(2) להחלטה).

ההרחבה של "תקופת הפעלה" של מערך מל"ח נעשתה על ידי חלוקת התקופה לשתי תתי

קטגוריות: האחת - "תקופת הפעלה" שהיא תקופה העוסקת במצב של תקופת לחימה, והשנייה - תקופת הפעלה "בארועי חירום" שאינם מלחמתיים, הכוללת את הקטגוריות שצוינו לעיל [אסונות טבע (כולל רעידות אדמה), חומרים מסוכנים ואירועי טרור שלא בתקופת לחימה].

חזרה לטבלה

החלטה 1577: הטלת האחריות הכוללת לטיפול בעורף במצבי חירום על שר הביטחון, 15.04.2007

שר הביטחון, תוך התייעצות עם משרדי הממשלה והגופים הנוגעים בדבר, ינחה בדבר ביצוע עבודת מטה אשר תפרט את הפעולות הנדרשות לקבלת אחריות העל לטיפול בעורף במצבי חירום, לרבות מתן הסמכויות והמשאבים הנדרשים לשר הביטחון, וזאת נוסף לסמכויות המצויות בידיו על פי החלטות הממשלה ועל פי כל דין. עבודת המטה תכלול, בין היתר, את הנושאים הבאים:

א. הגדרות מפורטות של מצבי החירום;

ב. בחינת הצורך בתיקונים להחלטות ממשלה ובתיקוני חקיקה, ככל שנדרשים ליישום ההחלטה;

ג. הגדרת תחומי האחריות והסמכות בין מערכת הביטחון לבין משרדי הממשלה, הרשויות המקומיות וגופי החירום הנוספים;

ד. שכלול ובניית הכלים המתאימים לטיפול במצבי חירום;

ה. התקציב והאמצעים, לרבות כוח אדם, אשר נדרשים למשרד הביטחון לשם ביצוע ההחלטה;

ו. הגדרת הסיוע הנדרש לרשויות המקומיות בשעת חירום על-ידי פיקוד העורף, וזאת מבלי לגרוע מאחריות הרשויות המקומיות לתת שירותים לתושבים במצבי חירום.

עבודת המטה תבוצע בהתחשב בכך שאחריותו של משרד הביטחון בנושא הטיפול בעורף תעמוד בתוקפה לתקופה של חמש שנים לכל הפחות.

שר הביטחון יגיש לממשלה בתוך 45 יום את המלצותיו, בהתאם לממצאי עבודת המטה שתבוצע על פי החלטה זו. יובהר כי משרדי הממשלה הייעודיים יוסיפו לשאת באחריות לנושאים שבתחום סמכותם גם במצב חירום. עבודת המטה תתייחס גם לממשקים בין משרד הביטחון לבין המשרדים הייעודיים.

חזרה לטבלה

החלטה ב/43 של ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי, 19.12.2007 הקמת רשות חירום לאומית (רח"ל).

+ החלטה 2368, צוות הקמה לרשות חירום לאומית, 16.9.2007

בהחלטה 2368 הוחלט "להטיל על שר הביטחון לייסד צוות הקמה לרח"ל במשרד הביטחון", כאשר "שר הביטחון יגיש לממשלה, תוך 90 יום, הצעת החלטה בעניין רח"ל על בסיס המלצות שיגבש צוות ההקמה. ההמלצה תכלול את מבנה הרשות תפקידיה, סמכויותיה, התקציב הדרוש להפעלתה ועניינים נוספים הנוגעים לפעולתה".

החלטה ב/43 קובעת את הקמתה של רח"ל כיחידה במשרד הביטחון במשך 5 שנים משנת 2008. ייעודה, כפי שנקבע בהחלטה היה לשמש "גוף מטה מתאם ליד שר הביטחון" ולסייע "בידו לממש את אחריות העל לטיפול בעורף בכל מצבי החירום".

ההחלטה פירטה את תפקידיה של רח"ל הן בזמן רגיעה והן בזמן חירום. בין תפקידיה בזמן רגיעה ניתן למצוא ריכוז עבודות מטה בעניינים שונים (הגדרת איומים, גיבוש תפיסות הפעלה למצבי חירום שונים, יעדי כשירות וכוננות לתרחישים שונים ועוד) ותיאום בין משרדי הממשלה וגופים אחרים בענייני פעילות הסברה, אימונים ותרגילים ופעילות במצבי החירום השונים.

בין תפקידיה בזמן חירום ניתן למצוא: הפעלת חדר המצב במשרד הביטחון לטיפול במצבי חירום בעורף, ריכוז עבודות מטה שונות, להמליץ לשר הביטחון על תכניות פעולה, תיאום פעילות ההסברה והמידע לצורך הנחייה והדרכת הציבור במצב החירום בעורף ועוד.

כמו כן, ההחלטה אף עוסקת במעין "מנגנונים ליישוב סכסוכים", בקבעה כי "מצא רח"ל כי אין גורם אחראי לתחום מסוים או שקיים חוסר תיאום או ריבוי גורמים העוסקים בתחום ואין גורם מוסמך בחקיקה או בהחלטות ממשלה לביצוע הפעולה, תמליץ לשר הביטחון, לאחר התייעצות עם ראש הארגון או מנכ"ל המשרד הנוגע בסדר לבצע הסדרה", כאשר "הסדרה", הנמצאת בסמכות שר הביטחון, לאחר שנועץ בשר האחראי שלתחום אחריותו נוגעת ההסדרה, "הינה פעולה שתכליתה לקבוע בידי מי האחריות לנושא מסוים, מה תכולתה, אילו פעילויות תבוצענה למוכנות העורף ומהם קשרי הגומלין בין הגורמים השונים". אם נתגלו "חילוקי דעות בין השרים בעניין הוראת הסדרה שנתן שר הביטחון או בקשר לכל עניין הקשור בהיערכות ומוכנות העורף, יפנו שר הביטחון והשר הנוגע בדבר לראש הממשלה או לוועדת השרים לענייני ביטחון לאומי".

בשנת 2012 נסגרה רח"ל ואוחדה לתוך המשרד להגנת העורף. בשנת 2014, בעקבות החלטת ממשלה 1661, הועבר שטח הפעולה של רח"ל מהמשרד להגנת העורף למשרד הביטחון.

[חזרה לטבלה](#)

החלטה 706, שילוב מטה מל"ח (משק לשעת חירום) הארצי ברשות החירום הלאומית (רח"ל). ניתנה ב- 23.08.2009

הוחלט:

- א. לשלב את מטה מל"ח ארצי שהוקם בהחלטה מס' 1716 של הממשלה מיום 6.7.1986 לתוך רשות החירום הלאומית (רח"ל) שהוקמה בהחלטה מס ב/43 של ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי מיום 19.12.2007
- ב. רשות החירום הלאומית תפעל כגוף מטה אחוד ליד שר הביטחון ותסייע בידו לממש את אחריות-העל לטיפול בכל מצבי החירום.
- ג. מנהל רשות החירום הלאומית ישמש גם כממלא המקום הקבוע של יושב-ראש ועדת מל"ח עליונה לפי סעיף 5(ב) בהחלטת הממשלה הנ"ל בעניין מערך מל"ח."

[חזרה לטבלה](#)

החלטה מס' 515 : הקמת רשות לפינוי, סעד וטיפול בחללים (פס"ח), 14.8.60

הוחלט "להקים רשות עליונה לפינוי, סעד וטיפול בחללים בשעת חירום, אשר מתפקדה לטפל בפינוי וסעד למפונים, נפגעי הפגזה והפצצה, ובחללים בשעת חירום".

- כמו כן נקבע כי "הרשות העליונה תמונה ע"י שר הפנים ותורכב מהנציגים המפורטים להלן, אשר יהיו ברמה של ראשי אגפים.
- (1) נציג משרד הפנים – יו"ר
 - (2) נציג משרד הסעד
 - (3) נציג משרד האוצר
 - (4) נציג משרד הבריאות
 - (5) נציג משרד הדתות
 - (6) נציג משרד המשטרה.
 - (7) (8) 2 נציגי צה"ל (אחד הג"א)
 - (9) ראש חבר השלטון המקומי

בנוסף נקבע כי "הרשות העליונה תקים לה שלוחות מחוזיות, בראשות הממונים על המחוזות וכן שלוחות בכל רשות מקומית".

[חזרה לטבלה](#)

החלטה מס' 615 (רעד/3), 30.08.01

ההחלטה קובעת את תחומי האחריות והסמכות של משרדי הממשלה וגופים אחרים בכל הנוגע להיערכות לרעידות אדמה. הוחלט "להטיל על משרדי הממשל והגופים הנוספים הנזכרים [בהחלטה] לפעול וליישם את המחוייבויות המוטלות עליהם במסגרת אחריותם, סמכויותיהם ותקציבם". כמו כן, הוחלט "להטיל על ועדת ההיגוי הבינמשרדית לעקוב אחר ביצוע החלטה זו ולדווח מידי פעם לוועדת השרים לענין ההיערכות לטיפול ברעידות אדמה על ביצוע החלטה זו". החלטה זו שונתה בהחלטת ממשלה 1623 (רעד/2) מיום 29.04.10 שהיא החלטת ועדת השרים מיום 7/4/2010. ההחלטה מפרטת מחדש עבור כל משרד ממשלתי את הפעולות והמטלות שלו בכל הנוגע לטיפול לרעידות אדמה, בחלוקה על פי שלבי ההיערכות, המענה והשיקום.

החלטה 88 מיום 15.8.1999

הוחלט על מינוי ועדת שרים לאיכות הסביבה וחומרים מסוכנים בראשות השרה להגנת הסביבה אשר תעסוק בתיאום בין משרדי הממשלה בנוגע לפעולות לשמירת איכות הסביבה ומניעת מפגעים לרבות הטיפול בחומרים מסוכנים ובמכלול הכרוך בסיכוני רעידות אדמה.

[חזרה לטבלה](#)

החלטה 209 הקמת ועדת שרים לענין היערכות לטיפול ברעידות אדמה 29.08.99

הוחלט על מינוי ועדת שרים לענין ההיערכות לטיפול ברעידות אדמה שהרכבה: שר התקשורת (יו"ר); שר התשתיות הלאומיות; שר האוצר; שר הביטחון; שר הבריאות; שר הבינוי והשיכון; שר לביטחון פנים; שר המדע; שר הפנים; שר התחבורה; שר לאיכות הסביבה.

בהחלטה נקבע כי "ועדת השרים תעסוק במכלול סוגיית ההיערכות לטיפול ברעידות אדמה, לרבות קביעת האחריות והסמכות לטיפול בנושא על כל היבטיו השונים בשיגרת יום-יום וכן בקביעת האחריות והסמכות לטיפול ברעידות אדמה קשות ובאסונות שעלולים להיגרם בעטיין". כמו כן, נקבע כי "במסגרת סמכויותיה תהיה ועדת השרים מסגרת התיאום העליונה בין כל הגורמים העוסקים בנושא בקרב משרדי הממשלה ובקרב הגופים הממלכתיים האחרים".

ההחלטה אף קבעה את הסוגיות בהן הועדה תתמקד בעבודתה "הוועדה תתמקד בעבודתה בין השאר בסוגיות הבאות:

- קביעת אחריות וחלוקת סמכויות
 - סקר סיכונים והשלמת מערך המידע והמיפוי
 - הגדרה ובקרה על תקני הבנייה הדרושים כנגד רעידות אדמה
 - אכיפת תקני בנייה
 - קביעת סדר עדיפויות לטיפול באזורים מועדים
 - דרכי הטיפול במבנים ובמתקנים הנמצאים בסיכון
 - ייזום חקיקה בנושאים הנדרשים
 - הכנת מערכי הדרכה לציבור והכנת מערך הודעות לציבור למצבי חירום
 - הפקת לקחים מאירועים דומים בעולם
- עדת השרים תמנה ועדת היגוי בינ-משרדית (ראו ועדת ההיגוי להיערכות לרעידות אדמה, הנמצאת כיום תחת משרד הבטחון)

[חזרה לטבלה](#)

רעד/2 מיום 12.12.99 מינוי ועדת היגוי להיערכות לטיפול ברעידות אדמה

הוחלט "בהתאם להחלטה מס' 209 של הממשלה מיום 29.08.99, למנות ועדת היגוי לענין ההיערכות לטיפול ברעידות אדמה". בין היתר הוחלט כי "ועדת ההיגוי תהיה גורם מטה של ועדת השרים לענין ההיערכות לטיפול ברעידות אדמה והגורם המתאם מטעמה בין כל משרדי הממשלה, הגופים הממלכתיים האחרים וארגונים אזרחיים לפני הענין".

[חזרה לטבלה](#)

החלטה 4877 הגנ/9: החלטת ועדת שרים להכנת העורך לשעת חירום מיום 18.06.2012 אשר

צורפה לפרוטוקול החלטת ממשלה ביום 06.07.2012

החלטה זו קובעת תכנית פעולה לאומית לחלוקת אחריות לביצוע פינוי המוני מאורגן של אוכלוסיה ובקליטתה בשל סיכון המאיים עליה או משום שנותרה ללא קורת גג. ההחלטה קובעת היררכיית סמכויות להחליט על פינוי מאורגן החל מהממשלה דרך וועדת השרים, ראש הממשלה בהתייעצות עם שר הבטחון, השר להגנת העורף, השר לבטחון פנים, שר האוצר ושר הפנים, ובמקרה קיצוני כאשר נשקפת סכנה ברורה ומיידית ואין שהות מספקת לקבלת אישור - מפקד בכיר בשטח. ההחלטה על פינוי תקבע בין השאר את הגורם המפנה, האזור שיפונה ושיטת הפינוי (לרבות קביעת יעדי הפינוי והאזורים הקולטים).

האחריות לביצוע הפינוי על פי החלטה (בכפוף לבחינה מחודשת של השר להגנת העורף ולאחך שמיעת עמדות צה"ל ומשטרת ישראל) – בידי צה"ל או הרשויות המקומיות בהתאם לאופי האירוע.

ההחלטה מטילה על צה"ל והרשויות המקומיות להכין תכניות מגירה לפינוי האוכלוסיה; משטרת ישראל אחראית לפינוי מידי של אוכלוסייה בתחילת אירוע לשם הצלת חיים.

בנוסף ובין השאר:

- ההחלטה מטילה על משרד הרווחה והשירותים החברתיים ומשרד הבריאות לפי העניין, להכין תכניות ונוהלים לביצוע פינוי מאורגן של מי שמוחזקים במוסדות סיעודיים או מוסדות טיפוליים שבאחריות משרדים אלה.

- ההחלטה קובעת סדרי עדיפויות במערך מתקני הקליטה, תוך התבססות על בתי הספר ומוסדות הציבור שבתחום הרשויות המקומיות, ובמידת הצורך ובכפוף לתיאום מקדים עם משרד האוצר – בפנימיות, אכסניות ובתי מלון, לפי זמינות. ככל שמדובר במקרקעין פרטיים האיכלוס ייעשה לפי הסכמים עם בעלי הזכויות ואם לא ניתן – בהוצאת צווים מכח תקנות שעת חירום לפי חוק יסוד: הממשלה.

- ההחלטה מטילה על משרד הפנים באמצעות מערך פס"ח:

- לאתר מתקני קליטה בפריסה ארצית, העומדים בהנחיות המיגון של פיקוד העורף, ומסוגלים לקלוט כ-300,000 נפש. רשימת המתקנים שאותרו תעודכן על ידי משרד הפנים באופן שוטף.

- להנחות את הרשויות המקומיות להיערך מבחינת תשתית ושירותים בסיסיים לקליטת אוכלוסייה בהיקף של לפחות 4 אחוזים ממספר תושבי הרשות ולפקח על היערכות כאמור.

על משרד האוצר להקצות תקציב לרשויות המקומיות הקולטות ועל משרד החינוך ומשרד הרווחה – לתקצב את הטיפול במפונים מתקציבם.

- ההחלטה מטילה על משרד החינוך בהתבסס על המשאבים הפיזיים והפדגוגיים הקיימים, להיערך לאספקת שירותי חינוך ברשויות מקומיות שהועברה אליהן אוכלוסייה מפונה. כמו כן על משרד החינוך להכין תכניות לריתוק משקי של סגלי מוסדות החינוך למטרות חינוך בשעת חירום, וכן למטרות קליטת אוכלוסייה מפונה במוסדות החינוך.

מערך מתקני הקליטה יתבסס על תשתיות בתי ספר ומוסדות ציבור שבתחומיהן של הרשויות המקומיות.

- ההחלטה מטילה על המשרד להגנת העורף לגבש תפיסה לאומית כוללת לטיפול במתפנים עצמאיים.

- ההחלטה מפרטת חלוקת אחריות ומשימות בפינוי וקליטה של אנשים עם מוגבלות - ההחלטה מסמיכה את הממשלה להחליט ולהודיע על החזרת התושבים לבתיהם ומטילה על משרד הפנים להנחות את הרשויות המקומיות אליהן חוזרת האוכלוסיה המפונה להכין תכנית לביצוע החזרת התושבים.

בנוסף, ההחלטה כוללת טבלאות המפרטות את הנושאים לגביהם ישופו הרשויות המקומיות בגין הוצאותיהן עבור "סל קליטה" על ידי משרד הפנים, משרד החינוך ומשרד הרווחה.

חזרה לטבלה

החלטת ממשלה מס' 895 "שעת פינוי" – החלטה זו בוטלה בהחלטה 4877

בין היתר נקבע כי "הסמכות להורות על פינוי תושבים בזמן "שעת פינוי" וקליטתם במתקני קליטה לפני החלטה זו, תהיה נתונה לממשלה או לשר שהאירוע בגינוי מתבקש הפינוי נמצא בתחום אחריותו, באישור הממשלה" (סעיף 2(ב)).

כמו כן, קובע סעיף 2(ג) להחלטה כי אם "החלטה הממשלה על "שעת פינוי" תקבע באותה החלטה מי הגורם שאחרי לפינוי התושבים בהתאם לאופי האירוע ונסיבותיו". סעיף 2(ד) קובע כי "הגופים האחראיים על פי דין או על פי החלטות ממשלה לטיפול באירועי חירום יכינו תכניות מגירה לפינוי התושבים במצבים בהם הוחלט על "שעת פינוי".

סעיף 3 להחלטה קובע את אירועי החירום אשר עלולים לחייב פינוי אוכלוסייה. בין אירועים אלה ניתן למצוא אסונות טבע, דליפת חומרים מסוכנים, פגיעה באוכלוסייה בעקבות פעילות אויב או מתקפת טילים וכן סעיף סל: "כל אירוע חירום לגביו תחליט הממשלה על הפעלת מצב של "שעת פינוי".

בנוסף, ההחלטה עוסקת בתכנית ההערכות המקדימה לאפשרות של פינוי תושבים בזמן אירועי חירום ומפרטת את תוכנה. כך למשל, התכנית תכלול "הסכם קליטת המפונים": משרדי הממשלה השונים "יקיימו מו"מ במטרה "הגיע להסכמים ולחתימת חוזים עם בעלי מתקני האיכסון שבתחום טיפולם על בסיס טיוטת הסכם לקליטת מפונים שגובשה על ידי צוות בינמשרדי" (סעיף 6 להחלטה).

בנוסף, קובעת ההחלטה בסעיף 7 כי הערכות משלימה תהיה באחריות משרד ראש הממשלה וכי, בין היתר, המשרד "יתאם, באמצעות מל"ח את הכנה והפעלת מערך לקליטת אוכלוסייה בזמן "שעת פינוי". ההחלטה אף עוסקת בחובות המוטלות על מל"ח בזמן "שעת פינוי", למשל ריכוז "עבודת מטה בינמשרדית לתאום בין כל משרדי הממשלה העוסקים בנושא קליטת אוכלוסייה בזמן "שעת פינוי" ובין מערך הפינוי למערך הקליטה".

[חזרה לטבלה](#)

[החלטה 1661 העברת שטח הפעולה של רח"ל מהמשרד להגנת העורף למשרד הביטחון 1.06.2014](#)

בין היתר הוחלט על:

- א. [בהתאם לסעיף 31(ד) לחוק יסוד: הממשלה] העברת שטח פעולה של רח"ל מהמשרד להגנת העורף למשרד הביטחון.
 - ב. להחזיר לשר הביטחון את הסמכויות שהוקנו לשר להגנת העורף בסעיף (א) להחלטת ממשלה מס' 3740 (03.10.2011), שעניין "תכנון המשק החיוני של המדינה לשעת חירום והפעלות בשעת חירום".
 - (החלטה 3740 קובעת בסעיף א כי בהחלטות הממשלה מס' 1716 מיום 6.7.1986 ומס' 1080 מיום 13.2.2000 שעניינן תכנון המשק החיוני של המדינה לשעת חירום והפעלתו בשעת חירום, בכל מקום שכתוב "שר הביטחון" יבוא: "השר להגנת העורף")
 - ג. ביטול המשרד להגנת העורף ושינוי חלוקת התפקידים בממשלה, מכוח סעיף 31(א), (ג) לחוק יסוד: הממשלה.
- כמו כן, הוחלט על העברת על המשאבים הקיימים במשרד להגנת העורף, לרבות התשתיות והתקציב, לאחריות משרד הביטחון.
- בנוסף, הוחלט על מינוי, בכפיפות לשר הביטחון, ממונה לחירום ועורף שישמש בתפקיד ראש רח"ל לפי החלטת ועדת השרים לביטחון לאומי ב/43 וממלא מקום קבוע של יו"ר ועדת מל"ח עליונה לפי החלטת ממשלה 1716.
- מעבר לכך, נקבע כי "שר הביטחון, בשיתוף עם המשרדים והגורמים הרלוונטיים יגבש ויצג לממשלה עד ליום 1.11.2014 תכנית עבודה שנתית בכל היבטי הכנת העורף למצבי חירום למיניהם⁷¹. בכלל זה יציג שר הביטחון, והשר לביטחון פנים, עד ליום 1.11.2014 הצעה להסדרת סמכויות בתחום האמור בין משרד הביטחון לבין המשרד לביטחון פנים, לרבות הסדרה של סמכויות השר לביטחון פנים באירועי חירום שלגביהם לא חל חוק הג"א".

[חזרה לטבלה](#)

[2129, ועדת שרים לעניין היערכות לטיפול ברעידות אדמה – מינוי יושב ראש, 27.06.2004](#)

[חזרה לטבלה](#)

[4517, תקצוב היערכות לרעידת אדמה, 04.12.2005](#)

[חזרה לטבלה](#)

[החלטה 36: ועדת השרים לעניין היערכות לטיפול ברעידות אדמה, 14.05.2006](#)

⁷¹ מועד זה השתנה ל-1.2.2015 בהחלטה 2108 מיום 19.10.2014

הוחלט "למנות ועדת שרים לעניין היערכות לטיפול ברעידות אדמה", תוך קביעת הרכבה וסמכויותיה.

הועדה תהיה מורכבת משר התשתיות הלאומיות (יו"ר); סגן רה"מ ושר הביטחון; סגן רה"מ ושר התחבור והבטיחות בדרכים; סגן רה"מ ושר התעשייה, המסחר והתעסוקה; שר האוצר; השר לאיכות הסביבה; שר הבינוי והשיכון; השר לביטחון פנים; השר איתן כבל. בנוסף, נקבעה רשימה של מוזמנים קבועים.

סמכויותיה של הוועדה יהיו:

- 1) לעסוק "במכלול סוגיית היערכות לטיפול ברעידות אדמה, לרבות קביעת האחריות והסמכות לטיפול בנושא על כל היבטיו השונים בשיגרת יום-יום וכן בקביעת האחריות והסמכות לטיפול ברעידות אדמה קשות ובאסונות שעלולים להיגרם בעטיין".
- 2) "ועדת השרים תהיה מסגרת התיאום העליונה בין כל הגורמים העוסקים בנושא בקרב משרדי הממשלה ובקרב הגופים הממלכתיים האחרים."
- 3) "הוועדה תתמקד בעבודתה בין השאר בסוגיות הבאות:
 - קביעת אחריות וחלוקת סמכויות
 - סקר סיכונים והשלמת מערך המידע והמיפוי - הגדרה
 - הגדרה ובקרה על תקני הבניה הדרושים כנגד רעידות אדמה
 - אכיפת תקני הבניה
 - קביעת סדרי עדיפויות לטיפול באזורים מועדים
 - דרכי הטיפול במבנים ובמתקנים הנמצאים בסיכון. ייזום חקיקה בנושאים הנדרשים
 - הכנת מערכי הדרכה לציבור והכנת מערך הודעות לציבור למצבי חירום
 - הפקת לקחים מאירועים דומים בעולם"

[חזרה לטבלה](#)

החלטה 28: ועדת השרים לעניין היערכות לטיפול ברעידות אדמה, 20.04.2009
הוחלט "למנות ועדת שרים לעניין היערכות לטיפול ברעידות אדמה", תוך קביעת הרכבה וסמכויותיה, תוך הכנסת מספר שינויים ביחס להחלטת הממשלה הקודמת בעניין (לעיל).

הרכב הוועדה: שר התשתיות הלאומיות (יו"ר); סגן רה"מ ושר הפנים; שר האוצר; שר הבינוי והשיכון; השר לביטחון פנים; השר להגנת הסביבה; שר התקשורת; שר התחבורה והבטיחות בדרכים; שר התעשייה, המסחר והתעסוקה; השר זאב ב. בגין. בנוסף נקבעו מוזמנים קבועים.

סמכויות הוועדה:

- 1) לעסוק "במכלול סוגיית היערכות לטיפול ברעידות אדמה, לרבות קביעת האחריות והסמכות לטיפול בנושא על כל היבטיו השונים בשיגרת יום-יום וכן בקביעת האחריות והסמכות לטיפול ברעידות אדמה קשות ובאסונות שעלולים להיגרם בעטיין".
- 2) "ועדת השרים תהיה מסגרת התיאום העליונה בין כל הגורמים העוסקים בנושא בקרב משרדי הממשלה ובקרב הגופים הממלכתיים"
- 3) "הוועדה תתמקד בעבודתה בין השאר בסוגיות הבאות:
 - קביעת אחריות וחלוקת סמכויות
 - סקר סיכונים והשלמת מערך המידע והמיפוי
 - הגדרה ובקרה על תקני הבניה הדרושים כנגד רעידות אדמה
 - אכיפת תקני בנייה
 - קביעת סדר עדיפויות לטיפול באזורים מועדים
 - דרכי הטיפול במבנים ובמתקנים הנמצאים בסיכון
 - ייזום חקיקה בנושאים הנדרשים
 - הכנת מערכי הדרכה לציבור והכנת מערך הודעות לציבור למצבי חירום
 - הפקת לקחים מאירועים דומים בעולם

[חזרה לטבלה](#)

החלטה 3537 (פש/38): תמ"א 38 – תכנית מתאר ארצית לחיזוק מבנים מפני רעידות אדמה, 14.04.2005

הוחלט לאשר את תמ"א 38 מכוח סעיף 53 לחוק התכנון והבניה. בנוסף, הוחלט למנות ועדת מנכ"לים, "אשר תמליץ לממשלה בדבר הכלים הנדרשים כדי לעודד את חיזוקם של המבנים הקיימים על-מנת להבטיח את עמידותם בפני רעידות אדמה".

בהחלטה נקבע הרכב ועדת המנכלים (מנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות, אשר ישמש יו"ר הועדה; מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון, אשר יכהן כממלא מקום יו"ר הועדה; מנכ"ל משרד האוצר; מנכ"ל משרד הפנים; מנכ"ל משרד החינוך התרבות והספורט; מנכ"ל משרד הבריאות; מנכ"ל משרד לאיכות הסביבה; יו"ר ועדת ההיגוי להיערכות לטיפול ברעידות אדמה ירכז את ועדת המנכ"לים).

- בנוסף, ההחלטה קבעה את הסוגיות בהן תגבש הועדה את המלצותיה לממשלה:
- א. "קביעת סדרי עדיפויות לחיזוק מבנים קיימים מפני רעידות אדמה [...], בין היתר בהתחשב במיקומם, גודלם, נחיצותם בשעת חירום, עלות חיזוקם וכיוצא-בזה".
 - ב. "קביעת הנחיה לפני תנאי לביצוע פרויקט עיבוי של מבנים קיימים, מכוח הכרזת ממשלה לפי סעיף 55א' לחוק התכנון והבניה, יהיה חיזוקם של המבנים מפני רעידות אדמה".
 - ג. "הנחיית הרשויות המקומיות ומשרדי הממשלה לגבש תכניות לחיזוק המבנים הקיימים בתחומם (בהתאם לסעיף [א] לעיל), תוך קביעת סדרי עדיפויות לחיזוק מפני רעידות אדמה, והכל בהתאם למקורות המימון לחיזוק המבנים, כמפורט [...] להלן".
 - ד. "יצירת מקורות מימון לחיזוקם של מבנים קיימים מפני רעידות אדמה, עבור מבנים שתמ"א 38 אינה מספקת להם פתרון כלכלי הדגש על פריפריה ועל אזורי הסיכון..." בנוסף נקבע כי תבחן האפשרות "לחייב בעלי נכסים באזורי סיכון גבוה שרמתם החברתית/כלכלית נמוכה, לחזק המבנים שבעלותם תוך הבטחת סיוע ממשלתי לשם כך".
 - ה. "תיקון התוספת השלישית לחוק התכנון והבניה כדי לתת לפטור מלא או חלקי מהיטל השבחה עבור מי שהקים או הרחיב דירה אגב חיזוק בניין מפני רעידות אדמה ויצירת קרן איזון ממשלתית, לצורך מימון חיזוק מבנים ברשויות מקומיות עם ערכי קרקע נמוכים".
 - ו. "לפי דרישת משרד הבינוי והשיכון – תיבחן האפשרות לתקן את חוק התכנון והבניה כך שאישורן של תכניות מתאר שמטרתן חיזוק מבנים [...] לא יהוו עילה לתביעות פיצויים לפי סעיף 197 לחוק..."
 - ז. "תיקון חוק המקרקעין [...] באופן שניתן יהיה להוסיף דירה או להרחיב דירה קיימת, בבית משותף, בהסכמת רוב בעלי הדירות אם תוספת הדירה או ההרחבה בוצעו אגב חיזוק הבניין מפני רעידות אדמה"
 - ח. "קביעת תכנית פעולה בנושאי פרסום, הדרכה, וריכוז מידע על-בסיס המידע הקיים בין השאר במרכז למיפוי ישראל בנושא חיזוק מבנים מפני רעידות אדמה, כדי להגביר את המודעות של הציבור בדבר הצורך בחיזוק הבניינים שבעלותם ולעודדם לעשות כן. במסגרת זו יושם דגש על יידוע והסברה ישירים, במספר שפות של דיירי האזורים בעלי הסיכון הגבוה."

חזרה לטבלה

החלטה 425 (רעד/1): יישום תוכנית המתאר הארצית לחיזוק מבנים מפני רעידות אדמה (תמ"א 38) – דיון בהמלצות ועדת המנכ"לים, 07.09.2006.

הוחלט לאמץ את המלצות ועדת המנכ"לים בעניין עידוד חיזוקם של מבנים חזקים, כדי להבטיח את עמידותם מרעידות אדמה, במסגרת יישום תמ"א 38. הוחלט כי יו"ר ועדת השרים לעניין היערכות לטיפול ברעידות אדמה "יבוא בדברים עם שר האוצר בנושא הקצאת משאבים הנדרשים למימון חיזוקם של מוסדות חינוך ובריאות ומבני ציבור אחרים ותמיכה בחיזוק מבני מגורים במסגרת יישום המלצות ועדת המנכ"לים".

בין היתר נקבע כי יש לפעול לביצוע תיקוני החקיקה הנדרשים לפי המלצות הועדה.

הוחלט להטיל על משרד האוצר "להפיץ בתוך שלושה חודשים תזכיר חוק בעניין תיקון חוק מיסוי מקרקעין (שבח, מכירה ורכישה) [...] באופן שיינתנו הקלות במס שבח ומס מכירה למממשים את זכויות הבנייה שניתנו מכח תמ"א 38"; להטיל על "משרד הפנים להפיץ, בתוך שלושה חודשים, תזכיר חוק בעניין תיקון חוק התכנון והבנייה [...] באופן שיינתן פטור מלא מהיטל השבחה, לתקופה מוגבלת, בתוכניות לחיזוק מבנים בהתאם לתמ"א 38". וכן הוחלט להטיל על "משרד המשפטים להפיץ, בתוך שלושה חודשים, תזכיר חוק בעניין תיקון חוק המקרקעין [...] לקביעת רף הסכמה הנדרש לשם חיזוק בנין שהוא בנין משותף".

בנוסף, ועדת השרים לעניין היערכות לטיפול ברעידות אדמה המליצה לשלב בפעולות השיקום שהתבצעו באותם ימים בצפון גם חיזוק מפני רעידות אדמה.

[חזרה לטבלה](#)

החלטה 964: יישום דו"ח ועדת החקירה הממלכתית לעניין בטיחות מבנים ומקומות המשמשים ציבור (דו"ח זילר), 1.12.2006

בין היתר, הוחלט להטיל על משרד הבינוי והשיכון בהתייעצות עם משרד הפנים, להשלים את עריכתו של קוד הבניה, אשר יכיל בתוכו באופן ברור ושלם את כל הוראות והנחיות הבניה; להטיל על משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה להשלים ולעדכן באמצעות מכון התקנים, את כל התקנים העוסקים בענף הבניה בהתאמה להתקדמות בעריכת פרקי קוד הבניה המשולב ובתאום עם משרד הבינוי והשיכון, משרד הפנים והמשרדים הייעודיים העוסקים בבניה ופיתוח; להטיל על משרד הבינוי והשיכון, בהתייעצות עם משרד הפנים והוועדה הבינמשרדית לסטנדרטיזציה הפועלת בריכוז משרד הביטחון, להשלים ולעדכן את המפרט הכללי לעבודות בניה (הספר הכחול) ולהתאימו לקוד הבניה.

כמו כן הוחלט להטיל על משרד הפנים לפעול, בתיאום עם משרד הבינוי והשיכון והמשרדים הייעודיים הרלוונטיים, להקמת מכוני בקרה חוץ ממשלתיים "אשר תינתן להם סמכות לבצע בקרה הנדסית/טכנית על תהליכי רישוי הבניה, ובקרה בתקופת ביצוע הבניה בפועל [...] מכוני הבקרה יחליפו, ככל הניתן, את הרשויות הקיימות והמתוכננות המבצעות בדיקות הנדסיות ובטיחותיות בתחומים השונים, לרבות התגוננות אזרחית, כבאות והצלה, יציבות ועמידות בפני רעידות אדמה...".

[חזרה לטבלה](#)

החלטה 3021: עידוד חיזוקם של מבנים מפני רעידות אדמה – הקצאת תקציב ליישום המלצות ועדת המנכ"לים במסגרת יישום תכנית ארצית לחיזוק מבנים מפני רעידות אדמה (תמ"א 38), 27.01.2008

הוחלט כי "צוות משותף בראשות מנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות והממונה על התקציבים במשרד האוצר, בתאום עם הגורמים המקצועיים במשרד הפנים, משרד הבינוי והשיכון, משרד הבריאות, משרד החינוך, משרד הביטחון, המשרד לביטחון פנים ומשרד הרווחה והשירותים החברתיים, ימליץ לממשלה בתוך 90 יום ממועד החלטה זו בדבר תכנית עבודה מפורטת לחיזוק מבני ציבור בבעלותה מדינה מפני רעידות אדמה, תוך מתן עדיפות לחיזוק מבני ציבור חיוניים. התכנית תיושם החל משנת 2009".

[חזרה לטבלה](#)

החלטה 4331: הקצאת תקציב לחיזוק מבני ציבור מפני רעידות אדמה – עררי שר הרווחה והשירותים החברתיים והשר לביטחון הפנים על החלטת ועדת השרים לענייני חברה וכלכלה, 14.12.2008

הוחלט, בהמשך להחלטות 3021 ו-4251(רעד/1), להקצות תקציב רב שנתי לצורך חיזוק מבני ציבור מפני רעידות אדמה, בסך 3.5 מיליארד ₪, "בפריסה למשך 25 שנים, החל משנת התקציב של 2009". בהחלטה זו נקבעו מקורות התקציב, כאשר נקבע כי התקציב המפורט ישמש לצורך חיזוק מבני ציבור בבעלות ממשלתית בלבד. בין היתר, נקבע כי יש "לאמץ את הקריטריונים לקביעת סדר עדיפות לחיזוק מבני הציבור [...] המפורטים במסמך המצורף להחלטה זו, ולהסמך צוות משותף של מנכ"ל

משרד התשתיות הלאומיות והממונה על התקציבים באוצר [...] לבצע שינויים והתאמות בקריטריונים, תוך התייעצות עם הגורמים המקצועיים הרלבנטיים ובליווי משפטי, טרם תחילת עבודות החיזוק". כמו כן נקבע כי על אף ההגבלה למבני ציבור בבעלות ממשלתית בלבד, "הצוות יהיה רשאי לקבוע אילו רשויות מקומיות או גורמים ציבוריים אחרים יהיו זכאים לסיוע בימון פעולות לחיזור מבני ציבור חיוניים שבבעלותם ובאיזה היקף על פי קריטריונים שיקבע הצוות בליווי משפטי, אשר יכללו, בין היתר, התייחסות לדירוג הרשות המקומיות במדד החברתי-כלכלי של הלמ"ס..."

כמו כן, הוחלט כי על יו"ר ועדת ההיגוי להיערכות לרעידות אדמה לפעול לקידום ויישום החלטת ממשלה זו, והוחלט "להטיל על הצוות לפעול לשיווק ופרסום של תמ"א 38..."

[חזרה לטבלה](#)

החלטה 204: התאמות תקציביות בתחום הפיתוח, 13.05.2013

הוחלט לתקן את החלטת ממשלה 4331 (לעיל) ולקבוע כי "בשנים 2013-2014 יופחת התקציב התוספתי המיועד לחיזוק מבנים מפני רעידות אדמה כך שיעמוד על 20 מיליוני ש"ח, וזאת לאור העיכובים בביצוע חיזוק המבנים עד כה והצורך בהתמקדות המשרדים בביצוע התחייבויות שניתנו עד היום [תאריך החלטה: 13/05/2013] לביצוע החיזוק. התכנית תוארך בשנתיים נוספות בהן יוחזר התקציב האמור".

[חזרה לטבלה](#)

החלטה 2014: הרחבת היצע הדיור, קידום הליכי התחדשות עירונית ומיגון וחיזוק

מבנים, 15.07.2010

ההחלטה עוסקת בתיקונים בחוק פינוי ובינוי (פיצויים), בחוק המקרקעין (חיזוק בתים משותפים מפני רעידות אדמה) ו תקנות הסדרים במשק המדינה) הנחה מארנונה ומוסיפה בהם הסדרים לתימרוץ בעלי בתים משותפים למיגון וחיזוק הבתים בפני רעידות אדמה. הצעות ההחלטה לא יושמו בתיקוני החוק.

[חזרה לטבלה](#)

החלטה 3178(רעד/8): היערכות פיננסית וביטוחית לפעולות הנדרשות לאחר רעידת

אדמה, 29.04.2011

הוחלט, בהמשך להחלטת ממשלה מס' 2699 בנושא "שיפור היערכות העורף למקרי חירום ואסונות וקביעת המקורות התקציביים ליישום החלטה זו", על ביצוע הפעולות הבאות "במטרה להבטיח כי למדינת ישראל יעמדו המשאבים הנדרשים לפעולות השיקום הנדרשות לאחר התרחשות רעידת אדמה רחבת היקף":

- (1) "להנחות את ועדת ההיגוי הבין-משרדית להיערכות לרעידות אדמה לבצע, לא יאוחר מתום 3 חודשים מקבלת תקציב לנושא, הערכה של הנזקים הצפויים במדינת ישראל במקרה של רעידת אדמה".
- (2) "למנות צוות בין-משרדי בראשות החשב הכללי או נציגו, לבחינת היערכות הפיננסית והביטוחית של מדינת ישראל להתמודדות עם רעידות אדמה". בהחלטה נקבע הרכבו של הצוות, תקפידו וסמכויותיו. בין היתר, נקבע כי הצוות יקים מאגר נותנים מפורט הממפה ומסכם באופן שוטף את שווי סך הנכסים של הממשלה, וגופים אחרים וכן נקבע כי הצוות ייבחן את הערכת עלויות הכינון, פיצוי או שיקום [...] לפי העניין ולפי הצורך של נזקים אפשריים ואת היקף הכיסוי הביטוח הקיים בגינם על ידי הגורמים השונים" וכן "ייבחן דרכים לשיפוי הכיסוי הביטוח בפני רעידות אדמה ובהתאם לכך יגיש לוועדת השרים לעניין היערכות לטיפול ברעידות אדמה [...] את המלצותיו בדבר הדרכים להבטחת כיסוי ביטוח מתאים ואומדני הביטוח הנדרשים". בנוסף נקבע כי הצוות "ייבחן דרכים לשיפור יכולת הממשלה וגופים פיננסיים להעמיד משאבים לפעולות השיקום הנדרשות לאחר רעידת אדמה ויגיש את המלצותיו לוועדת השרים".
- (3) "להנחות את משרד הפנים ואת משרד המשפטים לבחון את ההסדרים המשפטיים הנדרשים לשיקום מבנה שנפגע ברעידת אדמה בטווחי זמן מהירים ככל הניתן, הן בהיבט הקנייני והן בהיבט התכנוני, ולהגיש את המלצותיו לוועדת השרים..."
- (4) "להנחות את משרד האוצר לגבש בהסכמת בנק ישראל, תכנית שתאפשר למדינת ישראל, באמצעות הגופים הפיננסיים, הזרמה מהירה ובעלות סבירה, של משכנתאות

לנפגעי דיור בעת רעידת אדמה"

חזרה לטבלה

החלטה 4241(חק/2372): הצעת חוק המקרקעין (חיזוק בתים משותפים מפני רעידות אדמה) (תיקון – הקלת התנאים לאישור תכנית חיזוק), התש"א-2011 של חה"כ זבולון אורלב ודוד אזולאי (פ/3119), 09.02.2012.

הוחלט: "בהתאם לסעיף 56 בתקנון לעבודת הממשלה – לתמוך בהצעת חוק המקרקעין (חיזוק בתים משותפים מפני רעידות אדמה) (תיקון - הקלת התנאים לאישור תכנית חיזוק), התשע"א-2011 של חה"כ זבולון אורלב ודוד אזולאי (פ/3119), בכפוף להסכמת חברי הכנסת המציעים לתנאים המפורטים להלן:

- א. מתוך הצעת החוק יקודמו אך ורק הסעיפים הבאים:
 1. הוצאת חניות מהרכוש המשותף והצמדתן לדירה ספציפית במסגרת תוכנית חיזוק – סעיף 6א המוצע, ובתנאי שתיעשה ברוב של 66% מבעלי הדירות וכן לאחר אישור המפקח כאמור בסעיף 5(א) לחוק.
 2. לעניין הריסה של בניין קיים והקמה של בניין חדש – סעיף 6ג המוצע, יוחלו בשינויים המחויבים עקרונות ההסדר הקבוע בסעיף 60 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969 (דרישת רוב של 75%, מתן הוראות המפקח לעניין העברת הזכויות וכו').
- ב. הליכי החקיקה יתואמו בהסכמה עם משרד המשפטים, משרד הפנים, משרד האוצר ומשרד הבינוי והשיכון".

חזרה לטבלה

החלטה 4505(רעד/17): קביעת מסגרות הערכות לרעידות אדמה בישראל, 29.03.2012.

הוחלט כי " ועדת השרים מאשרת כי המסגרת להיערכות הממשלה לטיפול בנזקי רעידת אדמה חזקה בישראל תיקבע על פי הערכת הנוזקים, שיש הסתברות של 95% שבתקופה כלשהי של 50 שנים לא יתרחשו חמורים מהם כתוצאה מהתרחשותן של רעידות אדמה, אך יש הסתברות של 5% שיתרחשו חמורים מהם. היקף הנוזקים בנפש וברכוש שלהם יש להיערך ייקבע מעת לעת על ידי ועדת ההיגוי להיערכות לרעידות אדמה, על בסיס אמת המידה ההסתברותית לעיל ובהתאם ליכולת הערכת הנוזקים. מודגש כי מטרת המסגרת להיערכות הנה תיאום הפעולות של הגופים העוסקים בכך, ואינה תרחיש או תחזית של תוצאותיה של רעידת אדמה מסוימת".

חזרה לטבלה

החלטה 2305 (רעד/4), מערכת התרעה קצרת מועד מפני רעידות אדמה, 07.10.2010.

- הוחלט:**
1. "לאמץ את המלצת ועדת ההיגוי הבינמשרדית להיערכות לרעידות אדמה [...] להקים מערכת משולבת כלל ארצית למתן התרעה קצרת מועד על התרחשות רעידת אדמה והערכה מידית של הסיכון הנובע ממנה. מערכת ההתרעה תורכב מהקמת תחנות גילוי לאורך ההעתקים הגיאולוגיים המועדים להתרחשות רעידות אדמה, וכן מערך מדי תאוצה של רעידות אדמה הפרוש כיום באופן חלקי בארץ, ועל מערכות התרעה נקודתיות, שמוקמות בבתי ספר, מפעלים ומוסדות אחרים.
 2. להטיל על מנהל האגף לסיסמולוגיה במינהל המחקר במדעי האדמה והים במשרד התשתיות הלאומיות, בתיאום עם יו"ר ועדת ההיגוי, לתכנן מערכת המורכבת מתחנות לגילוי רעידות אדמה, וכן לרכז את נתונייה לצורך מיפוי מידי של תנודות הקרקע שגרמה רעידת האדמה ברחבי המדינה והערכת הפגיעה בנפש ורכוש.
 3. לקבוע כי מערכת זו תשולב בהיערכות לקבלת התרעה ממערך ההתרעה לצונאמי של

מדינות היס התיכון על מנת להתריע לציבור על אפשרות להתרחשות צונאמי בחופי ישראל.

4. להטיל על רשות החירום הלאומית (רח"ל) בתיאום עם יו"ר ועדת ההיגוי לתכנון את המערכת להעברת אותות ההתרעה (רעידת אדמה חזקה, צונאמי) לציבור הרחב, למערכת החינוך, לגופי תשתית (רכבות, מים, חשמל, גז וכו'), למפעלים המחזיקים חומרים מסוכנים ולגופים נוספים שתימצא אצלם תועלת בקבלת התרעה על רעידת אדמה.

5. להטיל על יו"ר ועדת ההיגוי להיות הגורם המתאם בין הגופים השונים (אגף לסיסמולוגיה, רח"ל וכו'), לצורך הבטחת השילוב בין המערכות השונות המרכיבות את מערכת ההתרעה.

6. להטיל על יו"ר ועדת ההיגוי להגיש לאישור ועדת השרים לעניין ההיערכות לטיפול ברעידות אדמה, בתוך 12 חודשים, תוכנית להקמה והפעלה של מערכת ההתרעה המשולבת שתכלול גם הערכה תקציבית להקמת המערכת ותפעולה השוטף. מערכת ההתרעה שתאושר על-ידי ועדת השרים תוקם ותופעל בניהול רשות החירום הלאומית."

חזרה לטבלה

החלטה 4738: הקמת מערכת התרעה קצרת מועד ארצית לרעידות אדמה וצונאמי (מערכת "תרועה" ומערכת "מים אדירים"), 07.06.2012

הוחלט, בהמשך להחלטה ממשלה מס' 2305 (רעד/4) [ראו לעיל], "בעניין הקמת מערכת למתן התרעה קצרת מועד על התרחשות רעידת אדמה בישראל והערכה מיידית של הסיכון הנובע ממנה, להקים מערכת ארצית לקבלת התרעה קצרת מועד על התרחשות רעידת אדמה חזקה (להלן – מערכת תרועה) וכן להסדיר אופן הפצת התרעה מפני התקרבות גל צונאמי לחופי ישראל (להלן – מערכת "מים אדירים") כמפורט להלן:

1. "מערכת תרועה".
הוחלט להטיל על "מנהל מינהל המחקר במדעי האדמה והים במשרד האנרגיה והמים [...] לתכנן, להקים ולתפעל את מערכת "תרועה".
כמו כן הוחלט להטיל על "מפקד פיקוד העורף להיערך לקליטת אות ההתרעה ממערכת "תרועה" והפצת ההתרעה לציבור, כחלק ממערכת ההתרעה הלאומיות...".
וכן הוטל על מפקד פיקוד העורף "להגדיר, בתוך 6 חודשים מיום קבלת החלטה זו, תנאים ונהלים שיאפשרו לכל אזרח ולכל מוסד פרטי או ממשלתי, לקבל אות התרעה מהמערכת האלחוטית, ללא תשלום ובלבד שלא נגרמה תוספת הוצאה ממשלתית בגין מימוש אפשרות זו".
בנוסף, הוחלט להטיל על "משרד החינוך לרכוש ולהתקין, בתיאום עם פיקוד העורף, במוסדות החינוך שבאחריותו, עד 5,000 כורזיות לקבלת אות ההתרעה והכרזה על רעידת אדמה...".
על רח" הוטל "לבחון התקנת כורזיות כמוזכר לעיל במוסדות נוספים...".
2. "מערכת 'מים אדירים'".
הוחלט להטיל על "מנהל מינהל האדמה והים לתכנן, להכין ולתפעל את המערכת להתרעה על אפשרות לצונאמי".
כמו כן, הוחלט להטיל על "צה"ל באמצעות פיקוד העורף, להיערך להפצת אות ההתרעה ממערכת "מים אדירים" לציבור באמצעות הטכנולוגיות הזמינות...".
3. "ועדה מתאמת ומפקחת".
הוחלט "להטיל על יו"ר ועדת ההיגוי הבינמשרדית להיערכות לרעידות אדמה, להקים עם קבלת החלטה זו, צוות היגוי שיתאם בין רשות החירום הלאומית, מינהל האדמה והים, פיקוד העורף, משרד החינוך ומשרד האוצר, את הפעילויות הנדרשות להקמת מערכות "תרועה" ו"מים אדירים" וחיבורן למערכת ההתרעות לציבור של פיקוד העורף ולפקח על ביצוע החלטה זו".
4. "מערכות התרעה מקומיות".
הוחלט "להטיל על צוות הראשות ראש ראשות החירום הלאומית ובהשתתפות מנכ"לית המשרד להגנת הסביבה ומנכ"ל משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה, לגבש תכנית וקריטריונים לבחירת מפעלים ומתקנים בהם יידרש להתקין מערכת התרעה מקומית".
נקבע כי "יותקנו מערכות התרעה מקומיות במפעלים ומתקנים שהפגיעה בהם עלולה להוות מקור סיכון לאוכלוסייה ושניתן להתקין בהם מערכות אוטומטיות, שימנעו התפתחות תקל במתקן".
5. הוחלט על התקציב הנדרש לשם הקמת מערכת ההתרעה.

חזרה לטבלה

החלטה 5371 (רעד/22): הקמת מערכת התרעה קצרת מועד ארצית לרעידות אדמה וצונאמי (מערכת "תרועה" ומערכת "מים אדירים") – תיקון החלטת ממשלה⁷²
20.02.2013

הוחלט על תיקון החלטה מס' 4378 (רעד/20) לעיל, כך ש"מנהל מינהל המחקר במדעי האדמה והים במשרד האנרגיה והמים ישלים את התקנת מערכת תרועה והפעלתה בתוך 3 שנים מיום קבלת החלטה זו" (בעוד בהחלטה הקודמת נקבע כי יש להשלים את התקנת כל התחנות תוך 18 חודשים מיום 1.1.2013), וכן הוחלט בדבר שינוי התקציב.

חזרה לטבלה

החלטה 551 (דר/17): קידום פעילות הממשלה והמגזר הפרטי לחיזוק מבנים מפני רעידות אדמה, 14.07.2013

הוחלט "להנחות את מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון [...] לקבוע בנהלי המשרד כי בכלל הפרויקטים שעניינים שיפוץ בתים משותפים בבעלות פרטית, אשר הוקמו לפני 1980, למעט שיפוץ מבנים פגומים, אשר בהם תומך המשרד, או המבוצעים על ידי המשרד באופן ישיר יחייב המשרד כי המבנה יחזק מפני רעידות אדמה במסגרת עבודות השיפוץ. ככל שהדבר ניתן מבחינה כלכלית, יפעל המשרד לביצוע עבודות החיזוק במסגרת תכנית חיזוק לפי תמ"א 38.... כמו כן, הוחלט "להורות לחשב הכללי ולממונה על התקציבים במשרד האוצר להקים קרן למתן הלוואות מדינה לפרויקטים של חיזוק בתים משותפים מפני רעידות אדמה [...], במסגרתם מחוזק המבנה בהתאם לתוכנית חיזוק לפי תמ"א 38", בהתאם למספר כללים פרוצדוראליים שנקבעו בהחלטה זו.

חזרה לטבלה

החלטה 2699 מיום 09.01.2011: שיפור היערכות העורף למקרי חירום ואסונות וקביעת המקורות התקציביים ליישום החלטה זו

בהמשך להחלטת הממשלה 1577 והחלטת וועדת השרים לענייני ביטחון לאומי ב/43 הוחלט על: "היערכות העורף לחירום – 350 מיליון ₪ לשנים 2011-2012, כמפורט בסעיפים 2-4 להלן:

1. "להגדיל את סעיף הוצאות החירום האזרחיות [...] ב270 מלש"ח בשנים 2011-2012, כמפורט בנספח א' להחלטה [...].
2. להיערך לרעידות אדמה:
 - א. לתקן את החלטת הממשלה מספר 28 מיום 20.04.2009 ולקבוע כי השר זאב ב. בגין יעמוד בראש ועדת השרים לעניין היערכות לטיפול לרעידות אדמה וזאת לתקופת ביניים, עד לקבלת החלטה בדבר המשך כפיפות רשות החירום הלאומית [...] למשרד הביטחון⁷². שר התשתיות הלאומיות יהיה חבר ועדת השרים.
 - ב. לקבוע כי תקציב הוועדה המשרדית להיערכות לרעידות אדמה (להלן "ועדת ההיגוי") יהיה 15 מלש"ח בשנה בכל אחת מהשנים 2011-2015 [...].
 - 2) בהמשך להחלטת הממשלה מס' 28 הנ"ל, יובהר כי האחריות לתקצוב ההצטיידות של משרדי ממשלה להתמודדות עם רעידות אדמה היא באחריות המשרדים הנוגעים בדבר, בתיאום עם רח"ל.
 - 3) החלטה מספר רעד/5 של ועדת השרים לעניין היערכות לטיפול ברעידות אדמה מיום 20.9.2010 מבוטלת לאור האמור בהחלטה זו.
 - 4) להורות לשר הפנים להביא בתוך 30 יום לדיון במועצה הארצית לתכנון ולבניה את הצעת הוועדה המקצועית מטעם שר הבינוי והשיכון(במפורט בנספח ב' [...]) בדבר שינויים בתמ"א 38 במגמה לקדם את יישום התכנית בהתאם למטרותיה.
3. להורות למשרד הביטחון ולצה"ל חזק את מערך הכבאות של פיקוד העורף.
 - א. להטיל על שר הביטחון לחזק את מערך הכבאות של פיקוד העורף ולהקצות למטרה זו 50 מלש"ח [...] אשר ישמשו להצטיידות ולאיומן כוחות המילואים. שר הביטחון יגבש

⁷² ביום 01.06.2014 התקבלה החלטה 1661 לפי יעבור שטח הפעולה של רשות החירום הלאומית מהמשרד להגנת העורף - למשרד הבטחון.

תוכנית הצטיידות של מערך הכבאות ויציגה לראש הממשלה בתוך 45 יום [...].
 ב. שר הביטחון יבחן את נהלי העבודה הקיימים שבין מערך הכבאות של פיקוד העורף לבין שירותי הכבאות ויעשה בהם תיקונים ככל הדרוש.
 ג. שר הביטחון יביא לידיעת הממשלה נוהל, שיגבש בתיאום עם ראש המנהלה להקמת מערך הכבאות הארצית המוקמת לפי סעיף 9 להלן (להלן – המנהלה), להפעלת מערך זה גם לצורכי כיבוי אש אזרחיים בשגרה ובחירום.

שדרוג מערך הכבאות ב-350 מלש"ח על פי המפורט בסעיפים 5 ו-6 להלן:
 4. בהמשך להחלטת הממשלה מספר 1904 מיום 4.7.2010, להקצות 250 מלש"ח נוספים לצורך זה בשנים 2011-2012.

א. ראש הממשלה יגבש תוכנית הצטיידות בשני שלבים:
 (1) 100 מלש"ח יוקצו באופן מיידי

(2) 150 מלש"ח נוספים יועברו במועד שייקבע בהתאם לדרישת השר לביטחון פנים, בתיאום עם שר האוצר ובאשור ראש הממשלה, ובהתאם לתוכנית שיציג ראש המנהלה ובשים לב להתקדמות בהקמת המערך הארצי.

ב. [...] עד להקמת המערך הארצי, ראש המנהלה יקבע את אופן חלוקת הציוד לאיגודי הכבאות ומחלקות הכיבוי, ובאופן השימוש בהם ע"י כוחות כיבוי אש [...].
 5. להטיל על שר הביטחון להציג לראש הממשלה חלופות להקמת יכולת כיבוי אש מהאוויר בחיל האוויר בתוך 14 ימים.

א. החלופות שיציג משרד הביטחון תתייחסנה להישענות על כלי טיס קיימים של חיל האוויר, הסבת כלי טיס קיימים, לאפשרויות חכירה ורכישה של מטוסים ומסוקים, להיבטי שיתוף פעולה עם מדינות אחרות, לעלויות, ללוחות הזמנים להקמת היכולת וליכולת כיבוי האש מהאוויר בלילה. כמו כן, תהיה התייחסות בחלופות לכשירות המטוסים וצוותי הכיבוי [...].

6. משרד הביטחון יממשל המקבלים תקציבים במסגרת החלטה זו אחראים לרכישת הציוד החיוני, כפי שיוגדר על ידם, ליום 1.6.2011. שר הביטחון, השר לביטחון פנים ושר הפנים יעבירו למנכ"ל משרד ראש הממשלה בתוך 30 יום ממועד קבלת החלטה זו את רשימת הציוד שהוגדר על ידם כחיוני, ואת הפעולות שבכוונתם לבצע על מנת לבצע את הרכישה בלוח הזמנים האמור.

הקמת מערך כבאות ארצי.

7. העברת נציבות הכבאות וההצלה משרד הפנים למשרד לביטחון פנים.

א. בהתאם לסמכות הממשלה לפי סעיף 31(ד) לחוק יסוד: הממשלה להעביר את שטח הפעולה של נציבות הכבאות וההצלה ממשרד הפנים למשרד לביטחון פנים [...].
 ב. בהתאם לסעיף 31(ב) לחוק יסוד: הממשלה, להעביר משרד הפנים לשר לביטחון פנים את הסמכויות על פי החוקים שלהלן:

1. חוק שירות הכבאות, התשי"ט-1959 [...] למעט סעיף 16 לחוק הכבאות, ואולם הסמכויות הנתונות לשר הפנים על פי הסיפא של סעיף 16(ג) לחוק הכבאות (המתייחסות לאישור השר לאומדן ההוצאות לשירותי הכבאות של כלל רשויות הכבאות, לרבות מקומות שהם מחוץ לתחומה של רשות מקומית ושהשר החליט שיש לקיים בהם שירותי באות) יועברו לשר לביטחון פנים.

2. חוק איגודי ערים, התשט"ו-1955, לעניין איגודי ערים לכבאות בלבד ואולם לא יפעיל השר לביטחון פנים את סמכותו לפי סעיף 12 לחוק איגודי ערים [...] אלא בהסמכת שר הפנים, בהיעדר הסכמה יכריע ראש הממשלה; הסמכויות ביחסי לאיגודי ערים לעניינים אחרים יותרו בידי שר הפנים.

3. סעיף 9 לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968;

4. סעיף 19 לחוק התכנון והבניה [...].

5. סעיף 2(א)(2) לחוק הבטיחות במקומות ציבוריים, התשכ"ג-1962;

[...].

ד. עד להשלמת הליך החקיקה והקמת המערך הארצי, כאמור בסעיפים 9 ו-10 להלן, אחריות השר לביטחון פנים תהיה במסגרת הסמכויות הנתונות לו בחקיקה הקיימת וביחס ישיר אליהן.

[...].

8. להנחות את הממונה על התקציבים במשרד האוצר ליצור תחום פעולה ייעודי לנציבות הכבאות והצלה במשרד לביטחון פנים, ולהעביר לסעיף זה את תקני כוח האדם וכלל תקציב מערך הכבאות המופיע בתקציב משרד הפנים החל משנת התקציב 2011, ובכלל זה

תקציב הפיתוח כאמור בהחלטת ממשלה מס' 1904 מיום 4.7.2010, והתקציב שאושר במסגרת החלטה זו.

9. להקין במשרד לביטחון הפנים מנהלה לקמת מערך הכבאות הארצי (להלן – "המנהלה" ו"המערך הארצי")

א. מנכ"ל המשרד לביטחון פנים יעמוד בראש המנהלה ועובדי נציבות הכבאות יהיו עובדי המנהלה.

ב. (1) להנחות את הממונה על התקציבים במשרד האוצר, נציב שירות המדינה ואת ראש המנהלה לסכם בתוך 14 ימין את המבנה הארגוני של המנהלה, מעבר לעובדי נציבות הכבאות הקיימים, על מנת שתוכל לקדם את הקמת המערך הארצי ולהפעיל את שירותי הכבאות. בהתאם לסיכום לגבי המבנה הארגוני, יפנה ראש המנהלה לנציב שירות המדינה בבקשה להסדיר את איוש התקנים הנוספים בדרך המהירה ביותר כדי לעמוד במשימות שהוטלו על המנהלה (רכש, גיוס, חקיקה וכו')

(2) למנהלה יתאפשר להסתייע ביועצים להכנת תכנית להקמת מערך הכבאות הארצית. [...]

ג. מנהלת ההקמה תפעל עד ליום הקמת המערך הארצי על פי חוק כאמור בסעיף 12 להלן.

ד. עד להקמת המערך הארצי וביטול איגודי הכבאות ומחלקות הכיבוי ברשויות המקומיות, ימשיכו הגורמים המוסמכים במשרד הפנים להפעיל את סמכותם על מנת לוודא שהשתתפות הרשויות המקומיות המתחייבת על פי דין, בתקציב איגודי הערים ומחלקות הכיבוי תמשיך כסדרה.

ב. בעת חירום, ובכפוף לכל דין, ראש המנהלה באישור הממשלה, ינחה את פעילותם של כל הגורמים שיש להם יכולת כיבוי על מנת ליתן מענה אפקטיבי ומלא.

10. בהמשך לתזכיר חוק שירותי הכבאות וההצלה, התשע"א-2010, שהופץ ע"י משרד הפנים [...] לאור החלטת ממשלה 1904⁷³ בהמשך להחלטת הממשלה מס' 2101 (חק/1191) מיום 18.7.2010 בנושא הצעת חוק שירותי הכבאות והחילוץ, התשס"ט-2009,⁷⁴ לקים צוות ממשלתי בראשות המשרד לביטחון הפנים לגיבוש ולליווי תהליך החקיקה, ולביצוע התאמות בתזכיר בחוק, בין היתר לאור הוראות החלטה זו ובשים לב למודל הפעלת המערך הארצי ולהירארכיה בו, כפי שיגבש ראש המנהלה, ובתיאום עם משרד האוצר לגבי הצרכים הנוספים בנדרשים להשלמת הקמת מערך הכבאות הארצי

א. הצוות יכלול: מנכ"ל משרד לביטחון הפנים – יו"ר, נציב הכבאות וההצלה, נציג משרד הפנים, נציג משרד המשפטים, נציג הממונה על התקציבים במשרד האוצר, נציג הממונה על השכר במשרד האוצר, נציג נציבות שירות המדינה, נציג משרד הביטחון ונציג משרד ראש הממשלה. יובהר כי ראש המנהלה יוכל לצרף נציגי גורמים ממשלתיים נוספים בהתאם לשיקול דעתו.

ב. בהיבטי הפעלת מערך הכבאות הארצית ביחד עם "ארגוני העזר" האחרים, המשטרה וצה"ל בשגרה ובחירום, יתאם הצוות את העמדות מול השרים הרלוונטיים ככל שיידרש.

ג. הצוות יפעל להידברות עם איגודי הכבאות ונציגי הכבאים, וייתן את הדעת להערותיהם.

ד. להטיל על השר לביטחון הפנים לפעול להשלמת הליך החקיקה בכנסת לא יאוחר מאוקטובר 2011, ובהמשך להחלטת הממשלה מספר 1904 להשלים את מערך הכבאות הארצי עד סוף שנת 2012.

11. בתוך 45 יום מקבלת החלטה זו ימסור השר לביטחון הפנים סטאטוס הקמת המנהלה לרבות בהיבטים המשפטיים, הארגוניים, התקציביים, התפעוליים והמבצעיים.

נושאים נוספים.

12. לתקצב 100 מלש"ח בסעיף רזרבה ייעודי בתקציב משרד ראש הממשלה [...]

13. להקים ועדה בין-משרדית בראשות רשות החירום הלאומית (רח"ל), ובהשתתפות נציגי המשרד לביטחון פנים, משטרת ישראל, צה"ל, כבאות והצלה, מד"א, משרד התקשורת, הביטחון, הגנת הסביבה והאוצר וגופים נוספים כפי שיקבע ע"י רח"ל לבחינת חלופות למערכת תקשורת ושליטה ארצית לחירום [...]

⁷³ החלטה מס. חמ/15 של ועדת השרים לאיכות הסביבה ולחומרים מסוכנים מיום 07.09.1993 אשר צורפה לפרוטוקול החלטות הממשלה וקבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 23.09.1993 ומספרה הוא [1904 \(חמ/15\)](#)

⁷⁴ [החלטה 2101 \(חק/1191\)](#)

[חזרה לטבלה](#)

החלטה 3107 מיום 07.04.2011: העברת שטח הפעולה של הוועדה הבינמשרדית להיערכות לרעידות אדמה ממשרד התשתיות הלאומיות למשרד ראש הממשלה לטיפול השר זאב ב. בגין ופעולות נוספות הנדרשות כפועל יוצא מההעברה הנ"ל

- הוחלט "בהמשך להחלטת ממשלה מס' 2699 מיום 9.1.2011 בה נקבע כי השר זאב ב. בגין יעמוד בראש עדת השרים לרעידות אדמה:
1. בהתאם לסעיף 31(ד) לחוק יסוד: הממשלה, להעביר את שטח הפעולה של הוועדה הבינמשרדית להיערכות לרעידות אדמה ממשרד התשתיות הלאומיות למשרד ראש הממשלה.
 2. להביא את דבר ההחלטה הנ"ל לידיעת הכנסת, בהתאם לסעיף 9(א)(11) לחוק הממשלה, התשס"א-2001 [...]
 3. לתקן את החלטת ממשלה מס' 1588 מיום 22.04.2007 בנושא פטור ממכרז [...] כך שבכל מקום שנאמר "מנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות" יבוא במקומו "מנכ"ל משרד ראש הממשלה"
 4. בהתאם לסעיף 23 לוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, לתקן את התוספת כך שבמקום "יושב ראש ועדת ההיגוי להיערכות לרעידות אדמה במשרד התשתיות הלאומיות יבוא "יושב ראש ועדת ההיגוי להיערכות לרעידות אדמה במשרד ראש הממשלה..."

[חזרה לטבלה](#)

חוזר מנכ"ל משרד הפנים 4/2008: עידוד חיזוק מבנים מפני רעידות אדמה על פי תמ"א 38 ואמצעים נוספים, 23.06.2008

נוהל שמטרתו להדגיש פעם נוספת את החשיבות בעידוד חיזוק מבנים קיימים בפני רעידות אדמה, בין היתר במסגרת תמ"א 38.

לפי הנוהל, "על הרשויות המקומיות והוועדות המקומיות לעשות כל שביכולתן כדי להפיק מהתמ"א את התועלת הראויה ולהשתמש בה כמנוף להגברת עמידות מבנים קיימים בפני רעידת אדמה".

הנוהל ממליץ כי כל רשות מקומית "תגבש תוכנית פעולה לשם הגברת יישומה של תמ"א 38", בה רצוי לכלול בין היתר:

- **אמצעים להגברת מודעות הציבור למנגנון הסטטוטורי הקיים לחיזוק המבנים (תמ"א 38)**, למשל באמצעות פעילות במתנ"סים או מינהלים קהילתיים, דיוור ישיר, אתרי אינטרנט של הרשויות המקומיות וכיו"ב;
- אמצעים לעידוד התושבים המעוניינים לקבלת היתר לבנייה וחיזוק ביתם, למשל הענקת קדימות בטיפול בבקשות מכוח תמ"א 38 והרחבת שעות קבלת הקהל למתן מידע.
- ייזום תכניות מפורטות המעודדות את ביצוע החיזוק אף מעבר לתמ"א 38.

הנוהל ממליץ, בין היתר, גם על גיבוש "סדר עדיפויות לחיזוק מבנים ציבוריים קיימים שמצויים בשטח השיפוט של הרשות המקומית ומבנים שבעלות הרשות המקומית". כן נאמר כי "רשות מקומית המתכוונת לשכור/לרכוש מבנים, תעדיף מבנים העומדים בתקני רעידות אדמה". כמו כן, קובע חוזר מנכ"ל זה את הנוהל לביצוע בקרה הנדסית על בקשה להיתר לפי תמ"א 38.

[חזרה לטבלה](#)

חוזר מנכ"ל משרד הפנים 1/2009: יישום תוכנית מתאר ארצית לחיזוק מבנים קיימים בפני רעידות אדמה (תמ"א 38): פירוט תוספת זכויות בנייה במסמכי בקשה להיתר ולעת עריכת תוכניות מפורטות (לפי סעיף 23 בתמ"א), 06.01.2009

מטרת ההנחיה "להנחות את מוסדות התכנון בנושא הכנת תוכניות ומתן היתרי בנייה על

פי תמ"א 38, וזאת כדי לסייע למימוש הקלות החקיקה" שנתקבלו (עד השנים 2009-2008).

ההנחיה כוללת תנאים שיש לעמוד ביניהם לעת מתן היתר הבנייה, וביניהם מילוי נכון של טפסים ופרטים וכן תנאים שיש לעמוד בהם לעת הכנת תוכניות לפי סעיף 23 לתמ"א 38, וביניהם דרישת עריכתה של חוות דעת כלכלית שתבחן את מידת הביסוס של הצורך בזכויות בנייה מוגברות באזור, לצורך הכיסוי של עלויות חיזוקם של המבנים שבתוכנית וכן ציון מפורש בתכנית הוראות מסוימות ככתוב בהנחיה (למשל, שבסעיף המטרות של התכנית יצוין במפורש משפט האומר כי התכנית נערכת בהתאם להוראותיו של סעיף 23 לתמ"א 38).

חזרה לטבלה

חוזר מנכ"ל משרד הפנים 1/2010: הנחיות בנושא יישומה של תמ"א 38, 17.08.2010

קביעת הנחיות "באשר לאופן הטיפול בבקשות להיתר בנייה שמוגשות מכוח תמ"א 38 וביחס לעריכת תוכניות לפי סעיף 23 בתמ"א 38".
נקבעו המלצות כדי להבטיח טיפול יעיל בבקשות להיתר בניה מכוח תמ"א 38/תוכניות לפי סעיף 23 לתמ"א וביניהן מינוי רפרנט אחראי/הקמת מינהלת ליישום תמ"א 38 בתחומה של הוועדה המקומית; הפניית מגישי הבקשה להיתר בניה למהנדסים של פיקוד העורף בשלב מוקדם יחסית של הטיפול (שכן, בהתאם לדרישות חוק התגוננות אזרחית, "כל בקשה להיתר בניה לפי תמ"א 38 או תכנית אחרת שמאפשרת תוספת בנייה למבנה קיים, מועברת לבדיקת מהנדסי פיקוד העורף לבחינת הצורך בשיפור מיגון המבנה ומתן הנחיות בעניין זה"); ביצוע בקרה הנדסית בהתאם לנהלים שנקבעו בחוזר מנכ"ל משרד הפנים 4/2008 (לעיל); ביצוע מעקב אחר טיפול בבקשות להיתרים מכוח תמ"א 38 ודיווח וכן פעילות הסברה (כאמור גם בחוזר מנכ"ל 4/2008), כגון על ידי כתבות בעיתונות המקומית, באתרי האינטרנט של הרשות המקומית ועוד.
כמו כן, נקבעו הוראות ספציפיות ביחס לתוכניות לפי סעיף 23 לתמ"א 38 וביניהן הוראות העוסקות בפורמט לדוגמא לתוכנית והחובה לבחון את הצורך לעריכת תוכנית מכוח סעיף 23 ולוח הזמנים לקידומה.

חזרה לטבלה

חוזר מנכ"ל משרד החינוך תשע"ד/10(ב): נוהל 10: היערכות לרעידות אדמה, לשיטפונות וזקקים ולשלג כבד, 10.06.2014

קביעת הנחיות לתלמידים ולסגל בדבר התנהגות וההכנות לרעידת אדמה.

בין היתר נקבע כי יש לאתר את מוקדי הסיכון במוסד ולמנוע אותם; פורט הציד המומלץ שיש לאחסן בעת קרות האסון (כגון מים וסוללות); נקבעו הוראות בדבר הכשרה ותרגול של אוכלוסיית המוסד (הסגל והתלמידים) וכן נקבעו הנחיות התנהגות (כגון התרחקות מבניינים, קירות תומכים ועצים בעת רעידת אדמה, ויציאה מהירה וזהירה מהכיתות אל מחוץ למוסד בעת צונאמי).

חזרה לטבלה

חוזר מנכ"ל משרד החינוך תשעה/2(ב), נוהל 4 + נוהל 10 + סעיף 16.10 + נוהל 18 07.10.2014

סעיף 4.6 (ד) לחוזר קובע את הפעולות שעל המאבטח לבצע במצב חירום על פי הנחיות הקב"ט הרשותי:
"בעת התרחשות רעידת אדמה
1. פתיחת השער
2. הרחקת התלמידים מבניינים, מעצים, מכבלי חשמל ומכל גורם מסוכן אחר
3. סיוע להנהלת בית הספר בחילוץ נפגעים
4. הכוונת כוחות החילוץ."

סעיף 4.8 (ה) לחוזר קובע את סדר הפעולות הכללי לתרחיש של רעידת אדמה:

- 1) במקרה של הימצאות בתוך המבנה/הכיתה – יציאה בהליכה מהירה וזהירה דרך נתיב המילוט אל השטח הפתוח והתרחקות מבניינים, מקירות תומכים, מעצים, מכבלי חשמל ומכל גורם מסוכן אחר
- 2) במקרה של הימצאות במרחב מוגן תקני הנמצא בקומות א' ו-ב' – יציאה החוצה בהליכה מהירה וזהירה דרך נתיב המילוט אל השטח הפתוח והתרחקות מבניינים, מקירות תומכים, מעצים, מכבלי חשמל ומכל גורם מסוכן אחר
- 3) במקרה של הימצאות במרחב מוגן תקני הנמצא בקומה שלישית ומעלה – הישארות בו עד לסיום הרעידה הראשונית ויציאה החוצה לשטח הפתוח על פי הנחיית הנהלת בית הספר
- 4) במקרה של הימצאות מחוץ לכיתה/למבנה בית הספר – הישארות בשטח הפתוח והתרחקות מבניינים, מקירות תומכים, מעצים, מכבלי חשמל ומכל גורם מסוכן אחר
- 5) בתום ריכוז התלמידים בשטח הפתוח – ספירת התלמידים, דיווח למנהל ולרכז הביטחון והמתנה להוראות
- 6) דיווח של הנהלת המוסד לקב"ט הרשות המקומית
- 7) טיפול ראשוני בנפגעים, אם יש כאלה
- 8) חזרה למבנים בהתאם להנחיות פיקוד העורף/משטרת ישראל, ובמקרה של סדקים במבנה על פי ההנחיות של מהנדס שיבדוק את המבנה ובאישורו"

סעיף 4.9 (ב) קובע את סדר הפעולות בזמן נסיעה באוטובוס בעת רעידת אדמה: " רעידת אדמה (ב)

- 1) בשטח פתוח – עצירת הרכב/האוטובוס בצד הכביש והישארות בתוכו עד שהרעידה תיפסק
- 2) בשטח בנוי – המשך הנסיעה עד לשטח פתוח הנקי מסיכונים, כגון מבנים גבוהים, כבלי חשמל, עצים, גשרים, ועצירה בצד הכביש
- 3) המתנה להנחיות של גורמי מערכת הביטחון."

סעיף 4.10 עוסק בחובה לקיים תרגילים: "

- 2) רעידת אדמה/שרפה: התרגיל יבוצע בתחילת שנת הלימודים (עד סוף ספטמבר) כתרגיל פינוי מתוך המוסד בעקבות רעידת אדמה ו/או שרפה, באחריותו של מנהל בית-הספר/רכז הביטחון הבית-ספרי.
- 3) דליפת חומרים מסוכנים: התרגיל יבוצע במהלך החודשים נובמבר-דצמבר, באחריותו של המנהל בית הספר/רכז הביטחון הבית-ספרי, על פי סדר הפעולות המופיע בנהל 11, "היערכות ותגובת בית הספר באירוע חומ"ס (חומרים מסוכנים)".
- 4) תרגיל התגוננות ארצי במתווה של ירי טילים/רעידת אדמה: התרגיל יבוצע בכל מוסדות החינוך בארץ, בהתאם למתווה שייקבע באותה שנה."

סעיף 10.1 (ד)(3) עוסק בהכנות לרעידת אדמה וקובע: "

- 3) הכשרה ותרגול של אוכלוסיית המוסד – הסגל והתלמידים
 - א) צוות המורים והתלמידים יוכשרו לפעולה בעת רעידת אדמה, כולל חילוץ עצמי
 - ב) כחלק מההכשרה יש לבצע תרגול מלא של רעידת אדמה"

סעיף 10.1 (ה) עוסק בהנחיות ההתגוננות בעת התרחשות רעידת אדמה במוסדות החינוך: "

- 1) תלמידים הנמצאים בתוך המבנה/הכיתה/מרחב מוגן תקני עד קומה שנייה, ועד בכלל, יצאו בעת רעידת אדמה בהליכה מהירה וזהירה דרך נתיב המילוט אל השטח הפתוח, ויתרחקו מבניינים, מקירות תומכים, מעצים, מכבלי חשמל ומכל גורם מסוכן אחר.
- 2) תלמידים השהים במרחב מוגן תקני הנמצא בקומה שלישית ומעלה יישארו בו עד לסיום הרעידה הראשונית או עד לקבלת הנחיה מהנהלת בית הספר לצאת החוצה לשטח הפתוח"

כמו כן, קובע סעיף 16.10 (תחת נוהל 16 העוסק בהפעלת מוסדות החינוך המיוחד במצבי חירום) כי "מנהל המוסד יתרגל את אוכלוסיית המוסד פעמיים בשנה, ובכלל זה את בעלי התפקידים בתרחישים האלה: "... רעידת אדמה, עד 15 בספטמבר או בתרגיל

מוסדות החינוך הארצי על פי תכנית העבודה השנתית..."

- נוהל 18 עוסק בסיוע הדדי, כאשר סעיף 18.1 קובע כי "בתחום השטח העירוני וגם הכפרי יש לא מעט מוסדות חינוך פורמאליים ובלתי-פורמאליים שהמבנים שלהם ממוקמים זה ליד זה. כאשר מתרחש אירוע חריג באחד מהמוסדות, הן בשגרה והן בשעת חירום, יש לצפות כי מוסד סמוך שיש לו יכולת סיוע בכוח אדם ובאמצעים יגיש סיוע מיידי למוסד שנפגע. הניסיון מוכיח כי לעתים סיוע הדדי מהיר וזריז בין מוסדות מצליח להציל חיים ולצמצם נזקים עוד לפני הגעת גורמי ההצלה. באירוע רעידת אדמה יש לצפות כי הסיוע שיוגש יהיה רק מקומי ולא חיצוני והוא יתארגן על ידי האזרחים והמוסדות באותו מקום."
- סעיף 18.5 קובע את "רשימת האירועים העשויים להצריך סיוע הדדי:
- א. פינוי תלמידי המוסד כתוצאה משרפה/מרעידת אדמה
 - ב. אירוע בטיחותי כמו שרפה, פציעה, הילכדות בתוך מבנה/סורג/גדר וכו'
 - ג. אירוע פח"ע."

חזרה לטבלה

הנחיות בנושא רעידות אדמה בתסקירי השפעה על הסביבה, 2006

ההנחיות קובעות כי יש להתייחס לחמישה סיכונים בעת עריכת תסקיר השפעה על הסביבה:

1. תנודות קרקע: בין היתר, יש להציג נתונים מוקדמים על אזור התסקיר (מיקום גאוגרפי, תשתית מקומית) וכן יש להכין עקומה ספקטראלית של התאוצה האופקית המירבית הצפויה באתר סלע באזור התסקיר. יש להסביר על איזה קטלוג רעידות אדמה מסתמך החישוב.
2. קריעת פני השטח: יש לבדוק האם בשטח האתר נחקר קיימים שברים פעילים או חשודים כפעילים
3. גלישת קרקע: יש לבצע סקר שדה לאיתור עדויות לכשל מדרון עכשווי תוך בחינת הגורמים הגיאולוגיים הקובעים את יציבות המדרון. וכן יש לבצע סקר היסטורי לזיהוי אזורים בהם התרחשו בעבר גלישות מדרון ולבחון ספרות מקצועית קיימת ומפון סיכון.
4. התנזלות קרקע: יש לבדוק האם קיים פוטנציאל התנזלות באזור הסקר
5. נחשול ים (צונאמי): יש לברר האם האזור המתוכנן מצוי בתחום המועד להצפת צונמי.

חזרה לטבלה

הנחיות ראשוניות של המשרד להגנת הסביבה לקידוחי נפט וגז, 14.03.2011

סעיף 12 להנחיות קובע כי " בעל האתר יכין תוך שלושה חודשים מיום קבלת מסמך זה לראשונה נוהל חירום או יוסיף פרק לנוהל חירום קיים לעניין טיפול בעת אירוע רעידת אדמה. הנוהל יתייחס לכל המצבים החריגים ובכלל זה: חוסר קשר ותקשורת, אי יכולת הגעת כוחות חירום, צוות חירום חלקי ועוד".

סעיפי המשנה האחרים של סעיף 12 מפרטים מספר חובות ספציפיות שמוטלות על בעל האתר. כך למשל, סעיף 12.2 קובע כי "בעל האתר ידריך את עובדיו בדבר דרך ההתנהלות באתר בזמן אירוע רעידת אדמה"; סעיף 12.3 קובע כי " בעל האתר יוודא אחזקת אמצעי קשר שרידים להעברת תמונת מצב עדכנית בעת רעידת אדמה"; סעיף 12.4 קובע כי " בעל האתר יוודא כי באתר קיימים אמצעי מיגון אישיים לעובדים המתאימים לחומרים המצויים באתר"; סעיף 12.5: "בעל האתר יתרגל את הנוהל על כל חלקיו תרגול תקופתי ובכל מקרה אחת לשנה".

כמו כן, סעיף 12.6 קובע כי " בעל האתר יעדכן את הנוהל עם כל שינוי באתר ובכל מקרה אחת לשנה בהתאם לדרישות המתעדכנות באתר המשרד להגנת הסביבה" וסעיף 12.1 קובע כי " בעל האתר יקבע בנוהל צוות תגובה מיידי לאירוע רעידת אדמה אשר ינהל את האתר בשעת האירוע לצורך מניעת הפגיעה באדם ובסביבה לרבות מניעת זיהום מקורות מים. הנוהל יגדיר את תפקידי כל אחד מאנשי הצוות במצבים החריגים).

חזרה לטבלה

ועדת ההיגוי הבין-משרדית להיערכות לרעידות אדמה: הנחיות לציבור לכניסה למבנים (מבני מגורים ומבני ציבור) לאחר רעידת אדמה, 07.05.14

נקבעו הנחיות בדבר התנהגות הכניסה למבנים. למשל נקבעו הוראות ביחס לבטיחות חשמל (אין להיכנס למבנה אם ישנם כבלי חשמל חשופים בקרבתו); בטיחות גז. בנוסף, נקבעו שלושה סוגי סימונים לבניינים, אשר יש לנהוג לפיהם: סימון (תג) ירוק (מתאים לאכלוס); תג צהוב (מוגבל בשימוש), כלומר נצפו גורמי סיכון אפשריים ותג אדום (מבנה מסוכן).
כמו כן ההנחיות מציעות דגשים נוספים שיש לנהוג לפיהם, למשל איסור השימוש במעלית, איסור היציאה למרפסות וכיו"ב.

[חזרה לטבלה](#)

משרד הבריאות: נוהל ניתוק מערכות אלקטרו-מכניות במיתאר רעידות אדמה, מרץ 2014

נוהל שמטרתו "לפרט את הפעולות שעל צוותי האחזקה לבצע, כמו גם הצוות הרפואי/סעודי, לאחר רעידת אדמה". למשל, להכיר ולדעת את מיקום נקודות הניתוק (ברזי גזים רפואיים, ארונות חשמל וכו'); לבצע סיור ראשוני לאחר רעידת אדמה "במטרה לאתר נזקים מבניים או נזקים למערכות אלקטרו-מכניות".

[חזרה לטבלה](#)

תקנים

ת"י 413

תקן 413 הוא תקן הבניה לעמידות מבנים ברעידות אדמה, אינו תקן רשמי, כלומר לא הוכרז עליו כעל חוק, אבל, הוא תקן מחייב עפ"י תקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות) התש"ל-1970. השר אשר התקין את התקנה (כלומר שר הפנים), הוא גם האחראי על אכיפתה⁷⁵

[טיוטת התקן⁷⁶](#)

ת"י 1227 - עומסים לגשרים

⁷⁵ דוח לוועדת השרים לענין ההיערכות לטיפול ברעידות אדמה, בעמ' 31.

⁷⁶ יש לציין כי התקנים אינם זמינים באינטרנט ורק ניתנים לרכישה ממכון התקנים.

פרוט חוקים למענה (תוך כדי)

חוק יסוד: הממשלה ס' 38

לפי סעיף 38(א) לחוק יסוד: הממשלה, **לכנסת** הסמכות להכריז על מצב חירום, אם ראתה "שקיים במדינה מצב של חירום". זאת, ביוזמתה שלה או לפי הצעתה של הממשלה.

אולם, גם **לממשלה** סמכות להכריז על מצב חירום, לפי סעיף 38(ג) לחוק יסוד: הממשלה, אם ראתה "שקיים במדינה מצב של חירום ושעקב דחיפות העניין יש להכריז על מצב חירום עוד לפני שניתן לכנס את הכנסת".

לפי סעיף 39 לחוק יסוד: הממשלה, רשאית הממשלה במצב חירום "להתקין תקנות שעת חירום כדי להגן על המדינה, ביטחון הציבור וקיום האספקה והשירותים החיוניים", כאשר בכוחן של התקנות "לשנות כל חוק, להפקיע זמנית את תוקפו או לקבוע בו תנאים, וכן להטיל או להגדיל מיסים או תשלומי חובה אחרים, והכל זולת אם אין הוראה אחרת בחוק" (סעיף 39(ג)). אולם, אין בכוחן של התקנות "למנוע פניה לערכאות, לקבוע ענישה למפרע או להתיר פגיעה בכבוד האדם" (סעיף 39(ד)). במקרים בהם לא ניתן לכנס את הממשלה וקיים צורך דחוף וחיוני להתקין את התקנות, רשאי ראש הממשלה להתקין או להסמיך שר אחר שיעשה זאת.

[חזרה לטבלה](#)

חוק יסוד: הצבא, סעיפים 2(א), 2(ב) + פקודת סדרי השלטון והמשפט, סעיף 18

סעיף 2 לחוק יסוד: הצבא קובע את כפיפות הצבא למרות האזרחית. סעיף 2(א) קובע כי: "הצבא נתון למרות הממשלה", כאשר סעיף 2(ב) קובע כי: "השר הממונה מטעם הממשלה על הצבא הוא שר הביטחון".

בהקשר זה יש לציין כי סעיף 90(א)1 לפקודת המשטרה קובע את סמכותו של השר לביטחון פנים להכריז על אירוע אסון המוני, כאשר סעיף 90(ב) לפקודה קובע מספר אירועים חריגים בהם הסמכות להכריז על אירוע אסון המוני מועברת לראש הממשלה או לשר הביטחון, לפי העניין, תוך חובת קביעת התייעצות עם השר לביטחון פנים במקרים מסוימים. בנוסף, סעיף 90(ז) לפקודה קובע כי במספר אירועי אסון המוני שסמכות ההכרזה עליהם נתונה לראש הממשלה או לשר הביטחון (סעיפים 90(ב)1, (2), (4)(ב) או (5)) יהיו הסמכויות הנתונות לקציני משטרה לפי פרק שיש 1 לפקודה - לקציני צה"ל והסמכויות הנתונות לשוטר - לחייל, ויראו את האחריות לפי הפקודה כאילו הועברה לצה"ל לפי סעיף 90ב.

כמו כן, סעיף 18 לפקודת סדרי השלטון והמשפט קובעת כי: "הממשלה הזמנית רשאית להקים כוחות מזוינים ביבשה, בים ובאוויר, אשר יהיו מורשים לעשות את כל הפעולות הדרושות והחוקיות לשם הגנת המדינה ולשם השגת יעדיה הבטחוניים-לאומיים".

[חזרה לטבלה](#)

פקודת המשטרה [נוסח חדש], תשל"א-1971, סעיף 3, 90, 90ב (אירוע אסון המוני), סעיפים 90א, 90ב

סעיף 3 לפקודת המשטרה קובע כי, בין יתר תפקידיה, על המשטרה לעסוק "בקיום הסדר הציבורי וביטחון הנפש והרכוש", כאשר סעיף 4 קובע כי "לכל שוטר יהיו כל סמכות, חיסיון חסינות הכרוכים במשרת שוטר לפי כל דין, ויטול על עצמו כל תפקיד ואחריות הכרוכים בה".

סעיף 90ב מקנה לשר לביטחון פנים סמכות להכריז על אירוע אסון המוני אם שוכנע כי קיימת סבירות גבוהה שיתרחש אירוע אסון המוני או כי מתרחש אירוע אסון המוני, והוא רשאי להכריז במדינה כולה או בשטח מסוים. אם הטיפול באירוע גם בתחום אחריותו של שר נוסף (על פי דין או ע"פ החלטת ממשלה) – עליו להתייעץ עם אותו שר. הסעיף מחריג מקרים בהם סמכות ההכרזה על אירוע אסון המוני היא בידי ראש הממשלה או שר הביטחון, ומגדיר למי יש למסור הודעה. תוקפה של הכרזה לפי סעיף 90ב יפקע בתום

48 שעות משעה שניתנה עליה הודעה, אך השר שנתן את ההכרזה רשאי להאריך את תוקפה לתקופת זמן נוספת, ובלבד שסך כל תקופות ההארכה הנוספות לא יעלה על 96 שעות.

באירוע אסון המוני למעט אירוע שסמכות ההכרזה עליו נתונה לשר הביטחון או לראש הממשלה, תהא משטרת ישראל אחראית לפיקוד ולשליטה בטיפול. באירוע כזה מוסמך שוטר, לפי סעיף 190(ג) לפקודת המשטרה [הנמצא בפרק שישי 1 לפקודה] לעשות שימוש בסמכויות שלהלן, תוך הרשאה להשתמש בכוח סביר נגד אדם או רכוש על מנת לכפות את הציות להוראות אלו: "1) להורות לגוף הצלה (בהתאם להגדרה של המונח "גוף הצלה" בפקודה), לפעול במסגרת תפקידו וסמכויותיו ולהפעיל את הציוד שברשותו לצורך מילוי תפקידו;

(2) להורות לכל אדם הנמצא בשטח האירוע או באזור העלול להיפגע כתוצאה מהאירוע, כל הוראה סבירה;

(3) להורות למי שבבעלותו, בחזקתו, בשליטתו או בפיקוחו ציוד או חומר, להעמיד את הציוד או החומר לרשות משטרת ישראל או לרשות גופי הצלה;

(4) לסגור שטח או מקום ולמנוע מכל אדם להיכנס אליו או לצאת ממנו, וכן לדרוש מכל אדם בשטח האירוע או באזור העלול להיפגע כתוצאה מהאירוע להישאר במקום שבו הוא נמצא, לצאת ממנו או להיכנס למקום שקבע".

בנוסף, לפי סעיף 190(ו) לפקודה: "באירוע אסון המוני, רשאי שוטר או מי שממלא תפקיד בגוף הצלה, להיכנס לכל מקום, ככל שהדבר נדרש לצורך מילוי תפקידו, ולהשתמש בכוח סביר לצורך ביצוע סמכות הכניסה כאמור".

בנוסף, לפי סעיף 190(ב) לפקודה "יהיו כל גוף הצלה וכל משרד ממשלתי או כל גוף אחר, מוסמכים ואחראים לנקוט את כל האמצעים הנדרשים לשם היערכות לקראת אירוע אסון המוני ולמניעה או לצמצום נזקים בעת התרחשותו של אירוע כאמור בתחום שהם מופקדים עליו לפי כל דין, ובהתאם להוראות להפעלה משולבת ולהוראות המקצועיות."

סעיף 90 יא לפקודה עוסק בסמכות הסיוע של צה"ל ושירות הג"א, וקובע כי:

"א) צה"ל ושירות ההתגוננות האזרחית, כמשמעותו בחוק ההתגוננות האזרחית, יסייעו למשטרת ישראל בטיפול באירוע אסון המוני, ובהיערכות לקראת אירוע כאמור.

ב) הסיוע כאמור בסעיף קטן (א) יינתן בהיקף כוח אדם ובאמצעים, כפי שיקבעו שר הביטחון או הממשלה.

ד) דין כוחות צה"ל ושירות ההתגוננות האזרחית שיועמדו לפי הוראות סעיף זה, לצורך סיוע למשטרת ישראל, כדין גוף הצלה לפי חוק זה."

בנוסף, סעיף 90 יב עוסק בהעברת תפקיד לצה"ל, וקובע כי: "א) בעת אירוע אסון המוני, לרבות אירוע צפוי, רשאי שר הביטחון לבקשת השר [לביטחון פנים], או רשאי ראש הממשלה להורות לצה"ל למלא את תפקיד משטרת ישראל בפיקוד ובשליטה באירוע, כולו או מקצתו".

סעיף קטן (ב) מסייג מעט את האמור בסעיף לעיל וקובע כי: " בעת אירוע כימי או ביולוגי, או בעת אירוע אסון המוני שמקורו בשטח שהוכרז לגביו מצב מיוחד בעורף כהגדרתו בחוק ההתגוננות האזרחית, רשאי שר הביטחון, בהתייעצות עם השר, להורות לצה"ל כאמור בסעיף קטן (א)".

התנאים להעברת התפקיד קבועים בסעיף קטן (ג), לפיו: "הוראה כאמור בסעיף קטן (א) או (ב) תציין את התחומים ואת התקופה שבהם ימלא צה"ל את תפקיד משטרת ישראל כאמור; ניתנה הוראה כאמור, יקבע הרמטכ"ל קצין צה"ל לפקד על האירוע".

שר הביטחון לבקשת השר לביטחון פנים, או ראש הממשלה, רשאי להאריך או לקצר את התקופה שצוינה בהוראה (סעיף קטן (ד)), כאשר "תוקפה של הוראה לפי סעיף זה יפקע בתום התקופה שנקבעה בה או בתום תוקפה של ההכרזה שניתנה לפי סעיף 90, לפי המוקדם" (סעיף קטן (ה)).

בנוסף, סעיף קטן (ו) קובע כי " משניתנה הוראה כאמור בסעיף קטן (א) –

- (1) תסייע משטרת ישראל לצה"ל בטיפול באירוע, ובהיערכות לקראת אירוע כאמור; סיוע כאמור, יינתן בהיקף כוח אדם ובאמצעים, כפי שיקבע השר;
- (2) דין כוחות המשטרה שיועמדו לפי הוראות סעיף קטן זה, לצורך סיוע לצה"ל, כדין גוף הצלה לפי חוק זה;
- (3) לצורך מילוי תפקידו יהיו הסמכויות הנתונות למפקח הכללי לפי פרק זה – לרמטכ"ל, הסמכויות הנתונות לקצין משטרה לפי פרק זה – לקצין צה"ל, והסמכויות הנתונות לשוטר לפי פרק זה – לחייל."

פקודת המשטרה [נוסח חדש], תשל"א-1971, ס' 49ב, 49ח - המשמר האזרחי

ס' 49ב. (א) מקים את המשמר האזרחי ליד משטרת ישראל. ס' 49ב. (ב) קובע:
(ב) בכל פעולה שהמשטרה מוסמכת לעשות למען שמירת בטחון הנפש והרכוש מפני פגיעת איבה, רשאית היא להסתייע במשמר.

על פי ס' 49ב. (ג) - בנוסף לאמור בסעיף קטן (ב), תהא המשטרה רשאית להסתייע במשמר גם בפעולותיה לשמירת הבטחון, הנפש והרכוש שנקבעו בתקנות באישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת.

ס' 49ח מסמיך את שר הפנים, בהתייעצות עם השר לבטחון פנים (שר המשטרה) להורות בצו לרשות המקומית לכוון משמר בתחומה ולטפל בגיוסם ורישומם של חברי המשמר.

תקנות המשטרה (המשמר האזרחי), התשנ"ז-1996 – תקנה 2, 6 והתוספת הראשונה

ס' 2 בתקנות המשטרה (המשמר האזרחי) קובע שבנוסף לפעולות המנויות בסעיף 49ב(ב) בפקודת המשטרה, רשאית המשטרה להסתייע במשמר האזרחי בפעולות נוספות לשם שמירת הבטחון הנפש והרכוש. פעולות אלה מפורטות בתוספת הראשונה וכוללות בין השאר: סיוע ליחידות הסיור של המשטרה, סיוע בחיפוש נעדרים וחילוצם, סיוע ליחידות השיטור הימי של המשטרה, סיוע בביצוע פעולות הדרכה והסברה בקהילה ועזרה לאוכלוסיות נזקקות, סיוע בזיהוי חללים באירוע אסון המוני וסיוע למשטרה במקצועות המחייבים מיומנות מיוחדת, הדרושים למשטרה על פי אישור המפקח הכללי לביצוע תפקידיה.

ס' 6 בתקנות מפרט את סמכויות חבר המשמר האזרחי במילוי תפקידו. על פי תקנה 6(א)

6. (א) לחבר המשמר, במילוי תפקידו, יהיו סמכויות כמפורט להלן:

(1) כשהוא פועל למען שמירת בטחון הנפש והרכוש מפני פעולות איבה - סמכויות של שוטר;

(2) כשהוא פועל בנוכחות שוטר ולשם סיוע לו בתחום הפעולות הנוספות - סמכויות של שוטר;

(3) כשהוא פועל בתחום הפעולות הנוספות שלא בנסיבות האמורות בפסקה (2) - סמכויות של שוטר בסייגים אלה:

(א) לענין מעצר –

לא יעצור אדם אלא אם כן עבר לפניו, או זה מקרוב עבירה הכרוכה באלימות, גניבה, התפרצות, או עבירה שתוצאתה נזק של ממש לגוף או לרכוש, או עבירת תעבורה, אם נתקיים האמור בסעיף 28 לפקודת התעבורה או אם התקיימו הוראות סעיף 23(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, ובלבד שהיה חשש שאותו אדם יימלט או שזהותו אינה ידועה; לא יעצור חבר המשמר אדם לפי הוראות פסקת משנה זו אלא אם כן דרש ממנו להמתין לבואו של שוטר, ואם נבצר משוטר להגיע תוך זמן סביר - דרש ממנו להילוות אליו לתחנת המשטרה והאדם שנדרש כך סירב.

(ב) לענין שימוש בכוח –

לא ישתמש חבר המשמר בכוח אלא לביצוע מעצר שהוא מוסמך לבצעו.

(ג) לענין כניסה וחיפוש –

לא ייכנס חבר המשמר לבית או למקום ולא יחפש בו, אלא אם כן הכניסה או החיפוש נחוצים לצורך ביצוע המעצר ואין אפשרות להשיג את מטרת המעצר בדרך אחרת; או אם יש חשש ממשי לפגיעה באדם או בביטחון הציבור באותו מקום,

ונוכחותו של חבר המשמר באותו מקום דרושה כדי למנוע אותה

חזרה לטבלה

חוק רשות השידור

שידור הודעות חירום

46. במקרי חירום או מטעמים של ביטחון המדינה תשדר הרשות הודעות מטעם הממשלה, משטרת ישראל, שירותי הכבאות וההצלה, המטה הכללי של צבא הגנה לישראל או ראש הגא, כפי שהורה השר.

הפניה להודעות חירום מתורגמות

446. (א) שודרה הודעת חירום בשידורים של רשות השידור –

- (1) תשודר מיד לאחריה הודעה בערבית, ברוסית ובאמהרית המפנה לצפייה בשידורי הרשות בשפות אלה, או להאזנה להם, לפי העניין, וכן לגל שקט, אם הוא מופעל באותה עת;
- (2) בשידורי הרשות תשודר הודעה מתורגמת של הודעת החירום לשפות כאמור בפסקה (1), סמוך ככל האפשר לשידור הודעת החירום בשפה העברית.

חזרה לטבלה

חוק התגוננות אזרחית, תשי"א-1951, סעיפים 9ד, 9(א) ו-9(ה)

לפי סעיף 9ד לחוק ההתגוננות האזרחית, בעת מצב מיוחד בעורף או בשעת התקפה רשאים הרמטכ"ל; סגנו; ראש אגף המטה הכללי בצבא הגנה לישראל; ראש הג"א (התגוננות אזרחית); קצין בצבא הגנה לישראל שדרגתו אלוף המשמש בתפקיד אלוף פיקוד, ביחס למרחב עליו הם ממונים "לתת, ככל שהדבר דרוש, לכל אדם, לסוג בני אדם או לציבור כולו, כל הוראה הנדרשת לשמירתם או להצלתם של חיי אדם או של רכוש", ובפרט:

"(א) להטיל חובה לשהות במקומות מסוימים, לרבות בבתים או בבניינים אחרים, בחדרי בטחון או במקלטים;
 (ב) לאסור או להגביל את הלימודים במוסדות חינוך;
 (ג) לתת הוראות לגבי ציוד אישי, לצורכי התגוננות אזרחית;
 (ד) לקבוע הוראות בעניין האפלה ובעניין הגנה על שמשות מכל סוג שהוא;
 (ה) לבטל רישיונות המקנים זכות שימוש במקלט למטרה אחרת מאשר לחסות בו בשעת התקפה [...];
 (ו) להורות למחזיק במקלט לפנותו מיד מהמיטלטלין שבו, למעט הציוד שהוא חייב להחזיקו במקלט לפי דיני ההתגוננות האזרחית;
 (ז) להורות, ככל שהדבר דרוש למתן מחסה לציבור בשעת התקפה, למחזיק במחסה ציבורי לפנות את המיטלטלין שבו, כולם או מקצתם, ולהפסיק את השימוש בו, כולו או מקצתו, שלא לצורך התגוננות אזרחית או להטיל סייגים או הגבלות על שימוש כאמור;
 (ח) להורות למחזיק במקלט או במחסה ציבורי, לפתחו ולהחזיקו פתוח בכל עת, כדי לאפשר בשעת התקפה לכל אדם הנמצא בסמוך להם להיכנס אליו ולשהות בו עד תום שעת ההתקפה";

בנוסף, בעת "מצב מיוחד בעורף" או בשעת התקפה, רשאי חבר הגא, לצורך מילוי תפקידו, לעשות שימוש בכוח סביר בעת ביצוע סמכות הכניסה שמוקנית לו בהתאם להוראות סעיף 9(א) לחוק ההתגוננות האזרחית, וכן "להשתמש בכוח סביר כדי לכפות את הציות לדיני ההתגוננות האזרחית".
 סעיף 9(ה) לחוק מפרט מספר סמכויות נוספות אותן מקנה החוק לקצין המשרת בהג"א, בעת מצב מיוחד בעורף או בשעת התקפה, "ככל שהדבר נדרש לשם הצלת הנפש או הרכוש או מניעת פגיעה חמורה בהם", ביניהן ניתן למצוא – סמכות להורות לחבר ולמתנדב בארגון עזר לבצע את התפקיד המוטל עליהם, סמכות להורות "לכל אדם הנמצא בשטח המותקן או בשטח העלול להיות מותקן הוראה סבירה" ועוד.

חזרה לטבלה

חוק שירות עבודה בשעת-חרום, התשכ"ז-1967, סעיפים 16א ו-16ב

אם הוכרז אירוע אסון המוני לפי פקודת המשטרה, רשאי שר התעשייה המסחר והתעסוקה להכריז בצו, "לאחר התייעצות עם ראש הממשלה, עם השר לביטחון הפנים או עם שר הביטחון, לפי הענין" שהוראות פרק ד' לחוק שירות עבודה בשעת-חרום, התשכ"ז-1967, העוסק בקריאת אנשים לשירות עבודה, "יחולו בשטח שעליו חלה ההכרזה ועל מפעלים למתן שירותים קיומיים הדרושים לתפקודו של השטח בין שהם מצויים בשטח ובין מחוץ לו".

בדומה, בעת מצב מיוחד בעורף, רשאי שר העבודה והרווחה להכריז בצו, לאחר התייעצות עם שר הביטחון, ואם "מצא [שר העבודה והרווחה] כי האפשרות למתן שירותים קיומיים לאוכלוסיה המצויה בשטח שעליו חלה ההכרזה עלולה להיפגע, או שבמערך הייצור או האספקה למתן שירותים קיומיים עלולים להיגרם תקלות או מפגעים ממשיים", כי הוראות פרק ד' לחוק שירות עבודה בשעת-חרום, התשכ"ז-1967, יחולו בשטח שעליו חלה ההכרזה.

ס' 3(א) תושב קבוע, למעט חייל, שוטר, וכן אשה הרה (..) חייב בשירות עבודה אם מלאו לו 16 שנים וטרם הגיע לגיל הפרישה (...)

ס' 6 - חובת חייב בשירות עבודה למסור פרטים

ס' 8 השר רשאי לקרוא בצו אדם החייב בשירות עבודה להתייצב לפני אדם פלוני, בזמן ובמקום שנקבעו בצו או על פיו, ולהיבדק כל בדיקה שתידרש, לדעת אותו אדם, לשם קביעת כשרו לשירות בעבודה פלונית;

ס' 9 השר רשאי לקרוא בצו לאדם החייב בשירות עבודה לאימון לשירות עבודה כפי שיפורש בצו, ס' 17(א) השר רשאי לקרוא בצו את כל העובדים במפעל חיוני או במפעל למתן שירותים קיומיים ערב תחילתו של הצו בין כשכירים ובין כעצמאיים, החייבים בשירות עבודה, או כל חלק מעובדים אלה, לשירות עבודה באותו מפעל על פי ההגדרות בסעיף 1:

"שירות עבודה" – עבודה במפעל חיוני או עבודה במפעל למתן שירותים קיומיים "מפעל" – אחד מאלה:

(1) כל מפעל של תועלת ציבורית, כל עסק של תעשייה, מסחר, תחבורה או חקלאות וכל מוסד חינוך, בין שהוא קיים ובין שהוא עתיד לקום;

(2) עבודה מטעם המדינה או רשויותיה או רשות מקומית, לרבות עבודות ביצורים או בניית מקלטים;

(3) שירותים בין מטעם המדינה או רשויותיה או רשות מקומית ובין שלא מטעמן; "מפעל חיוני" – כל מפעל או חלק ממנו, הפועל או שאפשר להפעילו לצרכי הגנת המדינה או בטחון הציבור או לקיום הספקה או שירותים חיוניים, ושאושר לענין זה בצו על ידי השר בהתייעצות עם שר הביטחון, ובשעת לחימה – על ידי שר הביטחון בהתייעצות עם השר; וכן כל מפעל או חלק ממנו שאפשר להפעילו לצרכי קיום המשק ושפעולתו חיונית לקיום הספקה או שירותים הדרושים לציבור או ליצוא, והשר אישר אותו בצו לענין זה; השר רשאי למנות ועדה לייעץ לו לענין מפעלים חיוניים;

"מפעל למתן שירותים קיומיים" – כל מפעל או חלק ממנו, שנותן שירותים קיומיים כאמור בפסקאות (1) עד (3) להגדרה "שירותים קיומיים" ושהשר אישר אותו בצו לענין זה לצורך מצב מיוחד בעורף או אירוע אסון המוני, או מפעל או חלק ממנו שנותן שירותים קיומיים כאמור בפסקה (4) להגדרה האמורה, שהשר אישר אותו בצו בזמן מצב מיוחד בעורף או בעת אירוע אסון המוני, לאחר התייעצות עם ועדה מייצגת לפי סעיף 39א;

"שירותים קיומיים" – אחד מאלה:

(1) אספקת מים, מזון או חשמל, וכן מתן שירותי אשפוז ובריאות, תברואה, תקשורת או דואר;

(2) שירות שיש לספקו לשם מניעת פגיעה חמורה באוכלוסיה או בשטח, שעליו חלה הכרזה על מצב מיוחד בעורף או הכרזה על אירוע אסון המוני;

(3) שירות שלדעת השר הוא חיוני, לקיום אספקה או לטיפול באוכלוסיה;

(4) שירות אשר לדעת השר הפסקתו עלולה, בנסיבות הענין, לגרום לפגיעה רבה בכלכלה המשפיעה על המשק כולו;

[חזרה לטבלה](#)

חוק עבודת נוער, התשי"ג-1953, סעיף 25

אם הוכרז אירוע אסון המוני לפי פקודת המשטרה רשאי שר התעשייה המסחר והתעסוקה להתיר העסקת בני נוער גם אחרי השעה 23:00 במקום שבו עובדים במשמרות או כאשר עבודת הנער נחוצה בשל ההכרזה על אירוע אסון המוני, "ובלבד שהובטחו לדעת השר תנאים לשמירת בריאותו ורווחתו של הצעיר". כמו כן, גם בעת מצב מיוחד בעורף יש סמכות לשר התמ"ת (כלכלה) להעסיק בני נוער לאחר השעה 23:00.

חזרה לטבלה**פקודת העיריות [נוסח חדש]**

סעיף 233א

לפי סעיף 233א, שכותרתו סיוע לרשות מקומית אחרת במצב חירום, שר הפנים רשאי להתיר לעירייה לפעול מחוץ לתחומה לשם סיוע לרשות מקומית במילוי חובה, תפקיד או סמכות חיוניים, והכל לפי תנאים שיקבע, בהתקיים אירוע אסון המוני או סבירות גבוהה שיתרחש.

סעיף 143

בכל אחד מהמקרים המנויים להלן רשאי השר להורות על בחירת ראש עיריה חדש או מועצה חדשה או שניהם כאחד, ולקבוע את תאריך הבחירות, למנות ראש עיריה ומועצה או למנות מועצה בלבד, מתוך אנשים הכשירים להיות חברי מועצה, או למנות ועדה למילוי תפקידי ראש העיריה והמועצה או למילוי תפקידי המועצה בלבד, ואלה המקרים:

(1) המועצה נחשבת כמועצה שחדלה לפי סעיף 137(ב);

(2) המועצה או ראש העיריה אינם ממלאים עוד, לדעת השר, את התפקידים שהוטלו עליהם לפי הפקודה או בכל דין אחר או שאינם מנהלים כשורה את תחום שיפוט, לרבות התפקידים שהוטלו עליהם כועדה מקומית לפי חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, וכל זאת לאחר שהזהיר אותם;

(3) ועדת חקירה מצאה כי המועצה או ראש העיריה אינם עשויים למלא את תפקידיהם כראוי לרבות התפקידים שהוטלו עליהם כועדה מקומית לפי חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, והמליצה לפני השר על סיום כהונת ראש העיריה או על פיזור המועצה.

מועצה חדלה לפי סעיף 137(ב) כאשר פחת מספר חברי המועצה, מאיזו סיבה שהיא, עד למטה מהמנין החוקי שנקבע בתקנות הנוהל

חזרה לטבלה**חוק חומרים מסוכנים, סעיפים 2ג16(א)+(ב)**

לפי סעיף 2ג16 לחוק חומרים מסוכנים, בעת אירוע חומרים מסוכנים לממונה על אירוע חומרים מסוכנים מוענקות הסמכויות שלהלן:

לפי סעיף 2ג16(א), "(3) מתן ייעוץ מקצועי לקצין משטרה או לקצין צה"ל, לפי בקשתם, לגבי אופן הטיפול בחומרים מסוכנים, כדי למנוע, לצמצם או להפסיק סכנה לאדם ולסביבה [...]"

(4) מתן ייעוץ מקצועי להחזרת המצב באזור האירוע לקדמותו והנחיות לשיקום אזור האירוע. לפי סעיף 2ג16(ב) – "לצורך ביצוע תפקידיו לפי סעיף קטן (א), יהיו לממונה על אירוע חומרים מסוכנים הסמכויות המפורטות להלן:

(1) לדרוש מאדם המצוי באזור האירוע או מאדם שיש לממונה [על אירוע חומרים מסוכנים] יסוד להניח כי יש לו קשר לאירוע או מידע בקשר אליו, להזדהות;

(2) להיכנס לכל מקום ככל הדרוש לטיפול באירוע החומרים המסוכנים;

(3) לדרוש מסמכים, לעיין בהם וליטול אותם או העתקים מהם [...]"

(5) ליטול דוגמה מכל חומר שיש לו יסוד סביר להניח שהוא חומר מסוכן..."

יצוין כי סעיף 4ג16 לחוק מגביל את סמכויותיו של הממונה כאשר מדובר באירוע חומרים מסוכנים שמקורו בשטח מרכזי המחקר הגרעיני שבאחריות הועדה לאנרגיה אטומית או שמקורו בשטח של מיתקן בטחוני או בשטח המוחזק ע"י צה"ל. באירועים שכאלה לא יחולו הוראות סעיף 2ג16, אלא אם אישר ראש הממשלה או שר הביטחון, לפי העניין, את הפעלת הסמכויות של הממונה.

חזרה לטבלה

חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, תשע"ב-2012

ס' 4 לחוק הרשות הארצית לכבאות והצלה קובע את תפקידי הרשות ופעולותיה:

4. (א) ואלה תפקידי רשות הכבאות וההצלה –

(1) לפעול לכיבוי דליקות, למניעת התפשטותן ולהצלת חיי אדם ורכוש מדליקות;

(2) לפעול למניעת דליקות לפי חוק זה;

(3) לפעול לחילוץ ולהצלת לכודים;

(4) לפעול באירוע חומרים מסוכנים לפי חוק זה;

(5) למלא תפקיד המוטל עליה כארגון עזר או כגוף הצלה בהתאם להוראות כל דין;

(6) לבצע פעולות נוספות לשם הצלת הנפש והרכוש, שלביצוען נדרש ציוד הנמצא בידי הרשות.

4. (ב) הרשות, לשם מילוי תפקידיה –

(1) תכשיר ותאמן כבאים, מתנדבים ומשרתים בשירות אזרחי-ביטחוני;

(2) תכשיר עובדים וכבאים לטיפול באירועי חומרים מסוכנים;

(3) תקים, תכשיר ותפעיל יחידות של כבאים;

(4) תקים ותחזיק מיתקנים וציוד;

(5) תנהל חקירות בעניין דליקות וגורמיהן;

(6) תפתח ידע ותקבע אמות מידה מקצועיות;

(7) תכין תכניות לקידום ולפיתוח הרשות;

(8) תערוך תרגילים משותפים עם גופי הצלה אחרים;

(9) תקיים פעולות הסברה והדרכה בתחום הבטיחות באש;

(10) תעודד מחקר ופיתוח בתחומי פעילותה;

(11) תשתף פעולה עם רשויות כבאות והצלה מחוץ למדינה, לרבות לשם סיוע הדדי במתן שירותי כבאות והצלה, כפי שיוורה השר;

לפי סעיף 28 לחוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, "בעת אירוע חומרים מסוכנים ובעת תרגיל היערכות לקראת אירוע חומרים מסוכנים, נוסף על כל תפקיד, יהיו לכל גורם המנוי בפסקאות (1) ו-(2), התפקיד האמור לצדו:

(1) לעובד הרשות שקיבל הכשרה מתאימה לכך –

(א) גילוי, זיהוי וניטור של חומרים מסוכנים בעת אירוע חומרים מסוכנים;

(ב) הערכת סיכונים בעת אירוע חומרים מסוכנים;

(2) לקצין כבאות והצלה שקיבל הכשרה מתאימה לכך –

(א) מתן ייעוץ מקצועי לקצין משטרה או לקצין צה"ל לפי בקשתם, לגבי אחד מאלה:

(1) אופן הטיפול בחומרים מסוכנים, כדי למנוע, לצמצם או להפסיק

סכנה לאדם ולסביבה;

(2) הנחיות התנהגות לציבור ולגופי הצלה;

(ב) בפסקה זו, "קצין משטרה" ו"קצין צה"ל" – כהגדרתם בסעיף 90א לפקודת המשטרה.

בנוסף, לפי סעיף 29(א) לחוק, "כאשר קיים חשש לקיומו של אירוע חומרים מסוכנים, יהיו לעובד הרשות, נוסף על הסמכויות המנויות בסימן א', ולשם ביצוע תפקידיו לפי סעיף 28, הסמכויות המפורטות להלן:

(1) לדרוש מכל אדם הנמצא באזור האירוע או מאדם שיש למי מהם יסוד להניח כי יש לו קשר לאירוע או מידע בקשר אליו, למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;

(2) לדרוש מכל אדם הנמצא באזור האירוע או מאדם שיש למי מהם יסוד להניח כי יש לו קשר לאירוע או מידע בקשר אליו, למסור לו כל ידיעה או מסמך הדרושים לו לצורך ביצוע תפקידיו; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים;

(3) לערוך בדיקות או מדידות או ליטול דגימות של חומר, מכל חומר שיש לו

יסוד סביר להניח שהוא חומר מסוכן ;

(4) לערוך חיפוש במקום בלא צו שופט, אם יש לו יסוד סביר להניח שבאותו מקום יש חומרים מסוכנים, ולתפוס חומר שיש לו יסוד סביר להניח שהוא חומר מסוכן, והכל, ככל הדרוש להצלת חיי אדם או רכוש או לצמצום היקף אירוע חומרים מסוכנים או תוצאותיו; חומר שנתפס כאמור יוחזר במידת האפשר ובהקדם האפשרי לאחר תום אירוע חומרים מסוכנים ולמי שממנו נתפס."

סעיף 29(ב) לחוק מציין את התנאים להפעלת הסמכויות לעיל בקובעו כי "לא יפעיל עובד הרשות סמכויות כאמור בסעיף קטן (א), אלא אם כן –

(1) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי סימן זה, כפי שהורה הנציב;

(2) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, ככל שהורה השר."

כמו כן, סעיף 30(א) לחוק קובע חובת דיווח על קיומו של אירוע חומרים מסוכנים: "עם היוודע דבר קיומו של אירוע חומרים מסוכנים, וכן לאחר סיומו, ידווח קצין כבאות והצלה על האירוע לממונה במשרד להגנת הסביבה", כהגדרתו בחוק החומרים המסוכנים.

חזרה לטבלה

חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957

חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים [...] נותן בידי כל שר, אליו העבירה הממשלה את הסמכות לכך, סמכויות נרחבות⁷⁷ לשם קיום פעולה חיונית, למניעת הפקעת שערים וספסרות או למניעת הונאת הציבור (סעיפים 1 ו-3 לחוק). משהכריז שר על מוצר או שירות כבני פיקוח יש לו הסמכות להורות הוראות שונות בדבר רכישתם, מכירתם ועוד. כמו כן, יש לו הסמכות להורות על הפעלת מפעל חיוני וכן יש לו הסמכות להורות על עשייתו של כל שירות שהוא בר פיקוח.

חוק הפיקוח חל רק כאשר קיימת הכרזה על מצב חירום מכוח סעיף 38 חוק יסוד: הממשלה (סעיף 2 לחוק הפיקוח). כמו כן, סעיף 3 קובע כי שר לא יעשה שימוש בסמכותו לפי חוק זה, "אלא אם היה לו יסוד סביר להניח שהדבר דרוש לקיום פעולה חיונית, למניעת הפקעת שערים וספסרות או למניעת הונאת הציבור", כאמור (סעיף 3 לחוק). זאת, כאשר פעולה חיונית מוגדרת על פי החוק (בסעיף 1) כ"פעולה הנראית לשר כחיונית להגנת המדינה, לבטחון הציבור, לקיום אספקה סדירה או שירותים סדירים, לקיום יציבות של מחירי מצרכים או שכר שירותים, להגדלת היצוא או להגברת הייצור, לקליטת עולים או לשיקום חיילים משוחררים או נכי מלחמה".

חזרה לטבלה

תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945

"תקנות ההגנה אינן נוגעות כלל למצב של אסון טבע ועל-פי הרקע להתקנתן ותכליתן המקורית הן כווננו להתמודדות עם הפרות סדר ופעולות נגד השלטון. אף-על-פי כן, ניתן יהיה לעשות בהן שימוש גם במצב של אובדן סדר כללי הנלווה לאסון טבע, לשם הבטחת הסדר הציבורי, הפעלה מסודרת של כוחות החילוץ, בידוד האזור הפגוע וכיוצא-באלה. בין היתר כוללות התקנות סמכויות בדבר סגירת שטח, פיקוח על תנועת כלי רכב, הטלת חובה על כל אדם לפנות דרכים ועוד.

חשוב להדגיש כי תקנות ההגנה אינן מקור נורמטיבי הולם עליו ראוי להסתמך מראש לשם ביסוס פעולות הרשויות במצב של רעידת אדמה."⁷⁸

בין הסמכויות שמעניקות התקנות ניתן למצוא:

- סמכות מפקד צבאי ביחס להעברה ותעבורה (תקנה 122):
 "(1) מפקד צבאי, או אדם הפועל בהרשאתו הכללית או המיוחדת של מפקד צבאי, רשאים בצו או מתוך מתן הוראות או באופן אחר –
 (א) לאסור, לצמצם או להסדיר, או לקבוע הוראות בכדי לאסור,

⁷⁷ דוח לוועדת השרים לענין ההיערכות לטיפול ברעידות אדמה, בעמ' 56.

⁷⁸ דוח לוועדת השרים לענין ההיערכות לטיפול ברעידות אדמה, בעמ' 56.

לצמצם או להסדיר, את השימוש בדרכים בדרך-כלל, או בדרכים שבכל שטח נקוב או בכל דרכים נקובות, או לקבוע את קווי הדרכים שבהם צריכים לעבור כלי-רכב או בעלי-חיים או כלי-רכב או בעלי-חיים נקובים, או בני-אדם בדרך-כלל או בני-אדם ממין או סוג נקובים או בני-אדם נקובים;

(ב) לדרוש, או לקבוע הוראות כדי שידרשו מבני-אדם שהם בעלים לכל כלי-רכב, או שנמצא בחזקתם או בשליטתם כל כלי-רכב, שישתמשו בכלי-הרכב להובלת אותן הסחורות ובאותם זמנים ובאותן דרכים שיינקבו;

(ג) לאסור, לצמצם או להסדיר, או לקבוע הוראות כדי לאסור, לצמצם או להסדיר, בין בדרך-כלל ובין בשטחים נקובים, את נסיעתם של בני-אדם בדרך-כלל או של בני-אדם ממין או מסוג נקובים, או של בני-אדם נקובים, באווירונים, ברכבות, במכוניות, באוטובוסים או בכלי-רכב אחרים או במיני כלי-רכב אחרים, או באניות המפליגות בין מקומות שבישראל."

• סמכות המפקח הכללי של משטרת ישראל בדבר תעבורה (תקנה 122א):

"(1) בלי לפגוע בכל סמכויות אחרות, שהוענקו בתקנות האלה, רשאי המפקח הכללי של המשטרה, בין בצו ובין מתוך הוראות או באופן אחר, לאסור, לצמצם או להסדיר או להתקין כי תיאסרנה, תצטמצמנה או תוסדרנה, בין בדרך-כלל ובין בשטחים נקובים, תנועתם וגם/או נהיגתם של מכוניות, אוטובוסים, מכוניות משא או כלי-רכב או סוגים של כלי רכב אחרים.

(2) המפקח הכללי של המשטרה רשאי להשתמש בסמכויותיו לפי התקנה הקודמת ביחס לסוגים או תיאורים של כלי-רכב או לכלי-רכב נקובים בשמם או ביחס לסוגים או תיאורים של בעלים או נהגים של כלי רכב או ביחס לבעלים או נהגים של כלי-רכב נקובים בשמם או באותו אופן אחר, שייראה לו נאות.

(3) המפקח הכללי של המשטרה רשאי להקציב הקצבה למען תשלומים-חוזרים או החזרות של דמי-רשיון או דמים אחרים, ששולמו בגין כלי-רכב שהושפעו בצווים, הוראות או באופן אחר לפי התקנה הזאת..."

• סמכות לדרוש הסרת מחסומים מדרכים (תקנה 123):

"כל חבר לחילות הממשלה או לחיל המשטרה רשאים לדרוש בצו מכלל תושביה של כל עיר, כפר, שטח או שכונה, או ממקצתם, להסיר מכל דרך שבאותם עיר, כפר, שטח או שכונה כל מיתרס או כל זכוכית, מסמרים או מחסומים או מכשולים אחרים לשימוש נאות באותה דרך לתעבורה או באופן אחר, וכל אדם המפר כל צו כזה יאשם בעבירה על התקנות האלה."

• סמכות להטיל עוצר (תקנה 124):

"מפקד צבאי רשאי לדרוש בצו מכל אדם, בתחומי כל שטח שניקב בצו, כי יישאר בפנים הבית במשך אותן שעות שיינקבו בצו, ובמקרה כזה, כל-אדם הנמצא או נשאר מחוץ לבית בתחומי השטח ההוא במשך אותן שעות ללא תעודת-היתר בכתב שהוצאה בידי המפקד הצבאי או בידי כל אדם שהרשהו המפקד הצבאי כהלכה להוציא אותן תעודות-היתר, או בשמם, יאשם בעבירה על התקנות האלה."

• סמכות לסגור שטחים (תקנה 125): "מפקד צבאי רשאי להכריז בצו על כל שטח או מקום, כי הם שטח סגור לצרכיהן של התקנות האלה. כל אדם הנכנס לתוך כל שטח או מקום, או יוצא מתוכם, במשך כל תקופה, שבה עומד בתקפו צו כזה ביחס לשטח או למקום ההם, ללא תעודת-היתר בכתב שהוצאה בידי המפקד הצבאי או מטעמו, יאשם בעבירה על התקנות האלה."

• ועוד

[חזרה לטבלה](#)

פרוט חוקים לשיקום/פיצוי (אחרי)

נראה שכמעט ואין חוקים ספציפיים שעוסקים בסמכויות וחובות לשיקום לאחר רעידת אדמה, אם כי יש מעט חוקים שמקילים על השיקום:

חוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968

סעיף 1 לחוק, העוסק בהחלטה על הקמת ועדת חקירה, קובע כי:
 " ראתה הממשלה שקיים עניין שהוא בעל חשיבות ציבורית חיונית אותה שעה הטעון בירור, רשאית היא להחליט על הקמת ועדת חקירה שתחקור בענין ותמסור לה דין וחשבון."
 על פי סעיף 2, הממשלה תגדיר את העניין שיהיה הנושא של החקירה בהחלטה האמורה, והיא רשאית, לפי פניית ועדת החקירה, "להבהיר, להרחיב או לצמצם את נושא החקירה".

סעיף 9 לחוק קובע את סמכויותיו של יו"ר של ועדת חקירה. וביניהן, סמכות להזמין אנשים לבוא לפני הועדה ולהעיד; לחייב עד להעיד בשבועה ולכפות התייצבות של אדם שלא ציית להזמנה לבוא לפני הועדה אם לא הצטדק על כך "בדרך המניחה את הדעת".

סעיף 19 קובע את דין וחשבון הועדה:

"(א) בגמר דיוניה תערוך ועדת חקירה דין וחשבון על תוצאות חקירתה ועל המלצותיה, אם תמצא לנכון להוסיף המלצות, ותגיש את הדין וחשבון לממשלה.

(ב) חבר הועדה שחלק על דין וחשבון הועדה, תצורף דעתו החולקת לדין וחשבון."

סעיף 20 מחייב את הפרסום ברבים של הדין וחשבון של הועדה, אך מאפשר גם שלא לפרסמו מטעמים של מניעת פגיעה של ממש בביטחון המדינה, ביחסי החוץ של המדינה ועוד:

"(א) ועדת חקירה תפרסם ברבים את הדין וחשבון שלה סמוך אחרי הגשתו לממשלה; ואולם רשאית היא שלא לפרסם את הדין וחשבון, כולו או מקצתו, אם שוכנעה שהדבר דרוש למניעת פגיעה של ממש בביטחון המדינה, ביחסי החוץ של המדינה, בענין כלכלי חיוני של המדינה בשלומה או בפרטיותו של אדם, או בדרכי הפעולה החסויות של רשות או גוף שיש להם סמכות חקירה על פי דין.

(ב) החליטה הועדה שלא לפרסם דבר מתוך הדין וחשבון, תודיע ברבים על הגשת הדין וחשבון לממשלה ועל החלטתה שלא לפרסמו.

(ג) הועדה רשאית, אם ראתה זאת לנכון, לפרסם את הפרוטוקול של דיוניה, או כל חומר אחר הקשור לעבודתה, כולו או מקצתו.

(ד) החליטה הועדה שלא לפרסם את הדין וחשבון שלה, כולו או מקצתו, כאמור בסעיף קטן (א), או לא החליטה לפרסם את הפרוטוקול של דיוניה, או כל חומר אחר הקשור לעבודתה כולו או מקצתו כאמור בסעיף קטן (ג), תיתן הועדה הוראות והגבלות לענין עיון הציבור בדין וחשבון של הועדה, בפרוטוקול של דיוניה או בכל חומר אחר הקשור לעבודתה, שיעמדו בתוקפן למשך תקופה כפי שתורה.

(ה) עם תום תקופת תוקפן של ההוראות וההגבלות שנתנה הועדה לפי סעיף קטן (ד), יועמדו הדין וחשבון של הועדה, הפרוטוקול של דיוניה וכל חומר אחר הקשור לעבודה לעיון הציבור."

[חזרה לטבלה](#)

חוק המקרקעין, התשכ"ט – 1969, סעיף 60

סעיף 60 לחוק המקרקעין מסדיר את הקמתו מחדש של בית משותף שנהרס. החוק קובע בסעיף קטן (א) כי "נהרס בית משותף, כולו או מקצתו, מכל סיבה שהיא, ובעלי

הדירות שלושה רבעים לפחות מהרכוש המשותף צמודים לדירותיהם (להלן – המשקמים) החליטו להקים את הבית מחדש או לתקנו, יישא כל בעל דירה בהוצאות הכרוכות בכך לגבי דירתו, ובעלי כל הדירות ישתתפו בהוצאות הכרוכות בכך לגבי הרכוש המשותף, כל אחד לפי החלק ברכוש המשותף הצמוד לדירתו". סעיף 60(ב) קובע כי אם סרב בעל דירה להשתתף בהקמת הרכוש המשותף או תיקונו, המפקח רשאי לצוות על בעל הדירה להעביר, תוך תנאים מסוימים, את זכותו בדירה לאדם אחר שייקבע בעל הדירה, כאשר סעיף קטן (ג) קובע שבהיעדר העברה של זכות כאמור, רשאי המפקח לצוות על העברת הזכות למי שהציעו המשקמים, ואם לא הציעו – למי שקבע המפקח.

חזרה לטבלה

פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943

פקודת הקרקעות קובעת הסדר נרחב יחסית בעניין רכישת קרקע או כל טובת הנאה בה לצרכי הציבור. הפקודה כוללת גם הוראות בדבר תשלום פיצויים בעד רכישת קרקע כאמור. ס' 3 לפקודה, למשל, קובע את סמכותו של שר האוצר להפקיע קרקע (או זכות בה) ככל שהדבר דרוש או נחוץ לצרכי ציבור:

" אם נוכח שר האוצר, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, כי דרוש או נחוץ הדבר לכל צורך ציבורי רשאי הוא –

- (א) לרכוש את בעלותה של כל קרקע;
- (ב) לרכוש את החזקה או את השימוש בכל קרקע לתקופה מסויימת;
- (ג) לרכוש כל זכות שימוש בכל קרקע או כל זכות אחרת בה או עליה;
- (ד) להטיל כל זכות שימוש על כל קרקע או כל הגבלה אחרת על השימוש בכל זכות הקשורה בבעלות על אותה קרקע, בשלמו אותם פיצויים או אותה תמורה כפי שיוסכם עליהם או כפי שיוחלט עפ"י הוראות הפקודה הזאת."

ע"פ הפקודה "צורך ציבורי" פירושו: "צורכי ציבור כמשמעותם לפי סעיף 188 לחוק התכנון והבניה, וכן כל אחד מאלה, ולרבות צורך הנובע מהם או הכרוך בהם"

- (1) מחנה צבאי, תחנת משטרה, בית סוהר, או מיתקן או אתר המשמש לצורך צבאי או ביטחוני;
- (2) הקמה, הרחבה או פיתוח של יישוב;
- (3) אתר המשמש או המיועד להנצחה, למורשת, לתיירות, או לצורכי דת לרבות תפילה וטקס דתי, או מקום קדוש;
- (4) מיתקן תשתית;
- (5) מיתקן תקשורת;
- (6) מיתקן להתפלת מים ומיתקן מים, לרבות מאגר;
- (7) אתר סילוק וטיפול בפסולת;
- (8) מעגן;
- (9) תחנת גז, כהגדרתה בסעיף 42 לחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002, תחנת כוח, קווי הולכה והספקה של גז, נפט, דלק ומוצריהם ומיתקנים לאכסונום וכל מיתקן אחר המשמש לצורכי תשתיות;
- (10) צורך ציבורי אחר שאישר שר האוצר, בהתייעצות עם הוועדה המייעצת ובאישור ועדת הכספים של הכנסת;

בין יתר סעיפי הפקודה המסדירים את ההפקעה, ס' 4 קובע את הפעולות שניתן לעשות בקרקע:

"(1) כל אימת שדרושה קרקע בכל מקום שהוא לכל צורך ציבורי מותר לשר האוצר ולפקידיו ולפועליו ולכל בני האדם המורשים ע"י שר האוצר לשם זה לעשות את הדברים דלקמן כולם או מקצתם: -

- (א) לעלות עליה ולערוך מדידות מכל קרקע במקום זה;
- (ב) לחפור בשכבות שמתחת לקרקע או לערוך בהן קדיחות;
- (ג) לעשות את כל הפעולות האחרות שתהיינה דרושות כדי לברר אם הקרקע מתאימה למטרה זו וכן לברר את שווי הקרקע וכל הבניינים,

העצים והיבול שעליה ;

(ד) לפנות את הקרקע העומדת לרכישה ולפרט ולסמן את גבולות הקרקע הזאת והעבודה שעומדים לעשות עליה, אם יש עבודה כזאת ;
בתנאי כי שום אדם לא ייכנס לכל בנין או כל חצר גדורה או גן המחובר לבית (אלא בהסכמתו של המחזיק בהם) בלי לתת תחילה הודעה של לפחות שבעה ימים מראש על רצונו לעשות כן.

(2) בהקדם הנוח לאחר כל עליה על קרקע שבוצעה לפי סעיף קטן (1), ישלם שר האוצר תמורת כל נזק שנגרם, ובמקרה סכסוך בדבר הסכום שיש לשלמו, רשאים היועץ המשפטי לממשלה או האדם התובע פיצויים לפנות אל בית המשפט בבקשה לקבוע אותו סכום."

ס' 5 קובע את חובתו של שר האוצר לפרסם הודעה ברשומות מקום שהוא מתכוון לרכוש כל קרקע לצורך ציבורי כלשהו.

ס' 7-8 לפקודה עוסקים במסירת החזקה בקרקע לידי שר האוצר והפרוצדורות הקשורות לכך. ס' 9 הוא סעיף יישוב הסכסוכים והוא קובע, ככלל, כי סכסוכים בדבר פיצויים וזכויות קנייניות ייושבו ע"י ביהמ"ש.

[חזרה לטבלה](#)

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 – ס' 33א

סעיף 33א לחוק התכנון והבניה מאפשר לממשלה להכריז על שטח כעל מתחם בינוי ובינוי:

"33א. (א) הממשלה או ועדת שרים שהסמיכה לכך, רשאיות, בהמלצת הוועדה שמונתה לפי הוראות סעיף קטן (ג), להכריז בצו (להלן – צו הכרזה), על שטח כעל מתחם לפינוי לשם בינוי, או לעיבוי בניה (להלן – מתחם פינוי ובינוי)^[4]."

סעיף (ג) קובע את מינויה של ועדה להתחדשות עירונית ע"י הממשלה, ושלה יינתנו, בין השאר, הסמכויות האמורות בסעיף 33א לחוק לעניין מתחמי פינוי ובינוי. חברי הוועדה הם: נציג שר הבינוי והשיכון – יו"ר; נציג שר הפנים; נציג שר האוצר; נציג השר לאיכות הסביבה; נציג שר התחבורה; נציג ראש הממשלה; נציג רשות מקרקעי ישראל שימונה בהמלצת השר לתשתיות לאומיות ונציג שר המשפטים. החוק גם קובע כי לדיוני הוועדה יוזמנו "דרך קבע שני נציגי הרשויות המקומיות שימנה שר הפנים, שתהיה להם דעה מייצגת".

ככלל, תוקפו של צו הכרזה כאמור יהיה לתקופה הנקובה בו, אך לא יותר מ-6 שנים מיום תחולתו. עם זאת, ניתן להאריך את תוקפו של הצו (לתקופה נוספת שלא תעלה על שש שנים מתום תקופת ההכרזה) בתנאים מסוימים המפורטים בסעיפים (2) – (ב) לחוק.

כמו כן, סעיף 33א(ב1) מעניק סמכות לשר הבינוי והשיכון לבצע שינויים בגבולות השטח לגביו ניתנה הכרזה: שר הבינוי והשיכון רשאי, אם הוסמך לכך ע"י הממשלה, "להרחיב, לצמצם או לשנות בצו, על פי המלצת הוועדה שמונתה לפי הוראות סעיף קטן (ג), את גבולותיו של שטח שהממשלה הכריזה עליו בצו הכרזה, כעל מתחם פינוי ובינוי".

[חזרה לטבלה](#)

חוק בינוי ופינוי של אזורי שיקום, תשכ"ה-1965

חוק הבינוי והפינוי קובע את הקמתה של רשות בינוי ופינוי של אזורי שיקום. תפקידה הוא "ליזום ולתכנן בינוי, שיקום וכן פינוי לשם בינוי ושיקום של משכנות עוני ושכונות נחלשות ושל מבנים המסכנים יושביהם וכן לבצע פעולה שנתייחדה לה בחוק זה" (סעיף 3 לחוק).

סעיף 16 לחוק הבינוי והפינוי מעניק לרשות, באישור הממשלה, סמכות, לשם ביצוע תפקיד השיקום והבינוי, "להכריז על אזורי שיקום או מבני שיקום [...] ובלבד שלא יוכרז אזור שיקום שטח שאין בה כל מבנה". אם תחליט לעשות זאת הרשות – עליה לפרסם על כך הודעה מוקדמת, באישור הממשלה ולאחר התייעצות ברשות המקומית הרלוונטית, המתארת את האזור וגבולותיו. ס' 18-20 עוסקים בזכות ההתנגדות להכרזה כאמור של תושבי האזור וזכותם לטעון בפני הרשות בעניין.

תוקף ההכרזה יהיה מיום פרסומה ברשומות, אלא אם נקבע בה מועד מאוחר יותר לתחילתה, ועד לביטול ההודעה או אזור השיקום (ר' ס' 21-22 לחוק).

בנוסף, קובע החוק, בין היתר, את חובתה של הרשות להכין תחזית בינוי ופינוי כללית לאזור השיקום (סעיף 25), שתכלול "פרטים בדבר בינוי האזור ובדבר פינוי תושביו, כולם או מקצתם, יישובם ושיכונם". סעיף 26 קובע כי במסגרת התחזית "תתקין הרשות כללים לבינוי אזור השיקום שעל פיהם יוכנו תכניות בנין העיר לאזור", כאשר על הרשות להביא כללים אלו לידיעת הועדה המחוזית והועדה המקומית שבתחומן נמצא אזור השיקום הרלוונטי. כמו כן, הכללים טעונים את אישורו של שר הפנים, לאחר התייעצות עם שר השיכון.

כמו כן, חוק בינוי פינוי עוסק ברכישת מקרקעין לטובת המדינה. סעיף 34 לחוק קובע כי: "ביקשה הרשות משר האוצר להפקיע לטובת המדינה מקרקעין באזור שיקום או מקרקעין סמוכים, תשמש הבקשה ראיה כי המקרקעין דרושים לצורך ציבורי כמשמעותו בפקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943 (להלן - פקודת ההפקעה), והשר יהיה רשאי להשתמש לגביהם בסמכויותיו לפי סעיף 3 לפקודת ההפקעה".

פקודת ההפקעה (ר' לעיל) תחול על הפקעה כאמור לעיל כל עוד לא נקבעה הוראות אחרת בחוק. סעיף 37 לחוק עוסק בפיצויים בעד מקרקעין שנרכשו, כאשר סעיף 37(ג) קובע כי בסמכותם של שר הבינוי והשיכון ושר האוצר לקבוע בתקנות, באישור ועדת הכספים של הכנסת, את שיעור הפיצויים בעד מקרקעין שהופקעו מהמחזיק בהם.

לאחר פרסום ההפקעה – רשאית הרשות להורות על פינוי המקרקעין המופקעים ע"י המחזיק בהם, כל עוד "תמציא לו דרישת פינוי בכתב המציינת את התקופה שבה עליו לפנות את המקרקעין שלא תפחת מ-90 יום" (סעיף 38(א)). לצורך הפינוי, החוק קובע חובת "דיוור חלוף" (סעיף 39):

"מחזיק הגר במקרקעין מופקעים או שיש לו בהם עסק לא יידרש לפנותם אלא אם הוצע לו דיוור חלוף באותו אזור או אחר או שיש לו דיוור כאמור; ובלבד שלא יהיה הדיוור החלוף באזור המיועד לשיקום בעתיד הנראה לעין."

פרק ז' לחוק (סעיפים 48-50) עוסק ביישוב סכסוכים. החוק קובע כי מי שרואה עצמו נפגע מן הפעולות שתוארו לעיל (הפקעת מקרקעין, דרישת פינוי, קביעת פיצויים, דיוור חלוף, ארעי או קביעת דמי העברה ממקום למקום) – רשאי לערער לביהמ"ש. כמו כן, קובע החוק מספר סייגים לפינוי ולהרס, כדוגמת סייג להריסת אתרים היסטוריים (סעיף 51).

[חזרה לטבלה](#)

חוק פינוי ובינוי (פיצויים), תשס"ו-2006

ס' 2 לחוק קובע את אחריותו האזרחית של בעל דירה המסרב לכריתת עסקת פינוי ובינוי (כאשר סעיף 5 קובע כי על עוולה לפי ס' 2 יחולו הוראות פקודת הנזיקות):

"(א) הסכים רוב מיוחס מבין בעלי הדירות במקבץ לפינוי ובינוי לכרות עסקת פינוי ובינוי, יהיה בעל דירה באותו מקבץ, המסרב סירוב בלתי סביר להעביר את זכויותיו לשם ביצוע העסקה או המתנה את הסכמתו לכך בתנאים בלתי סבירים (בחוק זה – בעל דירה מסרב), אחראי בנזיקין כלפי שאר בעלי הדירות באותו מקבץ, המסכימים לעסקה, בשל הנזק שנגרם להם עקב אי ביצוע העסקה."

סעיף 2(ב) ממשיך וקובע כי "סירוב להעברת זכויות כאמור בסעיף קטן (א) לא ייחשב כבלתי סביר, בין השאר, באחד מאלה":

1. "עסקת הפינוי והבינוי אינה כדאית כלכלית..."
2. לא הוצעו לבעל הדירה המסרב מגורים חלופיים (או מגורים עם התאמות במקרה שבעל הדירה המסרב או בן משפחתו המתגורר עמו הוא אדם עם מוגבלות) לתקופת הקמת הבניין החדש
3. "לא הוצעו לבעל הדירה המסרב בטוחות הולמות לביצוע עסקת הפינוי והבינוי" (או ערבויות הולמות, אם נקבעו תנאים על ידי שמאי פינוי ובינוי לעניין כדאיות כלכלית)
4. קיימות נסיבות אישיות מיוחדות של בעל הדירה המסרב שבשלהן ביצוע העסקה הוא בלתי סביר

5. "היה בעל הדירה או בן משפחתו המתגורר עמו אדם עם מוגבלות והתקיים אחד מאלה:

(א) כללה עסקת פינני ובינוי מתן דירת קבע חלופית לבעל הדירה, והדירה האמורה אינה כוללת התאמות ככל שהיו בדירה שהזכויות בה מועברות או ככל שהן מתחייבות ממאפייניה של דירת הקבע החלופית;

(ב) לא כללה עסקת פיננוי ובינוי מתן דירת קבע חלופית כאמור בפסקת משנה (א) – העסקה אינה כוללת תמורה בשל שווין של ההתאמות ככל שהיו בדירה שהזכויות בה מועברות.”

סעיף 2א לחוק קובע את זכותם של רוב מיוחס של בעלי הדירות לפנות ליו"ר הוועדה להתחדשות עירונית בבקשה למנות שמאי פינני ובינוי, כדי שיחליט לעניין הכדאיות הכלכלית של עסקת הפינוי ובינוי. סעיף 2א(ז) קובע את אחריותו הפלילית של שמאי שיימצא בניגוד עניינים, מקבל טובת הנאה או פועל בניגוד להוראות סעיף קטן (ו). סעיף 2ב עוסק ברשימת השמאים הכשירים לכהן כשמאי פינני ובינוי וסמכותו של שר המשפטים לקבוע אותה.

הממונה על ביצוע החוק הוא שר המשפטים ולפי סעיף 7 לחוק, הוא רשאי, בהסכמת שר הבינוי והשיכון ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, להתקין תקנות בכל העניין הנוגע לביצועו, זאת בכפוף לתנאים המפורטים בסעיפים 7(ב)-7(ג) לעניין קביעת שכרו של שמאי פינני ובינוי ולעניין סדרי הדין בבקשות שיוגשו לשמאי פינני ובינוי.

חזרה לטבלה

חוק פיצוי נפגעי אסון טבע (פיצוי בשל נזקים לתשתיות לחקלאות), תשמ"ט-1989

סעיף 1א לחוק זה מאפשר הכרזה על "אסון טבע" ע"י הממשלה, דבר המקנה זכות לפיצויים למי ששייד לענף החקלאות ושסבל "נזק עקב אסון טבע", אותו מגדיר החוק כ"נזק לתשתיות חקלאיות, שכתוצאה ממנו נגרם אבדן הכנסה, והכל עקב תופעת טבע בעלת היקף חריג או עצמה חריגה או משך חריג, או עקב הצטברות חריגה של תופעות טבע, אשר האמצעים המקובלים בחקלאות למניעתה ולטיפול בה נתגלו כבלתי יעילים, ואשר הממשלה הכריזה כאמור בסעיף 1א שהוא אסון טבע". החוק קובע, בין השאר, תנאים לתשלום פיצויים כאמור והגבלות על סכום הפיצוי.

חזרה לטבלה

חוק לקידום הבנייה במתחמים מועדפים לדיור (הוראת שעה), תשע"ד-2014

החוק מסמיך בס' 3 את הממשלה או ועדת שרים שמינתה לעניין, להכריז בצו על קרקע שעיקרה מקרקעי ישראל או על קרקע ביישוב מיעוטים, כעל מתחם מועדף לדיור, ולקבוע את גודלו של המתחם המועדף לדיור, מיקומו וגבולותיו. מכח סעיף 5 מוקמת ועדה ארצית לתכנון ולבנייה של מתחמים מועדפים לדיור (ותמ"ל) אשר בסמכותה לאשר תכנון בנין עיר בהליך מקוצר (יחסית להליך שבחוק התכנון והבניה) המוגדר בחוק זה.

חזרה לטבלה

חוק להסדר תפיסת מקרקעים בשעת חירום, התש"י-1949

החוק מאפשר לרשות מוסמכת לתת צו תפיסת מקרקעין או צו דיור, כל עוד קיימת הכרזה על שעת חירום מכוח חוק יסוד: הממשלה (סעיף 3(א) לחוק). כמו כן, רשות מוסמכת לא תתן צו כאמור, "אלא אם היא משוכנעת שמתן הצו דרוש לשם הגנת המדינה, בטחון הציבור, קיום אספקה חיונית או שירותים חיוניים, קליטת עולים או שיקום חיילים משוחררים או נכי מלחמה" (סעיף 3(ב) לחוק). לממשלה סמכות למנות רשויות מוסמכות לצורך ביצוע החוק (סעיף 2 לחוק).

סעיף 4 קובע את סמכותה של רשות מוסמכת לתפוס מקרקעים: "(א) רשות מוסמכת רשאית, בצו חתום בידה, לצוות על תפיסת מקרקעים. צו כזה נקרא "צו תפיסת מקרקעים".

(ב) מקרקעים שניתן עליהם צו תפיסת מקרקעים, זכאית הרשות המוסמכת לתפוסם. וכל עוד הצו עומד בתקפו, זכאית היא, והיא בלבד, להחזיק ולהשתמש בהם ולנצלם, בעצמה או על ידי אחרים, ככל שתראה צורך בכך למטרה שלשמה ניתן הצו".

סעיף 5 קובע את אופן תחולת פקודת הפיצויים (הגנה), 1940 על תפיסת מקרקעים על פי צו תפיסת מקרקעים.

יצוין כי סעיף 6 לחוק מגביל את זמן החזקת המקרקעין: מקרקעים שנתפסו לפני ה-1.08.1952 יוחזקו לתקופה שלא תעלה על 6 שנים ומקרקעים שנתפסו ב-1.08.1952 או לא מכך – לתקופה שלא תעלה על 3 שנים.

סעיף 7 לחוק קובע את סמכותה של רשות לתת צווי דיור (הסעיפים העוקבים עוסקים בחובות ובזכויות של דיירים ועוד): "א) רשות מוסמכת רשאית, בצו חתום בידה, לצוות על המחזיק בבית למסור את הבית לרשות אדם הנקוב בצו, לשם מגורים או לשם שימוש אחר, כפי שנקבע בצו. צו כזה נקרא "צו דיור" והאדם שלזכותו ניתן הצו נקרא "דייר".

(ב) בית שניתן עליו צו דיור, זכאי הדייר, והוא בלבד, להיכנס אליו להחזיק בו ולהשתמש בו למטרה הקבועה בצו.

(ג) רשות מוסמכת לא תתן צו דיור על בית, אם ביצעו יגרום לנישול האדם המחזיק כחוק באותו בית, אלא אם יש לאותו אדם, או ניתן לו, דיור אלטרנטיבי".

יצוין כי הפרק בדבר צווי דיור לא יחול על בתים שבנייתם נסתיימה אחרי ה-14.05.1948 (סעיף 13(א) לחוק). לממשלה סמכות לקבוע סוגים אחרים של בתים שהפרק לא יחול עליהם (סעיף 13(ב) לחוק).

חזרה לטבלה

חוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה

סעיף 7 לחוק קובע כי "הודעה על פטירה בישראל תימסר תוך 48 שעות למי שהוסמך להוציא את רשיון הקבורה לפי פקודת בריאות העם, 1940, ואם לא נדרש רשיון קבורה – לפקיד רישום; ההודעה תימסר על ידי האחראי על המוסד שבו אירעה הפטירה, על ידי הרופא שקבע את דבר המוות, ובאין רופא – על ידי מי שהיה נוכח בזמן הפטירה; ההודעה תכלול את פרטי הרישום של הנפטר ופרטים אחרים שייקבעו בתקנות, באישור ועדת הפנים של הכנסת."

אם תושב נפטר בחו"ל, קובע החוק בסעיף 12, כי "חייבים בן-זוגו, בניו והוריו, שהם תושבים, למסור הודעה על כך לפקיד רישום תוך שלושים יום מהיום שבו נודע להם דבר הפטירה".

כמו כן, סעיף 10 קובע כי "קיבלה המשטרה הודעה על מציאת חלל, לפי סעיף 21 לחוק לתיקון סדרי הדין הפלילי (חקירת פשעים וסיבות מוות), תשי"ח-1958, תמסור לפקיד רישום כל ידיעה שבידה בענין פרטי הרישום של החלל."

חזרה לטבלה

צו הרחבה להסכם קיבוצי כללי בדבר פיצויים לעובדים מבצע "צוק איתן" מכוח חוק הסכמים קיבוציים, 1957

הצו מסדיר את הפיצויים להם זכאים עובדים שנאלצו להיעדר מהעבודה בשל המצב הביטחוני (אירועי "צוק איתן"). סעיף 5 לצו מפרט את התנאים (החלופיים) בהם צריך לעמוד עובד כדי להיות זכאי לפיצוי לפי סעיף 9 (למשל, שהעובד נעדר מעבודתו בשל סגירת מוסד החינוך בו הוא מועסק/ העובד נעדר מעבודתו לצורך השגחה על ילדו, הנמצא עמו, בשל החלטה בדבר סגירת מוסדות החינוך שבו לומד או שוהה הילד/ העובד נעדר מעבודתו בהתאם להוראות פיקוד העורף ועוד). סעיף 9 קובע כי "השכר שישלם המעסיק לעובד בגין התקופה בה נעדר מעבודתו, בהתאם להוראות סעיף 5 בהסכם זה, יהיה "שכר העבודה היומי" שהגדרתו בתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף), התש"ג-1973..."

חזרה לטבלה

מנגנונים ליישוב סכסוכים

חוק המקרקעין, התשכ"ט – 1969, סעיף 72

סעיף 72 לחוק המקרקעין קובע את סמכות המפקח להכריע בסכסוכים. כך, סעיף 72(א) קובע כי "סכסוך בין בעלי דירות בבית משותף בדבר זכויותיהם או חובותיהם לפי התקנון או לפי סעיפים 58, 59 או 59א עד 59ח, לפי חוק המקרקעין (חיזוק בתים משותפים מפני רעידות אדמה),

התשס"ח-2008 או לפי סעיפים 6 נט עד 6 סא, 21 ב ו-27 ג לחוק הבזק, תשמ"ב-1982 יכריע בו המפקח". כמו כן, נקבע בסעיף 72(ב) כי גם בסכסוך בין בעלי דירות בבית משותף בדבר הסגת גבול מצד בעל דירה לגבי דירה אחרת או לגבי הרכוש המשותף, רשאי להכריע בו המפקח, אם לבחירתו של התובע הדבר הובא בפניו (שכן התובע רשאי להביא את הסכסוך האמור, לפי בחירתו, לפני בית משפט מוסמך או למפקח).

[חזרה לטבלה](#)